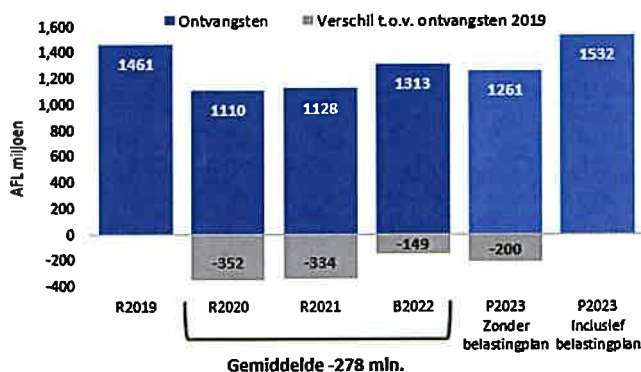

I. ALGEMEEN DEEL

Voor u ligt de ontwerpbegroting van het Land voor het dienstjaar 2023. Dit nieuwe dienstjaar zal alweer uitdagingen met zich brengen op de financieel-economische vlakte. Het Land zal synchroon de economische groei moeten aanjagen, (structureel) investeren in de uitvoering van het Landspakket en continu aansturen op het bereiken van de normen. Ondanks dat de uitgangspositie van deze normen pre COVID dateren en geen rekening houden met de nieuwe en actuele financieel-economische realiteit van het Land.

Grafiek 1: Ontwikkeling ontvangsten-gat post COVID

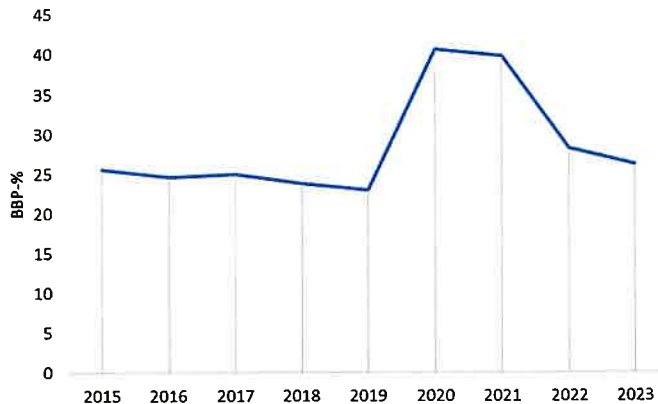

Bron: Ministerie van Financiën en Cultuur

Alvorens ingegaan wordt op de uitgangspunten bij het opstellen van dit ontwerp, dient kort stilgestaan te worden op de geboekte resultaten sinds de uitbraak van de COVID pandemie aan het begin van 2020. COVID heeft Landsmiddelen drastisch doen kelderen de afgelopen 3 jaar, zoals weergegeven in grafiek 1 heeft het Land gemiddeld ca. 278 miljoen aan middelen verloren. Dit is ook de reden waarom Nederland het Land tijdens de crisisperiode ondersteund heeft middels het verlenen van liquiditeitssteun. Indien in dienstjaar 2023 niet beleidsmatig ingegrepen wordt aan de ontvangstenkant, zal het COVID-effect ook nog qua projecties de middelenstand van 2023 negatief beïnvloeden.

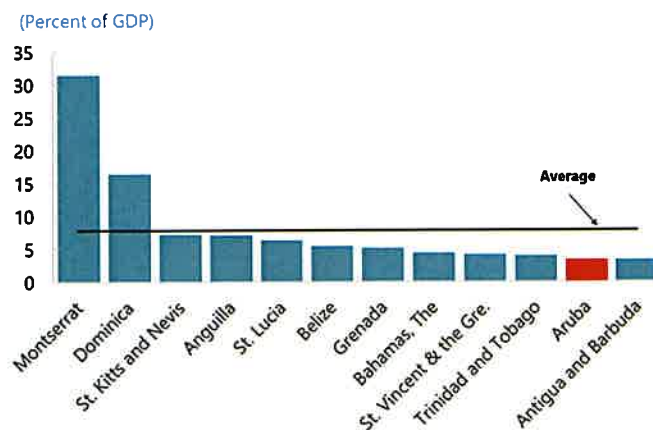
Aan de bestedingenkant is met name bij de kosten een abnormale toename waargenomen in de crisisperiode (zie grafiek 2 en 3). Deze toename is toe te rekenen aan de dure beleidsingrepen die nodig waren om de bevolking door de crisis heen te tillen. Het betrof de FASE-, MKB-, Loonsubsidie-uitgaven en de aanzuivering van de SVB en AZV.

Grafiek 2: Kostenontwikkeling uitgedrukt in bbp-percentage

Bron: IMF, 2021

Grafiek 3: Kostenontwikkeling in de regio (peer comparison)

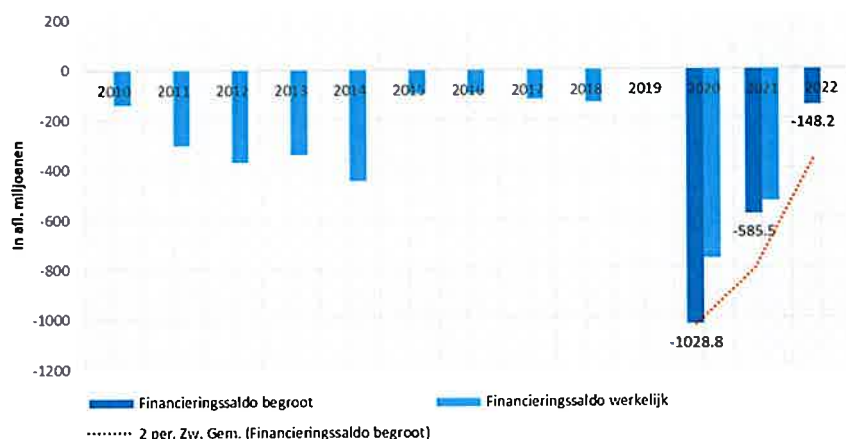

Bron: IMF, 2021

Conform data van het IMF bewegen Landskosten zich normaliter rond 24% van het bbp (pre COVID). De verwachting is dat vanaf 2023 en verder de kostenontwikkeling van het Land langzamerhand weer op niveaus pre COVID zal gaan. Uiteraard, daarbij is geen rekening gehouden met eventueel lasten verhogende structurele effecten van het Landspakket. Bij het balanceren van de ontvangsten en bestedingen van het Land de afgelopen jaren is te zien dat in de uitvoering, door strikte monitoring en het hanteren van de regels van budgetdiscipline, dat de behaalde resultaten beter zijn dan initieel begroot is.

In de onderstaande grafiek staat dit geïllustreerd. Conform het protocol van 2018¹, de Landsverordening Aruba financieel toezicht (LAft) en het concept-Rijkswet Aruba financieel toezicht (RAft) inhoudende de normen pre COVID, dient het Land voor in dienstjaar 2023 een +1% financieringssaldo na te streven. De hamvraag blijft of dit pad na de impact van COVID bijstelling behoeft.

Grafiek 4: Ontwikkeling financieringssaldo over coronaperiode

Bron: Ministerie van Financiën en Cultuur

Uitgangspunten voor begroting 2023

Het streven van het Land voor in dienstjaar 2023 is om een optimale en realistische balans te vinden tussen de bestedingen en de ontvangsten, zodoende wordt alweer bijgedragen aan de verbetering van het financieringssaldo en dus van de schuldstand. Ter bewerkstelling daarvan zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd ter opstelling van de begroting van 2023:

- De uitvoering van de programma's van het Landspakket zijn hoge prioriteit van het Land;
- COHO voorziet in incidentele uitgaven ter voorbereiding van de uitvoering van het Landspakket, om die reden zal het Land een balans elk jaar zien te vinden tussen het behalen van de normen en of het structureel investeren in de nodige hervormingen van het Land;

¹ Protocol Aruba-Nederland 2019-2021, Inkadering van het pad richting solide transparante en houdbare overheidsfinanciën van Aruba, d.d. 22 november 2018.

- De financiële gevolgen daarvan kunnen het traject richting duurzame financiën gaan bijstellen ten opzichte van het oorspronkelijk uitgelijnde pad daterend uit het protocol van 2018;
- Bijstelling is een pre ter waarborging van het behalen van de normen, en om Landsfinanciën opnieuw weerbaar te maken, dit zal ook bilateraal verder besproken worden;
- De geraamde personeelslasten houden in: het afvoeren van de in 2020 geïntroduceerde tijdelijke solidariteitsinkorting van 12.6%; de invoering van nieuwe schakeringen (inclusief TWK's) van de Douane, IASA en KIA, lopende reorganisaties bij o.a. Directie Volksgezondheid, Directie Onderwijs en Dienst Sociale Zaken, pensioenregeling ten behoeve van arbeidscontractanten, 28 DPS-gevallen voor wat betreft de witte vlek², reguliere toekenning van periodieke verhogingen en bevorderingen (daterend uit 2022), geen nieuwe vacatures doch alleen opnemen van roll-overs (=niet vervulde vacatures van voorgaande jaren).
- Ook dient vermeld te worden dat door het inzetten van twee beleidsinstrumenten van het beleidsplan verlaging personeelslasten, te weten: het limitatief opvullen van ontstane vacatures bij het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd en de VUT-regeling van 2019, zijn de begrote personeelslasten tussen 2022 en 2023 verder gedaald;
- De kostenpost goederen en diensten is zoveel mogelijk genivelleerd rekening houdend met o.a. de te verwachten hoge inflatie, de benodigde voorbereidingen om programma's van het Landspakket uit te kunnen voeren en reeds verplichte budgettaire ruimte van voorgaande jaren;
- De middelenramingen zullen geraamd worden conform de laatste economische prognoses van de Directie Economische Zaken Handel en Industrie, welke in juni 2021 gepubliceerd zijn³.
- Om de middenstand in 2023 weer op niveau te brengen, zal per 1 januari 2023 de BBO-tarief met +1.0% verhoogd worden (belastingplan 2023);
- Als laatst wordt gelet op de verwachte economische groei, en ter stimulering van de financiële zelfredzaamheid van het Uitvoeringsorgaan Algemene Ziektkostenverzekering (UO AZV) geen landsbijdrage begroot worden.

---

² De benaming "Witte Vlek" wordt gebruikt om ambtenaren in tijdelijke of vaste dienst die geen pensioenvoorziening hebben aan te duiden. De "Witte Vlek" groep is met ingang van 1 januari 2015 bij APFA aangemeld. Voorts wordt de periode van 1 januari 2012 tot 1 januari 2015 ingekocht bij APFA en kan de "Witte Vlek" groep in aanmerking komen voor een uitkering bij wijze van pensioen voor een periode van 5 dienstjaren bij het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd.

³ <https://www.deaci.aw/economic-outlook-2021-2023-october-2021/>

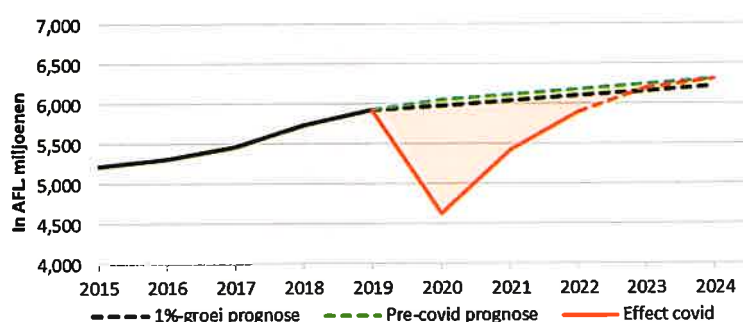
Rekening houdend met het hiervoor genoemde zal het saldo voor in 2023 als volgt uitzien:

Saldo begrotingswijziging 2022	:	Afl.	-148 mln.
Effect belastingplan 2023 en beleidsintensivering op ontvangsten	:	Afl.	+172 mln.
Effect afbouw solidariteitsinkorting & beleidsmatiging op bestedingen	:	Afl.	+ 49 mln.
Saldo ontwerpbegroting 2023	:	Afl.	- 25 mln.

1.1. Economische ontwikkeling: het herstel zet zich door in 2023

Door de wereldwijde uitbraak van COVID kwam Aruba in een ongekende crisissituatie, welke qua omvang en duur niet te vergelijken is met eerdere crisissen die het Land heeft doorstaan. Hierna wordt ingegaan op de stand en verwachte ontwikkeling rondom de economie van Aruba gedurende 2023 en daarna. Naar verwachting zal de economie met nominaal 5,1% groeien in 2023. Volgens de “Economic Outlook” van de Directie Economische Zaken, Handel en Industrie (DEZHI) van juni 2022 zal het nominaal bruto binnenlands product (BBP) Afl. 6.202 miljoen⁴ bedragen, wat uitkomt op 101,4% van het niveau van 2019. Ook het International Monetary Fund (IMF) is positief over de Arubaanse economie: in haar “World Economic Outlook” van april 2022 verwacht het IMF een nominale en reële groei van respectievelijk 5,2% en 3,7%. Volgens het IMF zal het nominale BBP in 2023 op 102,6% van het niveau van 2019 uitkomen. De impact van de uitbraak van de covid-19 pandemie in maart 2020 en het daaropvolgend langzaam herstel van de Arubaanse economie wordt hieronder weergegeven (grafiek 5 en grafiek 6).

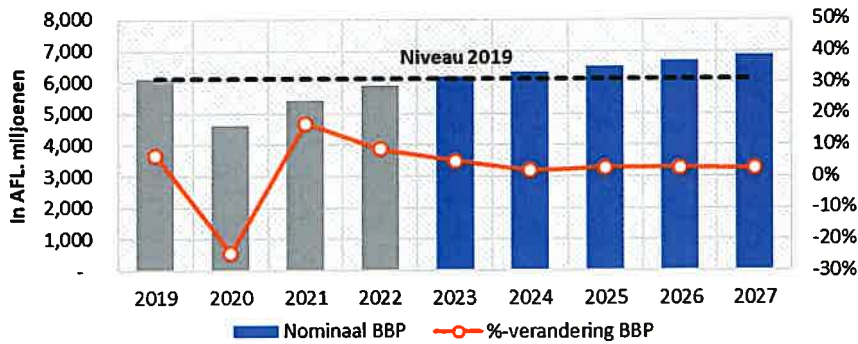
Grafiek 5: Verwachte ontwikkeling BBP Land ex ante en ex post covid-19

Bron: Ministerie van Financiën en Cultuur.

⁴ Scenario A

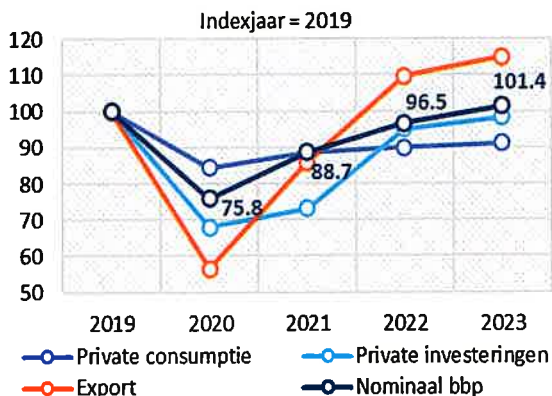
Grafiek 6: Economische vooruitzichten 2023-2027

Bron: Ministerie van Financiën en Cultuur.

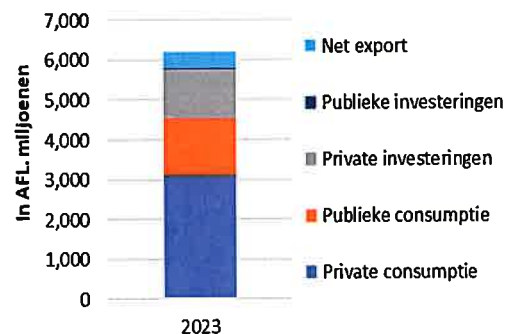
De nominale groei van 5,1% in 2023 (DEZHI) wordt gedreven door de positieve vooruitzichten in de toeristische sector en hogere private investeringen. Verwacht wordt dat de nominale waarde van private investeringen met 3,3% zal toenemen. Daarnaast is de verwachting dat de export toerisme-component met 4,4% zal groeien. Dit is voornamelijk door een groter aantal verblijfstoeristen en hogere uitgaven aan logementen.

Grafiek 7: Herstelpad economie van Aruba

Bron: Ministerie van Financiën en Cultuur.

Grafiek 8: Samenstelling BBP 2023⁵

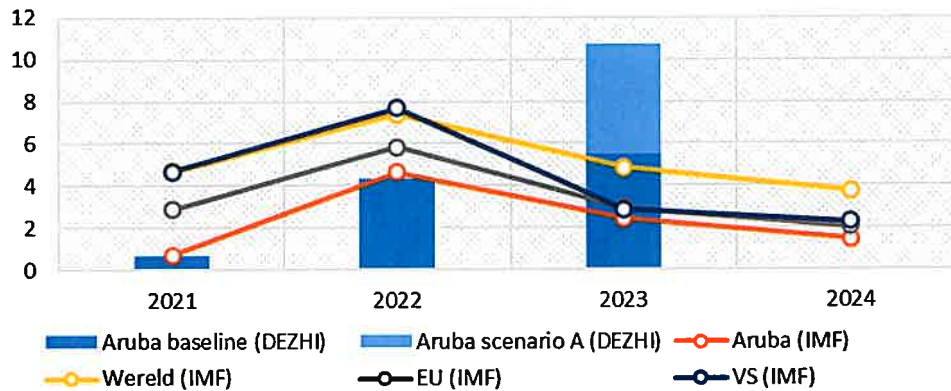
Bron: Ministerie van Financiën en Cultuur.

De april publicatie van het IMF geeft ook hoopvolle vooruitzichten voor onze belangrijkste handelspartners en regio in 2023. Een reële economische groeiverwachting van 3,6% voor de wereldeconomie, waaronder 2,3% voor de Verenigde Staten, 2,5% voor de Europese Unie en 2,5% voor Latijns-Amerika en het Caribisch gebied. Zowel het IMF als de DEZHI bieden inzicht in de inflatieverwachtingen op korte termijn (grafiek 8). De ver-

⁵ DEZHI Economic Outlook van juni 2021

wachte hoge inflatie komt mede door de duurdere brandstof- en voedselprijzen als gevolg van het aanhoudende oorlogsconflict tussen Rusland en Oekraïne. Daarnaast is de nasleep van de verstoringen in de wereldwijde toeleveringsketen tijdens de pandemie nog voelbaar. De DEZHI verwacht dat de inflatie in 2023 tot 10,7% zal oplopen.

Grafiek 9: Inflatievooruitzichten voor Aruba en handelspartners 2023-2024

Bron: IMF, WEO April 2022

I.2. Meerjarig outlook: langzaam herstel van Lands' financiën

Gelet op de huidige economische prognoses en rekening houdend met de COVID impact op Landsfinanciën, is de aanloop om elk jaar de +1% norm te behalen gewijzigd. Om zorg te dragen dat cumulatief (inclusief eventuele carry forwards) binnen de periode van 2023-2027 een totaal van ca. 5.0% geboekt wordt aan overschotten en zodoende voldoen aan de norm, zal het Land de komende periode telkens met beleidsingrepen moeten komen (hetzij aan de middenkant, hetzij aan de bestedingenkant) om de norm cumulatief over de gehele periode te behalen. In de volgende tabellen zijn de meerjarige effecten, projecties en traject terug te zien, welke gebaseerd zijn op het hiervoor genoemde.

I.3. Budgettaire risico's

Bij het opstellen van de begroting wordt rekening gehouden met een aantal risico's welke zich tijdens de uitvoering zouden kunnen voordoen en die negatieve gevolgen kunnen hebben voor de ramingen. Voor de identificatie van mogelijke risico's zijn de latente financiële verplichtingen zoals opgenomen in de jaarrekening van het Land nagegaan op eventuele negatieve gevolgen voor de begrotingsramingen van het lopend jaar. Ook hier wordt uitgegaan van het voorzichtigheidsbeginsel in die zin dat slechts de negatieve gevolgen worden meegenomen zodra deze bekend zijn en dat positieve gevolgen pas na moment van realisatie. De risico's voor de begroting zijn verdeeld in vier categorieën, namelijk:

1. **Institutionele risico's:** institutionele zwakheden welke de doeltreffendheid aantasten van hetzij het te voeren begrotingsbeleid, hetzij het te voeren risicobeheer, hetzij de voortvarendheid in het nemen van beslissingen.
2. **Economische risico's:** o.a. afwijkingen in macro-economische prognoses en inflatiecijfers.
3. **Juridisch:** garanties voor medische kosten, garanties voor het aanzuiveren van tekorten van sociale fondsen; garantie voor leningen van Volkskredietbank; korte – en lange termijncontracten met in voorkomende gevallen overeengekomen prijsaanpassingsmogelijkheden.
4. **Operationeel:** hieronder vallen de onverzekerbare en of gedeeltelijke verzekerbare risico's.

De begroting voor dienstjaar 2023 is getoetst aan de hierboven genoemde criteria en de resultaten zijn als volgt:

	Risico:	Kans:	Impact:	Mitigerende maatregel:
1.	Institutionele risico's	Hoog	Vertraging in o.a. de doorlooptijd van financieel administratieve processen i.k.v. het opstellen jaarrekening, begroting en uitvoeringsrapportages Effectiviteit en efficiëntie van de beleidsuitvoering en bedrijfsvoering	Diepte-investeringen en vakbekwame krachten voor kerndiensten Korte cursussen over leanmanagement, beleidsprocessen, rolvervulling actoren in beleidsimplementatienota's.
2.	Economische risico's	Hoog	Wijziging financieel kader en saldo	Bijsturen met beleidsacties in supplettoire begroting o.b.v. tussentijdse

				macro-economische verkenningen en scenario's
3.	Juridische risico's	Hoog	Verslechtering van het saldo en schuld	Bijsturen met beleidsacties in suppletoire begroting o.b.v. legal risicomangement.
4.	Operationele risico's	Hoog	Verslechtering van het saldo en schuld	Bijsturen met operationele beleidsacties in suppletoire begroting o.b.v. risicomangement t.a.v. werkprocessen en rolvulling actoren.

Doorslaggevend voor dienstjaar 2023 en verder is het succesvol uitvoeren van onder meer projecten die voortvloeien uit de landspakketten, welke direct (positief) effect hebben op de institutionele zwakheden. Een cruciale factor hierbij is – net zoals in 2022 het geval - het tijdig investeren in het aantrekken van vakbekwame krachten, de bijscholing van bestaand personeel en het verrichten van broodnodige diepte-investeringen (ICT-software en hardware). Tot slot is een continue bewaking geboden van de macro- en micro economische factoren als gevolg van de oorlog in Oekraïne alsook het effect hiervan op de internationale productie- en distributiekolom van de door Aruba geïmporteerde producten, de internationale financiële kapitaalmarkten en op de geopolitieke verhoudingen in het Caribisch gebied.

I.5. Mutaties tussen 2022 en 2023 in beeld

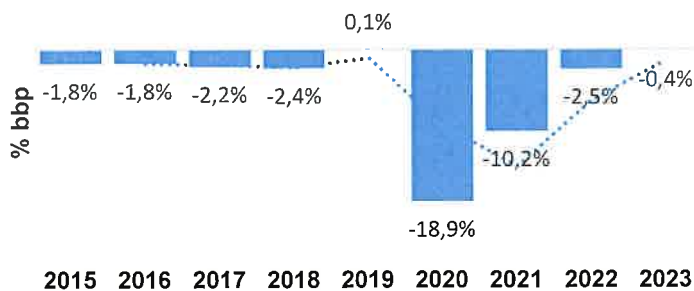
<i>Alle bedragen zijn in AFL. miljoenen.</i>		OB2022
I] Ontvangsten:		+172.2
	I.1. Effect verhoging BBO oftewel belastingplan 2023 (inclusief economisch groei effect)	+163.7
	I.2. Beleidsmatige bijstellingen (waaronder winstuitkering deelnemingen, terugvordering loonsubsidie en taakstelling ter intensivering niet-belastingopbrengsten)	+ 8.6
II] Bestedingen:		+ 49.2
	II.1. Geleidelijk afbouw solidariteitsinkorting op personeelslasten	+ 33.5
	II.2. Rentelasten	- 3.6

	II.3. Beleidsmatige bijstellingen bij de post investeringen, overdrachten en bijdragen & afschrijvingen	+ 7.8
	II.4. Effect geleidelijk afbouw solidariteitsinkorting op subsidies	+ 8.2
	II.5. Ophoging goederen & diensten i.v.m. stijgende bankkosten	+ 3.2
Totale mutatie stand 2022-2023:		- 123.1
Eindstand BW2022:		- 148.2
Financieringssaldo OB2023:		- 25.1

I.6. Duurzaamheidsindicatoren Landsfinanciën

Om bij te houden of het Land nog steeds op pad is richting solide en houdbare overheidsfinanciën, zijn een aantal duurzaamheidsindicatoren van toepassing c.q.:

Financieringssaldo: **-0.4%**

Bron: Ministerie van Financiën en Cultuur

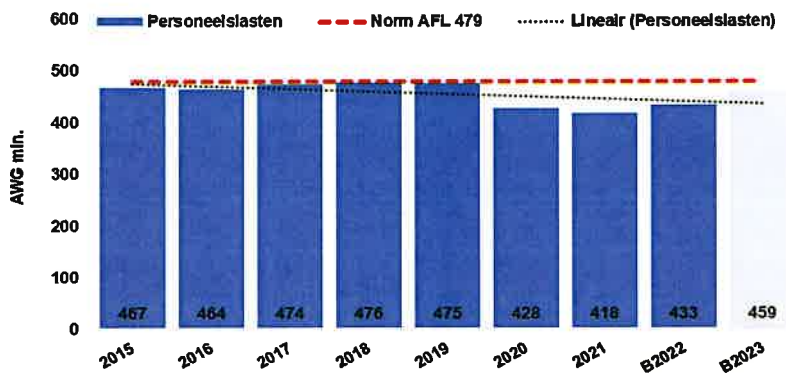
Het financieringssaldo voor in 2023 wordt begroot op -0.6% van het bbb. Dit is nog niet conform de normen van het protocol 2018, welke na de impact van COVID nog aan actualisering toe zijn. Het gepresenteerde saldo is wel lager dan in 2015, het jaar waarin het financieel toezicht op Aruba is geïntroduceerd. Daarnaast is het vermeldenswaardig om aan te geven dat het primair saldo van het Land (=exclusief de rente-uitgaven) een surplus vertoont:

Bron: Ministerie van Financiën en Cultuur

Dit geeft aan hoe zwaar de rentelasten drukken op het behalen van een overschot saldo.

Personeelslastennorm: < 479 mln.

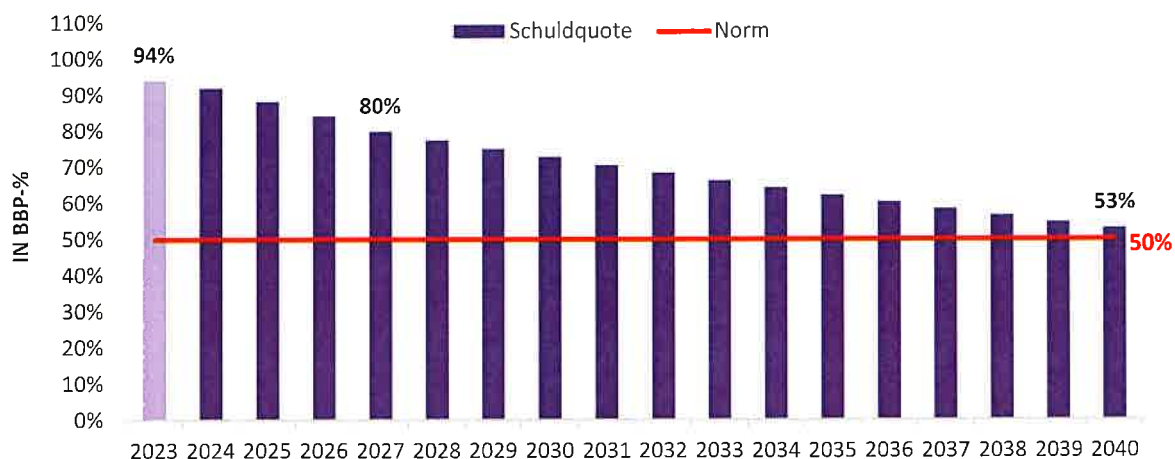
Bron: Ministerie van Financiën en Cultuur

De personeelslasten, zoals begroot voor in 2023, voldoen aan de personeelslastennorm van het protocol van 2018 oftewel LAft. Zelfs rekening houdend met het terugdraai-effect van de 12,6% solidariteitsinkorting, blijven de personeelslasten een dalende tendens vertonen ten opzichte van het ijkjaar van 2019. De begrote personeelslasten van 2023, zijn zelfs lager dan in 2015 oftewel het jaar dat het financieel toezicht op Aruba is geïntroduceerd.

Overheidsschuld in 2040: 50%

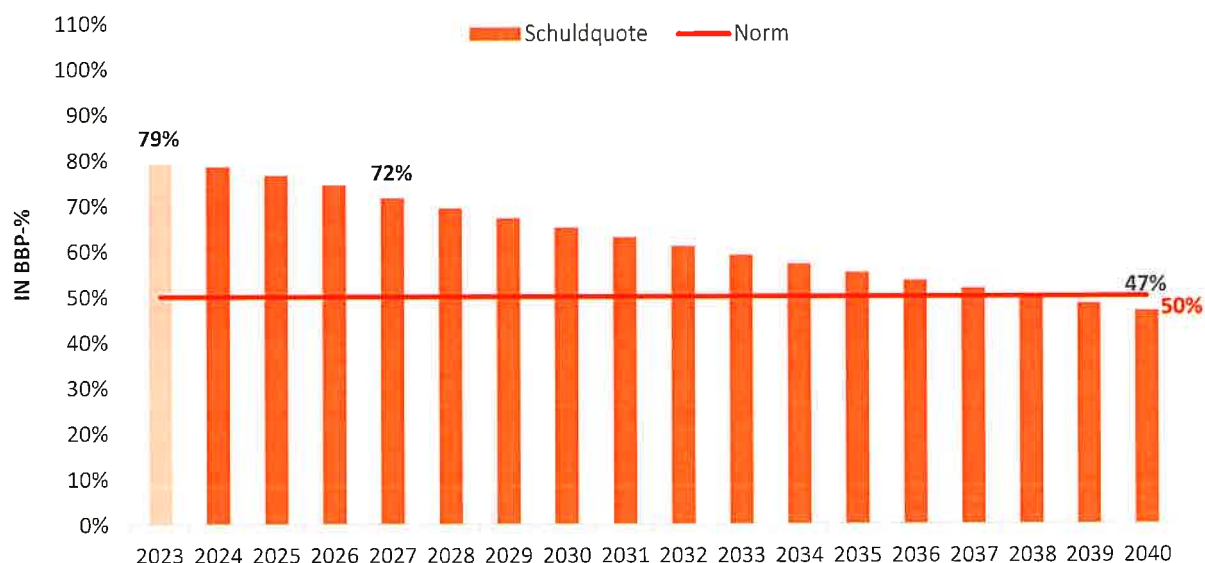
Tot op dit moment zal Land de ontstane COVID schuld zonder medefinanciering en of kwijtschelding moeten dragen. Dit betekent dat op basis van het huidige pad Aruba in

2040 nog met ca. 3%-punten afwijkt van de 50% schuldquotenorm, en in 2027 met ca. 10%-punten afwijkt van de 70% schuldquotenorm. Dit is conform de geprognosticeerde economische groei van IMF voor de periode van 2024 tot 2027 (bron: outlook IMF april 2022), en vanaf 2028 een behoedzame economische groei-assumptie van 2.0% per jaar:

Bron: Ministerie van Financiën en Cultuur

Indien het Land kwijtschelding zou ontvangen, rekening houdend met het huidige meerjarige pad, de economische groei prognoses van IMF voor 2024-2027 en een behoedzame economische groei-assumptie van 2.0% per jaar vanaf 2028 dan zou het Land per 2040 de 50%-target, en in 2027 de 70%-target kunnen bereiken:

In de hierboven geïllustreerde situatie, wordt ervan uitgegaan dat kwijtschelding in één keer wordt verleend. Andere alternatieve scenario's zijn mogelijk, denk aan: kwijtschelding over 2 en of 3 jaar.

I.7. Artikel 10, tweede lid, LAft

In lijn met artikel 10, tweede lid, van de LAft volgt hierna een beknopte samenvatting van de bevindingen van het CAft op de ontwerpbegroting voor het dienstjaar 2023, en in hoeverre alsmede op welke wijze rekening is gehouden met eventuele adviezen van het CAft hieromtrent.

Oordeel CAft: een voorlopig karakter advies is uitgebracht

Op 9 juni 2022 heeft het CAft de OB2023 ter toetsing ontvangen. Dit is het eerste toetsingsmoment van uw College alvorens het ontwerp formeel aan de Staten wordt aangeboden. Het toetsingskader voor 2023 wordt gevormd door artikel 14 van de LAft (en dus het protocol van 2018), waarbij het Land structurele overschotten dient te ramen en realiseren. Rekening houdend met het huidige toetsingskader geeft uw College aan dat OB2023 (voorlopig) niet voldoet aan de normen van art. 14 LAft, omdat de onderhavige ontwerpbegroting een tekort heeft van 95 miljoen en de meerjarenbegroting ook tot aan 2026 tekorten vertoont. OB2023 is de eerste begroting van het Land na de coronacrisis, en toont aan hoe de aanloop ter bewerkstelligen van jaarlijkse overschotten gewijzigd is. De normen van de LAft en het protocol dateren van een periode ex ante COVID. Met als gevolg dat extra beleidsingrepen de komende jaren noodzakelijk geacht worden om de gewenste structurele overschotten te behalen. Ofschoon, zullen de normen geactualiseerd moeten worden.

Aandachtspunten en aanbevelingen CAft ter verbetering van OB2023

Alvorens aandacht geschonken wordt aan de 9 aanbevelingen van het CAft inzake OB2023, dient eerst stilgestaan te worden bij een aantal aandachtspunten. Zoals het CAft al weet, is het de intentie van het Land om dit jaar de begroting tijdig bij de Staten aan te bieden c.q. per 1 september. Om dit te realiseren is het begrotingsproces opgevijseld, waardoor Landsbegrotingsproces nu vooruitloopt op die van de andere overheidsentiteiten. Terecht merkt uw College op, dat de begrotingen van de overheidsentiteiten behorende tot de collectieve sector ontbreken. Op het moment dat de OB2023 werd opgesteld, beschikte het merendeel van deze overheidsentiteiten niet over een (concept- en of) begroting voor 2023 en werkt men op basis van prognoses. Deze prognoses worden ook gehanteerd in de OB2023. Eenmaal dat de begroting van 2023 van de overheidsentiteiten beschikbaar is, kan de OB2023 gewijzigd en of daarmee geactualiseerd worden. Hierna zal elke aanbeveling en of aandachtspunt van het CAft van nader toelichting voorzien worden:

Zeven aandachtspunten:

1. De begrotingen van de overheidsentiteiten behorende tot de collectieve sector, en van de onderscheiden ministeries ontbreken.

Gelet op het feit dat Land haar begrotingsproces heeft opgevijseld om per 1 september tijdig de begroting bij de Staten aan te leveren, loopt haar proces nu vooruit op die van de andere overheidsentiteiten welk nu nog met prognoses werken en nog niet over een begroting voor dienstjaar 2023 beschikken. Voor wat betreft de opmerkingen aangaande de ministeries, wordt het CAft verwezen naar onderdeel II van de memorie van toelichting van OB2023 waar per ministeries hun ramingen en beleidsvoornemens nader wordt uitgelegd.

2. De laatste economische inzichten (van de DEZHI) zijn nog niet in de middelenramingen van OB2023 verwerkt.

Het CAft heeft de OB2023 op 9 juni 2022 ter toetsing ontvangen. De DEZHI heeft op 21 juni 2022 haar nieuwe economische outlook gepubliceerd.⁶ Om die reden had het Land de middelenramingen nog niet kunnen actualiseren in de versie van de OB2023 dat het CAft ter toetsing ontvangen heeft. Wel kan vermeld worden, dat de middelenramingen geactualiseerd zullen worden alvorens OB2023 aan de Raad van Advies ter toetsing wordt voorgelegd, en aan de Staten formeel wordt aangeboden.

3. De meerjarige begrote rentelasten zijn nog niet in overeenstemming met de begrote tekorten, doch zijn gebaseerd op een positief financieringssaldo van +1% vanaf dienstjaar 2023.

De startpositie van het Land post-COVID, is totaal anders dan op het moment dat de normen bepaald werden in het protocol van 2018, en welke tevens de basis vormen voor LAft en later ook het concept-Rijkswet Aruba financieel toezicht. Dit gezegd hebbende dient aangegeven te worden dat de aanloop van het Land richting het behalen van de +1.0% norm door COVID gewijzigd is. Dit is ook de reden waarom nu in de OB2023 en nog altijd een tekort staat vermeld. De meerjarig begrote rentelasten weerspiegelen de spagaat waarin het Land zich nu bevindt. Deze meerjarige rentelasten zullen bijgesteld worden conform de aanbeveling van het CAft, alvorens OB2023 aan de Raad van Advies ter toetsing wordt voorgelegd, en aan de Staten formeel wordt aangeboden.

4. Op dat een hoor- en wederhoorprocedure nog gaande is inzake de VB2022, is het voor het CAft lastig om de realiteitsgehalte van de OB2023 te bepalen.

---

⁶ <https://www.deaci.aw/aruba-economic-outlook-2021-2023/>

Het Land heeft op 29 juni 2022 per brief met kenmerknummer Min FIC/933/22 gereageerd op het laatste schrijven van het CAft inzake de VB2022. Hopelijk biedt dit aanvullend schrijven meer context omtrent de mate van haalbaarheid van beide begrotingen.

5. Met de OB zal de nominale schuld in 2023 meer dan 6 miljard bedragen. De nominale schuld loopt, onder gelijkblijvende omstandigheden, tot 2027 vanwege meerjarige tekorten in de begroting nog verder op. Op basis vooralsnog van deze resultaten zal niet voldaan kunnen worden aan de in het protocol voor dat jaar gestelde streefwaarde van 70% voor de schuldquote.

Zoals eerder vermeld is onder aandachtspunt 3, zal het meerjarig kader aangepast worden. Echter, zelfs bij het behalen van een +1.0% norm de komende periode zal Aruba waarschijnlijk niet kunnen voldoen aan de streefwaarde van 70% schuldquote in 2027. Hier wordt nog een keer verwezen naar de memorie van toelichting van de OB2023 bij het onderdeel I.6. duurzaamheidsindicatoren Landsfinanciën. Het bereiken van de 50%-schuldquote in 2040 en de 70% schuldquote in 2027 is alleen haalbaar, indien Aruba in aanmerking kan komen voor in ieder geval een gedeeltelijke kwijtschelding van de ontstane 916 miljoen aan COVID schuld. Anders dient de aanloop naar de +1.0% norm en de schuldquotes van 70% en 50% heroverwogen te worden. Het negatief effect van COVID heeft degelijk het in 2018 oorspronkelijk vastgestelde duurzame pad beïnvloed.

6. Het CAft verzoekt om investeringen van nadere cijfermatige onderbouwing te voorzien, inclusief de te verwachten effecten op de gewone dienst.

Om dit aandachtspunt te verhelpen, zal het Land van het CAft een voorbeeld model willen ontvangen van hoe de door het CAft gewenste cijfermatige onderbouwing eruit zal moeten zien. Met het Secretariaat van het CAft zal hieromtrent verder contact worden gehouden om dit punt af te ronden.

7. Het CAft wijst erop dat de collectieve sector nog niet vastgesteld is. Dit had vóór 1 april 2021 moeten gebeuren.

In het vaststellingsproces is wat vertraging ontstaan als gevolg van de coronacrisis. Het Land heeft evenwel op 31 januari 2022 een brief gestuurd naar de Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties met kenmerknr. Min FEC/128/22, met een bericht strekkende tot vaststelling hiervan. Op dit schrijven is tot nu toe geen formele reactie ontvangen.

Negen aanbevelingen:

1. Pas de (meerjaren-)begroting zodanig aan dat deze vanaf 2023 positieve financieringssaldi laat zien van minimaal 1 procent van het bbp, conform de LAft en het protocol.

Het Land zal deze aanbeveling van het CAft opvolgen door het meerjarig beeld aan te sluiten met het +1.0% norm via taakstellingen aan de kosten- en middelenkant. Met andere woorden, zonder de aanloop naar de +1.0% norm post COVID te wijzigen, zal het

Land voor de komende vier jaar telkens maatregelen moeten nemen (hetzij in de vorm van bezuinigingen, hetzij in de vorm van lasten-verhogende maatregelen, hetzij beide) om de norm te behalen. Het saldo van OB2023 zal ook bijgesteld worden aan de hand van de effecten van de nieuwe economische outlook op de middelenraming, welke een verlagend effect zal hebben op het verwachte tekort in 2023. Dit tekort zal binnen het meerjarig kader in latere jaren gecompenseerd worden. Het Land tracht om dit tekort zo klein mogelijk te houden ten opzichte van de VB2022.

2. Actualiseer de OB op basis van de meest recente economische ramingen, en 3. verstaak deze ramingen (volledig) naar de meerjarige belastingbaten en licht dit in de begroting toe. Stel de belastingbaten en premies naar boven bij op basis van de laatste ramingen en realisaties.

Deze aanbevelingen van het CAft zullen opgevolgd worden. De (meerjarige) middelenramingen zullen geactualiseerd worden aan de nieuwste economische prognoses, welke DEZHI op 21 juni 2022 gepubliceerd heeft.

4. Geef in de OB een toelichting op de budgettaire effecten van de geplande belastinghervorming op basis waarvan het realiteitsgehalte van die effecten kan worden vastgesteld.

Er is besloten om de invoering van het btw-stelsel uit te stellen o.a. in verband met de actuele inflatie en om de stakeholders tegemoet te komen, en hen dus extra tijd te gunnen om zich op de invoering van het btw-stelsel te voorbereiden. Vandaar dat in OB2023 in de middelenramingen een verhoging opgenomen zal worden van de BBO van 1.0% als transitiefase.

5. Stel de begrote lasten voor goederen en diensten neerwaarts bij naar het niveau van de pre-corona jaren en gebruik dat als ijkpunt voor een prijscorrectie in 2023.

Rekening houdend met lopende contractuele verplichtingen, prijsstijgingen, de uitvoering van het landspakket, en een hangende evaluatie van de post goederen & diensten naar diens daadwerkelijke uitputting kan nu deze aanbeveling nog niet overgenomen worden. Wel kan hieraan later via een nota van wijziging en of begrotingswijziging opvolging aangegeven worden.

6. Licht in de OB toe op welke wijze de begrote daling van de personeelslasten ten opzichte van 2022 structureel zal worden gerealiseerd.

De begrote daling van de personeelslasten in de OB 2023 ten opzichte van 2022 zijn met name veroorzaakt door de volgende instrumenten van het Beleidsplan Verlaging Personeelskosten:

- Ontstane vacatures van overheidswerknemers die de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt, worden zeer limitatief vervangen. Gelet op het groot aantal overheidswerknemers die tussen 2022 tot en met 2027 met pensioen zullen gaan, zal de overheid de komende jaren deze maatregel voortzetten.
- Gelet op de in 2019 opengestelde VUT-regelingen hebben veel ambtenaren voor het laatst in 2022 een VUT-uitkering genoten. In 2023 bespaart het Land bijgevolg 100% van de personeelslasten van de ambtenaren die gebruik hebben gemaakt van de VUT-regeling 2019.

Deze toelichting zal aan de memorie van toelichting van OB2023 toegevoegd worden. Deze aanbeveling van het CAft wordt dus ook opgevolgd.

7. Licht in de OB toe hoe de volledige besparing van AWG 60 miljoen bij de AZV wordt gerealiseerd.

Deze aanbeveling van het CAft zal doorgegeven worden aan de UO AZV, zodat zij dit punt in hun begroting van 2023 kunnen opnemen. De begrotingsrelatie tussen Landsbegroting en die van AZV is middels het begroten van een landsbijdrage, welke voor in 2023 alweer net als vorig jaar op nul staat. Zoals het CAft zelfs in diens advies aangeeft, is een landsbijdrage voor in 2023 voor AZV niet nodig. Dit staat ook vermeld in de uitgangspunten bij het opstellen van OB2023. De UO AZV heeft voorlopig een projectie (en dus geen resultaat) van een tekort van 11 miljoen aangegeven voor in 2023. UO AZV draagt zorg voor het beteugelen van de zorgkosten o.a. via hun besparingsplan (ook bekend als het 5-wave plan) om zodoende geen onnodige extra lasten naar het Land toe te schuiven. Dit in combinatie met het feit dat het ontvangstenbeeld van UO AZV voor in 2023 wat gunstiger is, is het risico op het ontstaan van een tekort kleiner. Vergeet daarbij niet dat net als het Land UO AZV ook diens projecties nog dient te actualiseren op basis van de laatste outlook van DEZHI d.d. 21 juni 2022.

8. Neem het nog ontbrekende bedrag aan te veel uitgekeerde loonsubsidie dat geïnd moet worden van AWG 35 miljoen op in de meerjarenbegroting.

Op basis van monitoringsinformatie van de Svb inzake de voortgang van het inningsproces van de loonsubsidie, is een update ontvangen welke gevolgen heeft voor OB2023, VB2022 en het meerjarige kader van het Land. Het betreft een aanpassing in het in de opkomende dienstjaar nog te innen bedrag als volgt:

- 2022: 49.5 miljoen (in plaats van de eerder doorgegeven 49.0 miljoen)
- 2023: 53.5 miljoen (in plaats van de eerder doorgegeven 30.4 miljoen)
- 2024: 15.8 miljoen
- 2025: 2.3 miljoen

Deze bedragen zullen in de respectievelijke begrotingen opgenomen worden. Met andere woorden deze aanbeveling van het CAft wordt ook opgevolgd.

9. Bezie en licht in de OB toe hoe de landsbijdragen aan overheidsentiteiten vanaf 2023 zullen worden beperkt.

Recentelijk is in het kader van de uitvoering van het Landspakket een doorlichting van diverse overheidsentiteiten tot stand gekomen. Onder de doorgelichte entiteiten vallen ook die entiteiten waar het Land al een lange tijd een financiële relatie in de vorm van substantiële bijdragen heeft opgebouwd. Het betreft hier specifiek de vennootschappen Post, Arubus en Free Zone Aruba evenals de sui generis Serlimar. Op basis van deze doorlichting zal een herijking plaatsvinden van de voornoemde relatie, met als doel op korte termijn de financiële afhankelijkheid van deze entiteiten van het Land te beëindigen.

II. BELEIDSTOELICHTING PER MINISTERIE

In dit onderdeel wordt aandacht geschonken aan de beleidsvoornemens van elke ministerie conform Landsverordening Instelling Ministeries van 2022 (AB no. 18).

1. Ministerie van Algemene Zaken, Innovatie, Overheidsorganisatie, Infrastructuur en Ruimtelijke Ordening

1.1. Inleiding

De COVID-19 pandemie heeft Aruba zwaar getroffen. De door de regering ingestelde maatregelen ter mitigatie van de negatieve gevolgen van deze pandemie hebben hun vruchten geworpen. Aruba keert langzamerhand naar de normaliteit en het economisch herstel gaat sneller dan verwacht, hetgeen ook zichtbaar is in de toeristische sector.

Het in 2020 opgestelde Masterplan “*Repositioning Our Sails*”, zal in 2023 verder worden uitgewerkt en uitgevoerd en is reeds met het Landspakket in concordantie gebracht. Voor het bereiken van de gestelde doelstellingen zal er continu een monitoringssysteem worden geïmplementeerd.

1.2. Beleidsagenda

De aangelegenheden ressorterend onder het ministerie van Algemene Zaken, Innovatie, Overheidsorganisatie, Infrastructuur en Ruimtelijke Ordening zijn in artikel 1, tweede lid, van LIM 2022 opgenomen. Daarnaast is ervoor gekozen om de uitvoering van het algemene regeringsbeleid te koppelen aan de Duurzame Ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties, de zgn. “*Sustainable Development Goals*”.

1.3. Beleidsprioriteiten

De beleidsgebieden die in 2023 bijzondere aandacht zullen krijgen zijn:

- Koninkrijks-, samenwerkings- en buitenlandsbeleid
- Actualisering van regelgeving
- Stimuleren en implementeren van innovatie
- Optimalisering en transformeren van de overheidsorganisatie
- Optimalisering infrastructuur en ruimtelijke ordening

Hierna volgt een nadere toelichting op de hiervoor genoemde beleidsprioriteiten:

1.3.1. Koninkrijks-, samenwerkings- en buitenlandsbeleid

In 2023 zal de organisatie van de commissie/orgaan die als gesprekspartner fungeert voor het COHO en die zich inzet voor de nakoming van de afspraken in het kader van de Landspakketten, blijvende aandacht krijgen. Het effectief en efficiënt functioneren van deze commissie/orgaan is van groot belang.

1.3.2. Actualisering van regelgeving

Het actualiseren van wet- en regelgeving aangaande het overheidspersoneel blijft van groot belang en is een moeizaam doch lopend proces. De reeds gedane inspanningen zullen worden voortgezet. In het kader van de verdere digitalisering van de overheid, met name voor het e-Government-project, zal de wetgeving verder worden aangepast, aangevuld en/of gewijzigd. In het kader van de introductie van Consensusrijkswet Bescherming Persoonsgegevens zal de bestaande wetgeving worden geïnventariseerd en indien nodig worden aangepast, ingetrokken of vervangen.

1.3.3. Stimuleren en implementeren van innovatie

Het geldende nationale innovatieplan, “*Aruba Innova 2030*”, met als belangrijk onderdeel het e-Government-project wordt verder uitgebreid en uitgezet, waarbij met name gedacht moet worden gegeven aan het uitbreiden van het digitale-ID-project, de digitale dienstverlening, het optimaliseren van het algemeen overheidsportaal en data-uitwisseling. In het verlengde van deze laatste zal de Conexion Interoperability Platform in 2022, nog

breder worden uitgewerkt en uitgerold. De overheidsbrede implementatie van de JOIN-postregistratiesysteem (voorheen genaamd DECOS) is omwille van een uniforme post-registratie en digitale omzetting van informatie binnen het overheidsapparaat essentieel.

De Directie voor Innovatie (DVI) is officieel ingesteld en zal in 2023 verder worden benut. De algemene implementatie van het nationale innovatieplan blijft essentieel om de duurzaamheid van de gedane innovatie-investeringen te blijven garanderen. Collaboratie en coöperatie met de diverse stakeholders zal een belangrijke rol blijven spelen.

1.3.4. Optimalisering en transformeren van de overheidsorganisatie

Uit doelmatigheidsoverwegingen zullen de taken van een aantal diensten worden geïntegreerd. Ook zal worden nagegaan welke andere taken, in het bijzonder door de verdere digitalisering en modernisering van de werkprocessen, verbeterd, afgebouwd en/of afgestoten kunnen worden. De transformatie van de diverse organisaties is elementair voor het optimaal functioneren van de overheidsorganisatie in het geheel en voor een doelmatige inzet van het overheidspersoneel. Focus ligt ook op de verdere ontwikkeling van het overheidspersoneel in de diverse directies en diensten en de verbetering van de interne beveiligingssystemen en data op het gebied van Cyber Security.

1.3.5. Optimalisering infrastructuur en ruimtelijke ordening

De DOW zal zich in 2023 ook blijven richten op het bevorderen van de leefbaarheid door middel van het verbeteren van het wegennet en de infrastructuur, voornamelijk in de woonwijken, alsook het voorzien van degelijke wegen met de nodige verkeersplateau's. Gezien de toename van het aantal motorvoertuigen, het intensief gebruik van de wegen alsook de toename van het aantal incidenten waarbij auto's betrokken zijn, is het van groot belang om zorg te dragen voor een goed en veilig wegennetwerk, waarbij ook het gezondheidsaspect (hinder door het opwaaiende stof in wijken met zandwegen) wordt meegewogen. De verdere aanpassing van de Bouw en- Woningverordening (AB 1999 no. GT 9), waarbij niet alleen overheidsgebouwen, maar ook privégebouwen toegankelijk moeten worden gemaakt voor mindervaliden en mensen met een beperking wordt nagestreefd. Er zal tevens meer aandacht worden geschonken aan milieuaspecten, zoals het in acht nemen van energienormen. Daarbij wordt zo veel mogelijk ingespeeld op de vraag naar producten en diensten van de DLV met een daaraan beantwoordende productie, kwaliteit en dienstverlening. Modernisering door o.a. en in bijzonder automatisering van de bedrijfsvoering van de DLV, zal hierbij steeds een grote rol spelen. Dit allemaal in uitvoering en uitwerking van zowel het regeringsbeleid als ook de missie, visie en doelstelling van de DLV. De DIP zal in 2023 de nieuw aangepaste beleidsnota verder

verfijnen en de dienstverlening naar de burger toe optimaliseren en zal de ingestelde inhaal traject afronden.

1.4. Update inzake masterplan “Repositioning our sails”

Als gevolg van de precaire situatie naar aanleiding van de COVID-19 pandemie en de gemaakte afspraken naar aanleiding hiervan met Nederland alsook de gevolgen voor Aruba in geval de afspraken niet nagekomen worden, is besloten om de uitvoering van de diverse plannen te combineren en/of te faseren en de nadruk te leggen op het landspakket. Getracht is, in het kader van efficiënte, om zoveel mogelijk samenhang te creëren tussen het masterplan en het landspakket. Hier volgt een overzicht van acties die in uitvoering zijn op basis van de gekozen aanpak:

	MASTERPLAN	ACTIES IN UITVOERING
1	Business model review	Momenteel wordt gewerkt aan de aanbesteding betreffende o.a. een afwegingskader kerntaken van de overheid. Dit wordt gedaan in samenwerking met de uitvoeringsorganisatie bedrijfsvoering Rijk.
2	e-Government Road Map	De e-Government Road map is opgesteld en gepresenteerd aan het bestuur.
3	Measurement and monitoring	Conform maatregel B.9.1.6 is een plan van aanpak ingediend om een digitaal trainingsplatform te creëren waarbij medewerkers binnen de publieke sector de mogelijkheid wordt geboden om trainingen te volgen inclusief hoofden van dienst. Het doel van het platform is het om op een efficiënte en moderne manier ontwikkeling van overheidswerknemers te stimuleren en draagt bij aan het verhogen van de kwaliteit en effectiviteit (inclusief uitvoeringskracht) van de publieke sector en het terugdringen van de hoogte van de publieke loonsom.
4	Performance improvement-management program for new business model	idem.
5	Data-driven policymaking	Conform maatregel A.2 van het landspakket is recent het implementatieplan gebaseerd op de taken van het Comité Nationaal Statistisch Systeem (NSS) door de ministerraad goedgekeurd en ingeleverd bij de Tijdelijke Werkorganisatie Nederland (TWO-NED). Er is positief gereageerd op het plan waarbij TWO-NED heeft aangegeven bereid te zijn om te ondersteunen bij de uitvoering van het implementatieplan.

6	Government debt and wage bill reduction	De maatregelen die onder thema B vallen zijn samen-gevoegd in een zogenoemde roadmap waarmee op integrale wijze gewerkt wordt aan een van de doelstellingen in het landspakket namelijk het terugdringen van de hoogte van de publieke loonsom. Gedacht kan worden aan het werving en selectie en doorstroom beleid, de invoering van het p&c-cyclus en prestatimanagementsysteem.
7	Budget execution and legal framework	Bij het op orde brengen van het financieel beheer is een routekaart gecreëerd op basis waarvan alle maatregelen die onder thema A van het landspakket vallen op integrale wijze in de tijd zijn uitgezet. Onderdeel hiervan is de herziening van huidige wetgeving
8	Political accountability	Op basis van de aanbesteding zoals aangeven bij 1 wordt ook nader gekeken naar de onderlinge verantwoordelijkheden van bestuurders en hoofden van dienst.
8	Comprehensive and executable road map	Conform maatregel B.4.1.4 is recent een wetgevingskalender inclusief capaciteitsbehoefte bij TWO-NED ingediend op basis waarvan vervolgesprekken zullen plaatsvinden.
9	Execution of plan of action	idem.
10	Tax alignment and reform	Het thema belasting komt uitvoerig aan bod in het landspakket waarbij er sprake is van het hervormen van het huidig fiscaal stelsel, optimalisatie van de belastingdienst alsook het verhogen van de compliance en de invoering van een nieuwe belastingregeling.
11	Tax Compliance & Institutionalization	idem.

1.5. Beleidsmatige mutaties

Het reeds geïnitieerde beleid zal geïntensiveerd worden, aandacht zal geschonken worden aan het vormgeven van projecten voortvloeiend uit landspakket B.

1.6. Budgettaire gevolgen beleid

In de onderstaande tabellen staan alle budgettaire gevolgen van de hiervoor aangegeven beleid nader cijfermatig uitgelegd.

MIDDELEN (in AFL. 1000)

Ministerie AZOIRO

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
Directe belastingen	0	0	0	0%	0	0	0	0
Indirecte belastingen	14	15	1	6%	15	15	15	15
Retributies, leges & rechten	5,930	7,509	1,579	27%	7,509	7,509	7,509	7,509
Rechten, boeten & overig	4,571	4,695	124	3%	4,695	4,695	4,695	4,695
Rente	0	0	0	0%	0	0	0	0
Niet-belastingopbrengsten	29,554	42,178	12,624	43%	42,178	42,178	42,178	42,178
Landsbedrijven & fondsen	4,310	4,125	-185	-4%	4,125	4,125	4,125	4,125
Overige ontvangsten	24	24	0	0%	24	24	24	24
Totaal:	44,404	58,547	14,143	32%	58,547	58,547	58,547	58,547

KOSTEN (in AFL. 1000)

Ministerie AZOIRO

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
Personeelslasten	59,239	60,571	1,333	2%	60,571	60,571	60,571	60,571
Goederen & diensten	45,170	45,170	0	0%	46,218	48,468	45,317	45,368
Rente	0	0	0	0%	0	0	0	0
Subsidie	0	0	0	0%	0	0	0	0
Overdrachten	3,007	3,100	93	3%	3,100	3,100	3,100	3,100
Bijdragen & afschrijvingen	122,172	126,614	4,442	4%	126,948	127,287	127,630	127,973
Totaal:	229,587	235,454	5,867	3%	236,837	239,426	236,618	237,012

1.7. Beleidskoppeling aan SDG's en Landspakket

Zoals ook geboden zullen de overheidsbrede prioriteiten, met inachtneming van de door de Verenigde Naties gehanteerde 'Sustainable Development Goals'(SDGs) als een rode draad door het algemene regeringsbeleid lopen en als uitgangspunt dienen voor het overheidsoptreden. Deze zeventien "Duurzame Ontwikkelingsdoelen" zijn opgesteld om onze wereld tot "een betere plek te maken in 2030" en zullen met name in deze bijzondere tijden een belangrijke rol spelen.

2. Ministerie van Financiën en Cultuur

2.1. Beleidsagenda

De aangelegenheden die tot de zorg van het ministerie van Financiën en Cultuur behoren, zijn terug te vinden in artikel 2, tweede lid, van LIM 2022. Daarnaast wordt uitvoering gegeven aan het met Nederland gesloten protocol uit november 2018 aangaande inkadering van het pad richting solide, transparante en houdbare overheidsfinanciën van Aruba evenals de uitvoering van het landspakket aan hervormingen en herstelactiviteiten. Denk aan: thema's A t/m D aangaande financieel beheer, kosten en effectiviteit publieke sector, belastingen en de financiële sector.

2.2. Beleidsprioriteiten

In 2022 zal nadruk gelegd worden op de volgende beleidsprioriteiten:

- het beheersen en het op orde krijgen van het financieel beheer en financieel toezicht vanuit de noodzaak om als overheid 'in control' te zijn en te blijven;
- het bestendigen van de openbare financiën met focus op een succesvolle uitvoering van projecten voortvloeiend uit landspakket A; en
- het bevorderen van cultuur

Hierna volgt een nadere toelichting op de hiervoor genoemde beleidsprioriteiten:

2.2.1. Bestendigen van de openbare financiën van het Land

Door de uitbraak van de COVID pandemie is Aruba van het duurzame pad afgebracht, Doch, het vast blijven houden aan de regels van budgetdiscipline en het strikt monitoren van de begrotingsuitvoering hebben ervoor gedragen dat de verwachte tekorten in de coronaperiode minder groot waren dan initieel verwacht werd. Om de overheidsfinanciën weer bestendig te maken, is het essentieel om in 2023 e.v.:

- de personeelslasten te blijven inperken tot een acceptabele en werkbaar niveau;
- de rentelasten te bedwingen via eventuele herfinancieringsafspraken met Nederland;
- het vastklempen aan de regels van budgetdiscipline; en
- het versterken van de kerndiensten achter de uitvoering van thema's van het landspakket aangaande met name de financiële kolom van het Land.

Een zorgpunt blijft de hoge schuldquote en rentelasten van het Land na de weerslag van COVID. Een mogelijke verlichting daarin is indien Nederland het Land zal kunnen ondersteunen bij toekomstige (her)financieringsoperaties en of door volledige of gedeeltelijke kwijtschelding van de ontstane COVID schuld te overwegen.

2.2.2. Het bevorderen van cultuur

De beleidsvoornemens op cultuurgebied voor 2023 zijn gebaseerd op het Integraal Cultuurbeleid van Aruba, de Prioriteitspunten van de Directie Cultuur en de uitgangspunten voor Cultuur in de Sustainable Development Goals (Culture in SDGs) in overeenstemming met de publicatie van UNESCO in de 2030 SDG-Agenda. Naast deze algemene uitgangspunten vindt er sinds februari 2019 overleg plaats tussen de ministers van cultuur van de vier landen binnen het Koninkrijk voor een culturele samenwerking en wordt gewerkt aan de oprichting van een Cultuurfonds. Deze samenwerking heeft als doel een blijvende bewustwording van onze gezamenlijke geschiedenis en om aan inclusieve, democratische en veerkrachtige samenlevingen te blijven bouwen. Het ondersteuningsprogramma van het Mondriaanfonds vanuit het Nederlandse ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschap (OCW) staat bij om de gevolgen van de coronacrisis op te vangen bij collectiebeherende erfgoedinstellingen in Nederland en het Caribisch deel van het Koninkrijk. Het gaat om steun aan erfgoedinstellingen om collecties te blijven behouden, preservareren en toegankelijk maken.

2.3. Beleidsmatige mutaties

Het reeds geïnitieerde beleid zal geïntensiveerd worden, aandacht zal geschonken worden aan het vormgeven van projecten voortvloeiend uit landspakket A, B, C en D.

2.4. Budgettaire gevolgen beleid

In onderstaand tabel staan alle budgettaire gevolgen van de hiervoor aangegeven beleid nader cijfermatig uitgelegd.

MIDDELEN (in AFL. 1000)	Ministerie FIC							
	2022	2023	Δ	Δ %	2024	2025	2026	2027
Directe belastingen	464,305	468,004	3,699	1%	518,867	524,961	530,921	537,015
Indirecte belastingen	545,055	683,616	138,561	25%	696,361	716,445	736,089	756,173
Rebütuties, leges & rechten	1	1	-	0%	1	1	1	1
Rechten, boeten & overig	56,000	78,500	22,500	40%	40,800	27,300	25,000	25,000
Rente	368	340	(28)	-8%	340	340	340	340
Niet-belastingopbrengsten	22,086	61,849	39,763	180%	61,849	61,849	61,849	61,849
Overige ontvangsten	40,015	45,015	5,000	12%	45,015	45,015	45,015	45,015
Totaal:	1,127,830	1,337,325	209,495	19%	1,363,233	1,375,911	1,399,215	1,425,393

KOSTEN (in AFL. 1000)	Ministerie FIC							
	2022	2023	Δ	Δ%	2024	2025	2026	2027
Personeel	68,010	64,434	-3,576	-5%	64,434	64,434	64,434	64,434
Goederen en diensten	25,749	29,319	3,570	14%	29,319	29,319	29,319	29,319
Rente LV & VV	253,158	249,511	-3,646	-1%	246,200	242,830	239,380	235,870
Subsidies	9,995	2,788	-7,207	-72%	2,788	2,788	2,788	2,788
Overdrachten binnenland	104,619	114,790	10,171	10%	114,790	114,790	114,790	114,790
Overdrachten buitenland	27	27	0	0%	27	27	27	27
Bijdragen & afschrijvingen	5,966	5,874	-93	-2%	5,874	5,874	5,874	5,874
Totaal:	467,524	466,743	-781	0%	463,432	460,062	456,612	453,102

2.5. Beleidskoppeling aan SDG's en Landspakket

Het onder het ministerie van Financiën en Cultuur uit te voeren beleid is te koppelen aan drie van de SDG-doelstellingen:

3. Ministerie van Justitie en Sociale Zaken

3.1. Inleiding

Voor u ligt het strategisch beleidsdocument van het ministerie van Justitie en Sociale Zaken voor 2022-2025. Dit meerjarenplan omschrijft de doelstellingen en voornemens voor de komende jaren. Deze zijn tot stand gekomen mede naar aanleiding van de verschillende startnotities die zijn ontvangen van de diensten die onder het ministerie ressorteren. Deze beleidsvoornemens- en doelstellingen vormen voor de komende jaren tevens de basis voor de op te maken begrotingen en jaarplannen van de diensten. De focus in de komende jaren zal zich primair richten op de interne omgeving oftewel aandacht voor de diensten die onder het ministerie ressorteren. Werken aan gezonde en betrouwbare organisaties waar het personeel centraal staat. Het ministerie zal zich maximaal inzetten om gezamenlijk met de diensten en de vakbonden een meerjarenbeleidsplan op te maken en gezamenlijk te ondertekenen dat focust op personeelsaspecten, zoals onder andere opleidingen, dienstmaterialen en persoonlijke uitrusting. Op deze manier wordt er duidelijkheid geschapen voor een ieder werkzaam binnen de verschillende diensten en weet men exact wat men elk jaar kan verwachten.

Voor wat de externe omgeving betreft, streeft het ministerie ernaar om te kunnen voldoen aan de eisen die aan haar gesteld worden door de samenleving, regelgeving, nationale en

internationale organisaties die toezien op het sociaal welzijn van de burgers, de correcte bejegening van personen die een fout hebben begaan, maar ook het creëren van reële kansen voor hen om succesvol te kunnen re-integreren en resocialiseren. De prioriteit zal gegeven worden aan het voorkomen van criminaliteit door middel van investeringen in het sociale vlak en in middelen ten behoeve van de informatiediensten en maatregelen binnen justitie om criminaliteit te voorkomen. Het spreekt voor zich dat dit beleidsplan niet allesomvattend is, in die zin dat het niet alle activiteiten behelst die de +/- 60 diensten en stichtingen, ressorterend onder dit ministerie, de komende jaren zullen gaan verrichten. Volledigheids-halve wordt daarvoor verwezen naar de respectievelijke jaarplannen. Wel biedt dit document een indicatie van waar de prioriteiten gelegd zullen worden en wat wij als ministerie, gezamenlijk met alle diensten (stichtingen) en vakbonden, de komende jaren wensen te bereiken voor Aruba.

3.2. Beleidsagenda

De aangelegenheden die tot de zorg van het ministerie van Justitie en Sociale Zaken behoren, zijn terug te vinden in artikel 3, tweede lid, van LIM 2022. In het volgende onderdeel staat een overzicht van de maatregelen uit het Landspakket Aruba gevolgd door een uitleg over de twee platformen die zullen fungeren als mechanisme om voortgang op beide vlakken te monitoren. Vervolgens worden de prioriteiten voor wat betreft de portefeuille Sociale Zaken aangegeven en vervolgens zal aangegeven worden wat de prioriteiten zullen zijn op het gebied van Justitie.

3.3. Beleidsprioriteiten

In het kader van het Landspakket dienen economische, financiële, sociale en institutionele hervormingen te worden doorgevoerd om Aruba weerbaar en veerkrachtig te maken. Voor het ministerie van Justitie en Sociale Zaken zijn met name maatregel E.4 en de maatregelen H.1 t/m H16 relevant. Belemmeringen in het sociale zekerheidsstelsel (ontbreken prikkels stimuleren arbeidsdeelname, beheersing sociale problemen) dienen te worden weggenomen, zodat het economisch potentieel van Aruba beter benut kan worden. De hervormingen en maatregelen met betrekking tot de rechtsstaat hebben tot doel: een bijdrage leveren aan de versterking van de rechtsstaat, door in ieder geval in te zetten op het versterken van het grenstoezicht, de aanpak van financieel-economische criminaliteit en het verbeteren van het detentiewezen. Een deel van de maatregelen van het Landspakket die betrekking hebben op de beleidsterreinen van het ministerie van Justitie en Sociale Zaken is budget-neutraal en bestaat o.a. uit het invoeren van nieuwe wetgeving. Wat de budgettaire gevolgen van H.13 (professionalisering en betere doorstroom Arumil naar landelijke veiligheidspartners) zullen zijn, is op dit moment nog niet te overzien, maar dezerzijds wordt hiermee wel rekening gehouden. In het kader van de uitvoering van het Plan van Aanpak

'Versterking Grenstoezicht Aruba' heeft Nederland Aruba eenmalige middelen toegekend van €4.000.000 voor investeringen. Daarna moet budget beschikbaar worden gesteld om het traject verder voor te zetten. Met deze investeringen wordt beoogd het grenstoezicht te versterken en de onderlinge samenwerking tussen de diensten te verbeteren. Dekking voor hervormingen, onderhoud, vervanging, dient op de eigen begroting van de diensten te worden gevonden. Hierna volgt een nadere toelichting op de hiervoor genoemde beleidsprioriteiten verdeeld onder een aantal thema's:

3.3.1. Veiligheidsberaden

Het ministerie kent momenteel een justitieel veiligheidsberaad en een Sociaal veiligheidsberaad en is voornemens om in de toekomst ook een Nationaal veiligheidsberaad in te stellen. In deze beleidsoverleggen komen strategische hoofdthema's en dienst-overstijgende vraagstukken aan de orde. Ze vinden in principe tweewekelijks plaats. Hierbij wordt in beginsel ernaar gestreefd om tot een collectieve visie c.q. standpunt te komen ten aanzien van de gestelde prioriteiten, algemene uitgangspunten en kaders voor wat betreft het justitiële en sociale veiligheidsbeleid. In dit beraad vindt afstemming en coördinatie op hoofdlijnen plaats.

3.3.2. Justitieel veiligheidsberaad

De vaste kern van het justitieel veiligheidsberaad bestaat uit de minister van justitie, de procureur-generaal, de korpschef en de directeurs van de Veiligheidsdienst Aruba en het Nationaal Centraal bureau, Terrorismebestrijding, Veiligheid en Interpol. Dit overleg wordt door de minister van justitie voorgezeten. Afhankelijk van de te bespreken onderwerpen en/of thema's, worden, indien nodig, de betreffende diensthoofden als agenda lid voor het overleg uitgenodigd. Het overleg wordt genotuleerd. Een besluitenlijst wordt vastgesteld en bijgehouden. Zoals reeds vermeld, ontstaan mede door de geopolitieke, sociaaleconomische en technologische ontwikkelingen nieuwe maatschappelijke en veiligheidsuitdagingen voor het ministerie. Ook de impact van de Coronapandemie brengt zoals bekend de nodige uitdagingen voor het land met zich. Deze zullen met name hun tol vergen voor de ordediensten. De meeste diensten hebben reeds met grote organisatorische, financiële, materiële en personele uitdagingen te kampen, terwijl de vraag naar en de eisen die aan deze diensten worden gesteld, steeds toeneemt. Deze situatie noopt ons steeds kritisch te blijven kijken naar de bedrijfsvoering en structuur van onze organisaties en naar de randvoorwaarden die nodig zijn om efficiënt en effectief te kunnen functioneren. Daarom is het nu van belang dat wij op deze punten onze aandacht richten en vanuit de strategische laag voornamelijk met behulp van (strategische) hulpmiddelen en informatieproducten, op en met informatie sturen. Binnen het beraad kunnen portefeuillehouders aangewezen worden die verantwoordelijk

gesteld worden voor het ontwikkelen en/of realiseren van bepaalde hoofdthema's en/of vraagstukken. Met het oog op het bovenstaande zijn de volgende hoofdthema's voor de komende jaren geprioriteerd:

- (inter)nationale veiligheidsvraagstukken;
- grensveiligheid/grenstoezicht;
- toekomstbestendige aanpak;
- informatiehuishouding en intelligence sharing.

Volledigheidshalve zij hierbij opgemerkt dat hier geen sprake is van een limitatieve opsomming.

3.3.3. Sociaal veiligheidsraad

De vaste kern van het sociaal veiligheidsberaad bestaat uit de minister van justitie, de korpschef, een vertegenwoordiger van het openbaar ministerie en de respectievelijke directeurs van de justitiediensten en diensten ressorterend onder het sociaal veld. Het is belangrijk om te accentueren dat het met name de justitiediensten betreft die een nauwe samenwerking hebben met de diensten ondergebracht onder de portefeuille Sociale Zaken. Dit overleg wordt door de minister van justitie voorgezeten. Afhankelijk van de te bespreken onderwerpen en/of thema's, worden, indien nodig, andere leden als agenda lid voor het overleg uitgenodigd. Het overleg wordt genotuleerd. Een besluitenlijst wordt vastgesteld en bijgehouden. We zijn ons ervan bewust dat er heel veel stakeholders actief zijn in het sociaal veld. Het is juist dit gegeven dat de urgentie benadrukt om op strategisch niveau nauwer samen te werken en zorg te dragen voor goede afstemming tussen de diensten. Des te meer nu diensten te kampen hebben met grote organisatorische, financiële, materiële en personele uitdagingen, terwijl de vraag naar en de eisen die aan deze diensten worden gesteld, steeds toeneemt. Daarom is het nu van belang dat wij op deze punten onze aandacht richten en vanuit de strategische laag voornamelijk met behulp van (strategische) hulpmiddelen en informatieproducten, op en met informatie sturen. Binnen het beraad kunnen portefeuillehouders aangewezen worden die verantwoordelijk voor het ontwikkelen en/of realiseren van bepaalde hoofdthema's en/of vraagstukken gesteld worden. Met het oog op het bovenstaande zijn de volgende hoofdthema's voor de komende jaren geprioriteerd:

- Sociale veiligheidsvraagstukken;
- Verdragen i.h.k.v. rechten van het kind en personen met beperkingen;
- toekomstbestendige aanpak;
- Afstemming van processen.

Volledigheidshalve zij hierbij opgemerkt dat hier geen sprake is van een limitatieve opsomming.

3.3.4. Personeel en Organisatie

Gezamenlijk met de vakbonden en diensten zal er een inventarisatie gemaakt worden van de acute behoeftes per dienst. Het uiteindelijke doel is om te komen tot een meerjarenplanning voor wat betreft de aanschaf van materialen, uniformen en middelen die tot de persoonlijke uitrusting van het personeel behoren. Tevens dient in deze planning rekening gehouden te worden met opleidingen en cursussen die nodig zijn voor het personeel, zodat ze hun bevorderingen niet mislopen. Een dergelijke meerjarige planning voor alle diensten ressorterend onder het ministerie ontbreekt. Aan de hand hiervan kan men duidelijkheid verschaffen aan het personeel en tevens kunnen de schaarse middelen beter ingezet worden ten behoeve van de behoeften die leven bij het personeel. Technologische hulpmiddelen en automatiseringssystemen in deze zijn onontbeerlijk. Een telkens terugkerend punt van zorg zijn de gaande reorganisaties bij de justitieële diensten. Dit zorgt voor onrust bij het personeel daar er een situatie van onduidelijkheid voor hen in stand wordt gehouden. Tevens draagt dit bij aan het feit dat de organisaties an sich niet kunnen voldoen aan de verwachting die de omgeving heeft. Bij het presenteren van deze beleidsvoornemens zijn de gesprekken die geleid worden vanuit het ministerie met het Departamento Recurso Humano (DRH), de vakbonden en de respectievelijke diensten voor wat de reorganisaties betreft, nog gaande. Het streven is om uiterlijk in 2023 alle lopende reorganisaties (Inmigracion Aruba, Guarda Nos Costa, Instituto Correccional Nacional, en Cuerpo Especial Arubano) afgerond te hebben. Om de beleidsvoornemens en beleidsdoelstellingen op het gebied van "personeel & organisatie" te realiseren is participatie van de vakbonden essentieel. Vanuit het ministerie zal deze samenwerking gestimuleerd worden in de vorm van structurele overlegmomenten en er kan tevens gedacht worden aan participatie in de vorm van een ondernemingsraad.

3.3.5. Preventie door middel van informatie en intel

De informatiehuishouding is de ruggengraat van elke organisatie. De uitdagingen waar elke overheidsorganisatie voor staat zijn omvangrijk en meestal complex. Zonder informatie kunnen de diensten niet optimaal functioneren. Er kan zonder informatie ook niet effectief op bedrijfsprocessen gestuurd worden. Voor een effectieve en efficiënte aanpak van zaken zal het concept informatie gestuurd werken centraal moeten staan. De diensten worden hierbij extra gestimuleerd om planmatig aan de hand van informatie te werk te gaan. Informatie dient beschikbaar en betrouwbaar te zijn. In dit kader zal het interoperabilty pilotproject en het optimaliseren van de informatieprocessen binnen het

ministerie van justitie een prioriteit blijven. Dit mede in het kader van het E-governance project van de overheid. Daarnaast zal er ook naar alternatieve mogelijkheden gekeken moeten worden om informatiegestuurd werken verder uit te bouwen. Begrippen zoals business-intelligence, datamining, data-science en het gebruik van big data zullen op den duur deel moeten uitmaken van de instrumenten die binnen de diensten worden gebruikt. We hebben dadelijk slimme informatie-systemen nodig om de juiste beslissingen te nemen in de strijd tegen de criminaliteit. Het ICT-project dat gaande is ter vervanging van het zwaar verouderde "thin clients /ict-systeem van het KPA heeft momenteel de hoogste prioriteit. In het verlengde hiervan zal ook geïnvesteerd worden in de inter-operability van de keten v.w.b. de verschillende ict-systemen en het uitwisselen van informatie tussen de diensten. Gekoppeld hieraan zullen de patrouillewagens ook geëquipeerd worden met "mobile data terminals". Deze werkwijze zal niet alleen een betere inzet van de patrouilles kunnen garanderen, maar zal ook de veiligheid van de agenten vergroten en zorgdragen dat er een betere service verleend kan worden aan de burgers. Binnen het justitieel veiligheidsberaad zal er tevens een plan van aanpak opgesteld worden om te groeien naar een "real time intelligence center". Dit behelst uiteraard stappen op verschillende vlakken zoals juridisch, technisch en opleidingen / trainingen en cursussen.

3.3.6. High impact crimes

Voor wat criminaliteitsbestrijding betreft, zal de aandacht gericht blijven op de "high-impact" delicten. Dit zijn de delicten waarvan de burgers het meeste last hebben, zoals; (1) overvallen (2) woninginbraken (3) autodiefstallen (4) mishandelingen (5) ondermijning (6) seksueel misbruik. Aan de hand van een betere informatiepositie en de "mobile data terminals" kunnen patrouilles beter ingezet en aangestuurd worden om met name het aantal overvallen, woninginbraken en autodiefstallen onder controle te houden. Ondermijning blijft een hoge prioriteit voor het Kabinet en het ministerie van Justitie en Sociale Zaken. Derhalve is er reeds een krincipebesluit genomen dat op de wenselijkheidsbegroting van de diensten die belast zijn met het bestrijden van ondermijnende criminaliteit niet ingekort zal worden. Het effectief bestrijden van ondermijnende criminaliteit vergt expertise en geld. De thematiek van seksueel misbruik heeft in de eerste weken van ons aantreden reeds de aandacht gekregen. Er is een analyse gemaakt v.w.b. wetgeving, beleid en de benodigde materialen die ontbreken. Het ministerie heeft het voortouw genomen en is daarbij bijgestaan door directie Wetgeving en Juridische Zaken (DWJZ), het openbaar ministerie en de opsporingsdiensten. De hoogste prioriteit zal gegeven worden aan opleidingen zodat er waterdichte onderzoeksdossiers afgeleverd worden aan de rechtbank.

3.3.7. Realiseren van een justitie academie

Er bestaat behoefte aan de omvorming van de politieschool naar een zogenaamde 'Academie voor Justitie en Veiligheid Aruba', die in het kader van de ontwikkeling en uitvoering van opleidingen en trainingen ten behoeve van justitiële diensten en departementen ondersteuning gaat aanbieden. Om dit te bewerkstelligen is er reeds een adviescommissie ingesteld bij MB die binnen uiterlijk 6 maanden advies zal uitbrengen. In het bijzonder hoe de transformatie, de ontwikkeling en uitvoering van opleidingen en trainingen ten behoeve van justitiële diensten en departementen het beste vorm kan krijgen. Tevens om te adviseren welke rechtsvorm het meest geschikt is voor de in te stellen academie. De visie is om uit te groeien tot een instituut dat opleidingen, cursussen en trainingen aanbiedt aan de publieke en private sector, maar ook aan internationale opsporingsdiensten. Uitgangspunt is om er voor zorg te dragen dat opleidingen van de diensten die onder het ministerie ressorteren qua niveau op elkaar aansluiten om de carrière lijn van het personeel te vergroten.

3.3.8. Verzelfstandigen van het bureau examen rijbewijzen

Het afnemen van rijexamens door de overheid geschiedt, meer in bijzonder door het KPA, onder de auspiciën van de minister, belast met justitie. Vanwege de groei van de bevolking is er door de jaren heen steeds meer vraag ontstaan naar het afleggen van een rijexamen, waardoor er wachtlijsten zijn ontstaan. Los hiervan is het de vraag of deze werkzaamheden wel tot de kerntaken van KPA behoren. Binnen het Koninkrijk geschieden deze werkzaamheden alleen nog op Aruba door de politie. Tevens bestaat de wens van een gemoderniseerd beleid ten aanzien van het kunnen afleggen van een rijexamen, onder meer met gebruik van moderne hulpmiddelen. Zo bijvoorbeeld het Centraal Bureau Rijvaardigheidsbewijzen (CBR) in Nederland al sinds jaren een rechtspersoon (eerst stichtingsvorm, daarna ZBO, nu rechtspersoon krachtens publiekrecht) en kan het in dit kader wellicht als model dienen voor een succesvolle manier van verzelfstandigen van het Bureau Rijexamens. Derhalve is er reeds bij MB een commissie "Verzelfstandiging Bureau Rijexamens" ingesteld, die binnen 6 maanden advies zal uitbrengen en een oplossing aandragen voor de huidige problematiek.

3.3.9. Ontwikkelen van een Nationale Cyber Security Strategie

De nationale cybersecuritystrategie (NCSS) is een strategisch plan om de nationale digitale veiligheid en weerbaarheid te verhogen, de gevolgen van (cyber)incidenten te beperken ter voorkoming van maatschappelijke ontwrichting. De strategie richt zich op het verhogen van de digitale weerbaarheid van het Land alsmede van vitale entiteiten met als doel informatiebeveiliging van de gegevens van de overheid van Aruba, zijnde

informatie van de burgers en bestuursprocessen, waaronder ook voor de bescherming van vitale processen. De strategie is ook ter bescherming van de integriteit van het interoperabiliteitskader van het Arubaanse e-Government en om een veilige gegevensuitwisseling via het platform mogelijk te maken.

Uitgangspunt hierbij is een top-down benadering van cybersecurity op hoog niveau. In de nationale cybersecuritystrategie worden de nationale doelstellingen en prioriteiten vastgesteld die middels een implementatieplan binnen een specifiek tijdbestek bereikt moeten worden. Zodoende zal de visie van een digitaal weerbaar en veilig Aruba bereikt worden.

3.3.10. Introduceren van een directoraat Justitie

Het ministerie van Justitie en Sociale Zaken is een van de grootste ministeries binnen het overheidsbestel. Het ministerie heeft structureel te kampen met capaciteits-, aansturings- en bedrijfsmatige vraagstukken voor wat betreft haar diensten. Voor deze structurele uitdagingen is de wens om met structurele oplossingen te komen en tevens om continuïteit te garanderen. Dit ook mede gelet op het feit dat vanuit justitie er nauw samengewerkt wordt binnen het koninkrijk en het derhalve uitermate belangrijk is om kennis en ervaring te borgen binnen het ministerie. Met het oog op het vorenstaande is het in het kader van een meer effectieve en duurzame organisatie wenselijk om te komen tot een ambtelijke bestuurlijke organisatie (in de vorm van een directoraat) voor het ministerie van Justitie. Ten aanzien van het op te richten directoraat is het uitgangspunt dat het een budgetneutrale exercitie betreft.

3.3.11. Introduceren van elektronisch toezicht

Elektronisch toezicht of elektronische monitoring is een hulpmiddel om verdachten en veroordeelden, die onder voorwaarden in vrijheid worden gesteld, te controleren. Personen krijgen een enkelband omgedaan waarmee kan worden gezien of iemand zich houdt aan bijvoorbeeld een locatieverbod of -gebod. In Aruba is elektronisch toezicht nog niet ingevoerd, o.a. aangezien de Uitvoeringsverordening Penitentiaire Beginselen nog niet in werking is getreden. Wanneer deze eenmaal in werking zal zijn getreden, zal bij de invoering van elektronisch toezicht zeer kritisch worden gekeken welke categorieën verdachten/veroordeelden hiervoor in aanmerking komen. Overigens is elektronisch toezicht ook mogelijk onder de Landsverordening Toelating en Uitzetting bij de oplegging van een meldplicht. Het ministerie van Justitie en Sociale Zaken is vooruitlopend op een toekomstige toepassing van elektronisch toezicht wel al begonnen met het verkennen van de mogelijkheden ervan.

3.3.12. Veilige bario's

Zoals aangegeven in de inleiding zal er geïnvesteerd worden in preventie. Het ministerie acht het erg belangrijk om in dit kader te investeren in de bario's. Onlangs zijn de onderzoeksresultaten gepresenteerd van het onderzoek getiteld: "Quality of life of Aruban Youth". Hierin werd het belang van veilige bario's naar voren gebracht. Derhalve wil het ministerie duurzaam investeren in de bario's. Deze aanpak is gekozen om criminaliteit te bestrijden, maar met name om de bario's onaantrekkelijk te maken voor de verschillende vormen van criminaliteit. Deze aanpak wordt als een unieke kans gezien om de bario's te transformeren van een risicofactor in een omgeving die kansen biedt aan de jongeren en de burgers. Op grond van een interministeriële aanpak en tevens gezamenlijk met partners uit de semipublieke en private sector zal aandacht besteed worden aan beter onderhoud van de weinige sportvelden of speeltuintjes, het creëren van meer vrijetijdsbesteding voor de jongeren, betere en meer verlichting in de bario's, veiligere verkeerssituaties zodat kinderen veilig op straat kunnen spelen en "after-school programs" die inhoudelijk zeer divers zijn. Op deze manier maak je het programma aantrekkelijk voor een grotere groep jongeren. De kritieke succesfactor in deze is om gezamenlijk met de semipublieke sector duurzaam te investeren in de bario. Derhalve is het de bedoeling om aan de hand van een M.O.U. begin 2022, het nodige commitment te bewerkstelligen bij de verschillende ministeries en de semipublieke sector. Het ministerie zal zorgdragen voor het creëren van de juiste juridische kaders, zodat a.d.h.v. een stuurgroep de middelen efficiënt en effectief ingezet kunnen worden. En tevens om de rechtmatigheid en doelmatigheid van de bestedingen te waarborgen.

3.3.13. Voorzetting projecten Sociaal Crisisplan

Het Sociaal Crisisplan kwam eind 2021 aan zijn einde. Het was een plan dat geschreven werd om een acute oplossing te bieden voor de achterstand die het sociaal veld op Aruba gekend heeft de afgelopen jaren. De urgentie is echter hoog om projecten die deel uitmaakten van het Sociaal Crisisplan voort te zetten. Gebeurt dit niet, dan zal er sprake zijn van een desinvestering. Bij het stopzetten van deze projecten zou er tevens geen garantie bestaan dat gezinnen, jongeren en kinderen die momenteel hulp krijgen dankzij de verschillende projecten en programma's die deel uitmaakten van het Sociaal Crisisplan, deze hulp kunnen blijven krijgen. De voortzetting bestaat uit programma's die de nadruk leggen op preventie van geweld, programma's die curatieve activiteiten behelzen waaronder het operationeel maken van het "Family Justice Center" begin 2022. Dit is een bewuste keuze daar ook uit cijfers van het openbaar ministerie blijkt, zowel cijfers uit 2019 en 2020, dat het delict mishandeling, in alle verschijningsvormen, een van de meest voorkomende delicten is.

3.3.14. Preventie van geweld

De komende jaren zal gestuurd worden op preventie van geweld. Het ministerie wil dit bewerkstelligen door in te zetten op programma's zoals;

- Opvoeding en educatie van ouders en opvoeders via het 'Centro pa Hoben y Famia';
- Het programma 'Collaborative Partnership', waarbij maatschappelijk werkers via de school kwetsbare gezinnen thuis bezoeken en ondersteunen.
- Het departement voor kind en jongeren dat zich richt op versteviging van de rechten van het kind. Hierbij valt te denken aan de 'codigo di proteccion', de wet voor de Kinderopvang. Hiermee gaat ook gepaard het bieden van opleidingen aan de medewerkers van de crèche-voorzieningen op Aruba.
- 24-uursvoorzieningen ten behoeve van wonen en complexe zorg voor speciale groepen kinderen en jongeren, die zich in onveilige situaties thuis bevinden.

3.3.15. Curatieve activiteiten

Begin 2022 zal het 'Family Justice Center' operationeel worden waarbij er een 24-uurs voorziening gecreëerd wordt ten behoeve van volwassenen en kinderen, die de dupe zijn van geweld. De urgentie om te komen tot een 'Family Justice Center' blijkt mede uit constatering van het werkveld, bestaande uit diverse partners uit de sociale- en justitieketen, waarbij gevallen van vermeend seksueel misbruik niet op een efficiënte noch op effectieve manier worden aangepakt. Derhalve zal het ministerie investeren in de politie- en justitieketen voor wat betreft het verbeteren van het forensisch onderzoek en het kindverhoor. In het verlengde hiervan zullen ook de nodige investeringen plaatsvinden op het gebied van scholing. Het opleiden van de professionals werkzaam binnen de keten is zeer belangrijk en de opleidingen die de komende jaren verzorgd zullen worden. richten zich op:

- Het delen of juist niet kunnen delen van informatie om zodoende helder te krijgen welke soort informatie wel en niet gedeeld mag worden en welke stappen genomen moeten worden om informatie te kunnen delen;
- 'Free recall', hulpverleners kunnen in een situatie terecht komen waarbij een slachtoffer op eigen initiatief over het incident begint te spreken. Dit kan op een later moment invloed hebben op het strafrechtelijk proces;
- Gesprekken met slachtoffers, hulpverleners gaan regelmatig in gesprek met slachtoffers, derhalve is gespreksvoering, houding en lichaamstaal zeer belangrijk;
- De 'in's and out's' van het strafrechtelijk proces. Tijdens het proces van aangifte tot vervolging komt er veel bij kijken. In deze workshop wordt ingezoomd op het

strafrechtelijke proces, de stappen die er genomen worden, wat dit voor het slachtoffer betekent (ook op emotioneel vlak) en ook wat de beperkingen zijn van het strafrechtelijke proces;

- Hoe om te gaan met valse beschuldigingen. In de praktijk blijkt dat er best regelmatig valse beschuldigingen rondom seksueel misbruik en lichamelijke mishandeling gedaan worden, bijvoorbeeld tijdens een vechtscheiding.

In het kader van trainingen, opleidingen en deskundigheidsbevordering zal ernaar gestreefd worden om de samenwerking met de “European Family Justice Center Alliance” te formaliseren.

3.3.16. GGZ inclusief verslavingszorg

De integrale zorg rondom een cliënt wordt georganiseerd rondom een ziektebeeld en de aanwezige voorzieningen en omstandigheden in den lande. Deze integrale vraag kent meestal een glijdende schaal (de mate van (dis-)functioneren in het dagelijks leven, de aanwezigheid van risico's en protectieve factoren, de complexiteit en de ontwikkeling van de stoornis), die allen tezamen de zwaarte van de zorgvraag bij de cliënt beïnvloeden. De zorg dient dan ook steeds integraal georganiseerd en afgestemd te worden rondom elke cliënt op de combinatie van deze aspecten. De zorgvoorzieningen kunnen in deze veelal gebrekkig dan wel volledig afwezig zijn en beïnvloeden de totale zorgafhandeling. Het ministerie is voornemens om een betere en nauwere samenwerking tussen de diensten en stichtingen die zich inzetten op het gebied van de GGZ inclusief verslavingszorg te bewerkstelligen. Dit aan de hand van een budgetneutraal plan. Dit voornemen behelst een traject voor verdere vormgeving en professionalisering van beide werksoorten in een laagdrempelige inloop- en screeningsvoorziening op het terrein van (licht)psychiatrische en verslavingsvragen. Concrete stappen zullen ondernomen worden om de eerstelijns zorg v.w.b. GGZ inclusief verslavingszorg te versterken waardoor de zorg toegankelijker wordt, de wachtlijsten zullen worden opgelost en wachttijden binnen de afgesproken norm worden geïntroduceerd. Dit onder andere door uitvoering te geven aan het corporate plan van Stichting Hunto 2022-2025. Tevens is het belangrijk om standaarden op het gebied van kwaliteitsontwikkeling- en borging zowel op de inhoud als op de bedrijfsvoering te realiseren. Te denken valt hierbij aan intercollegiale toetsing, kwaliteitsvisitatie, gezamenlijke onderzoeksvragen formuleren en benchmarking. Reeds eind 2021 is er een samenwerkingsprotocol ondertekend tussen het land en de organisatie Mental Health Caribbean (MHC). Deze samenwerking richt zich onder andere op het overdragen en delen van kennis op ketenzorg op het gebied van (ambulante) psychiatrie en verslavingszorg. MHC zal het ministerie ondersteunen middels opleidingen, trainingen

en (bij)scholing aan medewerkers van de betrokken diensten c.q. gesubsidieerde instellingen, bestaande uit onder meer, doch niet uitsluitend, een verdiepingscursus van GGZ inclusief verslaving aan leden van het Korps Politie Aruba en van de Dienst Gevangeniswezen Aruba, alsmede de (her)introductie van de bemoeizorg op Aruba. Tevens zal nauwere samenwerking en ondersteuning plaatsvinden in de ruimste zin van het woord door toegang tot onder meer standaarddocumenten en bij eventuele noodzakelijke uitplaatsing van cliënten van Aruba voor behandeling die plaats zal vinden bij MHC. Kortom, het ministerie streeft ernaar om de toegankelijkheid tot de GGZ voor de burgers te verbeteren en uiteraard te blijven investeren in voorlichting en preventie op het terrein van GGZ inclusief verslaving in het breedste zin van het woord.

3.3.17. Verkorten wachtlijsten GGZ

De verschillende initiatieven en samenwerkingsovereenkomsten moeten leiden tot een solidere keten die onder andere ook als resultaat zullen hebben dat er sprake zal zijn van acceptabele wachttijden. Een aantal zorgorganisaties heeft echter aangegeven dat er momenteel sprake is van een ontoereikend zorgaanbod. Derhalve is het zaak dat naast de structurele aanpak er extra capaciteit vrijgemaakt wordt om de huidige situatie per direct te verhelpen. Naast het vrijmaken van extra capaciteit om het verkorten van de wachtlijst voor gespecialiseerde GGZ te bewerkstelligen dient echter ook gelijktijdig gewerkt te worden aan structurele oplossingen. Dit aan de hand van de samenwerking binnen de keten waar de nadruk komt te liggen op het piramide-model. Dit zou moeten leiden tot verkorten van de wachtlijst. Ten tweede wordt beoogd om onnodige belasting van tweedelijns (gespecialiseerde) geestelijke gezondheidszorg te voorkomen. Door ondersteuning te bieden aan huisartsen in het verwijzen van cliënten naar instanties van GGZ, zal het aantal verwijzingen van cliënten naar tweedelijns GGZ-instellingen afnemen. Het ministerie heeft reeds een Stuurgroep GGZ in het leven geroepen die de outputindicatoren van beleidsdoelstellingen en afspraken in de keten structureel monitord.

3.3.18. Bemoeizorg

Het ministerie is voornemens om de bemoeizorg te heractiveren. De straathoekwerkers gaan actief op zoek naar mensen in hun leefwereld, vaak mensen die sociaal uitgesloten zijn of zich zo voelen en die niet bereikt worden door de reguliere voorzieningen. Ook gaan de straathoekwerkers actief op zoek naar die mensen op straten en pleinen, aldus een vorm van 'outreaching' werken. De kracht van deze vorm van hulpverlening is dat er gewerkt wordt aan structurele veranderingen met als doel sociale overlast en sociale uitsluiting tegen te gaan.

3.4. Beleidsmatige mutaties

Het reeds geïnitieerde beleid zal geïntensiveerd worden, aandacht zal geschonken worden aan het vormgeven van projecten voortvloeiend uit landspakket H.

3.5. Budgettaire gevolgen beleid

In onderstaand tabel staan alle budgettaire gevolgen van de hiervoor aangegeven beleid nader cijfermatig uitgelegd.

MIDDELEN (in AFL. 1000)

	Ministerie JSZ							
	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
Retributies, leges en rechten	1,962	1,962	0	0%	1,962	1,962	1,962	1,962
Rechten, boeten en overig	18,670	6,670	-12,000	-64%	6,731	6,792	6,853	6,914
Andere dan belasting opbrengsten	10,000	800	-9,200	-92%	800	800	800	800
Overige ontvangsten	15	15	0		15	15	15	15
Totaal:	30,647	9,447	-21,200	-69%	9,508	9,569	9,630	9,691

KOSTEN (in AFL. 1000)

	Ministerie JSZ							
	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
Personeelslasten	149,335	163,695	14,360	10%	163,695	163,695	163,695	163,695
Goederen en diensten	55,021	52,772	-2,249	-4%	53,936	55,100	56,264	57,428
Subsidies	22,273	22,291	18	0%	22,291	22,291	22,291	22,291
Overdrachten	56,802	61,879	5,077	9%	61,879	61,879	61,879	61,879
Bijdragen en afschrijvingen	13,898	4,897	-9,001	-65%	4,897	4,897	4,897	4,897
Totaal:	297,329	305,534	8,205	3%	306,698	307,862	309,026	310,190

3.6. Beleidskoppeling aan SDG's en Landspakket

Het onder het ministerie van Justitie en Sociale Zaken uit te voeren beleid is te koppelen aan 4 van SDG-doelstellingen:

4. Ministerie van Volksgezondheid en Toerisme

4.1. Beleidsagenda

De aangelegenheden die tot de verantwoordelijkheden van het ministerie belast met Volksgezondheid en Toerisme behoren, zijn terug te vinden in artikel 4, tweede lid, van LIM 2022. Daarnaast heeft dit ministerie nauwe samenwerkingsafspraken met andere ministeries op beleidsgebieden van ouderenzorg en medicinale cannabis. Tenslotte biedt dit ministerie de nodige ondersteuning op medisch gebied aan het ministerie belast met geestelijke gezondheidszorg door o.a. te fungeren als voorzitter van de commissie buitenlandse zorg.

4.2. Beleidsprioriteiten

Voor het dienstjaar 2023 ligt de focus van dit ministerie op de volgende beleidsterreinen.

4.1. Toerisme

De COVID-19-pandemie heeft op Aruba in maart 2020 zijn intrede gedaan. Dit had directe negatieve gevolgen voor het toerisme alsmede de volksgezondheid. De gewenste diversificatie ten aanzien van de toeristenmarkt in 2020 heeft plaats moeten maken voor een focus op het algemeen herstel van toerisme alsook de economie van het eiland, hetgeen een grote uitdaging is gebleken. Nadat in juli 2020 de landsgrenzen weer werden geopend, zijn de vluchten naar Aruba ook weer geleidelijk gestart. Er zijn 3 verschillende scenario's voor herstel als uitgangspunt geprojecteerd: a. een optimistisch scenario, b. een voorzichtig optimistisch scenario en c. een conservatief scenario. Voor het jaar 2023 gaat het optimistische scenario uit van een herstel van het toerisme ('tourism arrivals') van 105%, hetgeen een stijging betekent van ongeveer 5% ten opzichte van 2019; het voorzichtig optimistische scenario ging uit van een herstel van 100% van Aruba's voornaamste economische activiteit, hetgeen het toeristisch niveau zal bereiken van het jaar 2019; en het conservatieve scenario gaat uit van een herstel van 85%, hetgeen een daling betekent van ongeveer 15% ten opzichte van 2019. Het jaar 2023 projecteert een herstel van 85%-105% versus 2019. Er dient verder te worden opgemerkt dat het jaar 2021 is afgesloten met een herstel van 72% vergeleken met het jaar 2019. In het jaar 2022 is gefocust op de groei in toeristenmarkten anders dan in de Verenigde Staten, zoals Canada, het Verenigd Koninkrijk, Duitsland, Peru, Brazilië en Argentinië. Het aantrekken van vermogende toeristen (jaarlijks inkomen > USD 150,000) zal zich voortzetten in het jaar 2023 en blijft als speerpunt binnen het ministerie belast met Volksgezondheid en Toerisme. In 2022 en 2023 zullen verschillende verfraaiingsprojecten rondom de belangrijkste toeristische strandlocaties in Aruba worden

voortgezet, namelijk 'Baby Beach', 'Bushiri' omwille van de kwaliteitsverhoging van het (toeristisch) product Aruba. Daarnaast zullen andere gebieden op Aruba de nodige aandacht krijgen, namelijk 'Alto Vista', 'Hooiberg', 'California Lighthouse', 'Mountain Bike Trail Eagle Beach', 'Rodgers Beach'. Uitgangspunt voor deze infrastructurele projecten wordt te allen tijde getracht om rekening te houden met duurzame ontwikkeling. In dit kader zullen deze projecten voldoen aan LEED certification.

Het beleid in 2021 werpt haar vruchten met de realisatie van een toerisme herstel ('tourism arrivals') van 72% ten opzichte van 2019. Aruba Tourism Authority (A.T.A.) projecteert voor het jaar 2022 een herstel van Aruba's toerisme van 95%-101% ten opzichte van het succesjaar 2019, en voor het jaar 2023 is er een herstel van 85%-105% geprojecteerd ten opzichte van het jaar 2019. Het beleid van dit ministerie is primair gericht op het creëren van waarde in de breedste zin des woords, met een toerismemodel op basis van 'High Value – Low Impact', zoals ook wordt omschreven in het Masterplan van de regering 'Re-positioning Our Sails'. Het model, als aanbevolen door de A.T.A., behelst de toezeggingen van de regering om integraal -over de gehele breedte van portfolio's/ministeries- het toerisme prioriteit te geven en zich te committeren aan acties die deze visie onderschrijven. Het ministerie van Volksgezondheid en Toerisme hanteert dit model als leidraad van haar beleid. In het jaar 2023 zal de haalbaarheid van bepaalde 'niche-market' segmenten verder worden uitgediept. Projecten/evenementen die in 2022 zijn gestart zullen worden voortgezet waar mogelijk en als de omstandigheden het toelaten- in het jaar 2023. Te denken valt hierbij aan:

- ondersteuning van het internationale sportevenement 'Aruba Beach Tennis Open',
- ondersteuning en voortzetting van het 'Island-Festival', en
- ondersteuning en voortzetten van andere festivals en evenementen.

Zoals aangeduid in de 'Tourism Policy 2021-2025', zullen in 2023 verschillende verfraaiingsprojecten rondom belangrijke toeristische locaties in Aruba worden voortgezet, namelijk:

- project 'Bushiri Shoreline Upgrade' fase 1
- project 'Alto Vista Beautification' fase 2
- project 'Malmok Boardwalk' fase 3,
- project 'Hooiberg Attraction Restoration' fase 2,
- project 'California Lighthouse Visitor Experience Enhancement',
- project 'Mountain Bike Trail', fase 2
- project 'Eagle Beach Watch',
- project 'Rodgers Beach Upgrade' fase 1,

- Tunnel of Love Visitor Experience Upgrade.

Verder wordt in het jaar 2023 aandacht besteed aan projecten die het welzijn van de toeristen (en de lokale bevolking) waarborgt, zoals de modificatie van markeringsboeien ter waarborging van veilige zwemzones, een duurzaam afvalbeheer voor de kustgebieden en het monitoren van de algehele status van onze stranden. Daarnaast staan ook diverse plannen op de agenda om de algehele ervaring van Aruba's bezoekers te verbeteren; bovendien zijn voornoemde ervaringen uniek van karakter; hiervoor is het essentieel een eenduidige visie te hebben met betrekking tot de interpretatie van de juiste kwaliteit; dit wordt verder uitgewerkt in de implementatie van het 'Aruba Quality Seal'. Verdere plannen behelzen onder meer creatieve ontwikkeling van diverse historische gebieden, verbetering van toeristische infrastructuur ('visitor flow management'), voortzetting van het 'Visitor Information Center' te San Nicolas, continuering van diverse vormen van informatievoorziening aan zowel bezoeker als lokale bevolking (bijv. onderwijs, 'Aruba Certification Program', 'Ban Serio'). Ten aanzien van de Aruba Ports Authority N.V. (APA) kan gesteld worden dat zij bijzonder zwaar is getroffen door COVID-19. APA NV heeft voor het eerst in hun geschiedenis een masterplan ontwikkeld waarin hun visie voor de toekomst wordt verwerkt. In 2023 zal gefocust worden op de percelen in Barcadera voor logistieke en industriële doeleinden. Het integraal stedenbouwkundig masterplan 'Port City Oranjestad' is, na een periode van uitstel in het jaar 2022, herstart en zal worden voortgezet in het jaar 2023. Het voornoemde masterplan bestaat nog steeds uit 'boutique hotels', condominiumcomplexen en een 'conference center' met bijbehorende faciliteiten. Verder wordt in 2022 de haalbaarheid voor het ontwikkelen van een jachthaven in de Schoenerhaven onderzocht en de planning voor de verbouwing van de 'cruise-terminal' zal worden aangepast naar aanleiding van de COVID-19 situatie. Op dit moment is de cruise-industrie van Aruba vooral gericht op de grotere cruiseschepen, die belangrijk zijn om het benodigde volume voor de industrie te genereren. Dit ministerie is overtuigd van het economisch belang van Aruba's cruiseproduct, alsook de essentie om onze service zodanig aan te passen om Aruba als bestemming aantrekkelijker te maken voor luxe jachten en kleinere schepen om het eiland aan te doen als aanloophaven of zelfs als thuishaven of 'turn-around' haven. Om dit te bereiken zal er binnen 'Port City' een speciaal gebied worden ontwikkeld tot een luxe jachthaven met adequate infrastructuur aan wal met hoogwaardige faciliteiten alsook luxe detailhandel, wederom vanuit een oogpunt van waarde-creatie. Dit laatste verdient bijzondere aanbeveling, gezien de concurrentie van de nabijgelegen eilanden om 's werelds grootste cruiseschepen te ontvangen, alsmede om de groei van het aantal aankomsten te accommoderen. Tevens zal het herstel van cruise toerisme zich voortzetten in het jaar 2023. Verwacht wordt dat het herstel in 2023 tussen 80% en 100% zal worden in vergelijking met 2019. Welcome Plaza zal ook verfraaid worden.

Het in 2019 gestarte 'Gateway 2030' project van de Aruba Airport Authority N.V. (AAA) is in 2021 in aangepaste vorm voortgezet. Het oorspronkelijke plan is opgesplitst in deelprojecten en het is de bedoeling dat vooralsnog alleen de eerste fase hiervan (1A) zal worden uitgevoerd. Dit noodzakelijk project, dat een uitbreiding van de capaciteit van de bestaande luchthaven inhoudt, is een belangrijke drijfveer van de economie voor Aruba in de komende jaren. Het doel is dat per februari 2023 de eerste mijlpaal is bereikt waarbij de "Bagage Handling Building" zal worden afgerond. Vervolgens is de planning dat per augustus 2023 de tweede mijlpaal is bereikt waarbij de check-in hall en "civil works" zal worden opgeleverd. Parallel hieraan is de A.T.A., in samenwerking met AAA en het ministerie, middels de 'Airlift Committee' bezig om extra vluchten naar Aruba te bevestigen vanuit potentiële toeristenmarkten binnen de Verenigde Staten alsook in andere landen afkomstig van Latijns-Amerika en Europa. Het Ministerie van Toerisme streeft naar een zoveel mogelijk circulaire economie. In het kader hiervan zijn er gesprekken gestart betreffende "Electric Flying Routes" tussen de ABC eilanden. Het doel hierbij is dat zowel lokalen als toeristen eco vriendelijke vliegtuigen gaan gebruiken. Tevens zal deze nieuwe ontwikkeling de economie en handel verder stimuleren binnen de zogenaamde "triangle business model". In het kader van het bereiken van meer efficiëntie en duurzame ontwikkeling, met name door het elimineren van bestaande 'red tape' ten behoeve van de stimulering van het investeringsklimaat, is dit ministerie voornemens om de Dienst Warenkeuring en Hygiëne, thans onderdeel van Directie Volksgezondheid, te verzelfstandigen tot een aparte dienst en uiteindelijk een Sui Generis. Zulks ten behoeve van het gemeenschappelijke doel: de optimalisering van het proces verlening van Horecaverunningen. Deze dienst zal onder andere zorgen voor:

- Het hervormen en optimaliseren van het Horecaverunningssysteem, waarbij de verschillende benodigde vergunningen gerelateerd aan de hotelindustrie in een soort "one stop- shop" worden geïncorporeerd. Dit dient te gebeuren door mede de invoering van een nieuw -eveneens elektronisch- behandelingstraject van aanvragen.
- Uitgifte van Horeca-vergunningen;
- Verwerken van toerisme gerelateerde data;
- Het opstellen van nationale beleidsplannen in nauwe samenwerking met stakeholders zoals het ministerie, A.T.A, APA en AAA.
- Verzorgen van Shp Sanitation Certificate;
- Uitvoering van Warenkeuring en Hygiëne.

4.2. Volksgezondheid

Algemeen

De covid19-pandemie heeft Aruba in het algemeen, maar met name ten aanzien van het toerisme als de gezondheidszorg bijzonder hard getroffen. Zowel voor het jaar 2020 als het jaar 2021 was bijvoorbeeld de reductie van de wachttijden bij de Spoedeisende Hulp (SEH), huisartsen en medisch specialisten als prioriteit gesteld. De directe COVID-19 gerelateerde zorg heeft echter een verdergaande negatieve impact op de wachttijden gehad daar veel reguliere zorg noodgedwongen moest worden uitgesteld. Er is reeds aangevangen met het terugbrengen van de wachttijden. De focus is om zo snel mogelijk de reguliere zorg naar de normale en acceptabele standaarden te brengen. Dit blijft een grote uitdaging gezien de grote schaarste aan zorgverleners en de slagen die gemaakt dienen te maken om de allocatieve ondoelmatigheden te mitigeren. Het versterken van de eerste lijnszorg is voor het behalen van dit doel cruciaal. In het jaar 2022 is al gestart met het uitwerken van de scope ten behoeve van het opstellen van een Nationaal Plan voor zorg en daarmee gepaard gaand een Nationale Manpowerplanning voor de zorg. Dit plan zal op nationaal niveau de behoefte aan zorgverleners beschrijven waarbij gelet wordt op efficiëntie en doelmatigheid van het type zorg. Het ministerie zal in het jaar 2023 dit plan verder uitwerken. In het jaar 2023 zal de het efficiëntietraject welke in het jaar 2022 van start is gegaan worden uitgewerkt. Tevens is voornemens van het ministerie om het eerstelijns zorg te versterken door het inzetten van hulpkrachten in de zorg. Om de nodige reductie en lagere zorgkosten te bereiken zal er een aantal instrumenten en wetwijzigingen dienen plaats te vinden. In het jaar 2022 is een begin gemaakt aan belangrijke initiatieven welke zullen worden voortgezet in het jaar 2023. Deze zijn als volgt:

1. Het wijzigen van het systeem van toelating geneesmiddelen. Het doel hierbij is om te komen met een inkoopstelsel van medicijnen ten behoeve van tarievenbepaling. Voornemens is dat de prijsopbouw voor geneesmiddelen wettelijk wordt vastgelegd met benchmarking van factuurprijzen, het opnemen van bepaalde middelen in de zogenoemde canasta basico en het willen meeliften op geheime prijzen van Nederland.
2. Poortwachter functie huisartsen versterken door o.a. inzetten van hulpkrachten, toegankelijkheid en verbeteren van imago en cultuuromslag bij patiënten;
3. Versterken positie patiënten door middel van bewustwordingscampagnes en door patiëntenorganisaties meer te betrekken bij beleidsontwikkeling. Tevens zal meer samenwerking en kennisoverdracht tussen eerste en tweede lijn dienen plaats te vinden.
4. Introductie Bonus Malus systeem huisartsen;
5. Tarievenafspraken Laboratoria. In 2022 is het UO AZV gestart met het in samenspraak met het LabHOH tarieven zoveel mogelijk conform Nederlandse normen vast te stellen. Zodra dit gereed is zullen de andere commerciële labs dit tarievenstelsel medegedeeld

krijgen. Een volgende fase is dat de medisch specialisten (tweede lijn) enkel via LabHOH hun testen kunnen aanvragen. Eerste lijn staat vrij doch via de tarieven. Deze initiatieven zullen worden voortgezet in het jaar 2023. Het doel is dat deze instrumenten zullen leiden tot reductie en lagere kosten.

6. Evaluatie eigen bijdrage en versoering van positieve lijst. Deze zal elke 3 maanden plaatsvinden;
7. Doelmatiger inrichten van medische uitzendingen. Speerpunten hierbij zijn kwaliteit van zorg en zorgkosten.

Het Ministerie van Volksgezondheid en Toerisme zal zich blijven inzetten voor een samenwerking met regionale ziekenhuizen zowel binnen het koninkrijk (DCHA) als buiten de regio voor het versterken en verdere professionalisering van de zorgverlening op Aruba, waarbij steeds de doelmatigheid en kwaliteit van de zorg en gemoede kosten in acht wordt genomen. De bouw van de HOH is gepland haar voltooiing te kennen in het jaar 2023. De verduurzaming van de zorg zal verder worden nagestreefd door het uitbreiden van de opleidingen gericht op huisartsen, verpleging en huisartsenassistenten. In 2023 zal Aruba zich blijven inzetten voor de erkenning van regionale medische specialisaties. De continuering van de inspanningen en inzet van instrumenten ter versterking van de eerstelijnszorg, de uitbreiding van de HAP, het aantal ziekenhuisbedden en de aanpak van de verkeerde beddenproblematiek staan centraal. De implementatie van de AruBIG is van start gegaan in oktober 2021. Hierdoor kunnen de beroepsbeoefenaren conform de AruBIG als zodanig geregistreerd worden. In 2023 zal gewerkt worden aan het implementeren van de AruBIG voor andere beroepsgroepen alsmede eventuele accreditatie uitbreidingen. Ook zal de AruBIG-website verder worden aangepast met het oog op het verkrijgen van meer informatie over landskinderen die in het buitenland een studie in de zorg volgen en of hebben afgerond. Dit laatste ter wille van het bieden van kansen aan onze landskinderen om op Aruba hun beroep uit te oefenen. Het Kwaliteitsinstituut zal in het jaar 2023 worden losgekoppeld van DVG. Het Kwaliteitsinstituut zal hiermee een van haar belangrijkste wettelijk taken uitvoeren, namelijk het opstellen van standaarden en protocollen ten behoeve van de waarborging van goede kwalitatieve van de zorg op Aruba. Als gevolg van de op te richten Dienst Ouderenzaken zullen een aantal taken van de Dienst Ouderenzorg (DO) overgaan tot deze directie. Echter de samenwerking tussen de afdeling Health Promotion van de DVG en de op te richten Dienst Ouderenzaken zal blijven bestaan en zal moeten leiden tot een breder bereik en effect van de op te stellen programma's, specifiek gericht op bewustwording onder ouderen (60+). DVG zal in het jaar 2023 zich blijven inzetten voor de stimulering van de algehele kwaliteit van zorg van ouderen. Ter waarborging van de kwaliteit van zorg van ouderen en de meest kwetsbaren is het van groot belang dat er richtlijnen en standaarden worden opgesteld. Deze is een taak van het Kwaliteitsinstituut. In het jaar 2023 zal het

Kwaliteitsinstituut zich richten op het opstellen/vaststellen van deze richtlijnen en standaarden. Samen met Inspectie Volksgezondheid Aruba (IVA) zullen de opgestelde richtlijnen worden geïmplementeerd ter bewaking van de kwaliteit van zorg voor ouderen in verzorgingshuizen/verpleeghuizen.

Preventie NCDs

In het jaar 2022 zijn er verschillende projecten gaande, die deel uitmaken van de actieplannen die onderdeel vormen van het Nationaal Preventieplan tegen Non Communicable Diseases (NCDs). In het jaar 2023 zal met name worden ingezet op voorlichtingscampagnes voor preventie van NCDs en het belang van gezond leefstijl. Tevens zal in het jaar 2023 de in het jaar 2022 opgerichte Healthy Lifestyle Centrum (met name gericht op de problematiek van overgewicht op Aruba) verder worden uitgebreid met verschillende lokale evidence-based programma's. Er zal speciaal aandacht worden gericht op kinderen met overgewicht. Een belangrijke instrument is Scol Saludabel. Scol Saludabel heeft als doel het bevorderen van gezondheid bij jongeren, waarbij speciaal focus wordt gelegd op het aspect van gezondheidseducatie. Om de continuïteit van Sol Saludabel te garanderen zal dit platform onderdeel vormen van de afdeling Health Promotion, welke onder de DVG ressorteert. Het doel hierbij is om Scol Saludabel te institutionaliseren door middel van een Nationaal Stuurgroep, met als trekker afdeling Health Promotion/DVG. Deze Nationale Stuurgroep Scol Saludabel zal bestaan uit de belangrijkste stakeholders, namelijk DVG, Directie Onderwijs en Directie Sociale Zaken. Het doel van deze stuurgroep is om de de Minister van Volksgezondheid, Minister van Onderwijs en Minister van Sociale Zaken van advies te voorzien voor wat betreft beleid en interventieprogramma's gericht op gezondheidseducatie op scholen. Momenteel vormt een totaal van 10 scholen onderdeel van Scol Saludabel. Het Ministerie van Toerisme en Volksgezondheid is voornemens om in het jaar 2023 dit aantal verder uit te breiden tot een totaal van 15 scholen. Een belangrijk instrument hierbij is het introduceren van een type erkenning van scholen als "Scol Saludabel". Dit zal gebeuren middels de afgifte van een certificaat, de zogenaamde vignet. Het idee hierbij is dat scholen gekenmerkt worden als Scol Saludabel en zo andere scholen motiveren om ook hierbij te horen. Andere projecten gericht op overgewicht bij kinderen die in het jaar 2023 verder zullen worden gesteund is de programma Jump 18. De afdeling Health Promotion zal actief werken aan de bewustwording van gezond eten en het belang van bewegen bij kinderen. Het doel hierbij is om het belang van een gezonde levensstijl in een zo vroeg mogelijk stadium in het leven van kinderen te incorporeren. Er zal in het jaar 2023 een begin worden gemaakt aan beleidsvoornemens ter de implementatie van gezonde kantines op scholen. Thans bestaat er een stuurgroep NCDs die gericht is op het verzamelen van morbiditeitsdata. De implementatie van de Landsverordening Volksgezondheid in het jaar 2023 zal het verzamelen van de morbiditeitsdata door DVG mogelijk maken. De

DVG is reeds gestart met de voorbereidingen voor de implementatie van de zogenaamde STEPS Survey. STEPS Survey is een Census dat de gezondheidsstatus van de bevolking meet. Dit project wordt door PAHO gefinancierd en zal van start gaan september 2022. Naar verwachting zullen de eerste (ruwe) resultaten in het jaar 2023 bekend zijn. Aan de hand hiervan zal DVG in staat zijn om aan gerichte beleid en programma's ter preventie van NCD's te werken. Tenslotte is het Ministerie voornemens om restaurant menu's en voedselwaren van een etiket te voorzien betreffende calorie indicatie. Hiervoor zal moeten worden onderzocht welke wetswijziging noodzakelijk is.

IVA

In het jaar 2023 zal het formatierapport van de Inspectie Volksgezondheid Aruba (IVA) worden afgerond. Door middel van de registratie van beroepsbeoefenaren en zorginstellingen in de AruBIG zal IVA een extra instrument hebben voor het controleren van illegale praktijken met betrekking tot de volksgezondheid. Hiermede is al in 2021 een aanvang gemaakt. Gedacht wordt aan illegale dokterspraktijken, niet-registreerde bejaardenzorgcentra 's en illegale verkoop van medicijnen. De nodige aandacht zal worden besteed aan de zorginstellingen en tegelijkertijd zal een beter beeld en controle komen op en regulering van privéklinieken. De Covid19-pandemie heeft het nodig gemaakt dat extra controles in 2021 werden uitgevoerd op restaurants, eetgelegenheden en supermarkten. Deze zullen verder worden voortgezet in het jaar 2023 tezamen met de verzelfstandiging van de DWH, zoals eerder vermeld. In het jaar 2022 zal er een begin worden gemaakt, door middel van een haalbaarheidsstudie over het verzelfstandigen van de Veterinaire Dienst. Aan de hand van de resultaten van deze haalbaarheidsstudie zullen de plannen in het jaar 2023 verder worden uitgevoerd. Een belangrijk aandachtspunt hierbij zal zijn om onderzoek te doen naar de mogelijkheid om vlees te importeren uit andere buitenlandse slachterijen. Hierbij blijft voedselveiligheid en de nodige accreditatie van belang. Dit ministerie zal in 2023 aandacht blijven besteden aan diverse processen om te kunnen voldoen aan de eisen van de 'World Health Organization,' 'Pan-American Health Organization,' alsook de 'International Health Regulations.' Zo zal dit ministerie verder werken aan de reorganisatie van DVG tot een beleidsdirectie (Zorgautoriteit) en zal de implementatie van de zogenaamde 'Ship Sanitation' worden voortgezet.

Wetgevingsproducten

De beschreven verbeteringen vergen verschillende aanpassingen in de toepasselijke wetgeving. In het jaar 2023 zal de aandacht worden gericht ten aanzien van de navolgende regelgeving;

1. Verdere invoering c.q. implementatie van wetgeving betrekking hebbende op de vergroting van het weerstandsvermogen, de pandemische paraatheid en de veerkracht van de volksgezondheid en het toerisme, alsmede ter bevordering van ziektepreventie en innovatie;
2. Verdere implementatie van de Landsverordening Beperking Tabaksprodukten;
3. Modernisering wetgeving verpakte geneesmiddelen;
4. Implementatie van de Landsverordening Volksgezondheid;
5. Moderniseren Warenverordening;
6. Introduceren van een toetsingskader in verband met de registratie Zorginstellingen;
7. Uitbreiden beroepsgroepen Arubig alsmede accreditatie mogelijkheden;
8. Aanbieding van ontwerp-verzamel-Landsverordening voor effectieve actualisering van verscheidene Landsverordeningen op het gebied van volksgezondheid.

Aruba Health App

Vanaf Juni 2020 is de Aruba Health App geïntroduceerd door de DVG als een faciliterende tool voor (i) het aanmelden voor PCR test afspraken door alle AZV-verzekerden en buitenlanders, (ii) het administreren van test resultaten, en (iii) data verstrekking aan DVG ter ondersteuning van administratie en handhaving van de verspreiding van de Covid-19 virus en varianten (verder als Covid-19 vermeld). In het najaar van 2021, werd het Aruba Health App aangepast met additionele functies voor het aanmelden en registreren van vaccinaties tegen het Covid-19 en ook als tool om aan verzekerden hun bewijs van vaccinatie af te geven. In het jaar 2023 zal de Aruba Health App ondersteuning bieden aan de preventie-kliniek (Healthy Lifestyle Centrum) ten behoeve van de uitvoering van evidence-based preventieprogramma's op een zo laagdrempelig manier. Tevens is het voornemens van het ministreie om te blijven innoveren in de zorg en zal gewerkt worden aan de introductie van telemedicine, waarbij de AHA als platform zal worden gebruikt. Het doel hiervan is om de wachttijden te verlagen en de toegang tot zorg (laagdrempelig) verder te stimuleren.

DVG

In het jaar 2023 zal de implementatie van het definitieve formatierapport van de Directie Volksgezondheid (DVG) worden uitgevoerd. Conform het advies van PAHO, dient de DVG een Zorgauthoriteit te worden en dient DVG zich met naem in te zetten op preventie van communicable en non-communicable diseases en waarborging van de kwaliteit van zorg op Aruba. Er ligt sinds 2019 een concept formatierapport klaar. In november 2021 zijn de eerste gesprekken begonnen met DHR ter vaststelling hiervan. Het doel is dat het definitieve formatierapport afgerond wordt in het jaar 2022, waarna de nieuwe Directie haar belangrijke rol verder kan vervullen. Gezien het bovenstaande wenst de DVG haar beleid in

2022 voort te zetten waarbij rekening wordt gehouden met de Sustainable Development Goals (SDGs) van de Verenigde Naties met name SDG 3 “Health for all” en de indicatoren die van belang zijn voor de volksgezondheid. De Arubaanse bevolking kampt met serieuze uitdagingen voor wat betreft gezondheid, waarbij chronische ziekten zich meer en meer uitbreiden, infectieziekten nog steeds de kop opsteken. Health promotion, oftewel gezondheidsbevordering, is een belangrijk onderdeel van de oplossing. Hierbij zal de nadruk worden gelegd op de COVID-19 en de beperking van de gevolgen daarvan op de gezondheidszorg van Aruba. Er is dringend behoefte aan het aanpakken van chronische ziekten oftewel non-communicable diseases (NCD's) op Aruba en de daaruit voortvloeiende sociale, gezondheids- en economische gevolgen voor de bevolking. Chronische ziekten (NCD's) zijn de belangrijkste oorzaken van morbiditeit en mortaliteit onder de bevolking. De pandemie heeft wereldwijd bewezen dat degenen die de meeste kansen lopen op complicaties en zelfs komen te overlijden aan de gevolgen van COVID-19, juist diegenen zijn die aan een onderliggende ziekte lijden. Op Aruba is dit ook het geval waarbij degenen met overgewicht, diabetes en ademhalingsstoornissen, vaak als gevolg van een ongezonde leefstijl, tot de meeste ziekenhuisopnames (inclusief ICU-overbezetting) hebben geleid. DVG zal zich extra inzetten voor de bewustwording (middels nationale campagnes) van de bevolking, waarbij met name het belang van gezond eten en bewegen zal worden geadresseerd om NCDs tegen te gaan. De samenwerking met PAHO op dit vlak blijft zeer essentieel. De Landsverordening beperking tabaksproducten is in het jaar 2022 geïmplementeerd. Informatieverschaffing omtrent de inhoud van deze wetgeving zal alvorens men tot toezicht overgaat worden geïntensiveerd.

Preventie controle infectieziekten

Voor wat betreft de International Health Regulation-samenwerkings-constructie is er in 2015 binnen het Koninkrijk gezamenlijk besloten tot het inrichten van een virtueel netwerk van IHR-deskundigen: alle (ei)landen en het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) zijn deelnemers, op gelijkwaardige basis. Daarnaast is de DVG voornemens om de nodige aandacht te blijven besteden aan preventie en bestrijden van infectieziekten. COVID-19 heeft ons bewust gemaakt van het feit dat pandemische paraatheid van groot belang is. Het is de voornemens van DVG om deze periode, waarbij het aantal gevallen van coronavirus laag is, te benutten om alle processen en technologische initiatieven te herzien ten behoeve van pandemische paraatheid. Werkzaamheden die tijdens de COVID-19 zijn uitgevoerd zullen worden geëvalueerd, gereviseerd en zo nodig aangepast. Sinds het jaar 2020 is de Landsverordening Infectieziekten in werking getreden. Gebleken is dat deze landsverordening dient te worden aangevuld met een hoofdstuk over Pandemie dit ter bevordering van de slagvaardigheid van de Directie Volksgezondheid in een pandemie. Dankzij de Landsverordening infectieziekten in combinatie met de nauwe samenwerking tussen

DVG en het medische veld, als gevolg van de uitbraak van COVID-19, is het meldingssysteem en -plicht met hoge prioriteit in het jaar 2021 aangepakt en zal in 2023 verder worden uitgebreid met aanmeldingsplicht voor andere infectieziekten, zoals bijvoorbeeld SOA's. Om deze controles en de beheersing van de pandemie te garanderen is het noodzakelijk dat de Dienst Besmettelijke Ziektes versterkt wordt. Deze versterking is in het formatierapport DVG opgenomen en zal in het jaar 2023 verder worden uitgevoerd.

Vaccinaties

In 2023 zal verder worden gewerkt aan onder andere het opstellen van het landelijk en integraal vaccinatieprogramma waar de zogenoemde boostershots tegen Covid-19 vast onderdeel van uit zullen maken, het verbeteren van het administratieve en financiële proces van vaccinvoorziening en het ondersteunen van de implementatie van het Expanded Program on Immunization (EPI). Hierbij zal een beroep worden gedaan op de "PAHO Revolving Fund". Voor wat betreft de vaccines van COVID-19 worden de nodige voorbereidingen getroffen en dit geschiedt op koninkrijksniveau. Dit is een bijzonder complexe aangelegenheid die de input vergt van verschillende ministeries en is een grote uitdaging. Het uitvoeren van het vaccinatieprogramma vormt naast het bovengenoemde ook onderdeel van de werkzaamheden van DBZ.

Vectoren

Het voorkomen van endemisch dengue, chikungunya en zika blijft een aandachtspunt voor de DVG en vormt een bedreiging voor de volksgezondheid en de economie van Aruba. De dienst Gele Koorts en Muskieten Bestrijding (GKMB) werkt toe naar verbetering en professionalisering van de dienstverlening, met aandacht voor innovatie, milieuvriendelijke producten en modus operandi.

Jeugdgezondheidszorg

In 2020 is er middels het Sociaal Crisisplan gestart met het vervangen van de verouderde Jeugdzorg Aruba programma door middel van een gemoderniseerd registratiesysteem waarbij een 'cloud based' digitaal medisch dossier is inbegrepen. Door de pandemie heeft dit project enige vertraging opgelopen. Dit gemoderniseerde digitaal medisch dossier is een kind-volg-systeem en zal informatie bevatten van het kind vanaf geboorte (middels registratie bij WGK ten behoeve van eerste controles) tot aan het primair- als het secundair onderwijs. Modernisering van het huidige registratiesysteem zorgt voor een effectieve en doelmatige invoer en opslag van (sociaal)medische- en psychosociale gegevens van de doelgroep van de Jeugdzorg (JGZ). In 2023 zal zowel het vernieuwde registratiesysteem van

de JGZ volledig en het Centrale Registratie Systeem operationeel worden. Het 'cloud based' digitaal medisch dossier van de JGZ zal een koppeling maken met het Centrale Registratie Systeem, waardoor er sprake zal zijn van betere signalering en communicatie tussen verschillende overheidsinstanties.

Voedselveiligheid, hygiëne en warenkeuring

Als gevolg van de uitbraak van COVID-19 heeft Aruba de zogenaamde "Aruba Happiness Health Code (AHAC)" geïntroduceerd. Dit is een soort "clean seal" dat elke bedrijf ontvangt na een goedgekeurde schriftelijke protocol waarin alle preventieve maatregelen ter voorkoming van verspreiding van COVID-19 (en daarmee andere infectieziekten) en een door de Dienst Warenkeuring en Hygiëne goedgekeurde implementatie hiervan zijn opgenomen. In het jaar 2022 zal (in samenwerking met A.T.A.) de AHAC verder worden uitgebreid tot een soort keurmerk om toeristen aan te trekken en het product Aruba meer te promoten. Verder zal deze keurmerk de drink- en eetgelegenheden stimuleren om te blijven voldoen aan de hygiënische voorzorgmaatregelen.

Veterinaire Dienst

De Veterinaire Dienst valt sedert 1986 onder de Directie Volksgezondheid. De Veterinaire Dienst heeft als primaire taak ("core-business") het waarborgen van de volksgezondheid door handhaving van de geldige wetgeving zowel ten behoeve van de mens (consument, houder, zoönosen en voedselveiligheid) als van het dier zelf (ziekte, ziekte-preventie en voortbestaan/bedreiging) als onderdeel van de "one health" principes. In het jaar 2023 zal er een haalbaarheidsonderzoek worden verricht om inzicht te verkrijgen of de Veterinaire Dienst kan worden geprivatiseerd. Het doel heerbij is om te komen tot een professionele geprivatiseerde organisatie die financieel op eigen benen kan staan door planmatig en efficiënt te werken binnen de kaders van de vingerende wetgeving.

Crisisbeheersing

Het verpleegkundig team van de DBZ geeft verpleegtechnische ondersteuning aan de response, van een crisis, ramp of incident op het eiland (voornamelijk op het gebied van infectieziekten). Het jaar 2022 was in het teken van de implementatie van de exit strategy, waarbij we de maatregelen ter beheersing van de pandemie hebben losgelaten. Echter ervaring heeft ons geleerd dat Land Aruba ten alle tijden klaar moet staan in het geval van een dergelijke nieuwe crisis (pandemie) in de toekomst. In het kader van deze paraatheid zullen middelen beschikbaar gesteld moeten worden voor eventuele crisis, ramp of incident, maar dit zal in de begroting van de crisiscoördinatie van de DVG opgenomen worden. Gedacht moet worden aan de huidige crisis waarin we zitten wegens COVID-19, en het Crisis in

Venezuela die in het jaar 2022 helaas zal continueren. Het is van belang dat diverse personen van het crisisteam van de DVG de nodige kennis en vaardigheden ontwikkelen om een ramp te bestrijden. In 2023 zullen trainingen gegeven worden voor leden van het Actiecentrum DVG, leden van de medische posten (waaronder verpleegkundigen, (jgz-)artsen en praktijkondersteuners huisartsen) en voor overig personeel dat gelieerd is aan het crisisteam.

Medicinale Cannabis

Inmiddels is het mogelijk gemaakt dat onder strikte voorwaarden bepaalde CDB-producten kunnen worden ingevoerd en worden afgeleverd. Dit is al van start gegaan en zal in 2022 doorgaan. Daarnaast is in maart 2021 de aanpassingen aan de wetgeving verdoovende middelen (AB 1990 no. GT 7) aan de Staten van Aruba aangeboden. Dit ministerie is voornemens om het Bureau Medicinale Cannabis Aruba in 2022 te bemensen (met zoveel als mogelijk in dienst zijnde overheidspersoneel). Het jaar 2023 zal in het teken staan van het opstellen van beleid, werkprocessen e.d. ter voorbereiding van het verlenen van de verlopen/vergunningen.

4.3. Beleidsmatige mutaties

De volgende mutaties zullen doorgevoerd worden in vergelijking tot vorig jaar:

- Verfraaiingsprojecten rondom de belangrijkste toeristische zeelocaties in Aruba;
- Het produceren van een 'tourism-based tv-show' om in de Verenigde Staten meer belichting te geven aan het product Aruba;
- Privatisering van de Veterinaire Dienst;
- Verzelfstandiging van Dienst Warenkeuring en Hygiëne ten behoeve van Horecavergunningsproces.
- Verdere verzelfstandiging van het Kwaliteitsinstituut;
- Versterking publieke gezondheidszorg ter beheersing van de pandemie en andere infectieziektes en preventie NCDs middels reorganisatie DVG;
- Verdere implementatie Zorgheffingsplatform;
- Uitbreiding Aruba Health App als platform voor telemedicine en ter preventie NCDs.
- Reorganisatie IVA voor scherpe controles en handhaving van wetgeving ter bevordering van kwaliteit van zorg;
- Bemannen van Bureau Medische Cannabis Aruba (zoveel mogelijk budgetneutraal);
- Verhoging crisisbudget ter beheersing van de pandemie COVID-19.

4.4. Budgettaire gevolgen beleid

In onderstaand tabel staan alle budgettaire gevolgen van de hiervoor aangegeven beleid nader cijfermatige uitgelegd.

MIDDELEN (in AFL. 1000)	Ministerie T&V							
	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
Retributies, leges en rechten	9,224	6,053	-3,171	-34%	6,153	6,253	6,353	6,453
Rechten, boeten en overig	7,000	8,800	1,800	26%	8,800	8,800	8,800	8,800
Andere dan belasting opbrengsten	24,000	15,800	-8,200	-34%	15,800	15,800	15,800	15,800
Overige ontvangsten	15	15	0		15	15	15	15
Totaal:	40,239	30,668	-9,571	-24%	30,768	30,868	30,968	31,068

KOSTEN (in AFL. 1000)	Ministerie T&V							
	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
Personeelslasten	18,158	19,164	1,007	6%	19,164	19,164	19,164	19,164
Goederen en diensten	18,939	21,076	2,137	11%	21,076	21,076	21,076	21,076
Subsidies	4,850	5,443	593	12%	5,443	5,443	5,443	5,443
Overdrachten	150	150	0	0%	150	150	150	150
Bijdragen en afschrijvingen	48,277	39,532	-8,746	-18%	39,532	39,532	39,532	39,532
Totaal:	90,374	85,365	-5,009	-6%	85,365	85,365	85,365	85,365

4.5. Beleidskoppeling aan SDG's en Landspakket

Het onder het ministerie van Volksgezondheid en Toerisme uit te voeren beleid is te koppelen aan drie van de SDG-doelstellingen:

Daarnaast zal dit ministerie zich in 2023 focussen op het thema van “zorg” van het afgesproken landspakket met Nederland.

5. Ministerie van Transport, Integriteit, Natuur en Ouderenzaken

5.1. Beleidsagenda

In het kader van de verantwoording van het begrotingsplan heeft het ministerie van Transport, Integriteit, Natuur en Ouderenzaken een (beknopte) overzicht samengesteld met de belangrijkste speerpunten, ambities en beleidsvoornemens voor 2023.

5.2. Beleidsvoornemens

De aangelegenheden die tot de verantwoordelijkheden van het ministerie van Transport, Integriteit, Natuur en Ouderenzaken, zijn terug te vinden in artikel 5, lid 2, van de LIM 2022. Het ontwikkelen van beleid heeft tot doel de ontwikkelingen in ons land zodanig te sturen, dat Aruba de (inter)nationale economische en technologische ontwikkelingen bij kan benen in verantwoorde balans met natuur en welzijn in de brede zin van het woord en waar tevens wordt voldaan aan de basisbeginselen van duurzaamheid en integriteit.

5.3. Beleidsagenda

Gedurende de huidige regeerperiode is het streven van het ministerie haar beleidsagenda te realiseren in overeenstemming met de volgende algemene principes en ambities:

- Bijdragen aan het ontwikkelen en activeren van (slapende) potentiële economische kansen op het gebied van scheepvaart, luchtvaart en openbare transport, met als uitgangspunt de financiële duurzaamheid en het vergroten van mobiliteit in harmonieuze balans met de natuur;
- Duurzame oplossingen vinden voor de zeer urgente afval- en RWZI-problematiek;
- Natuur als basis voor duurzaamheid in alle aspecten. In het bijzonder het creëren van een gedegen en verantwoorde balans tussen economische ontwikkelingen en natuurbehoud.
- Stimuleren van integer denken en handelen op alle lagen van de maatschappij, aanvangend bij de ministers;
- Het actief bieden van meer transparantie en verantwoording;
- Het bevorderen van democratische 'checks & balances', en burgerparticipatie bij besluitvorming;
- Garanderen van een betere kwaliteit van leven en zorg van alle ouderen op Aruba;
- Bevorderen van intradepartementale samenwerking en betrokkenheid van stakeholders;
- Bieden van intra-ministeriele samenwerking; ook wel bekend als horizontaal werken;

- Focus op gemeenschappelijke gronden voor oplossingen en samenwerking op alle niveaus.

5.4. Beleidsprioriteiten

Voor dienstjaar 2023 ligt de focus van het ministerie van de Ministerie van Transport, Integriteit, Natuur en Ouderenzaken op een aantal beleidsgebieden:

- Transport: waaronder Luchtvaart en scheepvaart; Meteorologische dienst; Openbaar vervoer;
- Integriteit: Het bevorderen van integriteit, transparantie en verantwoording binnen het openbaar bestuur, de private sector en de samenleving, conform het Aruba Integriteitsstrategie (AIS), alsook democratische hervormingen in het kader van 'checks & balances' en burgerparticipatie;
- Natuur: in het bijzonder natuurbehoud en -ontwikkeling stimuleren op het gebied van landbouw, veeteelt en visserij, afvalophaal en -verwerking en ook het beschermen, behouden en beheren van natuur(gebieden), flora en fauna en algehele dierenwelzijn;
- Ouderenzorg en -welzijn: op integrale wijze de kwaliteit van zorg en welzijn van ouderen verhogen.

Hieronder volgt een nadere toelichting op de hierboven genoemde beleidsprioriteiten:

5.4.1. Transport

De beleidsacties zijn gericht op o.a. het bieden van ondersteuning aan Directie Luchtvaart (DLA), naar aanleiding van de resultaten en adviezen van de technische werkgroepen resp. ICAO en DLA, ter behouden van categorie 1, en de mogelijke financiële verzelfstandiging van betreffende directie. De Directie Scheepvaart (DSA) wordt gestimuleerd en ondersteund in het (verder) ontwikkelen van de economische maritieme economie en uitbreiding van de dienstverleningen in dit kader middels het invoeren van een Nationale Maritieme Strategie met als doel het ontwikkelen van een krachtig en innovatieve maritieme cluster waarbij de potentiële economische voordelen worden gekatalyseerd in harmonie met het maritiem leven en natuur over het algemeen. Daarnaast zullen de aanbevelingen en resultaten van de werkgroep FAST Ferry worden geëvalueerd en eventueel geïmplementeerd. Voor de ANSA en de Meteorologische Dienst wordt een mogelijke fusie verder onderzocht en geëvalueerd met het doel om het functioneren en dienstverlening verder te optimaliseren. De staatsbedrijf Arubus N.V. zal geëvalueerd worden op de bedrijfsvoering na resp. de nieuwe voorwaarden van de "service agreement" met Land Aruba en een eventuele herstart van AruParking in 2022. Het doel is ook om de precaire financiële situatie van

betreffende staatsbedrijf te mitigeren. Met inachtneming van de resultaten en aanbevelingen van het onderzoek naar de marktcapaciteit door de Universiteit van Aruba zullen acties worden ondernomen ten behoeve van het optimaal regelen van het publieke transport m.b.t. taxi's, tours en autobussen om het vergunningsproces op verantwoorde wijze te laten plaatsvinden. Daarnaast zal de DTP en haar inspectieteam van verdere ondersteuning worden voorzien in hun bedrijfsvoering en het helpen bestrijden van illegale transport in alle vormen.

5.4.2. Integriteit

De Aruba Integriteitsstrategie (AIS) 2022-2025 omvat de nationale doelstellingen en prioriteiten die middels een implementatieplan binnen een specifiek tijdbestek bereikt moeten worden. De regering zal een allesomvattende strategie voor 'Good (corporate) Governance' implementeren om zodoende een integer, transparant, weerbaar en veilig Aruba te bewerkstelligen. In voortzetting van de AIS zijn de beleidsacties gericht op de realisatie van de adviezen van de in 2022 ingestelde commissie belast met het ontwikkelen van concrete voorstellen voor democratische hervormingen en het uitvoeren van projecten inzake burgerparticipatie. Andere belangrijke speerpunten zijn het actief bieden van informatie via een dynamische website van de overheid ('Active Transparency'), de wettelijke inbedding daarvan en een evaluatie van de LOB. Het BIA wordt verder versterkt met o.a. het aantal personeelsleden, middelen, trainingen, alsook capaciteitsopbouw. Geïnvesteed wordt in deskundigheidsbevordering van het overheids personeel ter bevordering van de integriteit. Verschillende bewustwordingscampagnes worden georganiseerd ten behoeve van het overheidsapparaat alsmede de samenleving. In 2023 zal een gedragscode voor het ambtelijke apparaat worden geïmplementeerd. Ook wordt de 'Autoriteit Corporate Governance' ingesteld en opgericht.

5.4.3. Natuur

Met betrekking tot Natuur en de primaire sector zullen in 2023 vervolgacties worden genomen om te garanderen dat natuur als één van de belangrijkste bouwstenen in de samenleving wordt beschouwd. De Ramsar gebieden en Marine Park zullen worden uitgebreid conform advies resp. Cie. Western Wetlands en werkgroep Ocean Policy. Met betrekking tot dierenwelzijn zal de verdere implementatie van het National Plan for Stray Animals voortgezet worden. De primaire sector (landbouw, visserij en veeteelt) wordt als een zeer belangrijke sector beschouwd voor zowel het streven naar diversificatie van de economie als het verhogen van de mate van voedselzekerheid, waar tevens de certificatenormen van 'Good Agriculture Practices' en 'Good Manufacturing Practices' zullen worden gehanteerd. Daarnaast wordt gericht op het stimuleren van de biodiversiteit door middel van oogst

en waardering voor landbouw in de huishoudens, overheids- en commerciële gebouwen en op scholen. Met betrekking tot **afval** en **milieu** zullen acties gericht zijn op het implementeren van de Waste Policy en een structurele verbetering van het ophaal- en verwerkingsproces van afval. Het verrichten van onderzoek en werkzaamheden voor de rehabilitatie van het gebied van Parkietenbos, evenals het afdekken van de Dump te Parkietenbos vormen de meest belangrijke speerpunten. Daarnaast zal recycling en afvalbeperking verder worden gestimuleerd in de hele samenleving. De business case voor een nieuwe RWZI zal zich in de implementatiefase bevinden. De belangrijkste wetgeving en beleid (in realisatiefase) in dit kader zijn: Rechten van de Natuur, Afvalbeheer, Ocean Policy, Waste Policy, en aanpassing van de Lv. verbod voor het milieu schadelijke producten.

5.4.4. Ouderenzaken

Een van de beleidsspeerpunten van het integraal ouderenbeleid zijnde, ervoor zorgen dat alle dienstverlening ten behoeve van de zorg en welzijn van ouderen op een centraal punt wordt gestuurd, wordt gerealiseerd met de officiële Instelling van de Directie Ouderenzaken voorzien van een verantwoorde formatie, sterke organisatie en voldoende beschikbare middelen. De Directie zal verschillende taken dienen uit te voeren zijn onder andere, het begeleiden en ondersteunen van subsidieerde stichtingen en particuliere verzorgingshuizen conform de Landsverordening verzorgingshuizen, en verder ook op o.a. op het instellen van een platform voor zorg en welzijn van ouderen, het introduceren van een strategisch plan 2022-2027 voor ouderenzorg en welzijn, het adviseren c.q. invoeren van 'governance code' (ouderen) voor zorgorganisaties, het instellen van en nationaal kwalitatief onderzoek en de mogelijke invoering van de 'Active Ageing Index' (AAI).

5.5. Beleidsmatige mutaties

De volgende mutaties zullen doorgevoerd worden in vergelijking tot vorig jaar:

- Versterking van de kwalificaties, capaciteit en waar nodig de bevoegdheden van het personeel ressorterend onder o.a. DLA, DMA, DTP, Directie Scheepvaart en DLVVM en middels digitalisatie en innovatie de kwaliteit van dienst en transparantie in bestaande processen verhogen; en
- Verhoging van de inkomsten door een verantwoordelijke impuls van de scheepvaart economie door onder andere wijziging van de loonbelastingheffing voor de bemanning van boorplatformen.

5.6. Budgettaire gevolgen beleid

In onderstaand tabel staan alle budgettaire gevolgen van de hiervoor aangegeven beleid nader cijfermatige uitgelegd.

MIDDELEN (in AFL. 1000)	Ministerie TINO							
	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
Retributies, leges en rechten	1,309	1,128	-181	-14%	1,128	1,128	1,128	1,128
Rechten, boeten en overig	4,900	4,804	-96	-2%	4,804	4,804	4,804	4,804
Overige ontvangsten	12	12	0		12	12	12	12
Totaal:	6,221	5,945	-277	-4%	5,945	5,945	5,945	5,945

KOSTEN (in AFL. 1000)	Ministerie TINO							
	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
Personeelslasten	15,966	20,710	4,744	30%	20,710	20,710	20,710	20,710
Goederen en diensten	32,671	32,671	0		32,328	29,382	29,437	29,437
Subsidies	32,106	34,361	2,256	7%	34,361	34,361	34,361	34,361
Overdrachten	551	537	-14	-2%	537	537	537	537
Bijdragen en afschrijvingen	1,264	1,264	0		1,264	1,264	1,264	1,264
Totaal:	82,557	89,543	6,986	8%	89,200	86,254	86,309	86,309

5.7. Beleidskoppeling aan SDG's en Landspakket

Het onder het ministerie van Transport, Integriteit, Natuur en Ouderenzaken uit te voeren beleid is te koppelen aan de volgende SDG-doelstellingen:

6. Ministerie van Onderwijs en Sport

6.1. Beleidsagenda

De aangelegenheden die tot de zorg van het ministerie van Onderwijs en Sport behoren, zijn terug te vinden in artikel 6, tweede lid, van de LIM 2022.

6.2. Beleidsprioriteiten

Het Ministerie van Onderwijs en Sport omvat twee portefeuilles namelijk Onderwijs en Sport. Eerst wordt de beleidsvoornemens van onderwijs behandeld en daarna komt sport aan bod. De richting van het beleidsplan “Enseñansa den Transicion” van het Ministerie van Onderwijs en Sport wordt bepaald door twee belangrijke rapporten. Als eerste is er het “Tussenrapport Doorlichting van het Arubaanse Onderwijsbestel”. Dit rapport heeft een aantal aanbevelingen voorgesteld waarvan een strategisch gekozen aantal de actiepunten vormen voor het begrotingsjaar 2023. Daarna komt het rapport Plan Enseñansa Nacional “PEN 2030” welke de meerjarig kader beschrijft van het onderwijs van Aruba en die in lijn is met de Strategic Development Goal nummer vier (4). Op het gebied van sport is het beleid van het Ministerie van Onderwijs en Sport gebaseerd op de continuïteit van het ingevoerde sportprogramma van het jaar 2022 en de nodige te ondernemen actie om sport internationaal te bevorderen. Hierna volgt eerst de beleidsprioriteiten op het gebied van onderwijs en daarna de beleidsprioriteiten op het gebied van Sport:

6.2.1. Onderwijs

Voor het begrotingsjaar 2023 staat het uitvoeren van de benodigde structurele hervormingen van het onderwijs in het Landspakket Aruba centraal. Het Landspakket Aruba heeft aan diverse aanbevelingen op het gebied van onderwijs. Voor het begrotingsjaar 2023 zal de Ministerie van Onderwijs en Sport de schaarse financiële middelen zo optimaal en efficiënt mogelijk willen benutten. Hierdoor zal aandacht besteed worden aan drie (3) aanbevelingen van het “Tussenrapport Doorlichting van het Arubaanse Onderwijsbestel” voor het begrotingsjaar 2023, te weten:

1. Het verbeteren van de kwaliteit van het onderwijs door:
  - a. Eerste fase van het optimalisering van de zorgstructuur;
  - b. Begin fase van de Leraren en docenten beter faciliteren en begeleiden;
  - c. Verbeter de doorstroom tussen onderwijssoorten;
  - d. Stimuleren van onderzoek.

2. Het versterken van het onderwijssysteem door:
  - a. Het ontwikkelen van een volwassen governance-structuur.

3. Zorg dragen voor een betere aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt de “Plan Educacion Laboral”;

- a. In samenwerking met de Ministerie van Arbeid, Energie en Integratie het zicht verbeteren op de arbeidsmarkt en hierdoor ervoor zorgen dat er een betere samenhang is met onderwijsveld;
- b. Bedrijven worden erkend als leerbedrijven;
- c. Beroepspraktijkbegeleiders worden opgeleid en gecertificeerd.

6.2.2. Sport

In het kader van het beleid op het gebied van sport voor het begrotingsjaar 2023 wil het ministerie van Onderwijs en Sport het volgende realiseren:

- De verbetering en optimalisering van de infrastructuur van de sportfaciliteiten zodat het Land Aruba aan de internationale vereisten kan voldoen;
- Het promoveren en investeren in sporttoerisme: zoals bijvoorbeeld maar niet gelimiteerd tot Beach tennis, Baseball in Paradise en BMX;
- Een ander beleidsprioriteit is om in samenwerking met het C.B.S. Aruba sportgegevens en informatie van alle soorten sporten te verzamelen en deze op te slaan in een database;
- Samen met IBISA het stimuleren van sportactiviteiten in de “Bario” om beweging en sportactiviteiten te bevorderen op het eiland;
- Voortgang van de “Weganan Escolar (WE)”;
- Voortgang van de “Premio Excellencia den Deporte (PED)”.

6.3. Beleidsmatige mutaties

De volgende beleidsmutaties zullen doorgevoerd worden ter uitvoering van de bovengenoemde beleidsprioriteiten voor de begroting van 2023:

- Aan de optimalisatie van de zorgstructuur zal worden gewerkt door middel van het waarborgen van de basisvoorwaarden voor goed onderwijs en een veilig schoolklimaat. De start fase houdt in voldoende gekwalificeerd personeel en passende zorg voor de leerlingen die dat nodig hebben.
- Het optimaal benutten van de verschillende mogelijkheden van de trends in het onderwijs vraagt voor nieuwe kennis en vaardigheden. Deze kennis en vaardigheden zullen doormiddel van workshops en praktijkgerichte cursussen worden ontwikkeld.
- Voor het verbeteren van de doorstroom tussen onderwijssoorten hiervoor zullen randvoorwaarden worden gecreëerd om ervoor te zorgen dat ieder leerling gelijke kansen krijgt om zicht te kunnen ontwikkelen en te kunnen doorstromen naar een ander onderwijssoort.

- Voor het ontwikkelen van een volwassen bestuursstructuur worden er deskundigen ingehuurd die ervoor zullen zorgdragen dat de hiervoor benodigde werkprocessen tussen de schoolbesturen en de overheid, in orde komen.
- Er is een aanvraag ingediend voor middelen op Kapitaalinvestering voor renovatie van de Juliana School.
- Een aanvraag voor Kapitaalinvestering is ingediend voor de renovatie van de Guillemo Prospero Trinidad sportstadion. Het wordt een belangrijk mijlpaal het Land Aruba.
- De IBiSA is bezig met het project Sporttoerisme.
- Het project van het verzamelen van sportgegevens voor het opslaan in een database zal door de IBiSA worden getrokken.

6.4. Budgettaire gevolgen beleid

In onderstaand tabel staan alle budgettaire gevolgen van de hiervoor aangegeven beleid nader cijfermatige uitgelegd.

MIDDELEN (in AFL. 1000)	Ministerie O&S							
	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
Retributies, leges en rechten	65	80	15	23%	80	80	80	80
Rechten, boeten en overig	408	545	138	34%	545	545	545	545
Andere dan belasting opbrengsten	27	0	-27	-100%				
Overige ontvangsten	15	15	0		15	15	15	15
Totaal:	515	640	126	24%	640	640	640	640

KOSTEN (in AFL. 1000)	Ministerie O&S							
	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
Personeelslasten	92,963	98,234	5,271	6%	100,292	100,292	100,292	100,292
Goederen en diensten	24,711	24,711	0		24,711	24,711	24,711	24,711
Subsidies	137,459	148,910	11,451	8%	148,910	148,910	148,910	148,910
Overdrachten	114	4	-110	-96%	4	4	4	4
Bijdragen en afschrijvingen	4,415	4,415	0		4,415	4,415	4,415	4,415
Totaal:	259,662	276,274	16,613	6%	278,332	278,332	278,332	278,332

6.5. Beleidskoppeling aan SDG's en Landspakket

Het onder dit ministerie uit te voeren beleid is te koppelen aan de volgende SDG-doelstelling:

Daarnaast zal dit ministerie zich in 2023 focussen op het thema van onderwijs van het afgesproken landspakket met Nederland.

7. Ministerie van Economische Zaken, Communicatie en Duurzame Ontwikkeling

7.1. Beleidsagenda

De aangelegenheden die tot de zorg van het ministerie van Economische Zaken, Communicatie en Duurzame Ontwikkeling (EZCDO) behoren, worden beschreven in artikel 7, tweede lid, van LIM 2022.

7.2. Beleidsprioriteiten

In 2023 zal nadruk gelegd worden op de intensivering van de implementatie van de volgende beleidsprioriteiten:

- Bevordering van een dynamische en innovatieve economie, door onder meer het MKB (SME) te stimuleren middels een SME fund, het organiseren van diverse symposia, workshops en cursussen.
- Het centraliseren van het vergunningenproces voor bedrijven, door de invoering van een integraal en digitaal systeem waarbij ondernemers slecht eenmalig een verzoek indienen bij één dienst, die belast zal zijn met de afgifte van vergunningen voor bedrijven, in samenwerking met andere ministeries.
- Verbeteren van het algemene ondernemings- en investeringsklimaat, waaronder het stimuleren van entrepreneurship en het verlagen van “the cost of doing business”.
- Het uitwerken en implementeren van het ‘Agripreneur Development Pilotprogram’ met als doel het bevorderen van agrarische ondernemerschap en het bevorderen van ‘food security’.
- Het nastreven van op kosten gebaseerde beleidsstrategieën om de kosten van levensonderhoud te verlagen.
- Het uitwerken van het plan van aanpak voor de revitalisatie van het centrum van

Oranjestad en San Nicolaas en het actief bevorderen faciliteren van de stadsontwikkeling.

- De modernisering van het lokale en internationale interbancaire betalingssysteem en het verdiepen van de kapitaalmarkt.
- Het bevorderen van de handelsrelaties met Nederland, de overige landen van het Koninkrijk der Nederlanden, de CARICOM eilanden, Colombia en Santo Domingo.
- Het bevorderen van e-commerce middels het implementeren van een regionale digitale marktplaats, waarbij Post Aruba N.V. een cruciale rol krijgt.
- Het bevorderen van technologie en innovatie.
- Het implementeren van het economisch herstelplan middels onder meer (i) een fiscaal stimuleringspakket, (ii) het actief in het buitenland marketen van de 'six promising sectors', middels een moderne website die voldoet aan internationale normen, en het versterken van ARINA als investeringsagency belast met de internationale marketing van Aruba als investerings directie en facilitator voor grote investeringen en investeringen in de 'six promising sector'.
- Bevordering van de bescherming van de consument door uitvoering te geven aan de Landsverordening regeling consumentenkrediet en nieuwe wetgeving ter verdere bescherming van de consument, met name zal aandacht worden besteed aan de aanwezigheid van SEDECO als consument beschermingsdienst. Er zal een nieuwe dynamische en toegankelijke website komen, nieuwe procedures en meer voorlichting voor de consument.
- Bevorderen van landbouw middels uitbreiding van het 'Agripreneur Development Pilotprogram', medicinale cannabis industrie en de 'creative industry'.
- Het moderniseren en optimaliseren van relevant beleid en wetgeving met betrekking tot communicatie, waaronder het 5G netwerk en de daaraan gerelateerde aangelegenheden.
- Bevorderen van duurzame ontwikkeling in de breedste zin van het woord, waaronder onder meer valt schone energie, elektrisch rijden, duurzaam en circulair bouwen, recycling, aquacultuur en research & development voor zon- en wind energie.
- De gefaseerde implementatie van het Nationaal Statistisch Systeem (NSS) ter bevordering van tijdige, betrouwbare en kwaliteit data voor het ondersteunen van beleidsontwikkeling en besluitvorming en het financieel beheer van de overheid.
- Het vervolg van het Nationaal Strategisch Plan ter bevordering van het nationaal beleid voor duurzame ontwikkeling.
- Het uitwerken en implementeren van een investeringsprogramma voor de duurzame energie transitie met als doel investeringen in duurzame energieprojecten mogelijk te maken, gezien de aanzienlijke liquiditeit in de financiële markt, middels

een sustainability fund en uitgifte van 'green bonds'.

- Het implementeren van concrete projecten om de transitie naar circulaire economie te starten en versnellen
- Uitvoering geven aan adviezen van de 'Financial Inclusiveness and Education National council', bevorderen van financiële educatie in het algemeen en het bestrijden van 'financial illiteracy'.
- Het bestrijden van de informele economie.
- Het uitwerken en het implementeren van een 'request for proposal program' voor een aantal economisch interessante overheidspercelen.

Hierna volgt een nadere algemene toelichting op de hiervoor genoemde beleidsprioriteiten:

7.2.1. Algemene economische visie

Ondernemerschap vormt de groeimotor van onze economie. In dat kader zal het ministerie van Economische Zaken, Communicatie en Duurzame Ontwikkeling zich richten op het bevorderen van het ondernemerschap. Dit zal bewerkstelligd worden door de implementatie van de economische hervormingen voor het verbeteren van het ondernemings- en investeringsklimaat aan de hand van vier projecten: 1) Versnellen en verbeteren vergunningbesluiten; 2) Een coherent vergunningstelsel, achter één loket; 3) Implementatie Aruba Fair Trade Authority en 4) Efficiënt een bankrekening openen. Daarnaast zal het ondernemerschap bevorderd worden door het instellen van een SME-fund en het organiseren van diverse symposia, workshops en cursussen. Toekomstige entrepreneurs moeten op een efficiënte wijze gefaciliteerd worden om hun bedrijf op te starten door het centraliseren van de vestigingsvergunning. Naast een efficiënt vergunningproces, zal onderzoek worden gedaan naar de wijze waarop de "cost of doing business" gefaseerd verlaagd kunnen worden. Hierdoor zal het algemene investeringsklimaat verbeterd worden. Parallel zal ook de bevordering van de bescherming van de consument door uitvoering te geven aan de Landsverordening regeling consumentenkrediet en door het versterken van SEDECO. Met ondernemerschap als groeimotor van onze economie, vormt een kritische en bewuste consument de accelerator van deze groeimotor. Ondernemers en consumenten zijn belangrijke spelers in de economie van Aruba. Financiële inclusie is fundamenteel in het bouwen van een duurzame en inclusieve samenleving, een samenleving die voorziet in de behoeften van zowel de huidige als de toekomstige generaties en waarin iedereen volwaardig kan deelnemen. Toegang tot het financieel en economisch systeem zijn naast randvoorwaarden voor een inclusieve groei c.q. een gelijke verdeling van zowel financiële en niet-financiële welvaart, ook stimulerende factoren en voortdurend onderhevig aan verandering. Dit betekent dat in een inclusief economisch systeem (digitale) financiële diensten voor iedereen goed toegankelijk moeten zijn.

Op Aruba is dit nog niet het geval. In het onderzoeksrapport 'Strengthening Digital Financial Inclusion' in Aruba van de Centrale Bank van Aruba (CBA) concludeert de CBA dat de huidige toestand van financiële inclusie kwetsbaar blijft op Aruba ondanks een hoge graad van financiële stabiliteit en toegang tot financiële basisdiensten. In hetzelfde onderzoek onder de huishoudens, consumenten en bedrijven wordt een situatie beschreven waarin basistoegang tot en gebruik van betaal- en depositorekeningen makkelijk en uitgebreid is. Desondanks blijft toegang tot en (verantwoord) gebruik van krediet, spaargeld en verzekering aanzienlijk achter onder huishoudens en ondernemingen. Ook, waar contante en bankpas betalingen wijd verspreid zijn onder het gemeenschap, bevindt de adoptie van digitale en mobiele financiële diensten zich nog in de ontwikkelfase. Uitvoering zal worden gegeven aan adviezen van de 'Financial Inclusiveness and Education National Council' om de financiële educatie te bevorderen en 'financial illiteracy' te bestrijden. Hierdoor zal de digitale financiële inclusie worden bevorderd en daar mee ook de inclusieve groei. Daarnaast wordt het gebruik van op kosten gebaseerd beleidsstrategieën als een prioriteit beschouwd voor dit ministerie, wetende dat het zou kunnen leiden tot de verlaging van de kosten van levensonderhoud voor de gemeenschap. De huidige geopolitieke gebeurtenissen hebben het belang duidelijk gemaakt van het gebruik van diplomatieke inspanningen om te onderhandelen over betere internationale handelsvoorwaarden, en de regionale samenwerking te vergroten, zal daarom worden gebruikt om deze agenda te bevorderen. Diversificatie van onze economie is naast een ambitie ook een uitdaging. Het Ministerie van Economische Zaken, Communicatie en Duurzame Ontwikkeling samen met de Directie Economische Zaken Handel en Industrie ("DEZHI"), waaronder tevens valt de Arubaanse investeringsagent, ARINA, zal aan de hand van een concreet plan trachten de Arubaanse economie te diversifiëren en de belemmeringen te verminderen en waar mogelijk zelfs verwijderen. Keuzes moeten gemaakt worden, waarbij haalbaarheid, efficiëntie, slagvaardigheid en timing een belangrijke rol zullen spelen. Deze actieve rol van de overheid zal onder meer inhouden om samen met het bedrijfsleven en NGO's enkele concrete projecten die onderdeel vormen van de 'six promising sectors' te identificeren, en daarna doelgericht de geïdentificeerde projecten implementeren, waarbij gebruik zal worden gemaakt van een implementatie team, bestaande uit deskundigen die ervaring hebben met project development en projectmanagement. Marketing, coördinatie, planning, aanbesteding en uitvoering zullen cruciaal zijn. De stapels rapporten met reeds verricht onderzoek met betrekking tot de Arubaanse economie leiden tot slechts één inspirerende conclusie, te weten dat de Arubaanse zakenwereld bewust is van de wettelijke en beleidsmatige belemmeringen die ondernemen in Aruba frustreren en daarom reeds legio oplossingen hebben gepresenteerd. Het al verrichtte werk, beschreven in diverse rapporten, vormt het uitgangspunt van het beleid en zal worden aangevuld met nieuwe inzichten en een pragmatische en proactieve aanpak. Het Ministerie van Economische Zaken, Communicatie en Duurzame

Ontwikkeling zal zich de komende jaren voornamelijk richten op doelgerichte implementatie. Het is tijd om visionaire plannen te converteren in concrete resultaten. Centraal hierin staat het revitaliseren van het stadscentrum van Oranjestad en San Nicolas door het uitvoeren van het plan van aanpak. Bruisende stadscentra moeten leiden tot meer economische bedrijvigheid. Economische bedrijvigheid heeft baat bij het bevorderen van economische diplomatie. Teneinde concrete invulling te geven aan economische samenwerking zal intensief worden gewerkt aan het bevorderen van de handelsrelaties met Nederland, de overige landen van het Koninkrijk der Nederlanden, de CARICOM eilanden, Colombia en Santo Domingo. Samenwerking tussen het Ministerie van Economische Zaken, Communicatie en Duurzame Ontwikkeling, lokale en internationale deskundigen, de Aruba Trade Board, vertegenwoordigers van de private sector en het bedrijfsleven zal fundamenteel zijn.

7.2.2. Duurzame ontwikkeling

De transitie naar duurzame ontwikkeling vergt uitwerking van de concepten duurzame ontwikkeling en het circulair economisch model, een gefaseerde aanpak en middelen, teneinde gericht te werken aan de realisatie van deze transitie. Duurzame ontwikkeling is geen afgebakend terrein, maar betreft meerdere terreinen - sociaal, economisch en milieu - waarbij de integratie/coherentie van deze terreinen de essentie vormt. Het Ministerie van Economische Zaken, Communicatie en Duurzame Ontwikkeling, zal invulling geven aan deze transitie door middel van het uitvoeren van diverse onderzoeken, projecten en het ontwikkelen van verschillende mechanismen. Onderzoek zal worden verricht naar schone energie, “deep sea energy” en “research & development” (R&D) voor zon- en windenergie. Het gros van de relevante duurzaamheidsthema’s komen samen in het Actieplan Circulaire Economie 2022 – 2025. Het hoofddoel van dit actieplan is het borgen van hoogwaardige collectieve prestaties om de transitie naar een circulaire economie (CE) een enorme boost te geven door inzichtelijk te maken wat de focus is van het ministerie qua concrete projecten voor 2022 - 2025 en door initiële kaders te schetsen omtrent de nodige organisatie om deze projecten zo snel, doeltreffend en efficiënt mogelijk te implementeren. Het Actieplan CE is (vooral in deze prille beginfase van de transitie) gericht op deze vijf significante duurzaamheidsthema’s: energievoorziening, voedselproductie, drinkwater, gebouwde omgeving, innovatie en ondernemerschap. Daarnaast is het actieplan in lijn met de Sustainable Development Goals (SDGs) en geeft het ook invulling aan de “promising sectors”. Investing in duurzame ontwikkeling is nodig. Hiervoor zal het Ministerie van Economische Zaken, Communicatie en Duurzame Ontwikkeling werken aan het uitwerken en implementeren van een investeringsprogramma met als doel de overheidsliquiditeit in de markt te koppelen aan de financiering

en investering in duurzame energieprojecten, middels een sustainability fund in combinatie met een systeem van “green bonds”. Structuren en mechanismen vanuit de overheid ter versterking van beleidscoherentie voor duurzame ontwikkeling teneinde de transitie naar duurzame ontwikkeling te bewerkstelligen is zeer nodig; deze zijn namelijk randvoorwaarden voor een duurzame ontwikkeling. De gefaseerde implementatie van het NSS zal bijdragen aan “evidence-based” beleidsontwikkeling, monitoring en evaluatie opdat de beperkte financiële en personele middelen efficiënt ingezet worden en het impact van het beleid gemeten kan worden. Een NSS is een overheidsbrede systeem waarin de productie en disseminatie van tijdige en van hoog kwaliteit data gecoördineerd wordt: relevante data voor de ontwikkeling en monitoring van beleidaan de hand van een statistisch plan in lijn met de begroting. In 2021 is een NSS Commissie ingesteld door middel van een ministeriële beschikking om te werken aan de implementatie van een NSS. Gepland staat dat in april 2022 de NSS Commissie een implementatieplan voorlegt aan de ministerraad waarin de kosten die zijn betrokken bij de opzet en instandhouding van het NSS worden weergegeven. Naast aandacht voor data, als middel voor verantwoord beleidsontwikkeling, zal er aandacht besteed worden aan methodologie voor beleidsontwikkeling opdat het proces van beleidsontwikkeling, in het kader van geïntegreerd/coherent beleid voor duurzame ontwikkeling, versterkt wordt teneinde impactvol beleid te ontwikkelen voor een doelgerichte transitie naar duurzame ontwikkeling. Hierbij zal het Nationaal Strategisch Plan vervolg krijgen waarbij binnen cross-sectoraal en multidisciplinair verband gewerkt zal worden aan programma’s met projecten ter bevordering van duurzame ontwikkeling.

7.3. Beleidsmatige mutaties

Aandacht zal geschonken worden aan het vormgeven van projecten voortvloeiend uit landspakket E.

7.4. Budgettaire gevolgen beleid

In onderstaand tabel staan alle budgettaire gevolgen van de hiervoor aangegeven beleid nader cijfermatig uitgelegd.

MIDDELEN (in AFL 1000)

	Ministerie ECDO							
	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
Directe belastingen	0	0	0	0%	0	0	0	0
Indirecte belastingen	0	0	0	0%	0	0	0	0
Requisieten, leges & rechten	1,610	1,360	-250	-16%	1,360	1,360	1,360	1,360
Rechten, boeten & overig	12,512	26,912	14,400	115%	12,512	12,512	12,512	12,512
Rente	0	0	0	0%	0	0	0	0
Niet-belastingopbrengsten	3,100	3,100	0	0%	3,100	3,100	3,100	3,100
Landsbedrijven & fondsen	0	0	0	0%	0	0	0	0
Overige ontvangsten	15	15	0	0%	15	15	15	15
Totaal:	17,237	31,387	14,150	82%	16,987	16,987	16,987	16,987

KOSTEN (in AFL 1000)

	Ministerie ECDO							
	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
Personeelslasten	12,013	13,404	1,391	12%	13,404	13,404	13,404	13,404
Goederen & diensten	5,297	5,397	100	2%	5,397	5,397	5,397	5,397
Rente	0	0	0	0%	0	0	0	0
Subsidie	99	110	11	0%	110	110	110	110
Overdrachten	1,291	576	-715	-55%	576	576	576	576
Bijdragen & afschrijvingen	510	510	0	0%	510	510	510	510
Totaal:	19,209	19,996	787	4%	19,996	19,996	19,996	19,996

7.5. Beleidskoppeling aan SDG's en Landspakket

Het onder het ministerie van Economische Zaken, Communicatie en Duurzame Ontwikkeling uit te voeren beleid is te koppelen aan negen van de SDG-doelstellingen:

8. Ministerie van Arbeid, Energie en Integratie**8.1. Beleidsagenda**

De aangelegenheden die tot de zorg van het ministerie van Arbeid, Energie en Integratie behoren, zijn terug te vinden in artikel 8, tweede lid, van LIM 2021. Daarnaast ondersteunt dit ministerie het ministerie van Economische Zaken, Communicatie en Duurzame Ontwikkeling in de voorbereiding en (eventueel) uitvoering van projecten voortvloeiend uit landspakket E, welke raakvlakken hebben met de arbeidsaangelegenheden.

8.2. Beleidsprioriteiten

Voor dienstjaar 2023 ligt de focus van het ministerie van Arbeid, Energie en Integratie op een aantal beleidsgebieden:

- Arbeidsaangelegenheden;
- Water-, energie en oliebeleid; en
- Vreemdelingen- en integratiebeleid.

De visie, doelstellingen en uitgangspunten zijn gebaseerd op een duurzame en gedeelde welvaart waarbij gestreefd wordt naar een hogere levenskwaliteit voor de burgers. Deze doelstellingen en uitgangspunten zijn in lijn gebracht met de implementatie van 17 duurzame ontwikkelingsdoelen (SDG's) en 169 bijbehorende subdoelstellingen. Deze doelstellingen zijn onderling aan elkaar verbonden en het doel is dan ook om wereldwijd een einde te maken aan armoede en ongelijkheid, de planeet te beschermen, het welzijn van de mens te bevorderen en een omgeving te creëren waar alle mensen in vrede en welvaart kunnen leven. Het ministerie van Arbeid, Energie en Integratie is onder andere verantwoordelijk voor het uitvoeren van een doeltreffend en doelgericht arbeidsmarktbeleid, een duurzaam energiebeleid en een gewaarborgde integratie. De doelstelling van het voorziene beleid van de overheid voor zover het betreft migratie en integratie, is om een toelating-, migratie- en integratiebeleid te hebben die niet alleen duidelijk controleerbaar en beheersbaar is, doch bovenal efficiënt, humaan, en transparant. Dit beleid moet voorts integraal aansluiten op de reële behoeften, en de dynamische werking, van de arbeidsmarkt. Hierna volgt een nader toelichting op de hiervoor genoemde beleidsprioriteiten:

8.2.1. Arbeidsaangelegenheden

Het is de taak van de overheid om waar noodzakelijk bescherming te bieden aan arbeidskrachten door het waarborgen van een gebalanceerd arbeidsmarkt, volledige werkgelegenheid te bevorderen, te zorgen voor gelijke arbeidskansen ongeacht geslacht, ras, herkomst of geloofsovertuiging en middels arbeidswetgeving de betrekkingen tussen werknemers en werkgevers te balanceren en te regelen. Voorts dient waar gewenst bemiddeling geboden te worden teneinde arbeidsconflicten te verhelpen en te vermijden door het bieden van algemene en transparante richtlijnen. In combinatie met de uitvoeringsagenda van het "Landspakket Aruba" en de economische hervormingen is het doel van het ministerie om een weerbare, dynamische en veerkrachtige economie te realiseren, samen met een robuust, geschikt en betaalbaar sociaal zekerheidsstelsel. Voorts dient de naleving van onze internationale afspraken binnen het kader van de ILO te worden gewaarborgd. Het ministerie streeft naar een harmonieuze, krachtige en dynamische

arbeidsmarkt en wil dit bereiken door een hechte samenwerking te bevorderen tussen lokale werkgevers en arbeidskrachten. Gezamenlijk wordt er gestreefd naar een eerlijke, gezond en veilige werkomgeving, e.e.a. in de geest van “decent work”. Bijdragend aan de toekomst is het cruciaal dat iedereen de kans krijgt om actief deel te nemen aan de arbeidsmarkt en zichzelf verder ontwikkelt (“inclusiveness”). Voorts is van belang om nadruk te leggen op duurzame ontwikkelingsdoelen nummers 4, 8 en 9, waarbij onder andere aandacht wordt besteed aan de “development of skills” en “future of work”, waarbij niet alleen wordt gewerkt aan de ontwikkeling van bepaalde specifieke vaardigheden waar behoefte aan bestaat op de arbeidsmarkt, doch bovendien getracht wordt om de arbeidsproductiviteit te verhogen en de inzetbaarheid van de arbeidskrachten te bevorderen en te waarborgen (“employability”).

In een economie waar de gevolgen van de uitbraak van de Covid 19-virus nog altijd voelbaar zijn, is de taak van het ministerie onder meer het bewaken, handhaven, bevorderen en herstellen van de arbeidsrust en arbeidsvrede op de arbeidsmarkt. Ook het toezicht op de naleving van wettelijke regelingen op het gebied van arbeid en veiligheid van arbeidsomstandigheden zal bijzondere aandacht krijgen de komende periode. Het ontwikkelingsdoel 8 (fatsoenlijk/waardig werk en economische groei) richt zich op de verbetering van de kwaliteit van de werkgelegenheid. Maar ook ontwikkelingsdoel 9, het op gang zetten van duurzame economische ontwikkeling, speelt een belangrijke rol voor het ministerie van Arbeid. Afhankelijk van de economische ontwikkeling, vooral in acht nemende onvoorziene omstandigheden zoals de wereldwijde uitbraak van het COVID-19 virus en de impact hiervan op de samenstelling, voorwaarden en andere ontwikkelingen op het gebied van arbeid, blijven huidige arbeidsplaatsen ontstaan of ontstaan er nieuwe arbeidsplaatsen op c.q. verdwijnen bestaande arbeidsplaatsen van de arbeidsmarkt. Zoals gesteld zijn de uitgangspunten volledig gebaseerd op de Ontwikkelingsdoelen van de VN en de door het ministerie van Arbeid, Energie en Integratie vastgestelde visie en zijn onder andere:

- Verhogen van de levenskwaliteit van werknemer en dus de burger;
- Verbeteren van de werkveiligheid en werkomstandigheden van de werknemer;
- Verhogen van de arbeidsparticipatie op de arbeidsmarkt;
- Verhogen van de arbeidsproductiviteit op de arbeidsmarkt.

Om de bovenstaande hoofddoelstellingen voor de komende regeerperiode op het gebied van arbeid te bereiken zijn onder andere de navolgende (verbeter)acties noodzakelijk:

- Het introduceren van de Landsverordening Registratieplicht, waar bij inwerkingtreding van genoemde Landsverordening de huidige Landsverordening bestuurlijke

- handhaving arbeidswetgeving (AB 2013 no. 20) en het Landsbesluit handhaving arbeidswetgeving worden aangepast;
- Middels invoering van de Landsverordening Registratieplicht verdiepend onderzoek te doen naar de verwachte ontwikkelingen en behoeftes op de lokale arbeidsmarkt zodat beter hierop kan worden geprojecteerd en een effectief beleid kan worden toegepast;
  - Formalisering van de “Dialogo Tripartiet Social Laboral (DTSL) conform de ILO richtlijnen;
  - Vanuit het oogpunt van goedwerkgeverschap het ertoe te leiden dat de veiligheid van de werknemers en derden op de werkvloer wordt geïmplementeerd en gewaarborgd, mede door invoering van de ARBO-wetgeving;
  - Voor de doelmatigheid en effectiviteit van het arbeidsmarktbeleid dient tevens een actief en multidisciplinair toezicht- en handhavingsbeleid te worden toegepast, met nadruk op uniformiteit van beleid tussen de diverse ministeries en op de samenwerking tussen de diverse diensten en directies, inclusief doch niet beperkt tot de Directie Arbeid en Onderzoek (DAO), Departamento di Integracion, Maneho y Admision di Stranhero (DIMAS), Departamento di Progreso Laboral (DPL) en eventuele andere instellingen;
  - Het actualiseren en de modernisering van het huidige arbeidsmarktbeleid in samenhang met de sinds 1 september 2021 inwerking getreden Landsverordening tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek van Aruba (AB 1989 no. GT 100). Het uitgangspunt is om een waardig en productief werk voor iedereen in omstandigheden van duurzaam, eerlijk, gelijk en veiliger werkomstandigheden te bevorderen.

8.2.2. Energie

Het energiebeleid voor de komende vier jaar bevat de nationale beleidsdoelstellingen, betrouwbaarheid, duurzaamheid, betaalbaarheid, en kwaliteit, uitgaande voorts van de volgende streefcijfers:

- Reductie CO₂-uitstoot met ten minste 45% (peiljaar 2010 tot aan 2030, exclusief raffinaderij effecten); dit in aansluiting op het doel van de VN om de opwarming van de aarde te beperken tot 1,5°C.
- Streven naar klimaatneutraliteit per uiterlijk 2050 in aansluiting op de Overeenkomst van Parijs.
- Verhoging energie-efficiëntie bedrijven, huishoudens en andere organisaties met 15% vanaf 2020 tot aan 2030.

- Verhoging aandeel hernieuwbare energie (wind- en zonne-energie) van ongeveer 20% in 2020 naar 35% per 2024 en minimaal 50% per 2030.
- Terugdringen van het gebruik van zware stookolie (HFO) voor elektriciteitsproductie van 3.679 Bbl/dag (2018) naar ongeveer 2.800 Bbl/dag na efficiëntieverbetere (RECIP4/SWRO3 projecten) bij de nutsbedrijven; en bij meer dan 40% hernieuwbare energie verdere verlaging hiervan naar onder de 2.000 Bbl/dag per uiterlijk 2030.
- Verhoging en stimuleren van aandeel elektrische voertuigen naar ten minste 15% in 2030 van het aantal personenauto's per 2030, middels fiscale prikkels.

Het nationale energiebeleid heeft tot doel onze brandstofbronnen te diversifiëren, waarbij de verbruikte energie gebaseerd dient te zijn op hernieuwbare energiebronnen, de resterende helft op een mix van conventionele brandstoffen. Op Aruba is momenteel nog geen aardgas (NG) beschikbaar. Het is de bedoeling dat aardgas (als transitiebrandstof) wordt geïmporteerd. Om import van aardgas vanuit de Verenigde Staten in vloeibare vorm (LNG) mogelijk te maken, moet een gasdistributie-infrastructuur zijn voltooid vóór 2024. Ter zake zijn de besprekingen tussen de WEB/ RDA en een derde bedrijf in zeer ver gevorderde stadium en er wordt vanuit gegaan dat nog voor het einde van dit jaar concrete afspraken gemaakt zullen worden. Introductie van aardgas zal veel energieverbruikers ten goede komen, waaronder elektriciteitsproductie, de raffinaderij, industrie in het algemeen en mogelijk ook transport en huishoudens. Verder wordt voorzien dat de beschikbaarheid van een grote LNG- of LPG-installatie Aruba in staat zal stellen zich te ontwikkelen tot een internationale overslagplaats in het Caribisch gebied voor genoemde producten. De regering en het staatsbedrijf Refineria di Aruba NV (RdA) zijn vorig jaar het proces gestart om een nieuwe exploitant en nieuwe investeerders aan te trekken voor de voormalige 235.000 b/d raffinaderij en terminal, te San Nicolas. Voor wat betreft de rol van de raffinaderij dient voorop te worden gesteld dat deze van groot belang is voor de Arubaanse economie. De overheid staat daarom voor een heropening van de raffinaderij waarbij de impact op het milieu wordt geminimaliseerd.

Naast de raffinaderij beschikt de RDA NV over circa 3.75 miljoen vierkante meter (m²) erfpachtgrond, waarvan circa 2 miljoen vierkante meter (m²) aan industrieterrein en havenfaciliteiten die voor meer dan 25 jaar niet (langer) in gebruik is. Het ligt in de bedoeling van de regering om, binnen het kader van de stimulering van economische ontwikkelingen te San Nicolas, deze terreinen en de havenfaciliteiten te activeren en exploiteren als commerciële haven, en industriële activiteiten aldaar te stimuleren, al dan niet in het

kader van de petrochemische industrie. Het proces tot het krijgen van een nieuwe exploitant en nieuwe investeerders voor de raffinaderij is nog niet afgerond. De raffinaderij kan van groot belang zijn voor, en een belangrijke bijdrage leveren aan, de Arubaanse economie. Bij optimale productie kan de additionele bijdrage aan het bruto nationaal product van Aruba tussen de 10 en 15% (GDP) liggen.

8.2.3. Vreemdelingenbeleid en integratie

Aruba is een land met een bevolkingssamenstelling die zich na de oorspronkelijke inheemse bevolking gevormd heeft uit enkele decennia migratiestromen vanuit verschillende regio's en continenten. Een bevolking waarbij wij allen moeten werken aan ontwikkeling en vooruitgang en een integrale integratie in ons land. Met het aantreden van het Kabinet Wever-Croes II is onder meer afgesproken dat ministeries overstijgende onderwerpen zoveel als mogelijk gezamenlijk zullen aanpakken, waarbij gewerkt zal worden met clusters. De overheid heeft onder meer afgesproken dat ministeries overstijgende onderwerpen, zoals (massa) migratie, zoveel als mogelijk gezamenlijk zullen worden gettendeerd. De doelstelling van het voorziene beleid van de regering voor zover het betreft integratie is om een toelating-, migratie- en integratiebeleid te introduceren dat niet alleen duidelijk controleerbaar en beheersbaar is, maar bovenal efficiënt, humaan, en transparant is. Dit beleid moet voorts integraal aansluiten op de reële behoeften van de arbeidsmarkt. Ter realisering van de beoogde doelstelling ligt voor de komende vier jaren de aandacht op de volgende verbeteracties. Ter realisering van de beoogde doelstelling ligt voor de komende periode de aandacht op de volgende (verbeter)acties:

- De Adviescommissie Toelating en Uitzetting, ingesteld op grond van artikel 35 van de Landsverordening Toelating en Uitzetting ("LTU") zal gereactiveerd worden;
- Introduceren van de meerjarige vergunning zoals vastgelegd in artikel 7 lid 3 LTU;
- Introduceren van een "residency by investment" voor investeerders die kunnen aantonen gedurende een periode van vijf (5) jaar feitelijk een minimum (nader vast te stellen) bedrag op het eiland te (zullen) investeren;
- Ter bespoediging van de voorziene beleidsacties en realiseren van doeltreffende, efficiënte en transparante toelatingsprocessen, zal er een Management-team ingesteld worden.

8.3. Beleidsmatige mutaties

De volgende mutaties zullen doorgevoerd worden in vergelijking tot vorig jaar:

- Oprichting/Formalisering van de oprichting van Dialogo Tripartite Social Laboral (DTSL);
- Invoeren programma “Aruba Kier Traha”: een real time samenwerkingsplatform waarin werkgevers en werkzoekenden bijeenkomen. Het is een digitaal en integraal platform waarop verschillende diensten (o.a. DPL, DAO, DSZ en DIMAS), de private sector en de vakbonden zullen samenkomen en samenwerken aan de bevordering van employability, betere aansluiting van onderwijs op de arbeidsmarkt en bevorderen van jobmatching door middel van afstemming van vraag en aanbod tussen werkgever en werkzoekenden;
- Oprichting van een “Directie/Bureau Energiezaken” die een onafhankelijke regelgevende instantie voor de energiesector zal worden;
- Moderniseren van wet- en regelgeving en (hernieuwbare) energie en drinkwaterwetgeving;
- De hervorming van de tariefstructuur nastreven als katalysator die de energietransitie zal versnellen; en
- Implementeren van indicatoren voor het monitoren van de energietransitie.

8.4. Budgettaire gevolgen beleid

In onderstaand tabel staan alle budgettaire gevolgen van de hiervoor aangegeven beleid nader cijfermatig uitgelegd.

MIDDELEN (in AFL. 1000)

	Ministerie AEI							
	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
Directe belastingen	0	0	0	0%	0	0	0	0
Indirecte belastingen	0	0	0	0%	0	0	0	0
Retributies, leges & rechten	5,050	5,017	-33	-1%	5,017	5,017	5,017	5,017
Rechten, boeten & overig	350	350	0	0%	350	350	350	350
Rente	0	0	0	0%	0	0	0	0
Niet-belastingopbrengsten	0	10,000	10,000	0%	10,000	10,000	10,000	10,000
Landsbedrijven & fondsen	0	0	0	0%	0	0	0	0
Overige ontvangsten	15	15	0	0%	15	15	15	15
Totaal:	5,415	15,382	9,967	184%	15,382	15,382	15,382	15,382

KOSTEN (in AFL. 1000)

	Ministerie AEI							
	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
Personeelslasten	17,659	19,188	1,529	9%	19,188	19,188	19,188	19,188
Goederen & diensten	5,668	5,668	0	0%	5,668	5,668	5,668	5,668
Rente	0	0	0	0%	0	0	0	0
Subsidie	0	0	0	0%	0	0	0	0
Overdrachten	0	0	0	0%	0	0	0	0
Bijdragen & afschrijvingen	1,526	2,031	504	33%	2,031	2,031	2,031	2,031
Totaal:	24,853	26,887	2,034	8%	26,887	26,887	26,887	26,887

8.5. Beleidskoppeling aan SDG's en Landspakket

Het onder het ministerie van Arbeid, Energie en Integratie is te koppelen aan de volgende SDG-doelstellingen:

BIJLAGEN

LANDSBEGROTING 2023

I. Advies CAft op OB2023

College Aruba financieel toezicht

Aan
De minister van Financiën en Cultuur

Adres kantoor Curaçao
De Kouvilweg 39
Willemstad, Curaçao
Telefoon: (+599)4619081

Adres kantoor Sint Maarten
Frontstraat 26
Convent Building
Philipsburg, Sint Maarten
Telefoon: (+1721) 5430331

Adres kantoor Aruba
L.G. Smith Boulevard 66
La Pucelle Marina
Oranjestad, Aruba
Telefoon: (+297) 5832800

Datum
23 juni 2022
Ons kenmerk
Cft 202200071
Pagina
1/9

Uw kenmerk

Bijlage

E-mail: info@cft.cm
Internet: www.cft.cm

Onderwerp
Advies bij de ontwerpbegroting 2023

Geachte mevrouw Maduro,

Op 9 juni 2022 ontving het College Aruba financieel toezicht (CAft) de ontwerpbegroting 2023 (OB) van Aruba met het verzoek daarbij te adviseren op basis van artikel 10 lid 1 van de Landsverordening Aruba tijdelijk financieel toezicht (LAft). De OB die u aanbiedt aan de Staten dient, conform artikel 10 lid 2 van de LAft, vergezeld te gaan van dit advies van het CAft, inclusief een toelichting op de wijze waarop rekening is gehouden met dit advies.

Voorlopig karakter advies

Het CAft onderschrijft het belang van een tijdige voorbereiding van de begroting en het halen van de wettelijke deadline van 1 september.¹ Op dit moment is echter nog niet alle relevante informatie beschikbaar, waardoor zowel de OB als het onderhavige advies een voorlopig karakter hebben. Zo ontbreken de begrotingen van de overheidsentiteiten behorende tot de collectieve sector en van de onderscheiden ministeries. Evenmin zijn de laatste economische inzichten verwerkt. Het realiteitsgehalte van de in de OB opgenomen plannen is mede daarom nog lastig te bepalen. Bovendien loopt er op dit moment een hoor en wederhoorprocedure voor de vastgestelde begroting 2022 waaruit nog aanpassingen van de begroting 2022 en de meerjarige begroting kunnen volgen. De onzekerheden zijn dus groot. Het CAft benadrukt daarom het voorlopig karakter van dit advies en zal indien nodig later nog aanvullend adviseren.

¹ Artikel V.12 Staatsregeling van Aruba schrijft voor dat de ontwerpbegroting uiterlijk op 1 september aan de Staten moet zijn aangeboden.

Toetsingskader

Het toetsingskader voor de beoordeling van de begroting wordt gevormd door de LAft en het protocol Aruba-Nederland van 22 november 2018 (het protocol).² De looptijd van het protocol is op 20 januari 2022 met twee jaar verlengd tot 31 december 2023 of zo veel eerder als de Rijkswet Aruba financieel toezicht (RAft) in werking treedt.³ Als gevolg van de coronacrisis heeft de Rijksoverheid (RMR), op verzoek van Aruba tot en met 2022 toestemming verleend om, op basis van artikel 23 lid 1 van de LAft af te mogen wijken van de centrale begrotingsnorm. Voor het jaar 2023 dient op basis van artikel 14 van de LAft en het protocol een structureel overschot te worden gerealiseerd van het financieringssaldo van minimaal 1 procent van het bruto binnenlands product (bbp).

Oordeel

De OB toont voor 2023 een financieringstekort van de collectieve sector van AWG 97 miljoen (land AWG 95 miljoen), hetgeen neerkomt op 1,6 procent van het bbp. De meerjarenbegroting toont tevens tekorten voor de jaren 2024 tot en met 2026 en laat voor het eerst in 2027 een overschot zien. Aruba voldoet daarmee tot en met 2027 niet aan de in artikel 14 van de LAft en het protocol opgenomen begrotingsnorm van een positief financieringssaldo van de collectieve sector van 1 procent van het bbp. Overigens zijn de in de OB meerjarig begrote rentelasten niet in overeenstemming met de begrote tekorten maar gebaseerd op een positief financieringssaldo van 1 procent vanaf 2023.

Met de OB zal de nominale schuld in 2024 meer dan AWG 6 miljard bedragen. De nominale schuld loopt tot 2027 vanwege meerjarige tekorten in de begroting nog verder op. De schuldquote zal naar verwachting in 2027 oplopen tot 88 procent. Hiermee wordt niet voldaan aan de in het protocol voor dat jaar gestelde norm van een schuldquote van 70 procent. Wanneer Aruba in 2022 het financieringstekort maximaal verlaagt en vanaf 2023 tot begrotingsoverschotten komt van minimaal 1 procent van het bbp, blijft deze norm binnen bereik. Op basis van het verwachte economisch herstel en met de juiste maatregelen, waarbij niet alleen de nadruk wordt gelegd op lastenverzwaring maar ook op uitgavenbeheersing, is dit voor Aruba mogelijk.

De OB is gebaseerd op verouderde ramingen voor economische groei van de Directie Economische Zaken, Handel en Industrie (DEZHI) van oktober 2021. Ook de Centrale Bank van Aruba (CBA)⁴ en het Internationaal Monetair Fonds (IMF) hebben recent hun ramingen bijgesteld. Het CAft constateerde in zijn advies bij de vastgestelde begroting 2022 dat de belastingbaten (meerjarig) achterblijven bij de geraamde economische groei.⁵ In de OB komt het herstel van de belastingbaten nog minder tot uitdrukking. Het niveau van belastingbaten van 2019 wordt pas in 2025 behaald, terwijl in de vastgestelde begroting 2022 van 2023 wordt uitgegaan.⁶

² BZK, protocol Aruba Nederland 2019-2021, d.d. 22 november 2018.

³ BZK, Briefwisseling tussen de regering van Nederland en de regering van Aruba, houdende een verlenging van het Protocol Aruba Nederland 2019-2021. Inkadering van het pad richting solide, transparante en houdbare overheidsfinanciën van Aruba, d.d. 20 januari 2022.

⁴ CBA, Economic Outlook: GDP forecast June 2022, d.d. 17 juni 2022.

⁵ Cft, kenmerk 202200037, Advies bij de vastgestelde begroting 2022, d.d. 10 mei 2022.

⁶ In een vergelijking zonder de effecten van de geplande belastinghervorming.

Daarbij is onduidelijk en onvoldoende toegelicht hoe de economische groeiverwachting is doorberekend in de begrote belastingbaten. Het CAft constateert nogmaals dat de economie sinds 2021 sterk herstelt en dat in het eerste kwartaal van 2022 de premiebaten uit de volksverzekeringen boven het niveau van 2019 liggen. Op basis daarvan mag een sneller herstel van de belastingbaten worden verondersteld.

In de OB wordt rekening gehouden met het budgettaire effect van het belastinghervormingsplan. De verwachte meeropbrengsten van het belastinghervormingsplan bedragen in de OB voor 2023 AWG 75 miljoen en daarna AWG 100 miljoen per jaar, in tegenstelling tot AWG 160 miljoen zoals opgenomen in de vastgestelde begroting 2022. De onderbouwing van de verwachte opbrengsten in de OB is onvoldoende, waardoor het realiteitsgehalte van de hervormingsplannen en van de OB niet kan worden vastgesteld. Er wordt daarbij nog uitgegaan van een invoeringsdatum van 1 januari 2023. De wetgeving voor de invoering van de btw is echter nog niet in formele procedure gebracht, waardoor de beoogde invoeringsdatum erg onzeker is. Het niet behalen van de beoogde invoeringsdatum zal een aanzienlijke invloed hebben op de hoogte van de belastingbaten en daarmee het financieringstekort. Het CAft constateert dat de in de OB voor 2023 en de in de meerjarenbegroting opgenomen belastingbaten onvoldoende zijn toegelicht. Het CAft adviseert overigens om in een volgende fase van de belastinghervorming de strategie te verbreden op basis van adviezen van het IMF.⁷

De lasten voor goederen en diensten nemen in de OB met AWG 4 miljoen toe ten opzichte van de vastgestelde begroting 2022, wat voornamelijk is toe te schrijven aan een prijscorrectie als gevolg van oplopende inflatie. Het CAft adviseerde bij de vastgestelde begroting 2022 deze lasten neerwaarts bij te stellen. De lasten laten in dat jaar namelijk een excessieve stijging zien ten opzichte van voorgaande jaren, onder andere door een stijging van de huur van gebouwen, de inhuur van externen en de opdrachtverlening aan derden. De noodzaak voor deze lastenstijging is ook in de OB onvoldoende toegelicht. Het CAft adviseert derhalve wederom om de lasten voor goederen en diensten neerwaarts bij te stellen naar het gemiddelde niveau van de pre-coronajaren, en dat niveau als basis te gebruiken voor de prijscorrectie in 2023.

Indien er rekening wordt gehouden met het toepassen van de korting op arbeidsvoorwaarden van 12,6 procent komen de personeelslasten in 2023 uit op AWG 411 miljoen ten opzichte van AWG 422 miljoen in 2022. Als de korting van 12,6 procent op de arbeidsvoorwaarden volledig buiten beschouwing wordt gelaten, komen de personeelslasten in 2023 uit op AWG 459 miljoen ten opzichte van AWG 470 miljoen in 2022. In beide scenario's voldoet Aruba met de OB aan de personeelslastennorm die een jaarlijks nominale daling voorschrijft. In de OB is echter geen toelichting opgenomen over de wijze waarop Aruba de aanzienlijke structurele daling van de personeelslasten in 2023 zal gaan realiseren. Het realiteitsgehalte van de begrote personeelslasten is hiermee niet vast te stellen.

⁷ In dit verband worden genoemd een beperking van de hypotheekrenteaftrek en het afschaffen van de aftrek van de rente over consumptief krediet, de afschaffing van de aftrek van de kosten van een dienstbetrekking, accijnsverhoging en vermogensbelasting (zie IMF, The Kingdom of the Netherlands-Aruba, Technical Assistance Report—Towards a sustainable tax system, December 2018).

Conform besluitvorming in de RMR dient Aruba vanaf juni 2020 jaarlijks een besparing bij de Algemene Ziektekostenverzekering (AZV) van AWG 60 miljoen te realiseren.⁸ In 2023 moet de besparing volledig gerealiseerd worden. De AZV begroot voor 2023 een (voorlopig) negatief resultaat van AWG 11 miljoen. Als de besparing in AZV uitgaven van AWG 60 miljoen volledig wordt gerealiseerd, is er geen landsbijdrage nodig. Het CAft adviseert derhalve om de besluitvorming van de RMR uit te voeren en de volledige besparing van AWG 60 miljoen te realiseren in 2023.

Uit de controle van de loonsubsidie blijkt dat Aruba per saldo een bedrag van AWG 127 miljoen dient terug te vorderen over de jaren 2020 en 2021. In de begroting 2022 is een bedrag van AWG 49 miljoen opgenomen. Voor 2023 is een bedrag van AWG 30 miljoen opgenomen aan terug te vorderen loonsubsidie. In de meerjarenbegroting ontbreekt nog een terug te vorderen bedrag van AWG 48 miljoen. Het CAft heeft van de Sociale Verzekeringsbank vernomen dat AWG 13 miljoen daarvan als oninbaar wordt beschouwd en adviseert om het resterende bedrag van AWG 35 miljoen op te nemen in de meerjarenbegroting.

Het CAft vraagt in lijn met zijn advisering bij de begroting 2022 ook bij de OB aandacht voor maatregelen die de benodigde landsbijdragen aan overheidsentiteiten beperken en voorkomen. Substantiële en inmiddels structurele landsbijdragen aan o.a. Serlimar, Post N.V. en Arubus kunnen en moeten, vanuit het streven de lasten van het land te beperken, kritisch worden gezien en beperkt. Voorts dienen de subsidies zoals die vanuit de begroting worden verstrekt aan een kritisch onderzoek te worden onderworpen.

Het Cft adviseert u om in ieder geval de volgende aanpassingen in de begroting aan te brengen:

1. Pas de (meerjaren)begroting zodanig aan dat deze vanaf 2023 positieve financieringssaldi laat zien van minimaal 1 procent van het bbp, conform de LAft en het protocol.
2. Actualiseer de OB op basis van de meest recente economische ramingen.
3. Vertaal deze ramingen (volledig) naar de meerjarige belastingbaten en licht dit in de begroting toe. Stel de belastingbaten en premies naar boven bij op basis van de laatste ramingen en realisaties.
4. Geef in de OB een toelichting op de budgettaire effecten van de geplande belastinghervorming op basis waarvan het realiteitsgehalte van die effecten kan worden vastgesteld.
5. Stel de begrote lasten voor goederen en diensten neerwaarts bij naar het niveau van de pre-corona jaren en gebruik dat als ijkpunt voor een prijscorrectie in 2023.

---

⁸ BZK, kenmerk 2020-0000287381, Rijksministerraad 15 mei 2020 inzake liquiditeitssteun medio mei tot juni, d.d. 18 mei 2020.

BZK, kenmerk 2021-0000319825, Besluitvorming Rijksministerraad 18 juni 2021 inzake liquiditeitssteun Aruba, Curaçao en Sint Maarten derde kwartaal 2021, d.d. 6 mei 2020.

BZK, kenmerk 2021-0000524661, Besluitvorming Rijksministerraad 24 september 2021, d.d. 6 oktober 2021.

BZK, kenmerk 2022-000099123, Besluitvorming Rijksministerraad 25 februari 2022, d.d. 9 maart 2022.

BZK, kenmerk 2022-0000174367, Besluitvorming Rijksministerraad 25 maart 2022, d.d. 4 april 2022.

6. Licht in de OB toe op welke wijze de begrote daling van de personeelslasten ten opzichte van 2022 structureel zal worden gerealiseerd.
7. Licht in de OB toe hoe de volledige besparing van AWG 60 miljoen bij de AZV wordt gerealiseerd.
8. Neem het nog ontbrekende bedrag aan te veel uitgekeerde loonsubsidie dat geïnd moet worden van AWG 35 miljoen op in de meerjarenbegroting.
9. Bezie en licht in de OB toe hoe de landsbijdragen aan overheidsentiteiten vanaf 2023 zullen worden beperkt.

Toelichting

In tabel 1 is een samenvatting opgenomen van het meerjarig beeld van de gewone dienst en de kapitaaldienst.

Tabel 1 - Overzicht meerjarige begroting⁹

	2019	2020	2021	VB2022	OB2023	2024	2025	2026	2027
Baten	1419	1071	1091	1264	1406	1438	1463	1488	1538
Directe belastingen	581	485	385	464	426	465	470	476	507
Indirecte belastingen	594	408	508	545	671	710	729	748	767
Overige baten	244	178	197	254	309	264	264	264	264
Lasten	1407	1821	1622	1462	1492	1494	1494	1494	1493
Personeelslasten	475	428	418	433	459	459	459	459	459
Goederen en diensten	166	182	180	213	216	222	225	228	231
Rente	229	234	242	253	250	246	243	239	236
Subsidie	214	192	199	207	214	214	214	214	214
Overdrachten	149	494	344	167	168	168	168	168	168
Bijdragen & afschrijvingen	174	290	238	189	185	185	185	185	185
Exploitatieresultaat	11	-750	-531	-198	-86	-56	-31	-6	44
Kapitaaldienst	-8	-14	-3	-29	-9	-9	-9	-9	-9
Kapitaalontvangsten	43	38	37	40	43	43	43	43	43
Kapitaaluitgaven	50	52	40	69	51	51	51	51	51
Resultaat land	4	-764	-534	-227	-95	-64	-39	-15	35
Resultaat collectieve sector	44	-758	-495	-236	-97	-66	-41	-16	34

Bron: OB2023 Aruba

⁹ In deze tabel is sprake van afronding op hele AWG miljoenen. Hierdoor kunnen afrondingsverschillen in de tabel voorkomen.

Baten

De baten stijgen in de OB met AWG 142 miljoen ten opzichte van de begroting 2022 van AWG 1,2 miljard naar AWG 1,4 miljard. Deze toename wordt met name verklaard door hogere indirecte belastingen en overige baten. De directe belastingbaten daarentegen dalen ten opzichte van 2022.

De beoogde belastinghervorming wordt per 1 januari 2023 ingevoerd. Deze hervorming behelst volgens de OB een verlaging van het loonbelastingtarief met een verwachte derving van AWG 42 miljoen, de invoering van een assurantiebelasting met een verwachte meeropbrengst van AWG 5 miljoen, de introductie van een btw met een verwachte meeropbrengst van AWG 70 miljoen (in plaats van AWG 160 miljoen zoals begroot in de begroting 2022) en een verhoging van de toeristenheffing met 3 procent. De totale meeropbrengst bedraagt AWG 75 miljoen. In de OB is geen cijfermatige onderbouwing van het belastinghervormingsplan opgenomen en het CAft is geen aanvullende informatie ter beschikking gesteld, waardoor het realiteitsgehalte van de begrote baten niet kan worden vastgesteld.

In zijn advies bij de begroting 2022 constateerde het CAft al dat de belastingbaten (meerjarig) achterblijven bij de geraamde economische groei. In de OB komt het herstel van de belastingbaten nog minder tot uitdrukking. Het niveau van belastingbaten van 2019 wordt pas in 2025 behaald, terwijl in de vastgestelde begroting 2022 dit al in 2023 wordt behaald. Deze verlaging van de baten wordt in de OB volledig gecompenseerd door hogere baten uit de toeristenbelasting en terug te vorderen loonsubsidie. Het CAft wijst erop dat de terug te vorderen loonsubsidie een incidenteel karakter heeft, met als gevolg dat in de meerjarenbegroting de lagere baten met name worden gecompenseerd door de toeristenheffing. De bestaande heffing van 9,5 procent op kamerverhuur, hotels en andere accommodaties wordt met ingang van 1 januari 2023 in het kader van het belastinghervormingsplan met 3 procent verhoogd naar 12,5 procent. Het is van belang dat naast deze ontvangsten uit overige baten, de belastingbaten zo snel mogelijk structureel terugkomen op het niveau 2019.

De directe belastingbaten komen in de meerjarenbegroting niet meer terug op het niveau van 2019. Dit wordt deels verklaard door de tariefsverlagingen van de loonbelasting en van de winstbelasting. Het is echter opmerkelijk dat ook exclusief de belastinghervormingen, de directe belastingen in de OB niet meer terugkomen op het niveau van 2019. Het CAft constateert dat er bij de directe belastingen geen rekening wordt gehouden met de reële economische groei van 3,7 procent zoals geraamd door het IMF en dat de directe belastingbaten in de meerjarenbegroting worden onderschat.

De indirecte belastingen stijgen met name door de invoering van het btw-stelsel en door het effect van de economische groei. Het CAft merkt op dat ook bij de indirecte belasting de economische groei niet in lijn is met de meest recente economische raming van het IMF. Bij de indirecte belastingen gaat Aruba uit van een economische groei van circa 10 procent. Het CAft adviseert de belastingbaten in lijn met de verwachte economische groei te verwerken in de OB en meerjarenbegroting.

De overige baten stijgen met AWG 65 miljoen ten opzichte van 2019 en met AWG 54 miljoen ten opzichte van 2022. Dit wordt verklaard door de verhoging van de toeristenheffing en de terug te vorderen loonsubsidie. De overige baten dalen in de meerjarenbegroting nadat de terug te vorderen loonsubsidie is teruggevorderd.

Lasten

Het CAft constateert dat er bij de lasten onvoldoende structurele maatregelen worden getroffen. De lasten nemen met AWG 30 miljoen toe ten opzichte van de vastgestelde begroting 2022. De hogere lasten worden hoofdzakelijk verklaard door de afbouw van de 12,6 procent korting op de arbeidsvoorwaarden bij de personeelslasten en de subsidies. Het CAft benadrukt, in lijn met zijn eerdere adviezen, het belang van het nemen van structurele maatregelen om de uitgaven te beheersen. Dit is noodzakelijk om te komen tot duurzame overheidsfinanciën en een efficiënt overheidsapparaat.

Bij de begroting 2022 heeft het CAft aanbevolen de begrote lasten voor goederen en diensten met AWG 39 miljoen te verlagen, conform het pre-corona gemiddelde van AWG 174 miljoen per jaar. Het CAft adviseert om als uitgangspunt voor de OB de lasten voor goederen en diensten neerwaarts bij te stellen naar het niveau van de pre-corona jaren van de post goederen en diensten en om daarop een inflatiecorrectie toe te passen.

Kapitaaldienst

De kapitaaldienst toont een tekort van AWG 8 miljoen. De baten bedragen AWG 43 miljoen en de lasten AWG 51 miljoen. De baten bestaan grotendeels uit afschrijvingen en lokale kredietaflossingen. De lasten bestaan grotendeels uit lokale kredietverleningen en investeringen. De investeringen zijn begroot op AWG 20 miljoen, wat ten opzichte van 2022 een afname is van AWG 17 miljoen. Het CAft constateert dat er een investering is opgenomen voor het Parkietenbos. Hoewel deze investering beschouwd lijkt te kunnen worden als een urgente investering, ontbreekt er een deugdelijke toelichting. Het CAft verzoekt u om deze investering te voorzien van een nadere cijfermatige onderbouwing, inclusief de te verwachten effecten op de gewone dienst.

Collectieve sector en overheidsentiteiten

Het financieringssaldo voor 2023 van de collectieve sector inclusief het land komt in de OB uit op een negatief resultaat van AWG 97 miljoen. De overige entiteiten van de collectieve sector, naast het land, hebben gezamenlijke een negatief financieringssaldo van AWG 2 miljoen.

Het CAft constateert dat de AZV een (voorlopig) negatief resultaat begroot van AWG 11 miljoen door de vertraging van invoering van de eigen bijdrage en de positieve lijst genees- en verbandmiddelen.

Het CAft verwacht dat de besparing van AWG 60 miljoen in 2023 volledig wordt gerealiseerd.¹⁰ Bij het behalen van de AWG 60 miljoen besparing realiseert AZV een positief resultaat van AWG 0,3 miljoen. Een landsbijdrage in 2023 is echter niet nodig als de besparing van AWG 60 miljoen volledig wordt gerealiseerd. Het CAft acht de realisatie van de besparing van AWG 60 miljoen in 2023 noodzakelijk en adviseert het resultaat van de AZV daarop aan te passen.

Het CAft wijst u erop dat de collectieve sector nog niet is vastgesteld. Dit had voor 1 april 2021 moeten gebeuren. In tegenstelling tot in Curaçao en in Sint Maarten worden de ziekenhuizen en gelieerde entiteiten in Aruba niet tot de collectieve sector gerekend. Het CAft adviseert bij de vaststelling van de collectieve sector kritisch te bezien of dit voor Aruba moet worden aangepast en herhaalt zijn verzoek om de vaststelling zo spoedig mogelijk te realiseren.

Financieel beheer Landspakket

De RMR heeft Aruba verzocht om in de begroting 2023 een meerjarig financieel overzicht van de maatregelen uit het Landspakket aan de OB toe te voegen.¹¹ Aruba heeft hier gevolg aan gegeven. De begroting biedt hierdoor in de budgettaire gevolgen van enkele maatregelen uit het Landspakket en de wijze waarop deze worden gefinancierd. Het overzicht kan verbeterd worden door alle maatregelen die opgenomen zijn in de begroting en een relatie hebben met het Landspakket hierin te verwerken.

Financieringsbehoefte en schuldontwikkeling

De financieringsbehoefte in 2023 bedraagt AWG 1.483 miljoen en bestaat voor AWG 1.388 miljoen uit herfinanciering van aflopende leningen en voor AWG 95 miljoen uit het (geraamde) financieringstekort van het land. Met Nederland is eerder afgesproken dat in 2021 en 2022 aflossingen op de buitenlandse leningen via Nederland kunnen worden geherfinancierd. Voor 2023 geldt deze herfinancieringsafpraak niet. De rentelasten dalen in de OB gestaag vanaf 2023 en bereiken in 2027 bijna het niveau van 2019. Een daling van de rentelasten is alleen mogelijk als er sprake is van overschotten. De OB toont echter tot 2027 tekorten. Door de omvangrijke herfinanciering van AWG 4 miljard in de komende jaren is Aruba kwetsbaar voor rentestijgingen.

De overheidsschuld zal volgens de OB vanaf 2024 groter worden dan AWG 6 miljard. De schuldquote komt naar verwachting in 2027 op 88 procent. Hiermee wordt niet voldaan aan de in het protocol gestelde norm van een schuldquote van 70 procent in 2027.

---

¹⁰ BZK, kenmerk 2020-0000287381, Rijksministerraad 15 mei 2020 inzake liquiditeitssteun medio mei tot juni, d.d. 18 mei 2020.

BZK, kenmerk 2021-0000319825, Besluitvorming Rijksministerraad 18 juni 2021 inzake liquiditeitssteun Aruba, Curaçao en Sint Maarten derde kwartaal 2021, d.d. 6 mei 2020.

BZK, kenmerk 2021-0000524661, Besluitvorming Rijksministerraad 24 september 2021, d.d. 6 oktober 2021.

BZK, kenmerk 2022-000099123, Besluitvorming Rijksministerraad 25 februari 2022, d.d. 9 maart 2022.

BZK, kenmerk 2022-0000174367, Besluitvorming Rijksministerraad 25 maart 2022, d.d. 4 april 2022.

¹¹ BZK, kenmerk 2022-0000099085, Besluitvorming Rijksministerraad 25 februari 2022 inzake liquiditeitssteun en voortgang hervormingen Aruba, Curaçao en Sint Maarten, d.d. 9 maart 2022.

Kenmerk
Cft 202200071
Blad
9/9

Op basis van de verwachte rente en groeiverwachtingen, en de aflopende herfinancieringsafspraken met Nederland, benadrukt het CAft het belang om vanaf de begroting 2023 een financieringssaldo van minimaal 1 procent van het bbp te realiseren.

Tot slot

Om de nominale schuld van Aruba te verlagen is een overschot op de begroting noodzakelijk. De enige manier om de nominale schuld te laten dalen zijn overschotten op de begroting. Het CAft is van oordeel dat een overschot op de begroting in 2023, gelet op het sterke herstel van de Arubaanse economie en een betere beheersing van de uitgaven, zeker haalbaar is. Aruba kan voor het eerst sinds 2008 de nominale schuld terugbrengen. Om dit te realiseren zal Aruba de uitgaven voortvarend moeten verlagen en dus niet alleen moeten inzetten op het verhogen van de overheidsinkomsten.

Ik verwacht u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
De voorzitter van het College Aruba financieel toezicht

Prof. dr. R.H.J.M. Gradus

Deze brief is in afschrift verstuurd aan:
De minister-president van Aruba
De directeur van de Directie Financiën

II. Detailtoelichting per dienst op kosten- en middelensoort

II.1. MINISTERIE VAN ALGEMENE ZAKEN, INTEGRITEIT, OVERHEIDSORGANISATIE, INFRASTRUCTUUR EN RUIMTELIJKE ORDENING

MIDDELEN

MIDDELEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Indirecte belastingen	14	15	15	15	15	15
<i>DIP</i>	14	15	15	15	15	15
Retributies, leges en rechten	5,930	7,509	7,509	7,509	7,509	7,509
<i>BBSB</i>	2,000	2,800	2,800	2,800	2,800	2,800
<i>DIP</i>	905	959	959	959	959	959
<i>DTI</i>	1,675	2,200	2,200	2,200	2,200	2,200
<i>DWJZ</i>	1,350	1,550	1,550	1,550	1,550	1,550
Rechten, boeten en overig	4,571	4,695	4,695	4,695	4,695	4,695
<i>Bureau Voorlichting</i>	6	6	6	6	6	6
<i>Centraal Magazijn</i>	15	15	15	15	15	15
<i>DIA</i>	72	72	72	72	72	72
<i>DIP</i>	2,735	2,863	2,863	2,863	2,863	2,863
<i>DLV</i>	1,220	1,325	1,325	1,325	1,325	1,325
<i>HBK's</i>	523	415	415	415	415	415
Niet-belastingopbrengsten	29,554	42,178	42,178	42,178	42,178	42,178
<i>Defensie</i>	9,134	9,957	9,957	9,957	9,957	9,957
<i>MFA's</i>	100	100	100	100	100	100
<i>DIP</i>	20,320	32,122	32,122	32,122	32,122	32,122
Landsbijdriven en fondsen	4,310	4,125	4,125	4,125	4,125	4,125
<i>Centraal Magazijn</i>	835	835	835	835	835	835
<i>DIA</i>	2,852	2,825	2,825	2,825	2,825	2,825
<i>DLV</i>	624	465	465	465	465	465
Overige ontvangsten	24	24	24	24	24	24
<i>Bureau Min President</i>	13	13	13	13	13	13
<i>Gevolmachtigds Ministers NL</i>	11	11	11	11	11	11
Totaal:	44,404	58,547	58,547	58,547	58,547	58,547

- **Bureau Minister-President**

De door de Minister-President af te dragen pensioenpremie.

MIDDELEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
8921 Pensioenbijdragen	13	13	0	0%	13	13	13	13
<i>8900 Overige ontvangsten</i>	13	13	0	0%	13	13	13	13
Totaal:	13	13	0	0%	13	13	13	13

- **Gevolmachtigd Minister NL**

De door de Gevolmachtigd Minister NL af te dragen pensioenpremie.

MIDDELEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
8921 Pensioenbijdragen	11	11	0	0%	11	11	11	11
<i>8900 Overige ontvangsten</i>	11	11	0	0%	11	11	11	11
Totaal:	11	11	0	0%	11	11	11	11

- **Bureau Voorlichting**

Het innen van publicatierecht bij BUVO.

MIDDELEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
8412 Bijdragen in kosten	6	6	0	0%	6	6	6	6
<i>8400 Rechten, boeten & overig</i>	6	6	0	0%	6	6	6	6
Totaal:	6	6	0	0%	6	6	6	6

- **Centraal Magazijn**

Het betreft verrekeningen van Centraal Magazijn in verband met het verstrekken van kantoorbehoeften en schoonmaakartikelen aan de bureaus, diensten en directies van het Land.

MIDDELEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
8431 Overige middelen	15	15	0	0%	15	15	15	15
8400 Rechten, boeten & overig	15	15	0	0%	15	15	15	15
8815 Overige bijdrage	835	835	0	0%	835	835	835	835
8810 Landsbedrijven en fondsen	835	835	0	0%	835	835	835	835
Totaal:	850	850	0	0%	850	850	850	850

- Bureau Burgerlijke Stand en Bevolking**

Het betreft de inkomsten in verband met het uitgeven van paspoorten, uittreksels van geboortebewijzen, uitgifte van identiteitskaarten en andere dienstverleningen bij Bureau Burgerlijke Stand en Bevolking.

MIDDELEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
8312 Retributies en leges	2,000	2,800	800	40%	2,800	2,800	2,800	2,800
8300 Retributies, leges & rechten	2,000	2,800	800	40%	2,800	2,800	2,800	2,800
Totaal:	2,000	2,800	800	40%	2,800	2,800	2,800	2,800

- Defensie**

De raming van de door Nederland gerestitueerde kosten van het personeel van kustwacht, burgerpersoneel en Arumil (Defensie).

MIDDELEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
8791 Overdrachten v.h. Rijk	9,134	9,957	822	9%	9,957	9,957	9,957	9,957
8700 Niet-belastingopbrengsten	9,134	9,957	822	9%	9,957	9,957	9,957	9,957
Totaal:	9,134	9,957	822	9%	9,957	9,957	9,957	9,957

- Hulpbestuurskantoren**

De vergoeding die in rekening wordt gebracht bij het verrichten van werkzaamheden ten behoeve van de Setar N.V., F.C.C.A. en W.E.B. N.V. bij de hulpbestuurskantoren.

MIDDELEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
16014001 HBK Noord	85	83	-2	-3%	83	83	83	83
16014002 HBK San Nicolas	101	87	-14	-14%	87	87	87	87
16014003 HBK Santa Cruz	115	80	-35	-30%	80	80	80	80
16014004 HBK Savaneta	110	80	-30	-27%	80	80	80	80
16014005 HBK Paradera	112	85	-27	-24%	85	85	85	85
Totaal:	523	415	-109	-21%	415	415	415	415

- **Directie Informatievoorziening en Automatisering**

Het betreft verrekeningen van DIA voor de dienstverlening aan de Hoge Colleges van Staat, stichtingen en de bureaus, diensten en directies van het Land.

MIDDELEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
8413 Dienstverlening derden	72	72	0	0%	72	72	72	72
8400 Rechten, boeten & overig	72	72	0	0%	72	72	72	72
8815 Overige bijdrage	2,852	2,825	-27	-1%	2,825	2,825	2,825	2,825
8810 Landsbedrijven en fondsen	2,852	2,825	-27	-1%	2,825	2,825	2,825	2,825
Totaal:	2,924	2,897	-27	-1%	2,897	2,897	2,897	2,897

- **Bureau Multifunctionele Accommodaties**

Het verhuren van kantoorruimtes en vergaderzalen van diverse Multi Functionele Accommodaties (MFA's).

MIDDELEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
8742 Verhuuropbrengsten	100	100	0	0%	100	100	100	100
8700 Niet-belastingopbrengsten	100	100	0	0%	100	100	100	100
Totaal:	100	100	0	0%	100	100	100	100

- **Directie Infrastructuur en Planning**

De middelen van DIP zijn afkomstig van erfpachtrechten⁷, metingskosten, verhuuropbrengsten, optievergoedingen en verhuur gronden.

MIDDELEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
8218 Zegelbelasting	14	15	1	6%	15	15	15	15
8200 Indirecte belasting	14	15	1	6%	15	15	15	15
8312 Retributies, leges & rechten	905	959	54	6%	959	959	959	959
8300 Retributies, leges & rechten	905	959	54	6%	959	959	959	959
8413 Dienstverlening derden	135	143	8	6%	143	143	143	143
8432 Doorb. Metingskst. DLV	2,000	2,120	120	6%	2,120	2,120	2,120	2,120
8449 Ink. voorgaande jaren	600	600	0	0%	600	600	600	600
8400 Rechten, boeten & overig	2,735	2,863	128	5%	2,863	2,863	2,863	2,863
8741 Erfpachtrechten	19,000	31,350	12,350	65%	31,350	31,350	31,350	31,350
8742 Verhuuropbrengsten	1,000	400	-600	-60%	400	400	400	400
8743 Optierecht	150	159	9	6%	159	159	159	159
8745 Verhuur gronden	170	213	43	25%	213	213	213	213
8700 Niet-belastingopbrengsten	20,320	32,122	11,802	58%	32,122	32,122	32,122	32,122
Totaal:	23,974	35,959	11,985	50%	35,959	35,959	35,959	35,959

• **Dienst Landmeetkunde en Vastgoedregistratie**

De middelen van DLV zijn afkomstig van metingen voor particulieren en verrekening met overheidsdiensten ingevolge hypotheekbewaring en kadasterverordening.

MIDDELEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
8413 Dienstverlening derden	1,220	1,325	105	9%	1,325	1,325	1,325	1,325
8400 Rechten, boeten & overig	1,220	1,325	105	9%	1,325	1,325	1,325	1,325
8812 Bijdrage landsbedrijven	34	47	13	39%	47	47	47	47
8815 Overige bijdrage	590	418	-172	-29%	418	418	418	418
8810 Landsbedrijven en fondsen	624	465	-158	-25%	465	465	465	465
Totaal:	1,844	1,790	-53	-3%	1,790	1,790	1,790	1,790

⁷ De raming van de erfpachtrechten, is conform de Dienst Infrastructuur en Planning, als volgt onderbouwd:

- intensivering uitgifte erfpachtterreinen in het kader van de in 2022 opgestarte inhaalactie;
- intensivering incasso openstaande aanslagen erfpachtcanons (vanaf 2019); en
- resultaten van inspanningen inzake Landspakket programma E.7.3.

- **Dienst Technische Inspecties**

De opbrengsten bij DTI voor het keuren van elektrische installaties, gashouders, het afgeven van een verklaring van vrijstelling van veiligheidsvoorschriften, het ijken van gewichten en het afgeven van keuringsbewijzen voor motorrijtuigen ingevolge AB 1987 no. 59, zoals gewijzigd.

MIDDELEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
8312 Retributies en leges	1,675	2,200	525	31%	2,200	2,200	2,200	2,200
8300 Retributies, leges & rechten	1,675	2,200	525	31%	2,200	2,200	2,200	2,200
Totaal:	1,675	2,200	525	31%	2,200	2,200	2,200	2,200

- **Directie Wetgeving en Juridische Zaken**

Middelen vanuit de vergunningen ingevolge de vergunningsverordening AB 1988 no. 37 en AB 2004 no. 23, en de retributies en leges geïnd op grond van AB 2004 no. 23 betreffende de abonnementen op de Landscourant en het Afkondigingsblad van Aruba, publicatiekosten in de Landscourant van Aruba, de index van de Arubaanse wetgeving en de jaarlijkse supplementen daarop en ook inkomsten uit de losse verkoop van kopieën.

MIDDELEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
8311 Vergunningen	1,150	1,350	200	17%	1,350	1,350	1,350	1,350
8312 Retributies en leges	200	200	0	0%	200	200	200	200
8300 Retributies, leges & rechten	1,350	1,550	200	15%	1,550	1,550	1,550	1,550
Totaal:	1,350	1,550	200	15%	1,550	1,550	1,550	1,550

KOSTEN

KOSTEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Personeelslasten	59,239	60,571	60,571	60,571	60,571	60,571
<i>Bureau AZ</i>	2,263	2,218	2,218	2,218	2,218	2,218
<i>Gevolmachtigde Minister NL</i>	3,343	3,134	3,134	3,134	3,134	3,134
<i>Gevolmachtigde Minister USA</i>	518	421	421	421	421	421
<i>Bureau Vertegenwoordiging EU</i>	210	252	252	252	252	252
<i>Bureau Rampenbestrijding</i>	805	1,348	1,348	1,348	1,348	1,348
<i>BEUK</i>	239	165	165	165	165	165
<i>Ministerraad</i>	3,264	3,058	3,058	3,058	3,058	3,058
<i>Bureau Voortlichting</i>	568	572	572	572	572	572
<i>DRH</i>	5,403	6,218	6,218	6,218	6,218	6,218
<i>Overtolligheidspool</i>	1,767	1,057	1,057	1,057	1,057	1,057
<i>BID</i>	3,213	3,379	3,379	3,379	3,379	3,379
<i>Centraal Magazijn</i>	452	510	510	510	510	510
<i>BBSB</i>	2,640	3,108	3,108	3,108	3,108	3,108
<i>Dienst Veiligheid Aruba</i>	3,870	4,173	4,173	4,173	4,173	4,173
<i>Defensie</i>	8,981	9,804	9,804	9,804	9,804	9,804
<i>DBB</i>	1,487	1,566	1,566	1,566	1,566	1,566
<i>Hulpbestuurskantoor Noord</i>	365	414	414	414	414	414
<i>Hulpbestuurskantoor San Nicolas</i>	486	540	540	540	540	540
<i>Hulpbestuurskantoor Santa Cruz</i>	453	515	515	515	515	515
<i>Hulpbestuurskantoor Savaneta</i>	413	468	468	468	468	468
<i>Hulpbestuurskantoor Paradera</i>	509	492	492	492	492	492
<i>DIA</i>	1,830	1,930	1,930	1,930	1,930	1,930
<i>Directie voor Innovatie</i>	174	156	156	156	156	156
<i>Overig AZOIRO</i>	944	149	149	149	149	149
<i>Bureau MFA's</i>	317	259	259	259	259	259
<i>DIP</i>	4,130	4,276	4,276	4,276	4,276	4,276
<i>DLV</i>	2,883	2,884	2,884	2,884	2,884	2,884
<i>DTI</i>	3,657	3,483	3,483	3,483	3,483	3,483
<i>DWJZ</i>	4,053	4,023	4,023	4,023	4,023	4,023
Goederen en diensten	45,170	45,170	46,218	48,468	45,317	45,368
<i>Bureau AZ</i>	1,605	1,505	1,505	1,505	1,505	1,505
<i>Gevolmachtigde Minister NL</i>	1,452	1,452	1,452	1,452	1,452	1,452
<i>Gevolmachtigde Minister USA</i>	420	420	420	420	420	420
<i>Bureau Vertegenwoordiging EU</i>	153	153	153	153	153	153
<i>Bureau Rampenbestrijding</i>	1,572	1,072	1,072	1,072	1,072	1,072
<i>BEUK</i>	21	21	21	21	21	21
<i>Gouverneurshuis en -kantoor</i>	17	17	17	17	17	17
<i>Ministerraad</i>	847	947	947	947	947	947
<i>Bureau Pers, Proceel en Evenementen</i>	13	13	13	13	13	13
<i>Bureau Voortlichting</i>	231	231	231	231	231	231
<i>DRH</i>	512	512	512	512	512	512
<i>Overtolligheidspool</i>	15	15	15	15	15	15
<i>BID</i>	1,159	1,159	1,159	1,159	1,159	1,159
<i>Centraal Magazijn</i>	863	863	863	863	863	863
<i>BBSB</i>	2,143	2,143	3,143	5,343	2,143	2,143
<i>Dienst Veiligheid Aruba</i>	1,669	1,669	1,669	1,669	1,669	1,669
<i>Defensie</i>	153	153	153	153	153	153
<i>DBB</i>	254	254	254	254	254	254

KOSTEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	2024	2025	2026	2027
<i>Hulpbestuurskantoor Noord</i>	213	213	213	213	213	213
<i>Hulpbestuurskantoor San Nicolas</i>	136	136	136	136	136	136
<i>Hulpbestuurskantoor Santa Cruz</i>	73	73	73	73	73	73
<i>Hulpbestuurskantoor Savaneta</i>	74	74	74	74	74	74
<i>Hulpbestuurskantoor Paradera</i>	68	68	68	68	68	68
<i>DIA</i>	683	683	683	683	683	683
<i>Directie voor Innovatie</i>	200	200	200	200	200	200
<i>Overig AZOIRO</i>	979	979	979	979	979	979
<i>Bureau MFA's</i>	3,219	3,892	3,940	3,989	4,039	4,090
<i>DIP</i>	19,170	18,906	18,906	18,906	18,906	18,906
<i>DLV</i>	1,550	1,550	1,550	1,550	1,550	1,550
<i>DTI</i>	5,001	5,094	5,094	5,094	5,094	5,094
<i>DWJZ</i>	705	705	705	705	705	705
Overdrachten	3,007	3,100	3,100	3,100	3,100	3,100
<i>Ministerraad</i>	1,900	1,900	1,900	1,900	1,900	1,900
<i>BBSB</i>	305	398	398	398	398	398
<i>DBB</i>	77	77	77	77	77	77
<i>DIP</i>	1	1	1	1	1	1
<i>DWJZ</i>	724	724	724	724	724	724
Bijdragen en afschrijvingen	122,172	126,614	126,948	127,287	127,630	127,973
<i>Bureau AZ</i>	1	1	1	1	1	1
<i>Gevolgmachtige Minister NL</i>	73	73	73	73	73	73
<i>Beuk</i>	5	5	5	5	5	5
<i>Gouverneurshuis en -kantoor</i>	160	160	160	160	160	160
<i>Bureau Voorlichting</i>	48	48	48	48	48	48
<i>DRH</i>	284	284	284	284	284	284
<i>BID</i>	229	229	229	229	229	229
<i>BBSB</i>	149	149	149	149	149	149
<i>Dienst Veiligheid Aruba</i>	314	314	314	314	314	314
<i>DBB</i>	16	16	16	16	16	16
<i>Hulpbestuurskantoor San Nicolas</i>	51	51	51	51	51	51
<i>Hulpbestuurskantoor Santa Cruz</i>	299	299	299	299	299	299
<i>Hulpbestuurskantoor Savaneta</i>	54	54	54	54	54	54
<i>Overig AZOIRO</i>	62,142	63,180	63,514	63,853	64,196	64,539
<i>DOW</i>	50,291	53,694	53,694	53,694	53,694	53,694
<i>DIP</i>	7,695	7,695	7,695	7,695	7,695	7,695
<i>DLV</i>	1	1	1	1	1	1
<i>DTI</i>	361	361	361	361	361	361
Totaal:	229,587	235,454	236,837	239,425	236,618	237,012

- **Bureau Minister van Algemene Zaken**

De kosten van het bureau worden voor het dienstjaar 2023 begroot op Afl. 3.7 miljoen. Ten opzichte van 2022 zijn de kosten met Afl. 145.000 oftewel 4% afgenomen. Hierna volgt een vergelijking met 2022:

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	1,857	1,954	97	5%	1,954	1,954	1,954	1,954
4200 Werkgeversbijdragen	407	264	-142	-35%	264	264	264	264
4300 Goederen en diensten	1,605	1,505	-100	-6%	1,505	1,505	1,505	1,505
4700 Bijdragen en afschrijvingen	1	1	0	0%	1	1	1	1
Totaal:	3,869	3,724	-145	-4%	3,724	3,724	3,724	3,724

- **Gevolmachtigde Minister in Nederland**

De totale kosten van Arubahuis voor 2023 bedragen Afl. 4.7 miljoen. Ten opzichte van 2022 zijn de kosten met Afl. 208.700 afgenomen. Hierna volgt een onderverdeling van de kosten:

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	2,667	2,510	-157	-6%	2,510	2,510	2,510	2,510
4200 Werkgeversbijdragen	676	624	-52	-8%	624	624	624	624
4300 Goederen en diensten	1,452	1,452	0	0%	1,452	1,452	1,452	1,452
4700 Bijdragen en afschrijvingen	73	73	0	0%	73	73	73	73
Totaal:	4,868	4,660	-209	-4%	4,660	4,660	4,660	4,660

- **Gevolmachtigd Minister U.S.A.**

De raming voor Gevolmachtigd Minister U.S.A. voor het dienstjaar 2023 bedraagt Afl. 840.900. Dit houdt in raming voor personeelskosten, detacheringstoelage, huisvesting en studiekosten van de kinderen van de betrokken minister. Hierna volgt een onderverdeling van de kosten:

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	475	384	-91	-19%	384	384	384	384
4200 Werkgeversbijdragen	43	37	-6	-13%	37	37	37	37
4300 Goederen en diensten	420	420	0	0%	420	420	420	420
Totaal:	938	841	-97	-10%	841	841	841	841

- **Bureau Vertegenwoordiging Europese Unie**

De totale kosten van het Bureau Vertegenwoordiging Europese Unie voor 2023 bedragen Afl. 404.900. Het betreft de salariskosten en huisvesting van de Vertegenwoordiger EU. Hierna volgt een onderverdeling van de kosten:

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	186	218	32	17%	218	218	218	218
4200 Werkgeversbijdragen	24	34	11	45%	34	34	34	34
4300 Goederen en diensten	153	153	0	0%	153	153	153	153
Totaal:	363	405	42	12%	405	405	405	405

- **Bureau Rampenbestrijding**

De kosten van Bureau Rampenbestrijding worden voor het dienstjaar 2023 op Afl. 2.4 miljoen geraamd. Er zijn non-actieven ressorterende onder Overtolligheidspool bij BRA werkzaam gesteld en belast met de logistiek van vaccinatie tegen covid-19. Hierna volgt een vergelijking met 2022:

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	633	1,111	478	75%	1,111	1,111	1,111	1,111
4200 Werkgeversbijdragen	172	237	65	38%	237	237	237	237
4300 Goederen en diensten	1,572	1,072	-500	-32%	1,572	2,072	2,572	2,572
Totaal:	2,377	2,420	43	2%	2,920	3,420	3,920	3,920

- **Bureau Europese Unie en Koninkrijksrelaties**

De kosten van BEUK worden voor het dienstjaar 2023 op Afl. 190.200 geraamd.

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	190	135	-55	-29%	135	135	135	135
4200 Werkgeversbijdragen	49	30	-19	-39%	30	30	30	30
4300 Goederen en diensten	21	21	0	0%	21	21	21	21
4700 Bijdragen en afschrijvingen	5	5	0	0%	5	5	5	5
Totaal:	265	190	-75	-28%	190	190	190	190

- **Gouverneurshuis en –kantoor**

Hieronder wordt de verzekering ad Afl. 2.300 en Afl. 15.000 voor klein onderhoud van de ex-ambtswoning geraamd.

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4300 Goederen en diensten	17	17	0	0%	17	17	17	17
4700 Bijdragen en afschrijvingen	160	160	0	0%	160	160	160	160
Totaal:	177	177	0	0%	177	177	177	177

- Ministerraad**

De totale kosten bedragen Afl. 5.9 miljoen. Ten opzichte van 2022 zijn de kosten met Afl. 106.500 afgenomen. Hierna volgt een vergelijking met 2022:

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	2,664	2,779	115	4%	2,779	2,779	2,779	2,779
4200 Werkgeversbijdragen	600	279	-322	-54%	279	279	279	279
4300 Goederen en diensten	847	947	100	12%	947	947	947	947
4619 Overdrachten binnenland	1,900	1,900	0	0%	1,900	1,900	1,900	1,900
Totaal:	6,011	5,905	-107	-2%	5,905	5,905	5,905	5,905

- Bureau Pers, Protocol en Evenementen**

De raming van de post Huur kantoorinventaris van Bureau Pers, Protocol en Evenementen voor het dienstjaar 2023 bedraagt Afl. 13.200.

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4300 Goederen en diensten	13	13	0	0%	13	13	13	13
Totaal:	13	13	0	0%	13	13	13	13

- Bureau Voorlichting**

De kosten van Bureau Voorlichting worden voor het dienstjaar 2023 op Afl. 850.400 geraamd. Hierna volgt een vergelijking met 2022:

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	443	448	5	1%	448	448	448	448
4200 Werkgeversbijdragen	124	123	-1	-1%	123	123	123	123
4300 Goederen en diensten	231	231	0	0%	836	836	836	836
4700 Bijdragen en afschrijvingen	48	48	0	0%	48	48	48	48
Totaal:	846	850	4	0%	1,455	1,455	1,455	1,455

- **Departamento Recurso Humano Aruba**

De totale kosten bedragen Afl. 7 miljoen. Ten opzichte van 2022 zijn de kosten met Afl. 815.000 (oftewel: 13%) toegenomen. De toename is grotendeels in de personeelskosten. Hierna volgt een vergelijking met 2022:

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	4,202	5,006	804	19%	5,006	5,006	5,006	5,006
4200 Werkgeversbijdragen	1,201	1,212	11	1%	1,212	1,212	1,212	1,212
4300 Goederen en diensten	512	512	0	0%	512	512	512	512
4700 Bijdragen en afschrijvingen	284	284	0	0%	284	284	284	284
Totaal:	6,198	7,013	815	13%	7,013	7,013	7,013	7,013

- **Overtolligheidspool**

Conform het Personeelsstaat bedragen de totale salariskosten van Overtolligheidspool ad Afl. 1 miljoen voor 2023. Ten opzichte van 2022 is dit een afname van Afl. 0.7 miljoen oftewel -40%. Er zijn non-actieven tewerk gesteld bij BRA.

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	1,401	831	-570	-41%	831	831	831	831
4200 Werkgeversbijdragen	366	226	-141	-38%	226	226	226	226
4300 Goederen en diensten	15	15	0	0%	15	15	15	15
Totaal:	1,782	1,071	-710	-40%	1,071	1,071	1,071	1,071

- **Bureau Interne Diensten**

De kosten van Bureau Interne Diensten worden voor het dienstjaar 2023 op Afl. 4.7 miljoen geraamd en dit is een toename van Afl. 166.500 (oftewel: +4%) ten opzichte van de begroting 2022. Hierna volgt een vergelijking met 2022:

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	2,482	2,642	160	6%	2,642	2,642	2,642	2,642
4200 Werkgeversbijdragen	731	737	6	1%	737	737	737	737
4300 Goederen en diensten	1,159	1,159	0	0%	1,159	1,159	1,159	1,159
4700 Bijdragen en afschrijvingen	229	229	0	0%	229	229	229	229
Totaal:	4,601	4,767	167	4%	4,767	4,767	4,767	4,767

- **Centraal Magazijn**

De totale kosten voor 2023 bedragen Afl. 1.4 miljoen. De toename van Afl. 58.200 is in de personeelskosten. Hierna volgt een vergelijking met 2022:

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	347	397	50	14%	397	397	397	397
4200 Werkgeversbijdragen	106	114	8	8%	114	114	114	114
4300 Goederen en diensten	863	863	0	0%	863	863	863	863
Totaal:	1,315	1,373	58	4%	1,373	1,373	1,373	1,373

- Bureau Burgerlijke Stand en Bevolking**

De totale kosten 2023 bedragen Afl. 5.8 miljoen. Ten opzichte van 2022 zijn de kosten met Afl. 560.500 oftewel 11% toegenomen. Hierna volgt een vergelijking met 2022:

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	2,048	2,458	410	20%	2,458	2,458	2,458	2,458
4200 Werkgeversbijdragen	593	650	58	10%	650	650	650	650
4300 Goederen en diensten	2,143	2,143	0	0%	3,143	5,343	2,143	2,143
4629 Overdrachten buitenland	305	398	93	30%	398	398	398	398
4700 Bijdragen en afschrijvingen	149	149	0	0%	149	149	149	149
Totaal:	5,238	5,798	561	11%	6,798	8,998	5,798	5,798

- Dienst Veiligheid Aruba**

De kosten van Veiligheidsdienst Aruba worden voor het dienstjaar 2023 op Afl. 6.2 miljoen geraamd en dit is een toename van Afl. 302.300 oftewel +5% ten opzichte van de begroting 2022. Hierna volgt een vergelijking met 2022:

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	3,036	3,321	286	9%	3,321	3,321	3,321	3,321
4200 Werkgeversbijdragen	835	851	17	2%	851	851	851	851
4300 Goederen en diensten	1,669	1,669	0	0%	1,669	1,669	1,669	1,669
4700 Bijdragen en afschrijvingen	314	314	0	0%	314	314	314	314
Totaal:	5,853	6,156	302	5%	6,156	6,156	6,156	6,156

- Defensie**

De totale kosten van Defensie voor 2023 bedragen Afl. 9.9 miljoen. Ten opzichte van 2022 zijn de kosten met Afl. 822.200 (oftewel: +9%) toegenomen. Op deze kostenplaats worden de personeelskosten van de kustwacht, burgerpersoneel en Arumil conform het Personeelsstaat geraamd. Deze kosten worden door Nederland gedragen en hiervoor is er een raming aan de middelenkant opgenomen.

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	7,130	8,171	1,041	15%	8,171	8,171	8,171	8,171
4200 Werkgeversbijdragen	1,851	1,632	-219	-12%	1,632	1,632	1,632	1,632
4300 Goederen en diensten	153	153	0	0%	153	153	153	153
Totaal:	9,135	9,957	822	9%	9,957	9,957	9,957	9,957

- **Directie Buitenlandse Betrekkingen**

De begroting van Directie Buitenlandse Betrekkingen wordt voor het dienstjaar 2023 op Afl. 1.9 miljoen geraamd en dit is een toename van Afl. 79.000 ten opzichte van de begroting 2022. Hierna volgt een vergelijking met 2022:

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	1,181	1,257	76	6%	1,257	1,257	1,257	1,257
4200 Werkgeversbijdragen	306	309	3	1%	309	309	309	309
4300 Goederen en diensten	254	254	0	0%	254	254	254	254
4629 Overdrachten buitenland	77	77	0	0%	77	77	77	77
4700 Bijdragen en afschrijvingen	16	16	0	0%	16	16	16	16
Totaal:	1,834	1,913	79	4%	1,913	1,913	1,913	1,913

- **Hulpbestuurskantoor Noord**

De kosten van HBK Noord worden voor het dienstjaar 2023 op Afl. 627.800 geraamd en dit is een toename van Afl. 49.700 ten opzichte van de begroting 2022. Hierna volgt een vergelijking met 2022:

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	279	322	43	15%	322	322	322	322
4200 Werkgeversbijdragen	85	92	7	8%	92	92	92	92
4300 Goederen en diensten	213	213	0	0%	213	213	213	213
Totaal:	578	628	50	9%	628	628	628	628

- **Hulpbestuurskantoor San Nicolas**

De totale kosten van HBK San Nicolas bedragen Afl. 726.900. Ten opzichte van 2022 zijn de kosten met Afl. 54.400 toegenomen. Hierna volgt een vergelijking met 2022:

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	374	423	49	13%	423	423	423	423
4200 Werkgeversbijdragen	112	118	5	5%	118	118	118	118
4300 Goederen en diensten	136	136	0	0%	136	136	136	136
4700 Bijdragen en afschrijvingen	51	51	0	0%	51	51	51	51
Totaal:	673	727	54	8%	727	727	727	727

- **Hulpbestuurskantoor Santa Cruz**

De begroting van HBK Santa Cruz wordt voor het dienstjaar 2023 op Afl. 886.600 geraamd en dit is een toename van Afl. 61.400 ten opzichte van 2022. Hierna volgt een vergelijking met 2022:

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	351	409	58	17%	409	409	409	409
4200 Werkgeversbijdragen	103	106	3	3%	106	106	106	106
4300 Goederen en diensten	73	73	0	0%	73	73	73	73
4700 Bijdragen en afschrijvingen	299	299	0	0%	299	299	299	299
Totaal:	825	887	61	7%	887	887	887	887

- **Hulpbestuurskantoor Savaneta**

De kosten van HBK Savaneta worden voor het dienstjaar 2023 op Afl. 595.200 geraamd. Ten opzichte van 2022 is er een toename van Afl. 54.700. Hierna volgt een vergelijking met 2022:

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	321	364	43	13%	364	364	364	364
4200 Werkgeversbijdragen	92	104	12	13%	104	104	104	104
4300 Goederen en diensten	74	74	0	0%	74	74	74	74
4700 Bijdragen en afschrijvingen	54	54	0	0%	54	54	54	54
Totaal:	541	595	55	10%	595	595	595	595

- **Hulpbestuurskantoor Paradera**

De totale kosten van HBK Paradera bedragen Afl. 560.300. Ten opzichte van 2022 is er sprake van een afname van Afl. 16.300. Hierna volgt een vergelijking met 2022:

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	399	391	-8	-2%	391	391	391	391
4200 Werkgeversbijdragen	110	101	-8	-8%	101	101	101	101
4300 Goederen en diensten	68	68	0	0%	68	68	68	68
Totaal:	577	560	-16	-3%	560	560	560	560

- **Directie Informatievoorziening en Automatisering**

De begroting van DIA wordt voor het dienstjaar 2023 op Afl. 2.6 miljoen geraamd. Ten opzichte van 2022 betreft het een toename van Afl. 100.500 in de personeelskosten. Hierna volgt een vergelijking met 2022:

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	1,435	1,521	86	6%	1,521	1,521	1,521	1,521
4200 Werkgeversbijdragen	395	409	14	4%	409	409	409	409
4300 Goederen en diensten	683	683	0	0%	683	683	683	683
Totaal:	2,513	2,613	101	4%	2,613	2,613	2,613	2,613

- **Directie voor Innovatie**

De totale kosten van DVI voor 2023 bedragen Afl. 356.000. Hierna volgt een vergelijking met 2022:

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	142	133	-10	-7%	133	133	133	133
4200 Werkgeversbijdragen	32	23	-9	-27%	23	23	23	23
4300 Goederen en diensten	200	200	0	0%	200	200	200	200
Totaal:	374	356	-18	-5%	356	356	356	356

- **Overig AZIOIRO**

De totale kosten voor dienstjaar 2023 bedragen Afl. 64.3 miljoen. Ten opzichte van 2022 zijn de kosten met Afl. 242.000 toegenomen. Enerzijds is er een afname in de personeelskosten welke in 2022 een stelpost ten behoeve van terugdraai inkorting was bestemd en anderzijds is er een toename in de bijdragen voor o.a. volledig operationele Ombudsman en PPP-projecten als gevolg van inflatie. Hierna volgt een vergelijking met 2022:

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	928	149	-779	-84%	149	149	149	149
4200 Werkgeversbijdragen	17	0	-17	-100%	0	0	0	0
4300 Goederen en diensten	979	979	0	0%	979	979	979	979
4700 Bijdragen en afschrijvingen	62,142	63,180	1,038	2%	63,514	63,853	64,196	64,539
Totaal:	64,065	64,307	242	0%	64,642	64,981	65,324	65,667

Hierna volgt een onderverdeling van de post 4700 Bijdragen en afschrijvingen:

	2022	2023	Δ	Δ-%
Afschrijvingen	2,159	2,159	0	0%
Landsbijdrage aan Hoge Colleges	18,342	17,919	-422	-2%
Bijdrage Ombudsman	650	1,783	1,133	174%
Beschikbaarst. Infrastructuur	40,991	41,318	327	1%
Totaal:	62,142	63,180	1,038	2%

De Landsbijdrage aan Hoge Colleges van Staat wordt als volgt onderverdeeld:

KOSTEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%
Staten van Aruba	13,427	12,821	-606	-5%
Algemene Rekenkamer Aruba	3,265	3,265	0	0%
Raad van Advies	1,650	1,833	184	11%
Totaal:	18,342	17,919	-422	-2%

Ten opzichte van 2022 is de landsbijdrage aan Hoge Colleges van Staat met Afl. 422.300 afgenomen. Deze afname heeft te maken met enerzijds een afname van de goederen en diensten van de Staten van Aruba en anderzijds een toename van de personeelskosten van Raad van Advies in verband met de terugdraai van inkorting.

Hierna volgt een onderverdeling van de post 4716 Beschikbaarstelling infrastructuur:

KOSTEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%
01 Green Corridor	17,891	18,034	143	1%
02 Watty Vos Blvd	23,100	23,284	184	1%
Totaal:	40,991	41,318	327	1%

Ten opzichte van 2022 zijn de kosten van beschikbaarstelling infrastructuur met Afl. 326.900 toegenomen als gevolg van inflatie.

- **Bureau Multi Functionele Accommodaties**

De totale raming van Bureau MFA voor 2023 bedraagt Afl. 4.2 miljoen. Een toename van Afl. 614.700 ten opzichte van 2022. De toename in de goederen en diensten is in verband met de huurkosten van MFA San Nicolas. Hierna volgt een vergelijking met 2022:

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	257	217	-41	-16%	217	217	217	217
4200 Werkgeversbijdragen	60	43	-17	-28%	43	43	43	43
4300 Goederen en diensten	3,219	3,892	672	21%	3,940	3,989	4,039	4,090
Totaal:	3,536	4,151	615	17%	4,200	4,249	4,299	4,349

- **Dienst Openbare Werken**

De voeding ten behoeve van DOW voor dienstjaar 2023 bedraagt Afl. 48.319.000 en de afschrijvingen ad Afl. 5.375.400.

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4700 Bijdragen en afschrijvingen	50,291	53,694	3,404	7%	53,694	53,694	53,694	53,694
Totaal:	50,291	53,694	3,404	7%	53,694	53,694	53,694	53,694

Voor nadere toelichting op de geraamde uitkering zij verwezen naar de ontwerp Landsverordening tot vaststelling van de begroting van de Dienst Openbare Werken voor het dienstjaar 2023. Deels van de toename heeft te maken met de terugdraai van de inkorting.

- **Directie Infrastructuur en Planning**

De totale kosten voor dienstjaar 2023 bedraagt Afl. 30.9 miljoen. Ten opzichte van 2022 is deze raming met Afl. 119.200 afgenomen. Deze afname is per saldo een toename in de personeelskosten en een afname van electriciteitskosten. Hierna volgt een vergelijking met 2022:

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	3,231	3,445	214	7%	3,445	3,445	3,445	3,445
4200 Werkgeversbijdragen	900	831	-69	-8%	831	831	831	831
4300 Goederen en diensten	19,170	18,906	-265	-1%	18,906	18,906	18,906	18,906
4619 Overdrachten binnenland	1	1	0	0%	1	1	1	1
4700 Bijdragen en afschrijvingen	7,695	7,695	0	0%	7,695	7,695	7,695	7,695
Totaal:	30,996	30,877	-119	0%	30,877	30,877	30,877	30,877

- **Dienst Landmeetkunde en Vastgoedregistratie**

De totale kosten voor dienstjaar 2023 bedragen Afl. 4.4 miljoen. Hierna volgt een vergelijking met 2022:

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	2,238	2,261	22	1%	2,261	2,261	2,261	2,261
4200 Werkgeversbijdragen	645	623	-22	-3%	623	623	623	623
4300 Goederen en diensten	1,550	1,550	0	0%	1,550	1,550	1,550	1,550
4700 Bijdragen en afschrijvingen	1	1	0	0%	1	1	1	1
Totaal:	4,435	4,436	1	0%	4,436	4,436	4,436	4,436

- **Dienst Technische Inspecties**

De totale kosten voor dienstjaar 2023 bedraagt Afl. 8.9 miljoen. Ten opzichte van 2022 is deze raming per saldo met Afl. 81.700 afgenomen. Hierna volgt een vergelijking met 2022:

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	2,870	2,782	-88	-3%	2,782	2,782	2,782	2,782
4200 Werkgeversbijdragen	787	702	-86	-11%	702	702	702	702
4300 Goederen en diensten	5,001	5,094	93	2%	5,094	5,094	5,094	5,094
4700 Bijdragen en afschrijvingen	361	361	0	0%	361	361	361	361
Totaal:	9,019	8,938	-82	-1%	8,938	8,938	8,938	8,938

- **Directie Wetgeving en Juridische Zaken**

De totale kosten voor 2023 bedragen Afl. 5.5 miljoen. Ten opzichte van 2022 is deze raming met Afl. 29.900 afgenomen. Hierna volgt een vergelijking met 2022:

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	3,194	3,213	19	1%	3,213	3,213	3,213	3,213
4200 Werkgeversbijdragen	858	810	-48	-6%	810	810	810	810
4300 Goederen en diensten	705	705	0	0%	705	705	705	705
4619 Overdrachten binnenland	600	600	0	0%	600	600	600	600
4629 Overdrachten buitenland	124	124	0	0%	124	124	124	124
Totaal:	5,481	5,452	-30	-1%	5,452	5,452	5,452	5,452

INVESTERINGEN & KAPITAALUITGAVEN

De begroting van de investeringen voor het dienstjaar 2023 van dit ministerie bedraagt Afl. 5.5 miljoen. Hierna volgt een toelichting per investering:

- **Overig AZIOIRO**

Voor 2023 is er een raming van Afl. 3.9 miljoen ten behoeve van upgrading infrastructuur high rise hotels en tevens is er een raming van Afl. 1 miljoen ten behoeve van de uitbesteding van advieswerkzaamheden ingevolge van renovatie Arubahuis. Tot slot, is er een centrale investeringspot ad Afl. 500.00 voor urgente projecten/investeringen voor de diensten ressorterende onder dit ministerie.

INVESTERINGEN EN KAPITAALUITGAVEN (in AFL. 1000)									
	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027	
6200 Infrastructurele werken	1,743	3,900	2,157	124%	3,900	3,900	3,900	3,900	
6300 Roerende goederen	16,000	0	-16,000	-100%	0	0	0	0	
6400 Overheidsprojecten	514	1,553	1,039	202%	1,553	1,553	1,553	1,553	
6510 Lokale vermogensoverdracht	625	515	-110	-18%	515	515	515	515	
Totaal:	18,882	5,968	-12,914	-68%	1,553	1,553	1,553	1,553	

Daarnaast is een raming van Afl. 515.000 opgenomen ten behoeve van investeringen van de Hoge Colleges van Staat. Hierna volgt een cijfermatige weergave hiervan:

INVESTERINGEN & KAPITAALUITGAVEN (in AFL. 1000)				
	2022	2023	Δ	Δ-%
Staten van Aruba	500	500	0	0%
Algemene Rekenkamer Aruba	125	15	-110	-88%
Totaal:	625	515	-110	-18%

II.2 MINISTERIE VAN FINANCIEN EN CULTUUR

MIDDELEN

MIDDELEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Directe belastingen	464,305	468,004	518,867	524,961	530,921	537,015
<i>DIMP</i>	<i>464,305</i>	<i>468,004</i>	<i>518,867</i>	<i>524,961</i>	<i>530,921</i>	<i>537,015</i>
Indirecte belastingen	545,055	683,630	696,347	716,430	736,074	756,158
<i>DIMP</i>	<i>208,477</i>	<i>357,461</i>	<i>327,283</i>	<i>336,722</i>	<i>345,955</i>	<i>364,972</i>
<i>Douane</i>	<i>336,578</i>	<i>326,169</i>	<i>369,064</i>	<i>379,708</i>	<i>390,119</i>	<i>400,764</i>
Retributies, leges en rechten	1	1	1	1	1	1
<i>Monumentenbureau</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>1</i>
Rechten, boeten en overig	56,000	78,500	40,800	27,300	25,000	25,000
<i>Loonsubsidies</i>	<i>49,000</i>	<i>53,500</i>	<i>15,800</i>	<i>2,300</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>DIMP</i>	<i>7,000</i>	<i>7,000</i>	<i>7,000</i>	<i>7,000</i>	<i>7,000</i>	<i>7,000</i>
<i>Algemene kosten/middelen</i>	<i>0</i>	<i>18,000</i>	<i>18,000</i>	<i>18,000</i>	<i>18,000</i>	<i>18,000</i>
Rente	368	340	340	340	340	340
<i>Financiering</i>	<i>368</i>	<i>340</i>	<i>340</i>	<i>340</i>	<i>340</i>	<i>340</i>
Niet-belastingopbrengsten	22,086	61,849	61,731	61,731	61,731	61,731
<i>Douane</i>	<i>565</i>	<i>590</i>	<i>621</i>	<i>621</i>	<i>621</i>	<i>621</i>
<i>CBA</i>	<i>16,560</i>	<i>10,000</i>	<i>10,000</i>	<i>10,000</i>	<i>10,000</i>	<i>10,000</i>
<i>ANA</i>	<i>150</i>	<i>150</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>DIMP</i>	<i>4,811</i>	<i>51,110</i>	<i>51,110</i>	<i>51,110</i>	<i>51,110</i>	<i>51,110</i>
Overige ontvangsten	40,015	45,015	45,015	45,015	45,015	45,015
<i>Bureau Min FIC</i>	<i>15</i>	<i>15</i>	<i>15</i>	<i>15</i>	<i>15</i>	<i>15</i>
<i>Overig FIC</i>	<i>40,000</i>	<i>45,000</i>	<i>45,000</i>	<i>45,000</i>	<i>45,000</i>	<i>45,000</i>
Totaal:	1,127,830	1,337,339	1,363,101	1,375,778	1,399,082	1,425,260

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ%	2024	2025	2026	2027
8111 Loonbelasting	222,143	206,527	-15,616	-7%	210,390	216,484	222,444	228,538
8112 Inkomstenbelasting	5,000	8,000	3,000	60%	8,000	8,000	8,000	8,000
8114 Rente belastingvordering	1,500	2,838	1,338	89%	2,838	2,838	2,838	2,838
8116 Winstbelasting	128,962	131,439	2,477	2%	178,439	178,439	178,439	178,439
8120 Dividenbelasting	10,000	10,000	0	0%	10,000	10,000	10,000	10,000
8131 Grondbelasting	50,000	55,000	5,000	10%	55,000	55,000	55,000	55,000
8133 Overdrachtsbelasting	20,000	25,000	5,000	25%	25,000	25,000	25,000	25,000
8135 Motorrijtuigenbelasting	25,000	28,000	3,000	12%	28,000	28,000	28,000	28,000
8142 Zegelbelasting	1,700	1,200	-500	-29%	1,200	1,200	1,200	1,200
8100 Directe belastingen	464,305	468,004	3,699	1%	518,867	524,961	530,921	537,015
8211 Invoerrechten	176,548	191,400	14,852	8%	194,980	200,627	206,152	211,799
8212 Accijns gedestilleerd	34,170	35,674	1,504	4%	36,341	37,394	38,423	39,476
8213 Accijns sigaretten	17,085	17,837	752	4%	18,171	18,697	19,212	19,738
8214 Accijns bier	28,475	31,688	3,213	11%	32,281	33,216	34,130	35,065
8215 Accijns minerale oliën	77,453	80,862	3,409	4%	82,374	84,760	87,094	89,480
8216 B.B.O.	96,228	177,802	81,574	85%	181,128	186,374	191,506	196,752
8219 Dienstverlening IUD	2,847	2,973	126	4%	2,973	2,973	2,973	2,973
8220 Vergunningen	13,608	22,545	8,937	66%	22,967	23,632	24,283	24,948
8221 Milieubelasting op hotels e	6,509	13,376	6,867	106%	13,626	14,021	14,407	14,802
8223 B.A.V.P.	92,132	109,459	17,327	19%	111,506	114,736	117,895	121,125
8200 Indirecte belastingen	545,055	683,616	138,561	25%	696,347	716,430	736,074	756,158
Totaal:	1,009,360	1,151,620	142,260	14%	1,215,213	1,241,391	1,266,996	1,293,173

- **Bureau Min FIC**

De door de Minister af te dragen pensioenpremie.

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ %	2024	2025	2026	2027
8900 Overige ontvangsten	15	15	0	0%	15	15	15	15
Totaal:	15	15	0	0%	15	15	15	15

- **Financiering**

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ %	2024	2025	2026	2027
8500 Rente	368	340	-28	-8%	340	340	340	340
Totaal:	368	340	-28	-8%	340	340	340	340

- **Algemene kosten/middelen**

Voor 2023 is een taakstelling van Afl. 18 miljoen opgenomen, welke direct gerelateerd staat aan een project binnen programma A van het Landspakket. Het betreft o.a. actualiseren van tarieven, stroomlijnen wet- en regelgeving rond retributies, evenals processen rond heffing en inning. Hierna volgt de onderverdeling:

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ %	2024	2025	2026	2027
8400 Rechten, boeten & overig	0	18,000	18,000	100%	18,000	18,000	18,000	18,000
Totaal:	0	18,000	18,000	100%	18,000	18,000	18,000	18,000

- **Overig FIC**

De totale kosten voor dienstjaar 2023 bedragen Afl. 59.9 miljoen. Dit is een toename van Afl. 12.7 miljoen oftewel 27% ten opzichte van 2022. Deze toename is aan de verhoging van de reparatietoeslag ter compensatie van de toename van de BBO toe te schrijven. Hierna volgt de onderverdeling:

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ %	2024	2025	2026	2027
4200 Werkgeversbijdragen	17	0	-17	-100%	0	0	0	0
4300 Goederen en diensten	1,603	1,303	-300	-19%	1,303	1,303	1,303	1,303
4619 Overdrachten binnenland	42,900	55,900	13,000	30%	55,900	55,900	55,900	55,900
4700 Bijdragen & afschrijvingen	2,740	2,740	0	0%	2,740	2,740	2,740	2,740
Totaal:	47,259	59,942	12,684	27%	59,942	59,942	59,942	59,942

- **Centrale bank van Aruba**

De raming van de winstuitkering CBA in 2023 wordt op Afl. 10 miljoen geraamd.

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ%	2024	2025	2026	2027
8700 Niet-belastingopbrengsten	16,560	10,000	-6,560	-40%	10,000	10,000	10,000	10,000
Totaal:	16,560	10,000	-6,560	-40%	10,000	10,000	10,000	10,000

- **Loonsubsidies**

De raming van de te innen loonsubsidies voor 2023 wordt op Afl. 53,5 miljoen geraamd.

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ%	2024	2025	2026	2027
8400 Rechten, boeten & overig	49,000	53,500	4,500	9%	15,800	2,300	0	0
Totaal:	49,000	30,370	4,500	9%	15,800	2,300	0	0

- **Archivo Nacional Arubano (ANA)**

De schenking van het Mondriaanfonds aan ANA is over 2022 en 2023 verdeeld. Het project heeft een duur van 2 jaren. Hierna volgt de onderverdeling:

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ%	2024	2025	2026	2027
8700 Niet-belastingopbrengsten	150	150	0	0%	0	0	0	0
Totaal:	150	150	0	0%	0	0	0	0

KOSTEN

KOSTEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Personeelslasten	68,010	64,433	64,433	64,433	64,433	64,433
<i>Bureau Min FIC</i>	1,943	1,682	1,682	1,682	1,682	1,682
<i>MOT</i>	1,443	1,512	1,512	1,512	1,512	1,512
<i>CBOS</i>	211	243	243	243	243	243
<i>Directie Financiën</i>	6,389	6,828	6,828	6,828	6,828	6,828
<i>DIMP</i>	22,059	22,910	22,910	22,910	22,910	22,910
<i>Douane</i>	16,209	20,465	20,465	20,465	20,465	20,465
<i>CAD</i>	1,089	1,311	1,311	1,311	1,311	1,311
<i>Directie Cultuur</i>	2,096	2,805	2,805	2,805	2,805	2,805
<i>Overig FIC</i>	17	0	0	0	0	0
<i>Erediensten</i>	1,098	1,057	1,057	1,057	1,057	1,057
<i>Musea</i>	608	686	686	686	686	686
<i>Monumentenbureau</i>	998	1,101	1,101	1,101	1,101	1,101
<i>Unescoaad</i>	322	794	794	794	794	794
<i>ANA</i>	1,851	2,141	2,141	2,141	2,141	2,141
<i>Algemene kosten/middelen</i>	11,678	900	900	900	900	900
Goederen en diensten	25,749	29,319	29,319	29,319	29,319	29,319
<i>Bureau Min FIC</i>	842	967	967	967	967	967
<i>MOT</i>	957	1,015	1,015	1,015	1,015	1,015
<i>CBOS</i>	60	60	60	60	60	60
<i>Directie Financiën</i>	3,177	2,911	2,911	2,911	2,911	2,911
<i>DIMP</i>	12,529	12,708	12,708	12,708	12,708	12,708
<i>Douane</i>	3,319	3,459	3,459	3,459	3,459	3,459
<i>Coördinatiebureau Fiscale Zaken</i>	40	40	40	40	40	40
<i>CAD</i>	256	270	270	270	270	270
<i>Directie Cultuur</i>	893	877	877	877	877	877
<i>Financiering</i>	520	4,090	4,090	4,090	4,090	4,090
<i>Overig FIC</i>	1,603	1,303	1,303	1,303	1,303	1,303
<i>Erediensten</i>	0	50	50	50	50	50
<i>Musea</i>	403	403	403	403	403	403
<i>Monumentenbureau</i>	210	221	221	221	221	221
<i>Unescoaad</i>	65	65	65	65	65	65
<i>ANA</i>	804	811	811	811	811	811
<i>Algemene kosten/middelen</i>	72	72	72	72	72	72
Rente	253,158	249,511	251,669	251,523	247,422	240,573
<i>Schatkistpapier</i>	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000
<i>Financiering</i>	252,158	248,511	250,669	250,523	246,422	239,573
Subsidies	9,995	2,788	2,788	2,788	2,788	2,788
<i>Algemene kosten/middelen</i>	7,488	0	0	0	0	0
<i>Directie Cultuur</i>	2,507	2,788	2,788	2,788	2,788	2,788
Overdrachten	104,646	114,817	114,817	114,817	114,817	114,817
<i>MOT</i>	18	18	18	18	18	18
<i>Algemene kosten/middelen</i>	3,200	0	0	0	0	0
<i>Overig FIC</i>	42,900	55,900	55,900	55,900	55,900	55,900
<i>APFA</i>	47,100	46,500	46,500	46,500	46,500	46,500
<i>Niet verzekerden</i>	4,700	4,700	4,700	4,700	4,700	4,700
<i>FCCA</i>	6,719	7,690	7,690	7,690	7,690	7,690
<i>Musea</i>	2	2	2	2	2	2
<i>Monumentenbureau</i>	3	3	3	3	3	3
<i>Unescoaad</i>	5	5	5	5	5	5
Bijdragen en afschrijvingen	5,966	5,874	5,874	5,874	5,874	5,874
<i>Bureau Min FIC</i>	1	1	1	1	1	1
<i>MOT</i>	185	185	185	185	185	185
<i>Directie Financiën</i>	337	337	337	337	337	337
<i>DIMP</i>	1,894	1,894	1,894	1,894	1,894	1,894
<i>Douane</i>	72	72	72	72	72	72
<i>CAD</i>	116	23	23	23	23	23
<i>Overig FIC</i>	2,740	2,740	2,740	2,740	2,740	2,740
<i>Directie Cultuur</i>	42	42	42	42	42	42
<i>Musea</i>	188	188	188	188	188	188
<i>Monumentenbureau</i>	35	35	35	35	35	35
<i>ANA</i>	358	358	358	358	358	358
Totaal:	467,524	466,743	468,900	468,755	464,654	457,804

- **Bureau Min FIC**

De kosten van dit bureau voor 2023 worden op Afl. 2,7 miljoen geraamd. Dit is een afname van Afl. 0,1 miljoen, oftewel van -5%. Deze afname is met name aan de personeelskosten toe te schrijven. Hierna volgt de onderverdeling:

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ %	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	1,584	1,502	-81	-5%	1,502	1,502	1,502	1,502
4200 Werkgeversbijdragen	359	180	-179	-50%	180	180	180	180
4300 Goederen en diensten	842	967	125	15%	967	967	967	967
4700 Bijdragen & afschrijvingen	1	1	0	0%	1	1	1	1
Totaal:	2,785	2,650	-135	-5%	2,650	2,650	2,650	2,650

- **MOT**

De kosten van het MOT voor 2023 worden op Afl. 2.7 miljoen geraamd, zijnde een toename van +5% ten opzichte van 2022. Deze toename wordt voornamelijk door de personeelskosten (terug naar niveau pre COVID (=exclusief tijdelijke solidariteitsinkorting)) en de post goederen en diensten veroorzaakt. Hierna volgt de onderverdeling:

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ %	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	1,109	1,184	75	7%	1,184	1,184	1,184	1,184
4200 Werkgeversbijdragen	335	328	-7	-2%	328	328	328	328
4300 Goederen en diensten	957	1,015	57	6%	1,015	1,015	1,015	1,015
4629 Overdrachten buitenland	18	18	0	0%	18	18	18	18
4700 Bijdragen & afschrijvingen	185	185	0	0%	185	185	185	185
Totaal:	2,603	2,728	126	5%	2,728	2,728	2,728	2,728

- **CBOS**

De kosten van CBOS voor dienstjaar 2023 worden op Afl.302.000 geraamd, zijnde een toename van +12% ten opzichte van 2021. Deze toename is aan de stijging van de personeelskosten toe te schrijven, terug naar niveau pre COVID (=exclusief tijdelijke solidariteitsinkorting). Hierna volgt de onderverdeling:

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ %	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	165	194	29	18%	194	194	194	194
4200 Werkgeversbijdragen	46	49	3	7%	49	49	49	49
4300 Goederen en diensten	60	60	0	0%	60	60	60	60
Totaal:	270	302	32	12%	302	302	302	302

- **Directie Financiën**

De kosten van Directie Financiën voor dienstjaar 2023 worden op Afl. 10,1 miljoen geraamd, zijnde een toename van +2% ten opzichte van 2022. Deze toename is aan de

stijging van de personeelskosten toe te schrijven, terug naar niveau pre COVID (=exclusief tijdelijke solidariteitsinkorting). Hierna volgt de onderverdeling:

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	4,996	5,449	454	9%	5,449	5,449	5,449	5,449
4200 Werkgeversbijdragen	1,394	1,379	-15	-1%	1,379	1,379	1,379	1,379
4300 Goederen en diensten	3,177	2,911	-266	-8%	2,911	2,911	2,911	2,911
4700 Bijdragen & afschrijvingen	337	337	0	0%	337	337	337	337
Totaal:	9,904	10,076	172	2%	10,076	10,076	10,076	10,076

• Departamento di Impuesto

De totale kosten voor 2023 bedragen Afl. 37,5 miljoen. Dit is een toename van Afl. 1,0 miljoen oftewel +3% ten opzichte van 2022. Deze toename wordt met name veroorzaakt door de personeelskosten. Hierna volgt de onderverdeling:

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	17,151	18,059	908	5%	18,059	18,059	18,059	18,059
4200 Werkgeversbijdragen	4,908	4,851	-58	-1%	4,851	4,851	4,851	4,851
4300 Goederen en diensten	12,529	12,708	179	1%	12,708	12,708	12,708	12,708
4700 Bijdragen & afschrijvingen	1,894	1,894	0	0%	1,894	1,894	1,894	1,894
Totaal:	36,482	37,511	1,029	3%	37,511	37,511	37,511	37,511

• Departamento di Aduana

De totale kosten voor 2023 bedragen Afl. 24,0 miljoen. Dit is een toename van Afl. 4,4 miljoen oftewel +22% ten opzichte van 2022. Deze toename wordt met name veroorzaakt door de personeelskosten, terug naar niveau pre COVID (=exclusief tijdelijke solidariteitsinkorting). Daarnaast wordt voor 2023 ook de kosten van TWK van de nieuwe bezoldigingsregeling voor de Douane geraamd. Hierna volgt de onderverdeling:

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	12,620	16,658	4,038	32%	16,658	16,658	16,658	16,658
4200 Werkgeversbijdragen	3,589	3,808	218	6%	3,808	3,808	3,808	3,808
4300 Goederen en diensten	3,319	3,459	140	4%	3,459	3,459	3,459	3,459
4700 Bijdragen & afschrijvingen	72	72	0	0%	72	72	72	72
Totaal:	19,600	23,996	4,396	22%	23,996	23,996	23,996	23,996

• Centrale Accountants Dienst

De totale kosten voor 2023 bedragen Afl. 1,6 miljoen. Dit is een toename van Afl. 0,14 miljoen oftewel +10% ten opzichte van 2022. Hierna volgt de onderverdeling:

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	860	1,060	201	23%	1,060	1,060	1,060	1,060
4200 Werkgeversbijdragen	229	251	22	9%	251	251	251	251
4300 Goederen en diensten	256	270	14	5%	270	270	270	270
4700 Bijdragen & afschrijvingen	116	23	-93	-80%	23	23	23	23
Totaal:	1,460	1,604	144	10%	1,604	1,604	1,604	1,604

- **Financiering**

De post goederen en diensten nemen met Afl. 3,6 miljoen toe ten opzichte van 2022, dit als gevolg van de toename van de bankkosten. Daarnaast nemen de rentekosten met Afl. 3,6 miljoen af ten opzichte van 2022.

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ%	2024	2025	2026	2027
4300 Goederen en diensten	520	4,090	3,570	687%	4,090	4,090	4,090	4,090
4530 Rente LV & VV	252,158	248,511	-3,646	-1%	250,669	250,523	246,422	239,573
Totaal:	252,678	252,601	-76	0%	254,759	254,613	250,512	243,663

- **Algemene kosten/middelen**

In 2022 zijn de kosten voor het terugdraaien van de inkorting op de personeelskosten van de ambtenaren en personeel gesubsidieerde instellingen centraal onder deze post geraamd. Voor 2023 zijn deze kosten decentraal onder de desbetreffende diensten geraamd. Hierna volgt de onderverdeling:

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	10,824	0	-10,824	-100%	0	0	0	0
4200 Werkgeversbijdragen	854	900	46	5%	900	900	900	900
4300 Goederen en diensten	72	72	0	0%	72	72	72	72
4600 Subsidies	7,488	0	-7,488	-100%	0	0	0	0
4619 Overdrachten binnenland	3,200	0	-3,200	-100%	0	0	0	0
Totaal:	22,438	972	-21,466	-96%	972	972	972	972

- **Overig FIC**

De totale kosten voor dienstjaar 2023 bedragen Afl. 59.9 miljoen. Dit is een toename van Afl. 12.7 miljoen oftewel 27% ten opzichte van 2022. Deze toename is aan de verhoging van de reparatietoeslag toe te rekenen, welke ingezet wordt ter compensatie van de toename van de BBO. Hierna volgt de onderverdeling:

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ %	2024	2025	2026	2027
4200 Werkgeversbijdragen	17	0	-17	-100%	0	0	0	0
4300 Goederen en diensten	1,603	1,303	-300	-19%	1,303	1,303	1,303	1,303
4619 Overdrachten binnenland	42,900	55,900	13,000	30%	55,900	55,900	55,900	55,900
4700 Bijdragen & afschrijvingen	2,740	2,740	0	0%	2,740	2,740	2,740	2,740
Totaal:	47,259	59,942	12,684	27%	59,942	59,942	59,942	59,942

- **Algemeen Pensioenfonds**

De raming van de duurtetoeslag neemt met Afl. 0,6 miljoen af.

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ %	2024	2025	2026	2027
4619 Overdrachten binnenland	47,100	46,500	-600	-1%	46,500	46,500	46,500	46,500
Totaal:	47,100	46,500	-600	-1%	46,500	46,500	46,500	46,500

- **Niet verzekerden**

De raming van de uitkeringen bij wijze van pensioen blijft gelijk aan de raming van 2022.

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ %	2024	2025	2026	2027
4619 Overdrachten binnenland	4,700	4,700	0	0%	4,700	4,700	4,700	4,700
Totaal:	4,700	4,700	0	0%	4,700	4,700	4,700	4,700

- **Fundacion Cas pa Comunidad Arubano (FCCA)**

De huur-, bouw- en koopsubsidies ten behoeve van de huurwoningen van het Land en FCCA bedragen Afl. 7,7 miljoen voor 2023. Dit is een toename van Afl. 1,0 miljoen ten opzichte van 2022.

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ %	2024	2025	2026	2027
4619 Overdrachten binnenland	6,719	7,690	971	14%	7,690	7,690	7,690	7,690
Totaal:	6,719	7,690	971	14%	7,690	7,690	7,690	7,690

- **Directie Cultuur**

De begroting 2023 van de Directie Cultuur bedraagt Afl. 6,5 miljoen. Dit is een toename van Afl. 974.000 oftewel +18% ten opzichte van 2022. Hierna volgt de onderverdeling:

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	1,624	2,210	586	36%	2,210	2,210	2,210	2,210
4200 Werkgeversbijdragen	472	595	124	26%	595	595	595	595
4300 Goederen en diensten	893	877	-16	-2%	877	877	877	877
4600 Subsidies	2,507	2,788	281	11%	2,788	2,788	2,788	2,788
4700 Bijdragen & afschrijvingen	42	42	0	0%	42	42	42	42
Totaal:	5,538	6,512	974	18%	6,512	6,512	6,512	6,512

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	1,624	1,992	368	23%	1,992	1,992	1,992	1,992
4200 Werkgeversbijdragen	472	523	52	11%	523	523	523	523
4300 Goederen en diensten	893	877	-16	-2%	877	877	877	877
4600 Subsidies	2,507	2,788	281	11%	2,788	2,788	2,788	2,788
4700 Bijdragen & afschrijvingen	42	42	0	0%	42	42	42	42
Totaal:	5,538	6,222	684	12%	6,222	6,222	6,222	6,222

- **Musea**

De begroting 2023 van Musea bedraagt Afl. 1,3 miljoen. Dit is een toename van Afl. 78.000 ten opzichte van 2022. Hierna volgt de onderverdeling:

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	467	534	67	14%	534	534	534	534
4200 Werkgeversbijdragen	141	152	11	8%	152	152	152	152
4300 Goederen en diensten	403	403	0	0%	403	403	403	403
4629 Overdrachten buitenland	2	2	0	0%	2	2	2	2
4700 Bijdragen & afschrijvingen	188	188	0	0%	188	188	188	188
Totaal:	1,202	1,280	78	6%	1,280	1,280	1,280	1,280

- **Monumentenbureau**

De begroting 2023 van de Monumentenbureau bedraagt Afl. 1,4 miljoen. Dit is een toename van Afl. 114.000 oftewel 9% ten opzichte van 2022. Hierna volgt de onderverdeling:

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	777	872	95	12%	872	872	872	872
4200 Werkgeversbijdragen	221	229	8	4%	229	229	229	229
4300 Goederen en diensten	210	221	11	5%	221	221	221	221
4629 Overdrachten buitenland	3	3	0	0%	3	3	3	3
4700 Bijdragen & afschrijvingen	35	35	0	0%	35	35	35	35
Totaal:	1,245	1,358	114	9%	1,358	1,358	1,358	1,358

- **Unescoraad**

De begroting 2023 van de Unescoraad bedraagt Afl. 0,9 miljoen. Dit is een afname van Afl. 0,5 miljoen oftewel 120% ten opzichte van 2022. Deze toename is aan de personeelskosten toe te schrijven. Het personeel van Unescoraad is van 3 naar 6 personen toegenomen. Hierna volgt de onderverdeling:

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ %	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	255	640	385	151%	640	640	640	640
4200 Werkgeversbijdragen	67	153	86	129%	153	153	153	153
4300 Goederen en diensten	65	65	0	0%	65	65	65	65
4629 Overdrachten buitenland	5	5	0	0%	5	5	5	5
Totaal:	392	864	471	120%	864	864	864	864

- **Archivo Nacional Arubano**

De begroting 2023 van de Archivo Nacional Arubano (ANA) bedraagt Afl. 3,3 miljoen. Dit is een toename van Afl.297.000 oftewel +10% ten opzichte van 2022. Deze toename is voornamelijk aan de personeelskosten toe te schrijven, terug naar niveau pre COVID (=exclusief de tijdelijke solidariteitsinkorting). Hierna volgt de onderverdeling:

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ %	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	1,483	1,716	233	16%	1,716	1,716	1,716	1,716
4200 Werkgeversbijdragen	368	425	57	16%	425	425	425	425
4300 Goederen en diensten	804	811	7	1%	811	811	811	811
4700 Bijdragen & afschrijvingen	358	358	0	0%	358	358	358	358
Totaal:	3,013	3,310	297	10%	3,310	3,310	3,310	3,310

FINANCIERINGSMIDDELEN

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ%	2024	2025	2026	2027
7601 Lokale kredietaflossing	6,133	6,473	340	6%	6,473	6,473	6,473	6,473
7820 Bijdrage kostenbegroting	34,073	34,072	-1	0%	34,072	34,072	34,072	34,072
Totaal:	40,206	40,545	339	1%	40,545	40,545	40,545	40,545

INVESTERINGEN & KAPITAALUITGAVEN

De begroting van de investeringen en kapitaaluitgaven (exclusief aflossingen) van dit ministerie voor het dienstjaar 2023 bedraagt Afl. 27,9 miljoen, waarvan Afl. 26.0 miljoen voor studieleningen is bestemd.

BEGROTING Kapitaaluitgaven (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ%	2024	2025	2026	2027
6400 Overheidsprojecten	5,900	896	-5,004	-85%	896	896	896	896
6510 Lokale vermogensoverdracht	1,000	1,000	0	0%	1,000	1,000	1,000	1,000
6601 Lokale kredietverlening	26,000	26,000	0	0%	26,000	0	0	26,000
6930 Aflossing LV & VV	1,020,866	1,388,478	367,611	36%	1,388,478	1,388,478	1,388,478	1,388,478
Totaal:	1,053,766	1,416,374	362,607	34%	1,122	1,122	1,122	1,122

De begroting van de investeringen voor het dienstjaar 2022 van dit ministerie bedraagt Afl. 896.000. Dit bedrag omvat Afl. 500.000 ten behoeve van de centrale investeringspot bedoeld voor diverse benodigde kleine investeringen voor de diensten en of directies ressorterend onder dit minister, een bedrag van Afl. 46.000 voor het vervanger van de server bij Monumentenbureau, en een bedrag van Afl. 350.000 bestemd voor de Directie Financiën om een nieuwe data-opslagapparaat aan te schaffen.

II.3. MINISTERIE VAN JUSTITIE EN SOCIALE ZAKEN

MIDDELEN

De totale middelen van dit ministerie bedragen voor het dienstjaar 2023 Afl. 9.4 miljoen. Dit is een verlaging van Afl. 21.2 miljoen (-69%) ten opzichte van dienstjaar 2022. De verlaging is voornamelijk aan de post rechten, boeten en overig en de post niet-belastingopbrengsten toe te schrijven.

MIDDELEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Retributies, leges en rechten	1,962	1,962	1,962	1,962	1,962	1,962
<i>KPA</i>	<i>1,500</i>	<i>1,500</i>	<i>1,500</i>	<i>1,500</i>	<i>1,500</i>	<i>1,500</i>
<i>Dienst Brandweer</i>	<i>12</i>	<i>12</i>	<i>12</i>	<i>12</i>	<i>12</i>	<i>12</i>
<i>Griffie Gerecht Eerste Aanleg</i>	<i>450</i>	<i>450</i>	<i>450</i>	<i>450</i>	<i>450</i>	<i>450</i>
Rechten, boeten en overig	18,670	6,670	6,731	6,792	6,853	6,914
<i>Casinovezen</i>	<i>3,520</i>	<i>3,520</i>	<i>3,520</i>	<i>3,520</i>	<i>3,520</i>	<i>3,520</i>
<i>Openbaar Ministerie</i>	<i>2,850</i>	<i>2,850</i>	<i>2,911</i>	<i>2,972</i>	<i>3,033</i>	<i>3,094</i>
<i>Dienst Sociale Zaken</i>	<i>12,000</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Materiële hulpverlening</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>
<i>Trainerdia</i>	<i>200</i>	<i>200</i>	<i>200</i>	<i>200</i>	<i>200</i>	<i>200</i>
Niet-belastingopbrengsten	9,000	0	0	0	0	0
<i>Overig JS</i>	<i>9,000</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Landsbedrijven & fondsen	1,000	800	800	800	800	800
<i>Openbaar Ministerie</i>	<i>1,000</i>	<i>800</i>	<i>800</i>	<i>800</i>	<i>800</i>	<i>800</i>
Overige ontvangsten	15	15	15	15	15	15
<i>Bureau Min JS</i>	<i>15</i>	<i>15</i>	<i>15</i>	<i>15</i>	<i>15</i>	<i>15</i>
Totaal:	30,647	9,447	9,508	9,569	9,630	9,691

Hierna volgt een nadere onderverdeling van de geraamde middelen per dienst:

• Bureau JS

MIDDELEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
8921 Pensionbijdragen	15	15	0	0%	15	15	15	15
8900 Overige ontvangsten	15	15	0	0%	15	15	15	15
Totaal:	15	15	0	0%	15	15	15	15

- **Korps Politie Aruba**

MIDDELEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
8312 Retributies en leges	1,500	1,500	0	0%	1,500	1,500	1,500	1,500
8300 Retributies, leges & rechten	1,500	1,500	0	0%	1,500	1,500	1,500	1,500
Totaal:	1,500	1,500	0	0%	1,500	1,500	1,500	1,500

- **Dienst Brandweer**

MIDDELEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
8312 Retributies en leges	12	12	0	0%	12	12	12	12
8300 Retributies, leges & rechten	12	12	0	0%	12	12	12	12
Totaal:	12	12	0	0%	12	12	12	12

- **Casinowezen**

MIDDELEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
8413 Dienstverlening derden	3,520	3,520	0	0%	3,520	3,520	3,520	3,520
8400 Rechten, boeten & overig	3,520	3,520	0	0%	3,520	3,520	3,520	3,520
Totaal:	3,520	3,520	0	0%	3,520	3,520	3,520	3,520

- **Griffie Gerecht Eerste Aanleg**

MIDDELEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
8312 Retributies en leges	450	450	0	0%	450	450	450	450
8300 Retributies, leges & rechten	450	450	0	0%	450	450	450	450
Totaal:	450	450	0	0%	450	450	450	450

- **Openbaar Ministerie**

MIDDELEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
8421 Boeten	2,800	2,800	0	0%	2,861	2,922	2,983	3,044
8431 Overige middelen	50	50	0	0%	50	50	50	50
8400 Rechten, boeten & Overig	2,850	2,850	0	0%	2,911	2,972	3,033	3,094
8811 reserves en fondsen	1,000	800	-200	-20%	800	800	800	800
8810 Landsbedrijven en fondsen	1,000	800	-200	-20%	800	800	800	800
Totaal:	3,850	3,650	-200	-5%	2,911	2,972	3,033	3,094

Op de post boeten worden geraamd de opbrengsten uit hoofde van het aantal door de politie opgemaakte processenverbaal enerzijds en het succes van executie-activiteiten anderzijds. Voor 2023 is een raming van Afl. 2.8 miljoen opgevoerd. Ten opzichte van

2022 is de raming hetzelfde gebleven.

- **Overig J&S**

MIDDELEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
8791 Overdrachten v.h. Rijk	9,000	0	-9,000	-100%	0	0	0	0
8870 Niet-belastingopbrengsten	9,000	0	-9,000	-100%	0	0	0	0
Totaal:	9,000	0	-9,000	-100%	0	0	0	0

De raming op de post overdrachten v.h. Rijk is ten opzichte van 2022 met Afl. 9.000.000 verlaagd. Dit komt doordat Land Aruba in 2022 éénmalig een bedrag van Afl. 9.000.000 (oftewel 4 miljoen euro) heeft ontvangen van Nederland ter uitvoering van het Plan van Aanpak voor de versterking van het grenstoezicht van het Landspakket.

- **Directie Sociale Zaken**

MIDDELEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
8412 Bijdragen in kosten	12,000	0	-12,000	-100%	0	0	0	0
8400 Rechten, boeten & overig	12,000	0	-12,000	-100%	0	0	0	0
Totaal:	12,000	0	-12,000	-100%	0	0	0	0

De opbrengsten van de bijdrage van de overheidsentiteiten aan FASE ten bedrage van Afl. 12.0 miljoen voor het dienstjaar 2022 worden voor het dienstjaar 2023 niet meer opgenomen, doordat FASE gestopt is.

- **Materiële hulpverlening**

MIDDELEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
8412 Bijdragen in kosten	100	100	0	0%	100	100	100	100
8400 Rechten, boeten & overig	100	100	0	0%	100	100	100	100
Totaal:	100	100	0	0%	100	100	100	100

De bovenstaande raming betreft incidentele terug storting ex artikel 10 en terugvordering van onterechte bijstand opgenomen t.w.v. Afl. 0.1 miljoen.

- **Trainermedia**

MIDDELEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
8412 Bijdragen in kosten	200	200	0	0%	200	200	200	200
8400 Rechten, boeten & overig	200	200	0	0%	200	200	200	200
Totaal:	200	200	0	0%	200	200	200	200

De raming van de inkomsten van Trainermedia bedraagt Afl. 0.2 miljoen voor het dienstjaar 2023.

KOSTEN

KOSTEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Personeelslasten	149,335	163,695	163,695	163,695	163,695	163,695
<i>Bureau JS</i>	2,207	2,844	2,844	2,844	2,844	2,844
<i>KPA</i>	56,929	61,639	61,639	61,639	61,639	61,639
<i>CEA</i>	10,942	11,462	11,462	11,462	11,462	11,462
<i>IASA</i>	6,560	8,381	8,381	8,381	8,381	8,381
<i>NCB Interpol Aruba</i>	1,187	926	926	926	926	926
<i>Guarda Nos Costa</i>	4,145	4,310	4,310	4,310	4,310	4,310
<i>Brandweer</i>	13,609	13,906	13,906	13,906	13,906	13,906
<i>KIA</i>	16,145	18,683	18,683	18,683	18,683	18,683
<i>Bezwaarcommissie LAR</i>	577	634	634	634	634	634
<i>Casinowezen</i>	2,792	3,213	3,213	3,213	3,213	3,213
<i>Griffie Gerecht Eerste Aanleg</i>	156	164	164	164	164	164
<i>Openbaar Ministerie</i>	7,593	8,069	8,069	8,069	8,069	8,069
<i>Landsrecherche</i>	1,916	2,223	2,223	2,223	2,223	2,223
<i>Voogdijraad</i>	2,902	3,474	3,474	3,474	3,474	3,474
<i>Bureau Orthopedagogisch Centrum</i>	3,531	3,843	3,843	3,843	3,843	3,843
<i>BOV</i>	708	715	715	715	715	715
<i>Opvangcentrum drugsbestrijding</i>	2,937	3,010	3,010	3,010	3,010	3,010
<i>Sociaalpsychiatrische Dienst</i>	697	892	892	892	892	892
<i>Overig JS</i>	0	2,334	2,334	2,334	2,334	2,334
<i>Directie Sociale Zaken</i>	6,477	8,098	8,098	8,098	8,098	8,098
<i>Advies en Meldpunt Kindemishandeling</i>	578	638	638	638	638	638
<i>Traimerdia</i>	3,585	3,596	3,596	3,596	3,596	3,596
<i>Family Justice Center</i>	2,565	0	0	0	0	0
<i>Bureau Vrouwenzaken</i>	601	643	643	643	643	643
Goederen en diensten	55,021	52,772	53,936	55,100	56,264	57,421
<i>Bureau JS</i>	2,573	3,047	3,047	3,047	3,047	3,047
<i>KPA</i>	22,047	22,117	22,117	22,117	22,117	22,117
<i>CEA</i>	1,182	1,182	1,182	1,182	1,182	1,182
<i>IASA</i>	1,573	1,573	1,573	1,573	1,573	1,573
<i>NCB Interpol Aruba</i>	599	599	599	599	599	599
<i>Guarda Nos Costa</i>	1,128	1,138	1,138	1,138	1,138	1,138
<i>Brandweer</i>	1,978	1,977	1,977	1,977	1,977	1,977
<i>KIA</i>	8,793	8,793	8,793	8,793	8,793	8,793
<i>Bezwaarcommissie LAR</i>	295	303	303	303	303	303
<i>Casinowezen</i>	336	336	336	336	336	336
<i>Griffie Gerecht Eerste Aanleg</i>	50	50	50	50	50	50
<i>Openbaar Ministerie</i>	2,768	2,629	2,714	2,798	2,883	2,967
<i>Landsrecherche</i>	870	820	820	820	820	820
<i>Voogdijraad</i>	941	941	941	941	941	941
<i>Bureau Orthopedagogisch Centrum</i>	837	802	1,882	2,961	4,040	5,120
<i>BOV</i>	207	207	207	207	207	207
<i>Opvangcentrum drugsbestrijding</i>	243	0	0	0	0	0
<i>Sociaalpsychiatrische Dienst</i>	124	0	0	0	0	0
<i>Overig JS</i>	716	716	716	716	716	716
<i>Directie Sociale Zaken</i>	1,459	1,459	1,459	1,459	1,459	1,459
<i>Materiële hulpverlening</i>	1,317	1,317	1,317	1,317	1,317	1,317
<i>Maatschappelijk Zorg</i>	468	468	468	468	468	468
<i>Advies en Meldpunt Kindemishandeling</i>	142	142	142	142	142	142
<i>Traimerdia</i>	1,510	1,580	1,580	1,580	1,580	1,580
<i>Sociale Vorming</i>	448	393	393	393	393	393
<i>Family Justice Center</i>	2,246	0	0	0	0	0
<i>Bureau Vrouwenzaken</i>	173	184	184	184	184	184

KOSTEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Subsidies	22,273	22,291	22,291	22,291	22,291	22,291
Voogdijraad	1,951	2,024	2,024	2,024	2,024	2,024
BOV	3,120	3,595	3,595	3,595	3,595	3,595
Maatschappelijk Zorg	14,992	16,671	16,671	16,671	16,671	16,671
Family Justice Center	2,209	0	0	0	0	0
Overdrachten	56,802	61,879	61,879	61,879	61,879	61,879
KPA	0	15	15	15	15	15
NCB Interpol Aruba	45	50	50	50	50	50
Griffie Gerecht Eerste Aanleg	14,296	14,298	14,298	14,298	14,298	14,298
Overig JS	12,436	12,436	12,436	12,436	12,436	12,436
Materiële hulpverlening	28,250	33,300	33,300	33,300	33,300	33,300
Maatschappelijk Zorg	1,452	1,457	1,457	1,457	1,457	1,457
Sociale Vorming	323	323	323	323	323	323
Bijdragen en afschrijvingen	13,898	4,897	4,897	4,897	4,897	4,897
KPA	798	798	798	798	798	798
CEA	95	95	95	95	95	95
IASA	475	475	475	475	475	475
Brandweer	519	519	519	519	519	519
KIA	1,136	1,136	1,136	1,136	1,136	1,136
Bezwaarcommissie LAR	31	31	31	31	31	31
Casinowezen	36	36	36	36	36	36
Openbaar Ministerie	18	18	18	18	18	18
Voogdijraad	13	13	13	13	13	13
Overig JS	9,932	932	932	932	932	932
Directie Sociale Zaken	793	793	793	793	793	793
Maatschappelijk Zorg	1	0	0	0	0	0
Advies en Meldpunt Kindemishandeling	53	53	53	53	53	53
Totaal:	297,329	305,534	306,698	307,862	309,026	310,183

De kostenbegroting van dit ministerie voor het dienstjaar 2023 bedraagt Afl. 305.5 miljoen. Het betreft een toename van Afl. 8 miljoen oftewel 3% ten opzichte van 2022.

De toename is voornamelijk aan de post personeelslasten en de post overdrachten toe te schrijven.

- **Bureau Minister van Justitie en Sociale zaken**

De kosten van het Bureau worden voor het dienstjaar 2023 op Afl. 5.9 miljoen geraamd. Dit is een verhoging van Afl. 1.1 miljoen (=23%) ten opzichte van 2022. Hierna volgt de onderverdeling van begroting 2023 van het Bureau van de Minister van JS:

KOSTEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	1,828	2,389	561	31%	2,389	2,389	2,389	2,389
4200 Werkgeversbijdragen	379	455	76	20%	455	455	455	455
4300 Goederen en diensten	2,573	3,047	474	18%	3,047	3,047	3,047	3,047
Totaal:	4,780	5,891	1,111	23%	5,891	5,891	5,891	5,891

Hoofdkostensoort goederen en diensten toont een verhoging van Afl. 0.5 miljoen oftewel 18% ten opzichte van dienstjaar 2022 voornamelijk door een verhoging in de raming

onder de kostensoort huur kantoorinventaris. Hieronder wordt de bijdrage van Land Aruba aan de Stichting Beheer ICT Rechtshandhaving geraamd die voor 2023 een aanvullend deel 'noodzakelijke extra financiering' bevat.

- **Korps Politie Aruba**

De kosten van de Korps Politie Aruba worden voor het dienstjaar 2023 op Afl. 84.6 miljoen geraamd en dit is een verhoging van Afl. 4.8 miljoen oftewel +6% ten opzichte van de begroting van 2022. Hierna volgt de onderverdeling van de begroting van KPA voor dienstjaar 2023, inclusief een vergelijking met 2022.

KOSTEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	45,339	49,292	3,953	9%	49,292	49,292	49,292	49,292
4200 Werkgeversbijdragen	11,590	12,347	757	7%	12,347	12,347	12,347	12,347
4300 Goederen en diensten	22,047	22,117	70	0%	22,117	22,117	22,117	22,117
4629 Overdrachten buitenland	0	15	15		15	15	15	15
4700 Bijdragen en afschrijvingen	798	798	0	0%	798	798	798	798
Totaal:	79,773	84,568	4,795	6%	84,568	84,568	84,568	84,568

De totale personeelsbezetting bij KPA is van 559 personen, waarvan 8 vutters. Er staan voor 2023 ramingen opgevoerd voor rollover vacature voor 1 aspirant politieagent. Hoofdkostensoort Goederen en diensten toont een minimale verhoging van Afl. 70.000 ten opzichte van dienstjaar 2022.

- **Cuerpo Especial Arubano**

De kosten van de Cuerpo Especial Arubano worden voor het dienstjaar 2023 op Afl. 12.7 miljoen geraamd en dit is een verhoging van Afl. 521.100 oftewel +4% ten opzichte van de begroting van 2022. Hierna volgt de onderverdeling van begroting 2023 van CEA, en tevens een vergelijking met 2022:

KOSTEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	8,704	9,164	461	5%	9,164	9,164	9,164	9,164
4200 Werkgeversbijdragen	2,238	2,298	61	3%	2,298	2,298	2,298	2,298
4300 Goederen en diensten	1,182	1,182	0	0%	1,182	1,182	1,182	1,182
4700 Bijdragen en afschrijvingen	95	95	0	0%	95	95	95	95
Totaal:	12,218	12,739	521	4%	12,739	12,739	12,739	12,739

- **I.A.S.A**

De kosten van I.A.S.A. worden voor het dienstjaar 2023 op Afl. 10.4 miljoen geraamd en dit is een verhoging van Afl. 1.8 miljoen oftewel +21% ten opzichte van de begroting van 2022. De toename is voornamelijk aan de posten van personeelslasten toe te schrijven. Hieronder wordt Afl. 1.0 miljoen geraamd ten behoeve van de nieuwe bezoldigingsregeling IASA.

Hierna volgt de onderverdeling van de begroting van IASA voor dienstjaar 2023, inclusief een vergelijking met 2022:

KOSTEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	5,336	6,974	1,638	31%	6,974	6,974	6,974	6,974
4200 Werkgeversbijdragen	1,224	1,407	184	15%	1,407	1,407	1,407	1,407
4300 Goederen en diensten	1,573	1,573	0	0%	1,573	1,573	1,573	1,573
4700 Bijdragen en afschrijvingen	475	475	0	0%	475	475	475	475
Totaal:	8,607	10,429	1,822	21%	10,429	10,429	10,429	10,429

De totale personeelsbezetting bij IASA is van 70 personen, waarvan 2 vutters. Er staan voor 2023 ramingen opgevoerd voor 7 rollover vacatures (opleiding immigratieambtenaar).

- **NCB Interpol Aruba/ NCTVI**

Het Nationaal Centraal Bureau Interpol Aruba is bij instellingsbesluit van 28 maart 2018 ingesteld. De kosten van het Nationaal Centraal Bureau Interpol Aruba worden voor het dienstjaar 2023 op Afl. 1.6 miljoen geraamd en dit is een verlaging van 0.3 miljoen oftewel -14% ten opzichte van de begroting van 2022. Hierna volgt de onderverdeling van begroting 2023 van NCB Interpol Aruba, inclusief een vergelijking met 2022:

KOSTEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	930	763	-167	-18%	763	763	763	763
4200 Werkgeversbijdragen	257	163	-94	-37%	163	163	163	163
4300 Goederen en diensten	599	599	0	0%	599	599	599	599
4629 Overdrachten buitenland	45	50	5	11%	50	50	50	50
Totaal:	1,831	1,575	-256	-14%	1,575	1,575	1,575	1,575

- **Guarda Nos Costa**

Het Bureau Guarda Nos Costa is bij instellingsbesluit van 1 november 2019 ingesteld. De kosten van de Guarda Nos Costa (GNC) worden voor het dienstjaar 2023 op Afl. 5.4 miljoen geraamd en dit is een verhoging van Afl. 175.200 oftewel +3% ten opzichte van

de begroting van 2022. Hierna volgt de onderverdeling van begroting 2023 van GNC, inclusief een vergelijking met 2022:

KOSTEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	3,252	3,454	203	6%	3,454	3,454	3,454	3,454
4200 Werkgeversbijdragen	893	856	-37	-4%	856	856	856	856
4300 Goederen en diensten	1,128	1,138	10	1%	1,138	1,138	1,138	1,138
Totaal:	5,273	5,448	175	3%	5,448	5,448	5,448	5,448

Bij de recent ingestelde Guarda Nos Costa toont hoofdkostensoort Goederen en diensten een minimale verhoging van Afl. 10.000 ten opzichte van dienstjaar 2022.

• **Dienst Brandweer**

De kosten van de Dienst Brandweer worden voor het dienstjaar 2023 op Afl. 16.4 miljoen geraamd en dit is een verhoging van Afl. 0.3 miljoen oftewel +2% ten opzichte van de begroting van 2022. Hierna volgt de onderverdeling van begroting 2023 van Dienst Brandweer, inclusief een vergelijking met 2022:

KOSTEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	10,730	10,877	147	1%	10,877	10,877	10,877	10,877
4200 Werkgeversbijdragen	2,879	3,029	149	5%	3,029	3,029	3,029	3,029
4300 Goederen en diensten	1,978	1,977	-1	0%	1,977	1,977	1,977	1,977
4700 Bijdragen en afschrijvingen	519	519	0	0%	519	519	519	519
Totaal:	16,105	16,401	296	2%	16,401	16,401	16,401	16,401

De totale personeelsbezetting bij de Dienst Brandweer is van 138 personen, waarvan 1 vutter. Er staan voor 2023 ramingen opgevoerd voor rollover vacatures voor 12 aspirant brandweer manschappen.

• **Korrektie Instituut Aruba**

De kosten van de KIA worden voor het dienstjaar 2023 op Afl. 28.6 miljoen geraamd en dit is een verhoging van Afl. 2.5 miljoen oftewel +10% ten opzichte van de begroting van 2022. De toename is voornamelijk aan de posten van personeelslasten toe te schrijven. Hieronder wordt Afl. 1.5 miljoen geraamd ten behoeve van de nieuwe bezoldigingsregeling KIA. Hierna volgt de onderverdeling van begroting 2023 van KIA, inclusief een vergelijking met 2022:

KOSTEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	12,622	14,965	2,343	19%	14,965	14,965	14,965	14,965
4200 Werkgeversbijdragen	3,523	3,718	194	6%	3,718	3,718	3,718	3,718
4300 Goederen en diensten	8,793	8,793	0	0%	8,793	8,793	8,793	8,793
4700 Bijdragen en afschrijvingen	1,136	1,136	0	0%	1,136	1,136	1,136	1,136
Totaal:	26,074	28,611	2,537	10%	28,611	28,611	28,611	28,611

De totale personeelsbezetting bij de KIA is van 182 personen, waarvan 2 vutter. Er staan voor 2023 ramingen opgevoerd voor rollover vacatures voor 11 aspirant bewakers voor de KIA.

- **Bezwaaradviescommissie LAR**

De kosten van de Bezwaaradviescommissie LAR worden voor het dienstjaar 2023 op Afl. 0.97 miljoen geraamd en dit is een verhoging van Afl. 66.100 oftewel +7% ten opzichte van de begroting van 2022. Hierna volgt de onderverdeling van begroting 2023 van Bezwaaradviescommissie LAR, inclusief een vergelijking met 2022:

KOSTEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	468	531	63	13%	531	531	531	531
4200 Werkgeversbijdragen	109	103	-6	-5%	103	103	103	103
4300 Goederen en diensten	295	303	9	3%	303	303	303	303
4700 Bijdragen en afschrijvingen	31	31	0	0%	31	31	31	31
Totaal:	902	968	66	7%	968	968	968	968

- **Casinowezen**

De kosten van de Casinowezen worden voor het dienstjaar 2023 op Afl. 3.6 miljoen geraamd en dit is een verhoging van Afl. 421.500 oftewel +13% ten opzichte van de begroting van 2022. Hierna volgt de onderverdeling van begroting 2023 van Casinowezen, inclusief een vergelijking met 2022:

KOSTEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	2,178	2,517	340	16%	2,517	2,517	2,517	2,517
4200 Werkgeversbijdragen	614	696	82	13%	696	696	696	696
4300 Goederen en diensten	336	336	0	0%	336	336	336	336
4700 Bijdragen en afschrijvingen	36	36	0	0%	36	36	36	36
Totaal:	3,163	3,584	422	13%	3,584	3,584	3,584	3,584

- **Griffie Gerecht Eerste Aanleg**

De Rijkswet Gemeenschappelijk Hof van Justitie werd in 2010 ingevoerd en had gevolgen voor de organisatorische aspecten van de griffie van het Gerecht in Eerste Aanleg van Aruba (GEA). Van belang is dat in deze vernieuwde structuur van het Gemeenschappelijk Hof van Justitie (verzelfstandiging van het Hof) van de 'nieuwe' landen en Aruba, wordt uitgegaan van een orgaan met rechtspersoonlijkheid met eigen budget en eigen beheersbevoegdheden. Het Hof krijgt een eigen budget toegekend dat het zelf beheert. Aruba wordt voor het dienstjaar 2023 doorbelast voor een totaalbedrag van Afl. 14.3 miljoen en is hetzelfde gebleven ten opzichte van 2022. Het betreft het aandeel Land Aruba in de bekostiging van het gemeenschappelijk Hof op basis van een calculatie opgesteld door het Hof en gebaseerd op 'activity based costing'. Dit bedrag wordt op de kostenplaats van GEA op kostensoort 4629 geraamd naar aanleiding en conform bevinding CAD. In deze raming zijn in principe alle kosten van uitvoering inbegrepen te weten personeelskosten en operationele kosten. Ten opzichte van 2022 nemen de totale kosten per saldo minimaal met Afl. 11.400 toe, inclusief de ramingen opgenomen onder hoofdkostensoorten 4100 en 4200 die de personeelskosten van de Gerechtsdeurwaarder(s) betreft die hieronder worden geraamd. Hierna volgt de onderverdeling van begroting 2023 en vergelijking met 2022:

KOSTEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	120	137	18	15%	137	137	137	137
4200 Werkgeversbijdragen	36	27	-8	-23%	27	27	27	27
4300 Goederen en diensten	50	50	0	0%	50	50	50	50
4629 Overdrachten buitenland	14,296	14,298	2	0%	14,298	14,298	14,298	14,298
Totaal:	14,501	14,513	11	0%	14,513	14,513	14,513	14,513

- **Openbaar Ministerie**

De kosten van het Openbaar Ministerie worden voor het dienstjaar 2023 op Afl. 10.7 miljoen geraamd en dit is een verhoging van Afl. 0.3 miljoen (=+3%) ten opzichte van de begroting 2022. Hierna volgt de onderverdeling van begroting 2023 van het Openbaar Ministerie, inclusief een vergelijking met 2022:

KOSTEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	6,028	6,463	435	7%	6,463	6,463	6,463	6,463
4200 Werkgeversbijdragen	1,565	1,606	41	3%	1,606	1,606	1,606	1,606
4300 Goederen en diensten	2,768	2,629	-139	-5%	2,714	2,798	2,883	2,967
4700 Bijdragen en afschrijvingen	18	18	0	0%	18	18	18	18
Totaal:	10,379	10,716	336	3%	10,800	10,885	10,969	11,054

De totale personeelsbezetting bij het Openbaar Ministerie is van 65 personen. Er staan

voor 2023 ramingen voor 3 rollover vacatures opgevoerd. Hoofdkostensoort Goederen en diensten toont een minimale verlaging van Afl. 139.100 ten opzichte van dienstjaar 2022 voornamelijk door een verlaging in de raming onder de kostensoort uit- en terugzending.

• Landsrecherche

De kosten van de Landsrecherche worden voor het dienstjaar 2023 op Afl. 3.0 miljoen geraamd en dit is een verhoging van Afl. 0.3 miljoen oftewel +9% ten opzichte van de begroting 2022. Hierna volgt de onderverdeling van begroting 2023 van Landsrecherche, inclusief een vergelijking met 2022:

KOSTEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	1,561	1,856	295	19%	1,856	1,856	1,856	1,856
4200 Werkgeversbijdragen	355	367	13	4%	367	367	367	367
4300 Goederen en diensten	870	820	-50	-6%	820	820	820	820
Totaal:	2,786	3,043	258	9%	3,043	3,043	3,043	3,043

• Voogdijraad

De kosten van de Voogdijraad worden voor het dienstjaar 2023 op Afl. 6.5 miljoen geraamd en dit is een verhoging van Afl. 0.6 miljoen oftewel +11% ten opzichte van de begroting 2022. Hierna volgt de onderverdeling van begroting 2023 van Voogdijraad, inclusief een vergelijking met 2022:

KOSTEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	2,239	2,763	524	23%	2,763	2,763	2,763	2,763
4200 Werkgeversbijdragen	663	711	48	7%	711	711	711	711
4300 Goederen en diensten	941	941	0	0%	941	941	941	941
4600 Subsidies	1,951	2,024	73	4%	2,024	2,024	2,024	2,024
4700 Bijdragen en afschrijvingen	13	13	0	0%	13	13	13	13
Totaal:	5,807	6,452	645	11%	6,452	6,452	6,452	6,452

Onder subsidies wordt Afl. 2.0 miljoen geraamd en is met Afl. 0.1 miljoen (+4%) verhoogd ten opzichte van 2022. Deze raming is voor het verblijf en de verzorging van kinderen en tevens conform omslag naar outputsubsidie de Algemene subsidie aan de volgende stichtingen:

- Imeldahof & Casa Cuna
- Stichting Reclassering en Kinderbescherming
- Fundacion Guia-Mi
- Reclassering

- **Bureau Orthopedagogisch Centrum**

De kosten van Bureau Orthopedagogisch Centrum worden voor het dienstjaar 2023 op Afl. 4.6 miljoen geraamd en dit is een verhoging van Afl. 0.3 miljoen (=+6%). Hierna volgt de onderverdeling van begroting 2023 van Bureau Orthopedagogisch Centrum, inclusief een vergelijking met 2022:

KOSTEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	2,752	3,012	260	9%	3,012	3,012	3,012	3,012
4200 Werkgeversbijdragen	779	831	52	7%	831	831	831	831
4300 Goederen en diensten	837	802	-35	-4%	1,882	2,961	4,040	5,120
Totaal:	4,367	4,645	278	6%	5,724	6,804	7,883	8,963

- **Bureau Ondersteuning Verslavingszorg**

De kosten van de Bureau Ondersteuning Verslavingszorg (BOV) worden voor het dienstjaar 2023 op Afl. 4.5 miljoen geraamd, ten opzichte van 2022 is dit een toename van Afl. 0.5 miljoen oftewel +12%. Hierna volgt de onderverdeling van begroting 2023 van BOV en een vergelijking ten opzichte van het dienstjaar 2022:

KOSTEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	565	579	14	2%	579	579	579	579
4200 Werkgeversbijdragen	143	136	-7	-5%	136	136	136	136
4300 Goederen en diensten	207	207	0	0%	2,714	2,798	2,883	2,967
4600 Subsidies	3,120	3,596	476	15%	3,596	3,596	3,596	3,596
Totaal:	4,035	4,517	482	12%	7,024	7,108	7,193	7,277

- **Opgangcentrum Drugsbestrijding**

De kosten van Opgangcentrum Drugsbestrijding worden voor het dienstjaar 2023 op Afl. 3.0 miljoen geraamd, ten opzichte van 2022 is dit een afname van Afl. 0.2 miljoen oftewel -5%. Hierna volgt de onderverdeling van begroting 2023 van Opgangcentrum Drugsbestrijding, inclusief een vergelijking ten opzichte van het dienstjaar 2022:

KOSTEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	2,301	2,463	162	7%	2,463	2,463	2,463	2,463
4200 Werkgeversbijdragen	636	547	-89	-14%	547	547	547	547
4300 Goederen en diensten	243	0	-243	-100%	0	0	0	0
Totaal:	3,180	3,010	-170	-5%	3,010	3,010	3,010	3,010

- **Sociaalpsychiatrische Dienst**

De kosten van deze dienst worden voor het dienstjaar 2023 op Afl. 0.9 miljoen geraamd en dit is een toename van Afl. 70.000 oftewel +9% ten opzichte van 2022. Hierna volgt de onderverdeling van begroting 2023 van Sociaalpsychiatrische Dienst en een vergelijking ten opzichte van het dienstjaar 2022:

KOSTEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	539	702	163	30%	702	702	702	702
4200 Werkgeversbijdragen	158	190	32	20%	190	190	190	190
4300 Goederen en diensten	124	0	-124	-100%	0	0	0	0
Totaal:	822	892	70	9%	892	892	892	892

- **Overig Justitie en Sociale Zaken**

De totale kosten geraamd voor 2023 zijn Afl. 16.4 miljoen. Deze raming is met Afl. 6.7 miljoen (= -29%) verlaagd ten opzichte van 2022. De afname is voornamelijk aan de post van bijdragen en afschrijvingen toe te schrijven.

KOSTEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	0	2,334	2,334	100%	2,334	2,334	2,334	2,334
4200 Werkgeversbijdragen	0	0	0		0	0	0	0
4300 Goederen en diensten	716	716	0	0%	716	716	716	716
4629 Overdrachten buitenland	12,436	12,436	0	0%	12,436	12,436	12,436	12,436
4700 Bijdragen en afschrijvingen	9,932	932	-9,000	-91%	932	932	932	932
Totaal:	23,084	16,418	-6,667	-29%	16,418	16,418	16,418	16,418

Hoofdkostensoort bijdragen en afschrijvingen toont een verlaging van Afl. 9.0 miljoen ten opzichte van dienstjaar 2022 door een daling in de raming onder kostensoort uitkering aan landsbedrijf. Deze raming is ten opzichte van 2022 met Afl. 9.000.000 verlaagd. Dit komt doordat Land Aruba in 2022 éénmalig een bedrag van Afl. 9.000.000 (oftewel 4 miljoen euro) heeft ontvangen van Nederland ter uitvoering van het Plan van Aanpak voor de versterking van het grenstoezicht van het Landspakket, en de voeding van dit bedrag ten behoeve van het Criminaliteitsbestrijdingsfonds werd hierop geraamd. De raming onder de hoofdkostensoort overdrachten buitenland betreft het aandeel van Aruba in de bekostiging van de Kustwacht. Voor 2023 is een raming van Afl. 12.4 miljoen opgevoerd als bijdrage van Aruba aan Kustwacht waaronder vanaf 2022 ook een extra bijdrage is meegenomen in overeenstemming met her bestuursakkoord LTP KCGA 2019-2028 getekend door partijen in januari 2021. Hierin werd afgesproken dat Land Aruba naast de reguliere jaarlijkse bijdrage ook 2.64 miljoen Euro per jaar (2022-2028) zal bijdragen aan de financiering van de LTP 2019-2028.

- **Directie Sociale Zaken**

KOSTEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	5,004	6,372	1,368	27%	6,372	6,372	6,372	6,372
4200 Werkgeversbijdragen	1,473	1,726	254	17%	1,726	1,726	1,726	1,726
4300 Goederen en diensten	1,459	1,459	0	0%	1,459	1,459	1,459	1,459
4700 Bijdragen en afschrijvingen	793	793	0	0%	793	793	793	793
Totaal:	8,729	10,351	1,621	19%	10,351	10,351	10,351	10,351

De kosten van personeel en werkgeversbijdragen nemen toe ten opzichte van 2022. Deze toename is vooral het gevolg van de nadere correctie van de personeelskosten van Maatschappelijk Zorg en Materiële Hulpverlening naar Directie Sociale Zaken en indienstnemingen (vervulling van vacatures).

- **Materiële hulpverlening**

KOSTEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4300 Goederen en diensten	1,317	1,317	0	0%	1,317	1,317	1,317	1,317
4619 Overdrachten binnenland	28,250	33,300	5,050	18%	33,300	33,300	33,300	33,300
Totaal:	29,567	34,617	5,050	17%	34,617	34,617	34,617	34,617

De kosten van Overdrachten binnenland nemen toe ten opzichte van 2022. Deze toename is het gevolg van de stijging in de raming van onderstand.

- **Maatschappelijk zorg**

De kosten van Maatschappelijk Zorg worden voor het dienstjaar 2023 op Afl. 18.6 miljoen geraamd, ten opzichte van 2022 is dit een toename van Afl. 1.7 miljoen oftewel +10%. Deze toename is in de hoofkostensoort Subsidies voornamelijk als gevolg van het terugdraaien van de inkorting op salarissubsidies voor 2023. Hierna volgt de onderverdeling van begroting 2023 van Maatschappelijk zorg en een vergelijking ten opzichte van het dienstjaar 2022:

KOSTEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4300 Goederen en diensten	468	468	0	0%	468	468	468	468
4600 Subsidies	14,992	16,671	1,679	11%	16,671	16,671	16,671	16,671
4619 Overdrachten binnenland	1,452	1,457	5	0%	1,457	1,457	1,457	1,457
4700 Bijdragen en afschrijvingen	1	0	-1	-100%	0	0	0	0
Totaal:	16,913	18,596	1,683	10%	18,596	18,596	18,596	18,596

- **Advies en Meldpunt Kindermishandeling**

KOSTEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	450	499	49	11%	499	499	499	499
4200 Werkgeversbijdragen	128	139	11	8%	139	139	139	139
4300 Goederen en diensten	142	142	0	0%	142	142	142	142
4700 Bijdragen en afschrijvingen	53	53	0	0%	53	53	53	53
Totaal:	773	833	60	8%	833	833	833	833

- **Trainerdia**

KOSTEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	2,685	2,995	310	12%	2,995	2,995	2,995	2,995
4200 Werkgeversbijdragen	900	601	-299	-33%	601	601	601	601
4300 Goederen en diensten	1,510	1,580	70	5%	1,580	1,580	1,580	1,580
Totaal:	5,095	5,176	81	2%	5,176	5,176	5,176	5,176

- **Sociale Vorming**

KOSTEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4300 Goederen en diensten	448	393	-55	-12%	393	393	393	393
4619 Overdrachten binnenland	323	323	0	0%	323	323	323	323
Totaal:	771	716	-55	-7%	716	716	716	716

Hoofdkostensoort goederen en diensten toont een verlaging van Afl. 55.000 ten opzichte van dienstjaar 2022 voornamelijk door een daling in de raming onder de kostensoort overige kosten.

- **Family Justice Center**

De Family Justice Center werd voor de duur van 1 jaar ingesteld en bij staande de vergadering Nota van Wijziging 2022 werden de beschikbare middelen verschoven naar de kostenplaats van de Family Justice Center. De kosten van Family Justice Center worden voor het dienstjaar 2023 op nihil geraamd daar de Family Justice Center in 2023 geen doorgang zal vinden. Ten opzichte van 2022 is dit een afname van Afl. 7.0 miljoen oftewel 100% verspreid over de hoofdkostensoorten Personeel, Goederen en diensten en Subsidies. Hierna volgt een overzichtelijke weergave van begroting 2023 van Family Justice Center vergeleken ten opzichte van het dienstjaar 2022:

KOSTEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ -%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	2,565	0	-2,565	-100%	0	0	0	0
4300 Goederen en diensten	2,246	0	-2,246	-100%	0	0	0	0
4600 Subsidies	2,209	0	-2,209	-100%	0	0	0	0
Totaal:	7,021	0	-7,021	-100%	0	0	0	0

• **Bureau Vrouwenzaken****KOSTEN** (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ -%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	464	506	42	9%	506	506	506	506
4200 Werkgeversbijdragen	137	137	0	0%	137	137	137	137
4300 Goederen en diensten	173	184	11	7%	184	184	184	184
Totaal:	774	827	53	7%	827	827	827	827

INVESTERINGEN & KAPITAALUITGAVEN

INVESTERINGEN EN KAPITAALUITGAVEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	Vershil	%
6100 Onroerende goederen	750	0	-750	-100%
6300 Roerende goederen	1,100	100	-1,001	-91%
6400 Overheidsprojecten	500	500	0	0%
Totaal:	2,350	600	-1,751	-74%

De totale geraamde investeringen en kapitaaluitgaven voor dienstjaar 2023 bedragen Afl. 0.6 miljoen. De raming is met Afl. 1.8 miljoen verlaagd ten opzichte van 2022. Afl. 500.000 staat centraal geraamd onder de post Overig Justitie en Sociale Zaken en is bestemd voor diverse noodzakelijke investeringen van dit ministerie. Daarnaast staat onder de post van Brandweer onder investeringssoort 6303 Installaties en machines een bedrag van Afl. 0.1 miljoen geraamd die bestemd is voor de verbetering van de ICT/PBX.

II.4. MINISTERIE VAN VOLKSGEZONDHEID EN TOERISME

MIDDELEN

De middelenbegroting van dit ministerie voor het dienstjaar 2023 bedraagt Afl. 30.7 miljoen. Het betreft een afname van Afl. 9.6 miljoen oftewel -24%. Deze afname is voornamelijk aan de verlaging van de opbrengsten afkomstig van de dividenduitkeringen van deelneming ATA N.V. toe te schrijven. Er is ook sprake van een verschuiving van middelen die voormalig onder hoofdmiddelensoort retributies, leges en rechten werden geraamd (Afl. 2.5 miljoen) naar de hoofdmiddelensoort rechten, boeten en overig.

MIDDELEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Retributies, leges en rechten	9,224	6,053	6,053	6,053	6,053	6,053
<i>Directie Volksgezondheid</i>	<i>4,291</i>	<i>1,000</i>	<i>1,000</i>	<i>1,000</i>	<i>1,000</i>	<i>1,000</i>
<i>Inspectie Volksgezondheid</i>	<i>110</i>	<i>30</i>	<i>30</i>	<i>30</i>	<i>30</i>	<i>30</i>
<i>Hygienische dienst</i>	<i>623</i>	<i>623</i>	<i>623</i>	<i>623</i>	<i>623</i>	<i>623</i>
<i>Veterinaire dienst</i>	<i>4,000</i>	<i>4,200</i>	<i>4,200</i>	<i>4,200</i>	<i>4,200</i>	<i>4,200</i>
<i>Dienst Besmettelijke Ziekten</i>	<i>200</i>	<i>200</i>	<i>200</i>	<i>200</i>	<i>200</i>	<i>200</i>
Rechten, boeten en overig	7,000	8,800	8,800	8,800	8,800	8,800
<i>Directie Volksgezondheid</i>	<i>0</i>	<i>2,500</i>	<i>2,500</i>	<i>2,500</i>	<i>2,500</i>	<i>2,500</i>
<i>AAA N.V.</i>	<i>7,000</i>	<i>6,300</i>	<i>6,300</i>	<i>6,300</i>	<i>6,300</i>	<i>6,300</i>
Niet-belastingopbrengsten	24,000	15,800	2,800	2,800	2,800	2,800
<i>AAA N.V.</i>	<i>0</i>	<i>2,800</i>	<i>2,800</i>	<i>2,800</i>	<i>2,800</i>	<i>2,800</i>
<i>Overig VT</i>	<i>24,000</i>	<i>13,000</i>				
Overige ontvangsten	15	15	15	15	15	15
<i>Bureau Min VT</i>	<i>15</i>	<i>15</i>	<i>15</i>	<i>15</i>	<i>15</i>	<i>15</i>
Totaal:	40,239	30,668	17,653	17,653	17,653	17,653

Hierna volgt een nadere onderverdeling van de geraamde middelen per dienst:

- **Bureau Minister van Volksgezondheid en Toerisme**

MIDDELEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
8921 Pensioenbijdragen	15	15	0	0%	15	15	15	15
8900 Overige ontvangsten	15	15	0	0%	15	15	15	15
Totaal:	15	15	0	0%	15	15	15	15

- **Directie Volksgezondheid**

MIDDELEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
8300 Retributies, leges & rechten	4,291	1,000	-3,291	-77%	1,000	1,000	1,000	1,000
8400 Rechten, Boeten & overig	0	2,500	2,500	100%	2,500	2,500	2,500	2,500
Totaal:	4,291	3,500	-791	-18%	3,500	3,500	3,500	3,500

Voor 2023 is een raming van Afl. 1.0 miljoen opgevoerd op het hoofdmiddelensort retributies, leges en rechten. Ten opzichte van 2022 is dit een afname van Afl. 3.3 miljoen, oftewel -77%, voornamelijk door een verschuiving in de raming van middelen onder middelensort retributies en leges naar middelensort bijdragen in de kosten.

- **Inspectie Volksgezondheid**

MIDDELEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
8300 Retributies, leges & rechten	110	30	-80	-73%	30	30	30	30
Totaal:	110	30	-80	-73%	30	30	30	30

De middelen van Inspectie Volksgezondheid worden voor het dienstjaar 2023 op Afl. 0.03 miljoen geraamd. Ten opzichte van 2022 is dit een afname van Afl. 0.05 miljoen oftewel -73%.

- **Dienst Besmettelijke Ziekten**

MIDDELEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
8300 Retributies, leges & rechten	200	200	0	0%	200	200	200	200
Totaal:	200	200	0	0%	200	200	200	200

- **Hygiënische Dienst**

MIDDELEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
8300 Retributies, leges & rechten	623	623	0	0%	623	623	623	623
Totaal:	623	623	0	0%	623	623	623	623

- **Veterinaire Dienst**

MIDDELEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
8300 Retributies, leges & rechten	4,000	4,200	200	5%	4,200	4,200	4,200	4,200
Totaal:	4,000	4,200	200	5%	4,200	4,200	4,200	4,200

De middelen van Veterinaire Dienst worden voor het dienstjaar 2023 op Afl. 4.2 miljoen geraamd. Ten opzichte van 2022 is dit een toename van Afl. 0.2 miljoen oftewel 5%.

- **Overig Volksgezondheid en Toerisme**

MIDDELEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
8700 Niet-belastingopbrengsten	24,000	13,000	-11,000	-46%				
Totaal:	24,000	13,000	-11,000	-46%	0	0	0	0

De middelenbegroting onder hoofdmiddelensoort niet-belastingopbrengsten van overig Volksgezondheid en Toerisme voor het dienstjaar 2023 bedraagt Afl. 13.0 miljoen. Het betreft een afname van Afl. 11.0 miljoen oftewel -46%. Deze afname is aan de verlaging van de opbrengsten afkomstig van de dividenduitkeringen van deelneming ATA N.V. toe te schrijven.

- **AAA N.V.**

MIDDELEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
8400 Rechten, Boeten & overig	7,000	6,300	-700	-10%	6,300	6,300	6,300	6,300
8700 Niet-belastingopbrengsten	0	2,800	2,800	100%	2,800	2,800	2,800	2,800
Totaal:	7,000	9,100	2,100	30%	9,100	9,100	9,100	9,100

De middelen van AAA N.V. worden voor het dienstjaar 2023 op Afl. 9.1 miljoen geraamd.

Ten opzichte van 2022 is dit een toename van Afl. 2.1 miljoen oftewel 30%. Deze toename is voornamelijk aan de verhoging van de opbrengsten afkomstig van de dividenduitkeringen van deelneming AAA N.V. toe te schrijven.

KOSTEN

De kostenbegroting van dit ministerie voor het dienstjaar 2023 bedraagt Afl. 85.4 miljoen. Het betreft een afname van Afl. 5.0 miljoen oftewel -6% ten opzichte van 2022. De afname is voornamelijk aan de post bijdragen en afschrijvingen toe te schrijven.

KOSTEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Personeelslasten	18,158	19,164	19,164	19,164	19,164	19,164
<i>Bureau TV</i>	2,207	2,090	2,090	2,090	2,090	2,090
<i>Bureau Cannabis</i>	774	884	884	884	884	884
<i>DVG</i>	7,736	8,061	8,061	8,061	8,061	8,061
<i>Inspectie Volksgezondheid</i>	2,051	2,292	2,292	2,292	2,292	2,292
<i>Kwaliteitsinstituut Gezondheid</i>	100	0	0	0	0	0
<i>Dienst Besmettelijke Ziekten</i>	685	747	747	747	747	747
<i>Epidemiologie en onderzoek</i>	0	9	9	9	9	9
<i>Dienst Gele Koorts en Muskietenbestrijding</i>	2,376	2,705	2,705	2,705	2,705	2,705
<i>Hygiënische Dienst</i>	1,549	1,632	1,632	1,632	1,632	1,632
<i>Veterinaire Dienst</i>	679	745	745	745	745	745
Goederen en diensten	18,939	21,076	21,078	21,078	21,078	21,078
<i>Bureau TV</i>	1,473	3,604	3,604	3,604	3,604	3,604
<i>Bureau Cannabis</i>	609	609	609	609	609	609
<i>DVG</i>	5,114	5,118	5,118	5,118	5,118	5,118
<i>Inspectie Volksgezondheid</i>	358	359	359	359	359	359
<i>Kwaliteitsinstituut Gezondheid</i>	266	266	266	266	266	266
<i>Jeugdgezondheidszorg</i>	764	764	764	764	764	764
<i>Dienst Besmettelijke Ziekten</i>	397	397	397	397	397	397
<i>Epidemiologie en onderzoek</i>	133	133	133	133	133	133
<i>Dienst Gele Koorts en Muskietenbestrijding</i>	419	419	419	419	419	419
<i>Hygiënische Dienst</i>	318	318	318	318	318	318
<i>Veterinaire Dienst</i>	290	291	291	291	291	291
<i>Overig VT</i>	8,800	8,800	8,800	8,800	8,800	8,800
Subsidies	4,850	5,443	5,443	5,443	5,443	5,443
<i>DVG</i>	4,850	5,443	5,443	5,443	5,443	5,443
Overdrachten	150	150	150	150	150	150
<i>DVG</i>	150	150	150	150	150	150
Bijdragen en afschrijvingen	48,277	39,532	39,532	39,532	39,532	39,532
<i>DVG</i>	1	1	1	1	1	1
<i>Dienst Gele Koorts en Muskietenbestrijding</i>	57	57	57	57	57	57
<i>Veterinaire Dienst</i>	29	29	29	29	29	29
<i>Overig VT</i>	48,191	39,445	39,445	39,445	39,445	39,445
Totaal:	90,375	85,365	85,367	85,367	85,367	85,367

• Bureau Minister van Volksgezondheid en Toerisme

De kosten van het Bureau worden voor dienstjaar 2023 op Afl. 3.8 miljoen geraamd. Ten opzichte van 2022 is dit een afname van Afl. 0.1 miljoen oftewel -3%. Hierna volgt de

onderverdeling van begroting 2023 en een vergelijking ten opzichte van het dienstjaar 2022:

KOSTEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	1,783	1,825	42	2%	1,825	1,825	1,825	1,825
4200 Werkgeversbijdragen	424	265	-159	-38%	265	265	265	265
4300 Goederen en diensten	1,473	3,604	2,132	145%	3,604	3,604	3,604	3,604
Totaal:	3,680	5,694	2,014	55%	5,694	5,694	5,694	5,694

Hoofdkostensoort Goederen en diensten toont een verhoging van Afl. 2.1 miljoen oftewel 145% ten opzichte van dienstjaar 2022, voornamelijk door een verhoging in de raming onder de kostensoort overige kosten. Hieronder worden geraamd de kosten van schadevergoeding en rente (2.1 miljoen) in de zaak Toffanelli, die het Land in 2023 dient te betalen.

- **Bureau Cannabis**

Ter uitvoering van het beleid inzake medicinale cannabis werd het Bureau Cannabis ingesteld. Voor dienstjaar 2023 wordt een raming van Afl. 1.5 miljoen opgevoerd. Ten opzichte van 2022 is dit een toename van Afl. 0.1 miljoen oftewel +8%. Hierna volgt de onderverdeling van begroting 2023 ten opzichte van het dienstjaar 2022:

KOSTEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	597	698	101	17%	698	698	698	698
4200 Werkgeversbijdragen	177	186	9	5%	186	186	186	186
4300 Goederen en diensten	609	609	0	0%	609	609	609	609
Totaal:	1,383	1,492	110	8%	1,492	1,492	1,492	1,492

Voor dienstjaar 2023 zijn 9 rollover vacatures opgevoerd in de ramingen.

- **Directie Volksgezondheid**

De kosten van de Directie Volksgezondheid worden voor het dienstjaar 2023 op Afl. 18.7 miljoen geraamd. Vergeleken met de begroting van 2022 is dit een toename van Afl. 0.9 miljoen. De toename is voornamelijk aan de post personeel en aan de post subsidies toe te schrijven. Hierna volgt de onderverdeling van begroting 2023 en een vergelijking t.o.v. 2022:

KOSTEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	5,527	6,430	903	16%	6,430	6,430	6,430	6,430
4200 Werkgeversbijdragen	2,209	1,631	-579	-26%	1,631	1,631	1,631	1,631
4300 Goederen en diensten	5,114	5,118	4	0%	5,118	5,118	5,118	5,118
4600 Subsidies	4,850	5,443	593	12%	5,443	5,443	5,443	5,443
4629 Overdrachten buitenland	150	150	0	0%	150	150	150	150
4700 Bijdragen en afschrijvingen	1	1	0	0%	1	1	1	1
Totaal:	17,850	18,773	923	5%	18,773	18,773	18,773	18,773

- **Inspectie Volksgezondheid**

De kosten van de Inspectie Volksgezondheid worden voor het dienstjaar 2022 op Afl. 2.7 miljoen geraamd. Ten opzichte van 2022 is dit een minimale toename van Afl. 0.2 miljoen oftewel +10%. Hierna volgt de onderverdeling van begroting 2023 en een vergelijking t.o.v. 2022:

KOSTEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	1,615	1,804	188	12%	1,804	1,804	1,804	1,804
4200 Werkgeversbijdragen	436	488	52	12%	488	488	488	488
4300 Goederen en diensten	358	359	1	0%	359	359	359	359
Totaal:	2,410	2,650	241	10%	2,650	2,650	2,650	2,650

- **Kwaliteitsinstituut Gezondheid**

Ter uitvoering van het beleid inzake kwaliteitscontrole ten behoeve van de gezondheid dient het Kwaliteitsinstituut Gezondheid ingesteld te worden. Voor dienstjaar 2023 wordt een raming van Afl. 0.3 miljoen opgevoerd. Hierna volgt de onderverdeling van begroting 2023 ten opzichte van het dienstjaar 2022:

KOSTEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	100	0	-100	-100%	0	0	0	0
4300 Goederen en diensten	266	266	0	0%	266	266	266	266
Totaal:	366	266	-100	-27%	266	266	266	266

- **Jeugdgezondheidszorg**

De kosten van de Jeugdgezondheidszorg worden voor het dienstjaar 2022 op Afl. 0.8 miljoen geraamd. Ten opzichte van 2022 is dit een minimale afname. Het personeel van de Jeugdgezondheidszorg vallen nog steeds onder de Directie Volksgezondheid. Hierna volgt de onderverdeling van begroting 2023 en een vergelijking t.o.v. 2022:

KOSTEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4300 Goederen en diensten	764	764	-1	0%	764	764	764	764
Totaal:	764	764	-1	0%	764	764	764	764

- **Dienst Besmettelijke Ziekten**

De begroting van Dienst Besmettelijke Ziekten wordt voor het dienstjaar 2023 op Afl. 1.1 miljoen geraamd en dit is een minimale toename van Afl. 0.06 miljoen oftewel +6% ten opzichte van begroting 2022. Hierna volgt de onderverdeling van begroting 2023 en een vergelijking t.o.v. 2022:

KOSTEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	530	581	52	10%	581	581	581	581
4200 Werkgeversbijdragen	155	166	11	7%	166	166	166	166
4300 Goederen en diensten	397	397	0	0%	397	397	397	397
Totaal:	1,082	1,144	62	6%	1,144	1,144	1,144	1,144

- **Epidemiologie en onderzoek**

De begroting van Epidemiologie en Onderzoek wordt voor het dienstjaar 2023 op Afl. 0.1 miljoen geraamd met een minimale toename vergeleken met begroting 2022. Hierna volgt de onderverdeling van begroting 2023 en een vergelijking ten opzichte van het dienstjaar 2022:

KOSTEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	0	9	9	100%	9	9	9	9
4200 Werkgeversbijdragen	0	0	0	0%	0	0	0	0
4300 Goederen en diensten	133	133	0	0%	133	133	133	133
Totaal:	133	143	9	7%	143	143	143	143

- **Dienst Gele Koorts en Muskietenbestrijding**

De begroting 2023 van Dienst Gele Koorts en Muskietenbestrijding wordt op Afl. 3.2 miljoen geraamd en is een toename van Afl. 0.3 miljoen oftewel +12% ten opzichte van begroting 2022. De toename is aan de personeelskosten toe te schrijven. Hierna volgt de onderverdeling van begroting 2023 en een vergelijking ten opzichte van het dienstjaar 2022:

KOSTEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	1,846	2,106	261	14%	2,106	2,106	2,106	2,106
4200 Werkgeversbijdragen	530	599	69	13%	599	599	599	599
4300 Goederen en diensten	419	419	0	0%	419	419	419	419
4700 Bijdragen en afschrijvingen	57	57	0	0%	57	57	57	57
Totaal:	2,851	3,180	329	12%	3,180	3,180	3,180	3,180

- **Hygiënische Dienst**

De begroting van de Hygiënische Dienst wordt voor het dienstjaar 2023 op Afl. 1.9 miljoen geraamd welke ten opzichte van 2022 een toename is van Afl. 0.08 miljoen oftewel +4%. De toename is voornamelijk aan de personeelskosten toe te schrijven. Hierna volgt de onderverdeling van begroting 2023 en een vergelijking ten opzichte van het dienstjaar 2022:

KOSTEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	1,203	1,270	67	100%	1,270	1,270	1,270	1,270
4200 Werkgeversbijdragen	346	362	16	0%	362	362	362	362
4300 Goederen en diensten	318	318	0	0%	318	318	318	318
Totaal:	1,867	1,950	83	4%	1,950	1,950	1,950	1,950

- **Veterinaire Dienst**

De begroting van de Veterinaire Dienst wordt voor het dienstjaar 2023 op Afl. 1.1 miljoen geraamd welke ten opzichte van 2022 een toename is van Afl. 0.06 miljoen oftewel +7%. Hierna volgt de onderverdeling van begroting 2023 en een vergelijking ten opzichte van het dienstjaar 2022:

KOSTEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	534	601	67	13%	601	601	601	601
4200 Werkgeversbijdragen	145	144	-1	-1%	144	144	144	144
4300 Goederen en diensten	290	291	1	0%	291	291	291	291
4700 Bijdragen en afschrijvingen	29	29	0	0%	29	29	29	29
Totaal:	998	1,064	67	7%	1,064	1,064	1,064	1,064

- **Overig Volksgezondheid en Toerisme**

De kosten van Overig Volksgezondheid en Toerisme worden voor het dienstjaar 2023 op Afl. 48.2 miljoen geraamd. Ten opzichte van de begroting 2022 is dit een afname van Afl. 8.7 miljoen oftewel -15%. Deze afname is met name het gevolg van de verlaging van de ramingen onder de post zorg gerelateerde kosten. Hierna volgt de onderverdeling van

begroting 2023 en een vergelijking ten opzichte van het dienstjaar 2022:

KOSTEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4300 Goederen en diensten	8,800	8,800	0	0%	8,800	8,800	8,800	8,800
4700 Bijdragen en afschrijvingen	48,191	39,445	-8,746	-18%	39,445	39,445	39,445	39,445
Totaal:	56,991	48,245	-8,746	-15%	48,245	48,245	48,245	48,245

INVESTERINGEN & KAPITAALUITGAVEN

De totale geraamde investeringen en kapitaaluitgaven voor dienstjaar 2023 bedragen Afl. 0.5 miljoen. De raming is met Afl. 0.2 miljoen verlaagd ten opzichte van 2022. Afl. 500.000 staat centraal geraamd onder de post Overig Volksgezondheid en Toerisme en is bestemd voor diverse noodzakelijke investeringen van dit ministerie. Daarnaast staat onder de post van Veterinaire Dienst onder investeringssoort 6103 bouw en verbouw een bedrag van Afl. 0.05 miljoen geraamd die bestemd is voor de vervanging van de dakbedekking en de faceboard.

INVESTERINGEN EN KAPITAALUITGAVEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	Verschil	%
6100 Onroerende goederen	65	45	-20	-31%
6300 Roerende goederen	166	0	-166	-100%
6400 Overheidsprojecten	500	500	0	0%
Totaal:	731	545	-186	-25%

II.5. MINISTERIE VAN TRANSPORT, INTEGRITEIT, NATUUR EN OUDERENZAKEN

MIDDELEN

De middelenbegroting van dit ministerie voor het dienstjaar 2023 bedraagt Afl. 5.9 miljoen. Onderstaand tabel geeft aan de totale middelen per middelensoort voor het begrotingsjaar 2023 voor dit ministerie.

MIDDELEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Retributies, leges en rechten	1,309	1,128	1,128	1,128	1,128	1,128
<i>DLVV</i>	<i>350</i>	<i>350</i>	<i>350</i>	<i>350</i>	<i>350</i>	<i>350</i>
<i>DTP</i>	<i>959</i>	<i>778</i>	<i>778</i>	<i>778</i>	<i>778</i>	<i>778</i>
Rechten, boeten en overig	4,900	4,805	4,805	4,805	4,805	4,805
<i>Directie Luchtvaart</i>	<i>1,400</i>	<i>1,304</i>	<i>1,304</i>	<i>1,304</i>	<i>1,304</i>	<i>1,304</i>
<i>Directie Scheepvaart</i>	<i>2,500</i>	<i>2,500</i>	<i>2,500</i>	<i>2,500</i>	<i>2,500</i>	<i>2,500</i>
<i>Overig TINO</i>	<i>1,000</i>	<i>1,000</i>	<i>1,000</i>	<i>1,000</i>	<i>1,000</i>	<i>1,000</i>
Overige ontvangsten	12	12	12	12	12	12
<i>Bureau Min TINO</i>	<i>12</i>	<i>12</i>	<i>12</i>	<i>12</i>	<i>12</i>	<i>12</i>
Totaal:	6,221	5,945	5,945	5,945	5,945	5,945

- **Bureau Minister Transport, Integriteit, Natuur en Ouderenzaken**

De door de Minister af te dragen pensioenpremie staat geraamd onder de middelenpost overige ontvangsten, en bedraagt Afl. 12.000.

MIDDELEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
8921 Pensioenbijdragen	12	12	0		12	12	12	12
8900 Overige ontvangsten	12	12	0		12	12	12	12
Totaal:	12	12	0		12	12	12	12

- **Directie Landbouw, Veeteelt en Visserij**

Opbrengsten in verband met het verkopen van landbouw- en bedammingsmaterialen, varkens, pluimvee, veevoer, vismaterialen aan vissers en andere landbouw-, veeteelt- en visserijproducten, staan geraamd onder de middelenpost retributies, leges en rechten. In totaal bedraagt deze raming Afl. 350.000.

MIDDELEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
8312 Retributies en leges	350	350	0		350	350	350	350
8300 Retributies, leges en rechten	350	350	0		350	350	350	350
Totaal:	350	350	0		350	350	350	350

- **Departamento Transporte Publico**

Opbrengsten in verband met vernieuwen van diverse vergunningen zoals taxi, bus, verhuurwagens, toerwagens en ongeregeld vervoer staan geraamd onder de middelenpost retributies, leges en rechten. In totaal bedraagt deze raming Afl. 778.000.

MIDDELEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
8312 Retributies en leges	959	778	-181	(19)	778	778	778	778
8300 Retributies, leges en rechten	959	778	-181	(19)	778	778	778	778
Totaal:	959	778	-181	(19)	778	778	778	778

- **Directie Luchtvaart**

Onder de middelenpost rechten, boeten en overig staat de raming ten behoeve van de International Air Safety Office (IASO) in het kader van de coördinatie van de registratie buitenlandse vliegtuigen. Het laatstgenoemde bedraagt Afl. 1.3 miljoen.

MIDDELEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
8413 Dienstverlening derden	1,400	1,304	-96	(7)	1,304	1,304	1,304	1,304
8400 Rechten, boeten en overig	1,400	1,304	-96	(7)	1,304	1,304	1,304	1,304
Totaal:	1,400	1,304	-96	(7)	1,304	1,304	1,304	1,304

- **Overig Transport, Integriteit, Natuur en Ouderenzaken**

Ramingen met betrekking tot te verwachten ontvangsten in het kader van A.O.V.-uitkeringen van personen welke voor rekening van het Land in diverse bejaardentehuizen worden verpleegd, staan geraamd onder de middelenpost rechten, boeten & overig en bedragen Afl. 2.5 miljoen. Voorlopig is deze ontvangst onder de post Overig Transport,

Natuur, Integriteit en Ouderenzaken geraamd daar de Directie Ouderenzaken vooralsnog in oprichting is

MIDDELEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
8412 Bijdrage in kosten	2,500	2,500	0	-	2,500	2,500	2,500	2,500
8400 Rechten, boeten en overig	2,500	2,500	0	-	2,500	2,500	2,500	2,500
Totaal:	2,500	2,500	0	-	2,500	2,500	2,500	2,500

• **Directie Scheepvaart**

De te verwachten opbrengsten havenmeester in het kader van ship to ship operations, bunkeren operations en anchorage operations in de territoriale wateren van Aruba, zijn geraamd voor Afl. 1.0 miljoen onder de middelenpost rechten, boeten & overig.

MIDDELEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
8431 Overige middelen	1,000	1,000	0	-	1,000	1,000	1,000	1,000
8400 Rechten, boeten en overig	1,000	1,000	0	-	1,000	1,000	1,000	1,000
Totaal:	1,000	1,000	0	-	1,000	1,000	1,000	1,000

KOSTEN

KOSTEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Personeelslasten	15,966	20,710	20,710	20,710	20,710	20,710
<i>Bureau TINO</i>	1,992	2,252	2,252	2,252	2,252	2,252
<i>Inspectie Scheep- en luchtvaart</i>	515	672	672	672	672	672
<i>Directie luchtvaart</i>	4,233	5,454	5,454	5,454	5,454	5,454
<i>Meteorologische dienst</i>	1,038	1,184	1,184	1,184	1,184	1,184
<i>Directie Scheepvaart</i>	1,275	1,834	1,834	1,834	1,834	1,834
<i>DTP</i>	1,767	2,137	2,137	2,137	2,137	2,137
<i>DLVV</i>	2,010	2,212	2,212	2,212	2,212	2,212
<i>Directie Natuur en Milieu</i>	1,490	1,629	1,629	1,629	1,629	1,629
<i>Bureau City Inspector</i>	883	1,340	1,340	1,340	1,340	1,340
<i>Serlimar</i>	84	101	101	101	101	101
<i>BIA</i>	680	764	764	764	764	764
<i>Directie Ouderenzorg</i>	0	1,132	1,132	1,132	1,132	1,132
Goederen en diensten	32,671	32,671	32,328	29,383	29,438	29,438
<i>Bureau TINO</i>	903	903	903	903	903	903
<i>Inspectie Scheep- en luchtvaart</i>	142	142	142	142	142	142
<i>Directie luchtvaart</i>	1,004	1,004	1,004	1,004	1,004	1,004
<i>Meteorologische dienst</i>	339	339	339	339	339	339
<i>Directie Scheepvaart</i>	524	524	524	524	524	524
<i>DTP</i>	408	408	408	408	408	408
<i>DLVV</i>	2,235	2,235	2,235	2,235	2,235	2,235
<i>Directie Natuur en Milieu</i>	514	514	514	514	514	514
<i>Bureau City Inspector</i>	673	673	427	452	477	477
<i>Serlimar</i>	24,716	24,249	24,249	21,249	21,249	21,249
<i>BIA</i>	319	319	689	719	749	749
<i>Directie Ouderenzorg</i>	895	895	895	895	895	895
<i>Overig TINO</i>		467	0	0	0	0
Subsidies	32,106	34,361	34,361	34,361	34,361	34,361
<i>Arubus N.V.</i>	8,275	10,588	10,588	10,588	10,588	10,588
<i>DLVV</i>	10	10	10	10	10	10
<i>Directie Natuur en Milieu</i>	2,592	2,715	2,715	2,715	2,715	2,715
<i>Overig TINO</i>	21,229	21,048	21,048	21,048	21,048	21,048
Overdrachten	551	537	537	537	537	537
<i>Meteorologische dienst</i>	515	515	515	515	515	515
<i>Directie Natuur en Milieu</i>	36	22	22	22	22	22
Bijdragen en afschrijvingen	1,264	1,264	1,264	1,264	1,264	1,264
<i>Bureau TINO</i>	1	1	1	1	1	1
<i>Inspectie Scheep- en luchtvaart</i>	39	39	39	39	39	39
<i>Directie luchtvaart</i>	178	178	178	178	178	178
<i>Meteorologische dienst</i>	62	62	62	62	62	62
<i>DTP</i>	98	98	98	98	98	98
<i>DLVV</i>	161	161	161	161	161	161
<i>Overig TINO</i>	725	725	725	725	725	725
Totaal:	82,557	89,543	89,200	86,254	86,309	86,309

- **Bureau van de Minister van Transport, Integriteit, Natuur en Ouderenzaken**

De kosten van het bureau worden voor dienstjaar 2023 geraamd op Afl. 3.1 miljoen. Ten opzichte van 2022 zijn de kosten met Afl. 259.900 toegenomen, oftewel 9%.

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	1,606	2,034	428	27%	2,034	2,034	2,034	2,034
4200 Werkgeversbijdragen	386	218	-168	-44%	218	218	218	218
4300 Goederen en diensten	903	903	0		903	903	903	903
4700 Bijdragen en afschrijvingen	1	1	0		1	1	1	1
Totaal:	2,896	3,156	260	9%	3,156	3,156	3,156	3,156

Onder de post goederen en diensten is o.a. als raming opgenomen:

- Reis- en verblijfkosten: in het kader van bijwonen van symposium, conferenties en vergaderingen in het buitenland is een bedrag van Afl. 80.000 geraamd.
- Voorlichting en promotie: in het kader van voorlichting is er een raming ten bedrage van Afl. 70.000 opgenomen.
- Deskundig advies: een raming ten bedrage van Afl. 450.000 is bestemd voor het inhuren van externe deskundigen.

- **Inspectie Scheep- en Luchtvaart**

De totale kosten van de Inspectie Scheep- en Luchtvaart voor 2023 bedragen Afl. 852.100. Ten opzichte van 2022 zijn de kosten met Afl. 156.900 toegenomen.

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	405	540	135	33%	540	540	540	540
4200 Werkgeversbijdragen	110	131	22	20%	131	131	131	131
4300 Goederen en diensten	142	142	0		142	142	142	142
4700 Bijdragen en afschrijvingen	39	39	0		39	39	39	39
Totaal:	695	852	157	23%	852	852	852	852

Onder goederen en diensten is er rekening gehouden met een raming voor o.a.:

- Huur gebouwen: kosten in verband met huur gebouw van de IBSL gelegen te Rumbastraat 19 ten bedrage van Afl. 46.800 per jaar.

- **Overig Transport, Integriteit, Natuur en Ouderenzaken**

De totale raming ten behoeve van Overig Transport, Integriteit, Natuur en Ouderenzaken bedraagt Afl. 22.2 miljoen. Ten opzichte van 2022 zijn de kosten met Afl. 287.300 toegenomen.

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4300 Goederen en diensten	0	467	467					
4600 Subsidies	21,229	21,048	-180	-1%	21,048	21,048	21,048	21,048
4700 Bijdragen en afschrijvingen	725	725	0		725	725	725	725
Totaal:	21,954	22,241	287	1%	21,774	21,774	21,774	21,774

De “algemene subsidie” ten behoeve van de Fundashon pa nos Grandinan en de SABA ten bedrage van in totaal Afl. 20.8 miljoen en het “project subsidie” ten behoeve van Cas Marie ten bedrage van Afl. 164.000 worden voorlopig hier geraamd, daar de Directie Ouderenzaken vooralsnog in oprichting is.

- **Directie Luchtvaart**

De totale raming ten behoeve van de Directie Luchtvaart bedraagt Afl. 6.6 miljoen. Ten opzichte van 2022 zijn de kosten met Afl. 1.2 miljoen toegenomen, oftewel met 23%.

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	3,291	4,367	1,076	33%	4,367	4,367	4,367	4,367
4200 Werkgeversbijdragen	942	1,087	146	15%	1,087	1,087	1,087	1,087
4300 Goederen en diensten	1,004	1,004	0		1,004	1,004	1,004	1,004
4700 Bijdragen en afschrijvingen	178	178	0		178	178	178	178
Totaal:	5,415	6,637	1,221	23%	6,637	6,637	6,637	6,637

Bij de post personeel zijn er 3 rollover vacatures geraamd ten bedrage van in totaal Afl. 191.000 en aan overwerkvergoeding is er Afl. 24.000 opgenomen. Bij de post goederen en diensten is er rekening gehouden met een raming voor o.a.:

- Deskundig advies: een raming van Afl. 100.000 is opgenomen ten behoeve van het inhuren van externe deskundigen.
- Overige uitbestedingen: kosten in het kader van o.a. schoonmaakwerkzaamheden en vuilnisophaal welke uitbesteed zijn ten bedrage van Afl. 65.000.

- **Meteorologische Dienst**

De totale raming ten behoeve van de Meteorologische Dienst bedraagt Afl. 2 miljoen. Ten opzichte van 2022 zijn de kosten met Afl. 145.700 toegenomen, oftewel met 7%.

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	798	953	156	20%	953	953	953	953
4200 Werkgeversbijdragen	240	230	-10	-4%	230	230	230	230
4300 Goederen en diensten	339	339	0		339	339	339	339
4629 Overdrachten buitenland	515	515	0		515	515	515	515
4700 Bijdragen en afschrijvingen	62	62	0		62	62	62	62
Totaal:	1,954	2,099	146	7%	2,099	2,099	2,099	2,099

Bij de goederen en diensten is er rekening gehouden met:

- Een raming ten behoeve van deskundig advies ten bedrage van Afl. 135.000 en het betreft kosten in verband met afgesloten dienstverleningsovereenkomsten.
- Bij overdrachten buitenland is er rekening gehouden met de internationale samenwerkingsovereenkomst tussen de Meteorologische dienst Aruba en de Meteorologische dienst Nederland, de internationale software Visala Oyj en het onderhoud daarvan voor een totaal bedrag van Afl. 515.000.

- **Directie Scheepvaart**

De totale raming ten behoeve van de Directie Scheepvaart bedraagt Afl. 2.3 miljoen. Ten opzichte van 2022 zijn de kosten met Afl. 558.300 toegenomen, oftewel met 31%.

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	999	1,485	486	49%	1,485	1,485	1,485	1,485
4200 Werkgeversbijdragen	277	349	72	26%	349	349	349	349
4300 Goederen en diensten	524	524	0		524	524	524	524
Totaal:	1,799	2,358	558	31%	2,358	2,358	2,358	2,358

Bij de post goederen en diensten is er rekening gehouden met een raming voor o.a.:

- Huur gebouwen: kosten in verband met huur gebouw van de Directie Scheepvaart gelegen te Italiëstraat 20 ten bedrage van Afl. 209.00 per jaar.

- **Departamento Transporte Publico**

De totale raming ten behoeve van de DTP bedraagt Afl. 2.6 miljoen. Ten opzichte van 2022 zijn de kosten met Afl. 369.200 toegenomen, oftewel met 16%.

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	1,394	1,687	293	21%	1,687	1,687	1,687	1,687
4200 Werkgeversbijdragen	374	450	76	20%	450	450	450	450
4300 Goederen en diensten	408	408	0		408	408	408	408
4700 Bijdragen en afschrijvingen	98	98	0		98	98	98	98
Totaal:	2,274	2,643	369	16%	2,643	2,643	2,643	2,643

Onder de post goederen en diensten is o.a. geraamd:

- Huurkosten gebouwen: huurkosten ten bedrage van Afl. 101.100 per jaar voor het huurlokaal gelegen te Italiëstraat 20.

Bij de post bijdragen en afschrijvingen is geraamd:

- Verrekening en bijdragen: een raming ten bedrage van Afl. 98.300 is opgenomen voor begrotingsjaar 2022 in het kader van doorbelastingen met de DIA.

- **Arubus N.V.**

De subsidies ten behoeve van vervoer aan de Arubus bedraagt Afl. 10.5 miljoen

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4600 Subsidies	8,275	10,588	2,313	28%	10,588	10,588	10,588	10,588
Totaal:	8,275	10,588	2,313	28%	10,588	10,588	10,588	10,588

- **Directie Landbouw, Veeteelt en Visserij**

De totale raming ten behoeve van de DLVV bedraagt Afl. 4.6 miljoen. Ten opzichte van 2022 zijn de kosten met Afl. 202.000 toegenomen, oftewel met 5%.

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	1,569	1,776	207	13%	1,776	1,776	1,776	1,776
4200 Werkgeversbijdragen	441	436	-5	-1%	436	436	436	436
4300 Goederen en diensten	2,235	2,235	0		2,235	2,235	2,235	2,235
4600 Subsidies	10	10	0		10	10	10	10
4700 Bijdragen en afschrijvingen	161	161	0		161	161	161	161
Totaal:	4,415	4,617	202	5%	4,617	4,617	4,617	4,617

Onder de post goederen en diensten is o.a. opgenomen:

- Huur bedrijfsmiddelen: een raming ten bedrage van Afl. 230.000 is opgenomen voor het huren van 1 multifunctioneel backhoe, onderhoud van zwaar materiaal en een contractuele verplichting ten behoeve van een GPS locator service.
- Bewakingsdiensten: contractuele verplichten ten behoeve van 24 uur per dag bewakingsdiensten ten bedrage van Afl. 315.000 per jaar.

- **Directie Natuur en Milieu**

De totale raming ten behoeve van de DNM bedraagt Afl. 4.8 miljoen. Ten opzichte van 2022 zijn de kosten met Afl. 248.900 toegenomen, oftewel met 5%.

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	1,164	1,313	148	13%	1,313	1,313	1,313	1,313
4200 Werkgeversbijdragen	326	317	-9	-3%	317	317	317	317
4300 Goederen en diensten	514	514	0		514	514	514	514
4600 Subsidies	2,592	2,715	123	5%	2,715	2,715	2,715	2,715
4629 Contributies buitenland	36	22	-14	-38%	22	22	22	22
Totaal:	4,631	4,880	249	5%	4,880	4,880	4,880	4,880

De algemene subsidie ten behoeve van de Stichting Parke Arikok is opgenomen ten bedrage van Afl. 2.7 miljoen en aan overdrachten buitenland is er een raming ten bedrage van Afl. 22.000 opgenomen in het kader van buitenlandse lidmaatschap bij de United Nations Environment Pro.

- **Bureau City Inspector**

De totale raming ten behoeve van de BCI bedraagt Afl. 2 miljoen. Ten opzichte van 2022 zijn de kosten met Afl. 457.000 toegenomen, oftewel met 29%.

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	692	1,105	412	60%	1,105	1,105	1,105	1,105
4200 Werkgeversbijdragen	191	235	45	23%	235	235	235	235
4300 Goederen en diensten	673	673	0		427	452	477	477
Totaal:	1,556	2,013	457	29%	1,767	1,792	1,817	1,817

De kosten aan goederen en diensten in 2023 zijn in het kader van verhuizing, aanschaf van nieuwe computers en dienstwagens. Voor 2024 en 2025 zal er bezuinigd kunnen worden op deze kosten. Voor 2026 zullen er extra kosten zijn in het kader van het aanschaffen van materialen voor het bestrijden van hondenoverlast.

- **Serlimar**

De totale raming ten behoeve van Serlimar S.G. bedraagt Afl. 24.3 miljoen. Ten opzichte van 2022 zijn de kosten met Afl. 450.000 afgenomen.

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	71	88	17	25%	88	88	88	88
4200 Werkgeversbijdragen	13	13	0	0%	13	13	13	13
4300 Goederen en diensten	24,716	24,249	-467	-2%	24,249	21,249	21,249	21,249
Totaal:	24,800	24,350	-450	-2%	24,350	21,350	21,350	21,350

Onder de post goederen en diensten is er een raming opgenomen voor overige uitbestedingen ten bedrage van Afl. 24.2 miljoen als tegemoetkoming van Land ten behoeve van:

- verwerken huishoudelijke afval;
- inzamelen en verwerken kadavers;
- schoonmaak volksfeesten en evenementen;
- inzamelen afval overheidsinstellingen, diensten en toeristische routes;
- beheer Parkietenbos en Seroe Tijshi;
- mantencion bo Bario, en
- verwerken huishoudelijk en commercieel afval

- **Bureau Integriteit Aruba**

De totale raming ten behoeve van de BIA bedraagt Afl. 1 miljoen. Ten opzichte van 2022 zijn de kosten met Afl. 84.100 toegenomen, oftewel met 8%.

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	533	655	123	23%	655	655	655	655
4200 Werkgeversbijdragen	147	109	-39	-26%	109	109	109	109
4300 Goederen en diensten	319	319	0		689	719	749	749
Totaal:	998	1,082	84	8%	1,453	1,483	1,513	1,513

Met betrekking tot de geraamde goederen en diensten worden de jaren 2023 tot en met 2026 beschouwd als de gefaseerde opstart- en investeringsjaren, waarna de kosten ongeveer gelijk kunnen blijven. Verder kan gemeld worden dat:

- Aan opleiding en cursusgeld is ten behoeve van de continuering en versterking van de kwalificaties en capaciteiten van het personeel een raming ten bedrage van Afl. 60.000 opgenomen.
- De raming aan voorlichting en promotie is Afl. 25.000.
- Aan deskundig advies is een raming van Afl. 40.000 opgenomen

- **Directie Ouderenzaken**

Er is een raming van Afl. 2 miljoen opgenomen ten behoeve van de Directie Ouderenzaken vooruitlopend op de oprichting daarvan en in afwachting van het daarbij behorende landsbesluit. De kosten met betrekking tot subsidies en middelen behorende bij deze directie zijn voorlopig onder Overig Transport, Integriteit, Natuur en Ouderszaken geraamd.

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	0	921	921		921	921	921	921
4200 Werkgeversbijdragen	0	212	212		212	212	212	212
4300 Goederen en diensten	895	895	0		895	895	895	895
Totaal:	895	2,027	1,132	127%	2,027	2,027	2,027	2,027

Met betrekking tot de geraamde goederen en diensten, dient het volgende vermeld te worden:

- Ten behoeve van kantoorinventaris is er een raming van Afl. 80.000 opgenomen.
- Aan voorlichting en promotie is de raming Afl. 200.000.
- Voor deskundig advies is er een raming van Afl. 100.000 is opgenomen.

INVESTERINGEN EN KAPITAALUITGAVEN

De geraamde investeringen van dit ministerie voor het dienstjaar 2023 bedraagt Afl. 8.2 miljoen.

INVESTERINGEN & KAPITAALUITGAVEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
Onroerende goederen		1,737	1,737					
Infrastructurele werken		6,000	6,000					
Overheidsprojecten	576	500	-76	-13%	500	500	500	500
Totaal:	576	8,237	7,661	1330%	500	500	500	500

- **Directie Luchtvaart Aruba**

Investering in het kader van aanschaf hefboom en vervanging omheining.

MIDDELEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
6103 Bouw en verbouw		97	97					
6100 Onroerende goederen		97	97					
Totaal:		97	97					

- **Overig Transport, Integriteit, Natuur en Ouderenzaken**

Raming voor centrale investeringen.

INVESTERINGEN & KAPITAALUITGAVEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
6103 Bouw en verbouw		1,640	1,640					
6100 Onroerende goederen		1,640	1,640					
6201 Infrastructurele werken		5,000	5,000					
6200 Infrastructurele werken		5,000	5,000					
6403 Projecten (inbreng AUA)	576	500	-76	-13%	500	500	500	500
6400 Overheidsprojecten	576	500	-76	-13%	500	500	500	500
Totaal:	576	7,140	6,564	1140%	500	500	500	500

II.6. MINISTERIE VAN ONDERWIJS EN SPORT

MIDDELEN

De geraamde middelen van dit ministerie voor het dienstjaar 2023 bedragen in totaal Afl. 640.100 en is onder te verdelen als volgt:

MIDDELEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Retributies, leges en rechten	65	80	80	80	80	80
<i>Naturalisatietoets</i>	25	40	40	40	40	40
<i>Biblioteca Nacional Aruba</i>	40	40	40	40	40	40
Rechten, boeten en overig	408	545	545	545	545	545
<i>Directie Onderwijs</i>	400	400	400	400	400	400
<i>IBISA</i>	8	75	75	75	75	75
<i>Overig bevordering studie Aruba</i>	0	70	70	70	70	70
Andere dan belasting opbrengsten	27	0	0	0	0	0
Overige ontvangsten	15	15	15	15	15	15
<i>Bureau Min OS</i>	15	15	15	15	15	15
Totaal:	515	640	640	640	640	640

- **Bureau Minister Onderwijs en Sport**

De door de Minister af te dragen pensioenpremie.

MIDDELEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
8921 Pensioenbijdragen	15	15	0		15	15	15	15
8900 Overige ontvangsten	15	15	0		15	15	15	15
Totaal:	15	15	0		15	15	15	15

- **Directie Onderwijs**

De raming van de inkomsten van examengelden.

MIDDELEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
8412 Bijdragen in kosten	400	400	0		400	400	400	400
8400 Rechten, boeten en overig	400	400	0		400	400	400	400
Totaal:	400	400	0		400	400	400	400

- **Naturalisatietoets**

Opbrengsten in het kader van het afleggen van de naturalisatietoets deel I en II en herkansing I en II.

MIDDELEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
8312 Retributies en leges	25	40	15	60	40	40	40	40
8300 Retributies, leges en rechten	25	40	15	60	40	40	40	40
Totaal:	25	40	15	60	40	40	40	40

- **Biblioteca Nacional Aruba**

De opbrengsten in het kader van de retributiebesluit Nationale Bibliotheek Aruba (AB 1987, no.17).

MIDDELEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
8312 Retributies en leges	40	40	0		40	40	40	40
8300 Retributies, leges en rechten	40	40	0		40	40	40	40
Totaal:	40	40	0		40	40	40	40

- **Overige bevordering studie Aruba**

De raming van de inkomsten van de exambureaus.

MIDDELEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
8412 Bijdragen in kosten	0	70	70		70	70	70	70
8400 Rechten, boeten en overig	0	70	70		70	70	70	70
Totaal:	0	70	70		70	70	70	70

- **IBISA**

Ontvangsten in het kader van inschrijvingen van evenementen zoals de jaarlijks terugkerend Betico loop, de Turibana loop, de half marathon en de diverse vakantiecamp programma's.

MIDDELEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
8412 Bijdragen in kosten	8	75	68	900	75	75	75	75
8400 Rechten, boeten en overig	8	75	68	900	75	75	75	75
Totaal:	8	75	68	900	75	75	75	75

KOSTEN

KOSTEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Personeelslasten	92,963	98,234	100,292	100,292	100,292	100,292
<i>Bureau OS</i>	1,728	1,336	3,251	3,251	3,251	3,251
<i>Directie Onderwijs</i>	6,394	6,677	6,677	6,677	6,677	6,677
<i>Dienst Publieke Scholen</i>	1,165	1,449	1,449	1,449	1,449	1,449
<i>Bureau Meldpunt Leerplicht</i>	908	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000
<i>Dienst Inspectie Onderwijs</i>	1,482	1,668	1,811	1,811	1,811	1,811
<i>Bureau Multidisciplinair Centrum</i>	1,900	2,316	2,316	2,316	2,316	2,316
<i>DUOS</i>	0	205	205	205	205	205
<i>Openbaar Kleuter Onderwijs</i>	4,021	4,199	4,199	4,199	4,199	4,199
<i>Openbaar Basisonderwijs</i>	16,391	16,775	16,775	16,775	16,775	16,775
<i>Openbaar Speciaal Onderwijs</i>	14,122	14,468	14,468	14,468	14,468	14,468
<i>Bijzonder Speciaal Onderwijs</i>	254	110	110	110	110	110
<i>Openbaar Middelbaar Onderwijs</i>	12,623	12,889	12,889	12,889	12,889	12,889
<i>MAVO Openbare Avondleergangen</i>	169	190	190	190	190	190
<i>Technisch Onderwijs en MAVO, HAVO en VWO Avondleergangen</i>	101	503	503	503	503	503
<i>EPI-sector Economie</i>	3,548	3,909	3,909	3,909	3,909	3,909
<i>EPI-stafbureau</i>	3,971	4,065	4,065	4,065	4,065	4,065
<i>EPI-sector Horeca</i>	2,864	3,009	3,009	3,009	3,009	3,009
<i>EPI-sector Techniek</i>	3,538	3,856	3,856	3,856	3,856	3,856
<i>EPI-sector DGO</i>	3,304	3,615	3,615	3,615	3,615	3,615
<i>Instituto Pedagogico Arubano</i>	7,165	7,179	7,179	7,179	7,179	7,179
<i>Overig Bevordering Studie Aruba</i>	54	552	552	552	552	552
<i>Overig Bevordering Studie Buitenland</i>	400	500	500	500	500	500
<i>Biblioteca National Aruba</i>	4,653	4,949	4,949	4,949	4,949	4,949
<i>IBISA</i>	2,209	2,817	2,817	2,817	2,817	2,817
Goederen en diensten	24,711	24,711	24,711	24,711	24,711	24,711
<i>Bureau OS</i>	890	890	890	890	890	890
<i>Directie Onderwijs</i>	2,990	2,990	2,990	2,990	2,990	2,990
<i>Naturalisatie toets</i>	16	16	16	16	16	16
<i>Dienst Publieke Scholen</i>	572	572	572	572	572	572
<i>Bureau Meldpunt Leerplicht</i>	7	7	7	7	7	7
<i>Dienst Inspectie Onderwijs</i>	217	217	217	217	217	217
<i>Bureau Multidisciplinair Centrum</i>	346	346	346	346	346	346
<i>DUOS</i>	620	620	620	620	620	620
<i>Openbaar Kleuter Onderwijs</i>	332	332	332	332	332	332
<i>Openbaar Basisonderwijs</i>	1,236	1,236	1,236	1,236	1,236	1,236
<i>Openbaar Speciaal Onderwijs</i>	715	715	715	715	715	715
<i>Bijzonder Speciaal Onderwijs</i>	3	3	3	3	3	3
<i>Openbaar Middelbaar Onderwijs</i>	1,648	1,648	1,648	1,648	1,648	1,648
<i>Technisch Onderwijs en MAVO, HAVO en VWO Avondleergangen</i>	594	594	594	594	594	594
<i>EPI-sector Economie</i>	291	291	291	291	291	291
<i>EPI-stafbureau</i>	1,137	1,137	1,137	1,137	1,137	1,137
<i>EPI-sector Horeca</i>	527	527	527	527	527	527
<i>EPI-sector Techniek</i>	320	320	320	320	320	320
<i>EPI-sector DGO</i>	292	292	292	292	292	292
<i>EPI Open Leercentrum</i>	172	172	172	172	172	172
<i>Instituto Pedagogico Arubano</i>	692	692	692	692	692	692
<i>Overig Bevordering Studie Aruba</i>	7,360	7,360	7,360	7,360	7,360	7,360
<i>Overig Bevordering Studie Buitenland</i>	30	30	30	30	30	30
<i>Biblioteca National Aruba</i>	1,055	1,055	1,055	1,055	1,055	1,055
<i>Overig Onderwijs & Sport</i>	1,615	1,615	1,615	1,615	1,615	1,615
<i>IBISA</i>	1,038	1,038	1,038	1,038	1,038	1,038
Subsidies	137,460	148,910	148,910	148,910	148,910	148,910
<i>Bijzonder Kleuter Onderwijs</i>	11,077	12,464	12,464	12,464	12,464	12,464
<i>Bijzonder Basisonderwijs</i>	40,195	42,718	42,718	42,718	42,718	42,718
<i>Bijzonder Speciaal Onderwijs</i>	4,261	4,304	4,304	4,304	4,304	4,304

	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Subsidies	137,460	148,910	148,910	148,910	148,910	148,910
<i>Bijzonder MAVO Onderwijs</i>	19,680	21,438	21,438	21,438	21,438	21,438
<i>Bijzonder MAVO, HAVO en VWO Onderwijs</i>	17,477	19,046	19,046	19,046	19,046	19,046
<i>Stichting Educacion Profesional Basico</i>	18,981	20,320	20,320	20,320	20,320	20,320
<i>Technisch Onderwijs en MAVO, HAVO en VWO Avondleergangen</i>	3,277	3,386	3,386	3,386	3,386	3,386
<i>Universiteit van Arubano</i>	11,488	13,053	13,053	13,053	13,053	13,053
<i>Bureaus van de onderwijsstichtingen</i>	6,407	7,047	7,047	7,047	7,047	7,047
<i>Overig Onderwijs & Sport</i>	2,653	2,950	0	0	0	0
<i>IBISA</i>	1,964	2,184	5,134	5,134	5,134	5,134
Overdrachten	114	4	4	4	4	4
<i>Instituto Pedagogico Arubano</i>	27	0	0	0	0	0
<i>Overig Bevordering Studie Aruba</i>	83	0	0	0	0	0
<i>Biblioteca National Aruba</i>	4	4	4	4	4	4
Bijdragen en afschrijvingen	4,415	4,415	4,415	4,415	4,415	4,415
<i>Bureau OS</i>	1	1	1	1	1	1
<i>Directie Onderwijs</i>	870	870	870	870	870	870
<i>Dienst Publieke Scholen</i>	54	54	54	54	54	54
<i>Openbaar Kleuter Onderwijs</i>	47	47	47	47	47	47
<i>Bijzonder Kleuter Onderwijs</i>	67	67	67	67	67	67
<i>Openbaar Basisonderwijs</i>	208	208	208	208	208	208
<i>Bijzonder Basisonderwijs</i>	238	238	238	238	238	238
<i>Bijzonder Speciaal Onderwijs</i>	2	2	2	2	2	2
<i>Openbaar Middelbaar Onderwijs</i>	35	35	35	35	35	35
<i>Bijzonder MAVO Onderwijs</i>	49	49	49	49	49	49
<i>Bijzonder MAVO, HAVO en VWO Onderwijs</i>	70	70	70	70	70	70
<i>EPI-sector Economie</i>	10	10	10	10	10	10
<i>EPI-sector Techniek</i>	30	30	30	30	30	30
<i>Instituto Pedagogico Arubano</i>	3	3	3	3	3	3
<i>Biblioteca National Aruba</i>	325	325	325	325	325	325
<i>Overig Onderwijs & Sport</i>	2,158	2,158	2,158	2,158	2,158	2,158
<i>IBISA</i>	249	249	249	249	249	249
Totaal:	259,662	276,274	278,332	278,332	278,332	278,332

- **Bureau van de Minister van Onderwijs en Sport**

De kosten van het bureau worden voor dienstjaar 2023 geraamd op Afl. 2.2 miljoen. Ten opzichte van 2022 zijn de kosten met Afl. 391.300 afgenomen, oftewel 15%.

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	1,401	1,138	-262	-19%	2,638	2,638	2,638	2,638
4200 Werkgeversbijdragen	327	198	-129	-39%	613	613	613	613
4300 Goederen en diensten	890	890	0		890	890	890	890
4700 Bijdragen en afschrijvingen	1	1	0		1	1	1	1
Totaal:	2,618	2,227	-391	-15%	4,142	4,142	4,142	4,142

- **Directie Onderwijs**

De kosten van de Directie Onderwijs worden op Afl. 10.5 miljoen geraamd. Ten opzichte van 2022 is dit een toename van Afl. 283.200, oftewel 3%.

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	4,821	5,226	405	8%	5,226	5,226	5,226	5,226
4200 Werkgeversbijdragen	1,573	1,451	-122	-8%	1,451	1,451	1,451	1,451
4300 Goederen en diensten	2,990	2,990	0		2,990	2,990	2,990	2,990
4700 Bijdragen en afschrijvingen	870	870	0		870	870	870	870
Totaal:	10,254	10,537	283	3%	10,537	10,537	10,537	10,537

Onder de post goederen en diensten is er een raming opgenomen voor o.a.:

- Overige kosten Onderwijs: een raming van Afl. 1.2 miljoen is opgenomen in het kader van examenverzorging, het complete schoolzwemproject waaronder ook de zweminstructeurs, gesubsidieerde buskaarten, buitenlandse docenten en revisie leermiddelen.
- Innovatieprojecten onderwijs: het betreft een raming van Afl. 800.000 in het kader van implementatie van de Plan Educacion Nacional (PEN), implementatie Open Emis Contract, uitbreiding van de GED programma en voor aanschaf van diverse leermiddelen

- **Dienst Publieke Scholen**

De kosten van de DPS worden op Afl. 2.0 miljoen geraamd. Ten opzichte van 2022 is dit een toename van Afl. 283.800, oftewel 16%.

BEGROTING(in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	907	1,101	194	21%	1,101	1,101	1,101	1,101
4200 Werkgeversbijdragen	258	348	90	35%	348	348	348	348
4300 Goederen en diensten	572	572	0		572	572	572	572
4700 Bijdragen en afschrijvingen	54	54	0		54	54	54	54
Totaal:	1,791	2,075	284	16%	2,075	2,075	2,075	2,075

Voor wat betreft de geraamde goederen en diensten is o.a. het volgende opgenomen:

- Leer- en hulpmiddelen: een raming ten bedrage van Afl. 160.000 is opgenomen.
- Overige kosten onderwijs: kosten in verband met huur ruimtes ten behoeve van het afleggen van examens en ook kosten welke niet specifiek toe te wijzen is aan een specifieke paragraaf binnen het openbare onderwijs ten bedrage van Afl. 176.700.

- **Bureau Meldpunt Leerplicht**

De kosten van de Bureau Meldpunt Leerplicht worden voor 2023 op Afl. 1.0 miljoen geraamd. Ten opzichte van 2022 is dit een toename van Afl. 91.900, oftewel 10%.

BEGROTING(in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	710	792	82	12%	792	792	792	792
4200 Werkgeversbijdragen	198	208	10	5%	208	208	208	208
4300 Goederen en diensten	7	7	0		7	7	7	7
Totaal:	914	1,006	92	10%	1,006	1,006	1,006	1,006

- **Dienst Inspectie Onderwijs**

De kosten van de DIO worden voor 2023 op Afl. 1.8 miljoen geraamd. Ten opzichte van 2022 betreft dit een toename van Afl. 186.000, oftewel 11%.

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	1,153	1,313	160	14%	1,423	1,423	1,423	1,423
4200 Werkgeversbijdragen	329	355	26	8%	388	388	388	388
4300 Goederen en diensten	217	217	0		217	217	217	217
Totaal:	1,698	1,884	186	11%	2,027	2,027	2,027	2,027

Onder goederen en diensten is o.a. geraamd:

- Opleiding en cursusgeld: kosten in verband met de Open EMIS trainingen en opleiding bijzonder opsporingsambtenaar. De opgenomen raming bedraagt Afl. 12.400.
- Reis- en verblijfkosten: kosten van dienstreizen in het kader van samenwerking en overleg Inspectie Curaçao, Bonaire en Sint-Maarten. De opgenomen raming bedraagt Afl. 27.600.
- Huur/lease voertuigen: de opgenomen raming bedraagt Afl. 21.000.
- Overige uitbestedingen: kosten in verband met schoonmaakwerkzaamheden welke uitbesteedt zijn en op basis van m² berekend wordt. De opgenomen raming bedraagt Afl. 6.000.

- **Bureau Multidisciplinair Centrum**

De kosten van de MDC worden voor 2023 op Afl. 2.6 miljoen geraamd. Ten opzichte van 2022 is dit een toename van Afl. 415.500, oftewel 18%.

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	1,468	1,806	338	23%	1,806	1,806	1,806	1,806
4200 Werkgeversbijdragen	432	510	78	18%	510	510	510	510
4300 Goederen en diensten	346	346	0		346	346	346	346
Totaal:	2,246	2,662	416	18%	2,662	2,662	2,662	2,662

Onder de geraamde kosten voor goederen en diensten kan vermeld worden dat:

- Ten behoeve van leer- en hulpmiddelen is er een raming ten bedrage van Afl. 10.000 opgenomen.
- In het kader van deskundig advies is er een bedrag van Afl. 24.000 opgenomen.

- **Dienst Uitvoering Onderwijssubsidie**

De kosten van de DUOS worden voor 2023 op Afl. 824.600 geraamd. Ten opzichte van 2022 is dit een toename van Afl. 205.000, oftewel 33%.

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	0	156	156		156	156	156	156
4200 Werkgeversbijdragen	0	49	49		49	49	49	49
4300 Goederen en diensten	620	620	0		620	620	620	620
Totaal:	620	825	205	33%	825	825	825	825

Met betrekking tot de geraamde goederen en diensten, kan het volgt vermeld worden:

- Huur kantoorinventaris: kosten met betrekking tot diverse software programma's en bijbehorende licenties. De opgenomen raming bedraagt Afl. 20.000.
- Deskundig advies: kosten met betrekking tot het inhuren van externe adviseurs. De raming bedraagt Afl. 200.000.

- **Openbaar Kleuter Onderwijs**

De kosten van het openbaar kleuter onderwijs worden voor 2023 op Afl. 4.5 miljoen geraamd. Ten opzichte van 2022 is dit een toename van Afl. 178.200, oftewel 4%.

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	3,101	3,282	181	6%	3,282	3,282	3,282	3,282
4200 Werkgeversbijdragen	920	917	-3	0%	917	917	917	917
4300 Goederen en diensten	332	332	0		332	332	332	332
4700 Bijdragen en afschrijvingen	47	47	0		47	47	47	47
Totaal:	4,400	4,578	178	4%	4,578	4,578	4,578	4,578

- **Bijzonder Kleuter Onderwijs**

De kosten van de bijzonder kleuter onderwijs voor 2023 worden op Afl. 12.5 miljoen geraamd. Ten opzichte van 2022 is dit een toename van Afl. 1.3 miljoen, oftewel 12%.

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4600 Subsidies	11,077	12,464	1,387	13%	12,464	12,464	12,464	12,464
4700 Bijdragen en afschrijvingen	67	67	0		67	67	67	67
Totaal:	11,144	12,531	1,387	12%	12,531	12,531	12,531	12,531

Onder de “subsidie exploitatiekosten onderwijs” worden geraamd subsidies aan onderwijsstichtingen voor de exploitatiekosten van de bijzondere scholen, conform de Landsverordening Kleuteronderwijs, de Landsverordening Basisonderwijs en de Landsverordening Voortgezet onderwijs, waaronder kosten zoals o.a. uit- en terugzending, lokalenvergoeding, onderhoud gebouwen, overige kosten onderwijs, overige uitbestedingen. Bij de “subsidie salariskosten onderwijs” worden de salariskosten, vergoedingen, kindertoe-lage, vakantie-uitkering, toeslag AOV/AWW en bijdrage APFA van het onderwijzend personeel van de scholen ressorterende onder de respectievelijke onderwijsstichtingen geraamd. De onderverdeling per onderwijsstichting is voor dienstjaar 2023 als volgt:

	4614 Exploitatie Subsidie	4616 Salaris Subsidie
(in AFL. 1000)	2023	2023
Onderwijsstichting:		
SKOA	875	10,388
SPCOA	73	690
SOAZA	32	225
SVEOA	12	169
Totaal:	992	11,472

- **Openbaar Basisonderwijs**

De kosten van het openbaar basisonderwijs worden voor 2023 op Afl. 18.2 miljoen geraamd. Ten opzichte van 2022 is dit een toename van Afl. 383.100, oftewel 2%.

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	12,724	13,368	644	5%	13,368	13,368	13,368	13,368
4200 Werkgeversbijdragen	3,667	3,407	-261	-7%	3,407	3,407	3,407	3,407
4300 Goederen en diensten	1,236	1,236	0	0%	1,236	1,236	1,236	1,236
4700 Bijdragen en afschrijvingen	208	208	0		208	208	208	208
Totaal:	17,835	18,218	383	2%	1,444	1,444	1,444	1,444

- **Bijzonder Basisonderwijs**

De raming opgenomen ten behoeve van het bijzonder basisonderwijs voor het jaar 2023 bedraagt in totaal Afl. 42.9 miljoen. Ten opzichte van 2022 betreft dit een toename van Afl. 2.5 miljoen, oftewel 6%.

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4600 Subsidies	40,195	42,718	2,523	6%	42,718	42,718	42,718	42,718
4700 Bijdragen en afschrijvingen	238	238	0		238	238	238	238
Totaal:	40,434	42,956	2,522	6%	42,956	42,956	42,956	42,956

Onder de “subsidie exploitatiekosten onderwijs” worden geraamd subsidies aan onderwijsstichtingen voor de exploitatiekosten van de bijzondere scholen, conform de Landsverordening Kleuteronderwijs, de Landsverordening Basisonderwijs en de Landsverordening Voortgezet onderwijs, waaronder kosten zoals o.a. uit- en terugzending, lokalenvergoeding, onderhoud gebouwen, overige kosten onderwijs, overige uitbestedingen. Bij de “subsidie salariskosten onderwijs” worden de salariskosten, vergoedingen, kindertoe-lage, vakantie-uitkering, toeslag AOV/AWW en bijdrage APFA van het onderwijzend personeel van de scholen ressorterende onder de respectievelijke onderwijsstichtingen geraamd. De onderverdeling per onderwijsstichting is voor dienstjaar 2023 als volgt:

	4614 Exploitatie Subsidie	4616 Salaris Subsidie
(in AFL. 1000)	2023	2023
Onderwijsstichting:		
SKOA	2,681	36,333
SPCOA	249	2,847
SOAZA	12	596
Totaal:	2,942	39,776

- **Openbaar Speciaal Onderwijs**

De kosten van het openbaar speciaal onderwijs worden voor 2023 op Afl. 15.1 miljoen geraamd. Ten opzichte van 2022 is dit een toename van Afl. 345.300, oftewel 2%.

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	10,998	11,493	494	4%	11,493	11,493	11,493	11,493
4200 Werkgeversbijdragen	3,124	2,975	-149	-5%	2,975	2,975	2,975	2,975
4300 Goederen en diensten	715	715	0		715	715	715	715
Totaal:	14,837	15,182	345	2%	15,182	15,182	15,182	15,182

- **Bijzonder Speciaal Onderwijs**

De kosten van het bijzonder speciaal onderwijs worden voor 2023 op Afl. 4.4 miljoen geraamd. Ten opzichte van 2022 is dit een afname van Afl. 100.200, oftewel 2%.

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	199	85	-114	-57%	85	85	85	85
4200 Werkgeversbijdragen	55	25	-30	-54%	25	25	25	25
4300 Goederen en diensten	3	3	0		3	3	3	3
4600 Subsidies	4,261	4,304	43	1%	4,304	4,304	4,304	4,304
4700 Bijdragen en afschrijvingen	2	2	0		2	2	2	2
Totaal:	4,520	4,420	-100	-2%	4,420	4,420	4,420	4,420

Onder de “subsidie exploitatiekosten onderwijs” worden geraamd subsidies aan onderwijsstichtingen voor de exploitatiekosten van de bijzondere scholen, conform de Landsverordening Kleuteronderwijs, de Landsverordening Basisonderwijs en de Landsverordening Voortgezet onderwijs, waaronder kosten zoals o.a. uit- en terugzending, lokalenvergoeding, onderhoud gebouwen, overige kosten onderwijs, overige uitbestedingen. Bij de “subsidie salariskosten onderwijs” worden de salariskosten, vergoedingen, kindertoe-lage, vakantie-uitkering, toeslag AOV/AWW en bijdrage APFA van het onderwijzend per-soneel van de scholen ressorterende onder de respectievelijke onderwijsstichtingen ge-raamd. De onderverdeling per school stichting is voor 2023 als volgt:

(in AFL. 1000)	4614	4616
	Exploitatie Subsidie	Salaris Subsidie
Onderwijsstichting:	2023	2023
SKOA	67	2,254
SGG	66	1,917
Totaal:	133	4,171

- **Openbaar Middelbaar Onderwijs**

De kosten van het openbaar middelbaar onderwijs worden op Afl. 14.5 miljoen voor 2023 geraamd. Ten opzichte van 2022 is dit een toename van Afl. 265.600, oftewel 2%.

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	9,850	10,266	416	4%	10,266	10,266	10,266	10,266
4200 Werkgeversbijdragen	2,773	2,623	-151	-5%	2,623	2,623	2,623	2,623
4300 Goederen en diensten	1,648	1,648	0		1,648	1,648	1,648	1,648
4700 Bijdragen en afschrijvingen	35	35	0		35	35	35	35
Totaal:	14,307	14,572	266	2%	14,572	14,572	14,572	14,572

- Bijzonder MAVO Onderwijs**

De kosten van de bijzonder mavo onderwijs worden op Afl. 21.4 miljoen geraamd. Ten opzichte van 2022 is dit een toename van Afl.1.7 miljoen, oftewel 9%.

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4600 Subsidies	19,680	21,438	1,758	9%	21,438	21,438	21,438	21,438
4700 Bijdragen en afschrijvingen	49	49	0		49	49	49	49
Totaal:	19,728	21,487	1,758	9%	21,487	21,487	21,487	21,487

Onder de “subsidie exploitatiekosten onderwijs” worden geraamd subsidies aan onderwijsstichtingen voor de exploitatiekosten van de bijzondere scholen, conform de Landsverordening Kleuteronderwijs, de Landsverordening Basisonderwijs en de Landsverordening Voortgezet onderwijs, waaronder kosten zoals o.a. uit- en terugzending, lokalenvergoeding, onderhoud gebouwen, overige kosten onderwijs, overige uitbestedingen. Bij de “subsidie salariskosten onderwijs” worden de salariskosten, vergoedingen, kindertoe-lage, vakantie-uitkering, toeslag AOV/AWW en bijdrage APFA van het onderwijzend personeel van de scholen ressorterende onder de respectievelijke onderwijsstichtingen geraamd. De onderverdeling per onderwijsstichting stichting is voor dienstjaar 2023 als volgt:

	4614 Exploitatie Subsidie	4616 Salaris Subsidie
(in AFL. 1000)		
Onderwijsstichting:	2023	2023
SKOA	1,227	16,171
SPCOA	247	3,793
Totaal:	1,474	19,964

- Bijzonder MAVO, HAVO en VWO Onderwijs**

De kosten van de bijzonder mavo, havo en vwo onderwijs zijn Afl. 19.1 miljoen. Ten opzichte van 2022 is dit een toename van Afl.1.5 miljoen, oftewel 9 %.

BEGROTING (in Afl. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4600 Subsidies	17,477	19,046	1,569	9%	19,046	19,046	19,046	19,046
4700 Bijdragen en afschrijvingen	70	70	0		70	70	70	70
Totaal:	17,547	19,116	1,569	9%	19,116	19,116	19,116	19,116

Onder de “subsidie exploitatiekosten onderwijs” worden geraamd subsidies aan onderwijsstichtingen voor de exploitatiekosten van de bijzondere scholen, conform de Landsverordening Kleuteronderwijs, de Landsverordening Basisonderwijs en de Landsverordening Voortgezet onderwijs, waaronder kosten zoals o.a. uit- en terugzending, lokalenvergoeding, onderhoud gebouwen, overige kosten onderwijs, overige uitbestedingen. Bij de “subsidie salariskosten onderwijs” worden de salariskosten, vergoedingen, kindertoe-lage, vakantie-uitkering, toeslag AOV/AWW en bijdrage APFA van het onderwijzend personeel van de scholen ressorterende onder de respectievelijke onderwijsstichtingen geraamd. De onderverdeling per onderwijsstichting is voor dienstjaar 2023 als volgt:

	4614 Exploitatie Subsidie	4616 Salaris Subsidie
(in AFL. 1000)	2023	2023
Onderwijsstichting:		
SVOA	1,426	12,500
SPCOA	440	1,300
SOC	380	3,000
Totaal:	2,246	16,800

- **Stichting Educacion Profesional Basico**

De kosten van de SEPB worden op Afl. 20.3 miljoen voor 2023 geraamd. Ten opzichte van 2022 is dit een toename van Afl. 1.3 miljoen, oftewel 7%.

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4600 Subsidies	18,981	20,320	1,340	7%	20,320	20,320	20,320	20,320
Totaal:	18,981	20,320	1,340	7%	20,320	20,320	20,320	20,320

Onder de “subsidie exploitatiekosten onderwijs” worden geraamd subsidies aan onderwijsstichtingen voor de exploitatiekosten van de bijzondere scholen, conform de Landsverordening Kleuteronderwijs, de Landsverordening Basisonderwijs en de Landsverordening Voortgezet onderwijs, waaronder kosten zoals o.a. uit- en terugzending, lokalenvergoeding, onderhoud gebouwen, overige kosten onderwijs, overige uitbestedingen. Bij de “subsidie salariskosten onderwijs” worden de salariskosten, vergoedingen, kindertoe-

lage, vakantie-uitkering, toeslag AOV/AWW en bijdrage APFA van het onderwijzend personeel van de scholen ressorterende onder de respectievelijke onderwijsstichtingen geraamd. De onderverdeling per onderwijsstichting is voor dienstjaar 2023 als volgt:

	4614 Exploitatie Subsidie	4616 Salaris Subsidie
(in AFL. 1000)	2023	2023
Onderwijsstichting:		
SEPB	2,170	18,150
Totaal:	2,170	18,150

- **MAVO Openbare Avondleergangen**

De kosten van de bijzonder mavo onderwijs worden voor 2023 op Afl.190.200 geraamd.

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	130	147	17	13%	147	147	147	147
4200 Werkgeversbijdragen	39	43	4	10%	43	43	43	43
Totaal:	169	190	21	12%	190	190	190	190

- **Technisch Onderwijs en MAVO, HAVO en VWO Avondleergangen**

De kosten van het technisch onderwijs en de avondleergangen zijn op Afl. 4.4 miljoen voor 2023 geraamd. Ten opzichte van 2022 is dit een toename van Afl. 510.500, oftewel 13%.

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	3	405	402	12965%	405	405	405	405
4200 Werkgeversbijdragen	98	98	0		98	98	98	98
4300 Goederen en diensten	594	594	0		594	594	594	594
4600 Subsidies	3,277	3,386	109	3%	3,386	3,386	3,386	3,386
Totaal:	3,972	4,483	511	13%	4,483	4,483	4,483	4,483

Onder de "subsidie exploitatiekosten onderwijs" worden geraamd subsidies aan onderwijsstichtingen voor de exploitatiekosten van de bijzondere scholen, conform de Landsverordening Kleuteronderwijs, de Landsverordening Basisonderwijs en de Landsverordening Voortgezet onderwijs, waaronder kosten zoals o.a. uit- en terugzending, lokalenvergoeding, onderhoud gebouwen, overige kosten onderwijs, overige uitbestedingen. Bij de "subsidie salariskosten onderwijs" worden de salariskosten, vergoedingen, kindertoe-lage, vakantie-uitkering, toeslag AOV/AWW en bijdrage APFA van het onderwijzend personeel van de scholen ressorterende onder de respectievelijke onderwijsstichtingen geraamd. De onderverdeling per onderwijsstichting is voor dienstjaar 2023 als volgt:

	4614 Exploitatie Subsidie	4616 Salaris Subsidie
(in AFL. 1000)	2023	2023
Onderwijsstichting:		
SAA	236	3,150
Totaal:	236	3,150

• EPI-Sector Economie

De kosten van de EPI-sector economie worden voor 2023 op Afl. 4.2 miljoen geraamd. Ten opzichte van 2022 is dit een toename van Afl. 361.300, oftewel 9%.

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	2,737	3,048	311	11%	3,048	3,048	3,048	3,048
4200 Werkgeversbijdragen	811	861	50	6%	861	861	861	861
4300 Goederen en diensten	291	291	0		291	291	291	291
4700 Bijdragen en afschrijvingen	10	10	0		10	10	10	10
Totaal:	3,849	4,210	361	9%	4,210	4,210	4,210	4,210

Onder goederen en diensten is o.a. het volgende geraamd:

- Opleiding en cursusgeld: ten behoeve van workshops voor docenten en decanen is er een raming ten bedrage van Afl. 13.300 opgenomen.
- Overige kosten onderwijs: een raming ten bedrage van Afl. 11.000 is opgenomen ten behoeve van gast docenten, invalschoolmaaksters en inval docenten.
- Leer- en hulpmiddelen: hieronder worden de leer- en hulpmiddelen (o.a. aanschaf en onderhoud computers) geraamd ten bedrage van Afl. 157.300.

• EPI-Staffbureau

De kosten van de EPI-sector staffbureau worden voor 2023 op Afl. 5.2 miljoen geraamd. Ten opzichte van 2022 is dit een toename van Afl. 94.600, oftewel 2%.

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	3,065	3,203	138	5%	3,203	3,203	3,203	3,203
4200 Werkgeversbijdragen	906	862	-43	-5%	862	862	862	862
4300 Goederen en diensten	1,137	1,137	0		1,137	1,137	1,137	1,137
Totaal:	5,107	5,202	95	2%	5,202	5,202	5,202	5,202

Onder goederen en diensten is o.a. geraamd:

- Overige kosten onderwijs voor een bedrag van Afl. 400.000
- De bewakingsdiensten worden centraal geraamd ten bedrage van Afl. 165.000.

• EPI-Sector Horeca

De kosten van de EPI-sector horeca worden voor 2023 op Afl. 3.5 miljoen geraamd. Ten opzichte van 2022 is dit een toename van Afl. 144.700, oftewel 4%.

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	2,233	2,395	161	7%	2,395	2,395	2,395	2,395
4200 Werkgeversbijdragen	631	614	-17	-3%	614	-17	0	614
4300 Goederen en diensten	527	527	0		32,184	32,184	32,184	32,184
Totaal:	3,392	3,536	145	4%	35,193	34,562	34,579	35,193

Wat betreft goederen en diensten, kan het volgende worden vermeld:

- Kosten van aanschaf van onderwijsleer- en hulpmiddelen, alsmede onderhoud ervan ten bedrage van Afl. 354.000 per jaar.

• EPI-Sector Techniek

De kosten van de EPI-sector techniek worden voor 2023 op Afl. 4.2 miljoen geraamd. Ten opzichte van 2022 is dit een toename van Afl. 318.000 oftewel 8%.

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	2,742	3,006	264	10%	3,006	3,006	3,006	3,006
4200 Werkgeversbijdragen	796	850	54	7%	850	850	850	850
4300 Goederen en diensten	320	320	0		320	320	320	320
4700 Bijdragen en afschrijvingen	30	30	0		30	30	30	30
Totaal:	3,888	4,206	318	8%	4,206	4,206	4,206	4,206

Onder de post goederen en diensten is o.a. geraamd:

- Overige kosten onderwijs: een raming ten bedrage van Afl. 25.800 is opgenomen ten behoeve van gast docenten, invalschoolmaaksters en inval docenten.
- Leer- en hulpmiddelen: kosten van aanschaf van onderwijsleer- en hulpmiddelen, alsmede onderhoud ervan ten bedrage van Afl. 204.600 per jaar.

• EPI-Sector DGO

De kosten van de EPI-sector DGO worden voor 2023 op Afl. 3.9 miljoen geraamd. Ten opzichte van 2022 is dit een toename van Afl. 310.600 oftewel 9%.

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	2,547	2,816	269	11%	2,816	2,816	2,816	2,816
4200 Werkgeversbijdragen	757	799	42	6%	799	799	799	799
4300 Goederen en diensten	292	292	0		292	292	292	292
Totaal:	3,596	3,907	311	9%	3,907	3,907	3,907	3,907

Onder de post goederen en diensten is o.a. het volgende geraamd:

- Overige kosten onderwijs: een raming ten bedrage van Afl. 28.100 is opgenomen ten behoeve van gast docenten, invalschoolmaaksters en inval docenten.
- Leer- en hulpmiddelen: kosten van aanschaf van onderwijsleer- en hulpmiddelen, alsmede onderhoud ervan ten bedrage van Afl. 186.300 per jaar.

- **EPI Open Leercentrum**

De kosten van de EPI-open leercentrum worden voor 2023 op Afl. 171.800 geraamd. Ten opzichte van 2022 betreft dit geen wijziging.

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4300 Goederen en diensten	172	172	0		172	172	172	172
Totaal:	172	172	0		172	172	172	172

Bij EPI Open Leercentrum is o.a. het volgende geraamd onder de post goederen en diensten:

- Opleiding en cursusgeld: op deze post is geraamd Afl. 23.300.
- Schrijf- en bureaubehoefden: op deze post is geraamd Afl. 48.200 aan de kosten voor computermateriaal en hun bijbehorende licenties.

- **Instituto Pedagogico Arubano**

De raming aan IPA is voor 2023 Afl. 7.8 miljoen.

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	5,603	5,671	69	1%	5,671	5,671	5,671	5,671
4200 Werkgeversbijdragen	1,562	1,508	-55	-3%	1,508	1,508	1,508	1,508
4300 Goederen en diensten	692	692	0		692	692	692	692
4619 Overdrachten binnenland	27	0	-27	-100%	0	0	0	0
4700 Bijdragen en afschrijvingen	3	3	0		3	3	3	3
Totaal:	7,887	7,874	-13	0%	7,874	7,874	7,874	7,874

Bij de post goederen en diensten is o.a. geraamd:

- Opleidingen en cursusgeld: raming ten bedrage van Afl. 7.500 ten behoeve van personeelstraining, cursussen en congressen.
- Reis- en verblijfkosten: raming ten bedrage van Afl. 9.900 ten behoeve van bezoek aan stagelanden en jaarlijkse conferenties van samenwerkende universiteiten in het Caribisch gebied.
- Leer- en hulpmiddelen: kosten van aanschaf van onderwijsleer- en hulpmiddelen, alsmede onderhoud ervan ten bedrage van Afl. 145.800 per jaar.
- Overige kosten onderwijs: raming van Afl. 61.100 in verband met het huren van trailers, studiedagen en verschillende activiteiten.

• **Universiteit van Aruba**

De raming voor de Universiteit bedraagt Afl. 13 miljoen voor 2023. Ten opzichte van 2022 betreft dit een toename van Afl. 1.5 miljoen, oftewel 14%

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4600 Subsidies	11,488	13,053	1,565	14%	13,053	13,053	13,053	13,053
Totaal:	11,488	13,053	1,565	14%	13,053	13,053	13,053	13,053

Onder de “subsidie exploitatiekosten onderwijs” worden geraamd subsidies aan onderwijsstichtingen voor de exploitatiekosten van de bijzondere scholen, conform de Landsverordening Kleuteronderwijs, de Landsverordening Basisonderwijs en de Landsverordening Voortgezet onderwijs, waaronder kosten zoals o.a. uit- en terugzending, lokalenvergoeding, onderhoud gebouwen, overige kosten onderwijs, overige uitbestedingen. Bij de “subsidie salariskosten onderwijs” worden de salariskosten, vergoedingen, kindertoe-lage, vakantie-uitkering, toeslag AOV/AWW en bijdrage APFA van het onderwijzend personeel van de scholen ressorterende onder de respectievelijke onderwijsstichtingen geraamd. De onderverdeling voor 2023 als volgt:

	4614 Exploitatie Subsidie	4616 Salaris Subsidie
(in AFL. 1000)	2023	2023
Onderwijsstichting:		
UvA	2,153	10,900
Totaal:	2,153	10,900

• **Overige Bevordering Studie Aruba**

De raming ten behoeve van overige bevordering studie Aruba bedraagt Afl. 7.9 miljoen. Ten opzichte van 2023 betreft dit een toename van Afl. 415.800, oftewel 6%.

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	25	523	498	2009%	523	523	523	523
4200 Werkgeversbijdragen	29	29	0		29	29	29	29
4300 Goederen en diensten	7,360	7,360	0		7,360	7,360	7,360	7,360
4619 Overdrachten binnenland	83	0	-83	-100%	0	0	0	0
Totaal:	7,496	7,911	416	6%	7,911	7,911	7,911	7,911

Een raming ten bedrage van Afl. 26.000 is opgenomen ten behoeve van stagevergoeding MBO/HBOMWO onder het post vergoedingen e.d. Onder de post goederen en diensten is rekening gehouden met o.a.:

- Huur gebouwen: de huurkosten van de gerenoveerde JFK-gebouw ten bedrage van Afl. 2.9 miljoen conform huurovereenkomst Directie Onderwijs, Unesco, Parlamento Hubenil, Directie Cultuur en daaraan verwante diensten, stichtingen of activiteiten.
- Bewakingsdiensten: kosten van bewaking van de gerenoveerde JFK-gebouw ten bedrage van Afl. 900.000.
- Overige kosten onderwijs: een raming van Afl. 3.3 miljoen ten behoeve van vervoer van schoolkinderen, huur lokaliteiten en overige kosten in het belang van het onderwijs.

- **Overige Bevordering Studie Buitenland**

De raming ten behoeve van overige bevordering studie buitenland bedraagt Afl. 530.000. Ten opzichte van 2023 betreft dit een toename van Afl. 100.000, oftewel 23%.

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	400	500	100	25%	500	500	500	500
4300 Goederen en diensten	30	30	0		30	30	30	30
Totaal:	430	530	100	23%	530	530	530	530

De raming onder de post personeel is ten behoeve van vergoedingen mentoren in Nederland, inclusief reiskosten. Onder de kostenpost goederen en diensten is geraamd:

- Overige uitbesteding: een raming ten bedrage van Afl. 15.000 is opgenomen ten behoeve van voorlichting Aruba-studenten in het buitenland met decentrale opvang.
- Overige kosten: een raming van Afl. 15.000 ten behoeve van kosten in verband met voorbereiding en afscheidsorganisatie Aruba-studenten in het buitenland.

- **Bureaus van de onderwijs stichtingen**

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4600 Subsidies	6,407	7,047	640	10%	7,047	7,047	7,047	7,047
Totaal:	6,407	7,047	640	10%	7,047	7,047	7,047	7,047

Onder de “subsidie exploitatiekosten onderwijs” worden geraamd de kosten in het kader van de tegemoetkoming in de salariskosten van het schoonmaakpersoneel welke in dienst zijn van de schoolbestuur SKOA ten bedrage van Afl. 1.8 miljoen voor het begrotingsjaar 2023. Bij de “subsidie salariskosten onderwijs” worden de salariskosten, vergoedingen, kindertoelage, vakantie-uitkering, toeslag AOV/AWW en bijdrage APFA van het administratief personeel ressorterende onder de respectievelijke onderwijsstichtingen geraamd.

BEGROTING (in AFL. 1000)	4614	4616
	Exploitatie Subsidie 2023	Salaris Subsidie 2023
Bureau SPCOA		600
Bureau SVOA		452
Bureau SKOA		1,500
SKOA schoonmaakpersoneel	1,800	
Bureau SEPB		2,695
Totaal:	1,800	5,247

- **Biblioteca Nacional Aruba**

De raming ten behoeve van de biblioteca nacional bedraagt Afl. 6.3 miljoen. Ten opzichte van 2022 betreft dit een toename van Afl. 296.200, oftewel 5%.

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	3,607	3,880	273	8%	3,880	3,880	3,880	3,880
4200 Werkgeversbijdragen	1,046	1,069	23	2%	1,069	1,069	1,069	1,069
4300 Goederen en diensten	1,055	1,055	0		1,055	1,055	1,055	1,055
4629 Overdrachten buitenland	4	4	0		4	4	4	4
4700 Bijdragen en afschrijvingen	325	325	0		325	325	325	325
Totaal:	6,036	6,333	296	5%	6,333	6,333	6,333	6,333

Onder goederen en diensten is o.a. geraamd:

- Schrijf- en bureaubehoeften ten bedrage van Afl. 71.500
- Kantoorinventaris voor een bedrag van Afl. 66.000

- Huur kantoorinventaris ten bedrage van Afl. 194.500
- Bedrijfsbenodigdheden voor een bedrag van Afl. 278.300
- Huur gebouwen ten bedrage van Afl. 127.000

• Overig Onderwijs & Sport

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4300 Goederen en diensten	1,615	1,615	0		32,184	32,239	32,294	32,294
4600 Subsidies	2,653	2,950	297	11%	0	0	0	0
4700 Bijdragen en afschrijvingen	2,158	2,158	0		2,158	2,158	2,158	2,158
Totaal:	6,426	6,723	297	5%	34,342	34,397	34,452	34,452

Onder goederen en diensten is geraamd:

- Overige kosten onderwijs ten bedrage van Afl. 320.000
- Innovatieprojecten onderwijs binnen het ministerie ten bedrage van Afl. 288.100
- Deskundig advies ten bedrage van Afl. 806.900.

Onder “project subsidie” worden goedgekeurde projecten van de instellingen van openbaar nut niet zijnde onderwijs en openbaar vervoer opgenomen ter subsidie, waaronder onderhoudsprojecten ten behoeve van de Fundashon Facilidadnan Deportivo wordt opgenomen ten bedrage van Afl. 2.9 miljoen.

• IBISA

De raming voor IBISA bedraagt Afl. 6.2 miljoen voor 2023. Ten opzichte van 2022 betreft dit een toename van Afl. 827.700, oftewel 15%.

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	1,746	2,308	562	32%	2,308	2,308	2,308	2,308
4200 Werkgeversbijdragen	463	509	46	10%	509	509	509	509
4300 Goederen en diensten	1,038	1,038	0		1,038	1,038	1,038	1,038
4600 Subsidies	1,964	2,184	220	11%	5,134	5,134	5,134	5,134
4700 Bijdragen en afschrijvingen	249	249	0		249	249	249	249
Totaal:	5,460	6,288	828	15%	9,238	9,238	9,238	9,238

Onder “algemene subsidie” worden de uit te keren outputsubsidie aan instellingen van openbaar nut niet zijnde onderwijs en openbaar vervoer opgenomen, waaronder de subsidies ten behoeve van de stichting ASU, het Comité Olympico Aruba en de Fundashon Arubano pa Maneho di Facilidadnan Deportivo voor een totaalbedrag van Afl. 2.1 miljoen.

INVESTERINGEN EN KAPITAALUITGAVEN

De geraamde investeringen van dit ministerie voor het dienstjaar 2023 bedraagt Afl. 750.000.

INVESTERINGEN & KAPITAALUITGAVEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
Onroerende goederen	4,250	250	-4,000	-94%				
Overheidsprojecten	866	500	-366	-42%	500	500	500	500
Totaal:	5,116	750	-4,366	-85%	500	500	500	500

- **IBISA**

Investering in het kader van bouw van sportkantoor en overkappingen van de Sportcentrum te San Nicolaas.

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
6103 Bouw en verbouw		250	250					
6100 Onroerende goederen		250	250					
Totaal:		250	250					

- **Overig Onderwijs en Sport**

Raming voor centrale investeringen.

INVESTERINGEN & KAPITAALUITGAVEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
6403 projecten (inbreng AUA)	500	500	0		500	500	500	500
6400 Overheidsprojecten	500	500	0		500	500	500	500
Totaal:	500	500	0		500	500	500	500

II.7. MINISTERIE VAN ECONOMISCHE ZAKEN, COMMUNICATIE EN DUURZAAM ONTWIKKELING

MIDDELEN

MIDDELEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Retributies, leges en rechten	1,610	1,360	1,360	1,360	1,360	1,360
<i>DEZHI</i>	<i>610</i>	<i>360</i>	<i>360</i>	<i>360</i>	<i>360</i>	<i>360</i>
<i>BIE</i>	<i>1,000</i>	<i>1,000</i>	<i>1,000</i>	<i>1,000</i>	<i>1,000</i>	<i>1,000</i>
Rechten, boeten en overig	12,512	26,912	12,512	12,512	12,512	12,512
<i>CBS</i>	<i>12</i>	<i>12</i>	<i>12</i>	<i>12</i>	<i>12</i>	<i>12</i>
<i>Directie Telecommunicatie</i>	<i>12,500</i>	<i>26,900</i>	<i>12,500</i>	<i>12,500</i>	<i>12,500</i>	<i>12,500</i>
Niet-belastingopbrengsten	3,100	3,100	3,100	3,100	3,100	3,100
<i>Setar N.V.</i>	<i>3,100</i>	<i>3,100</i>	<i>3,100</i>	<i>3,100</i>	<i>3,100</i>	<i>3,100</i>
Overige ontvangsten	15	15	15	15	15	15
<i>Bureau Min ECDO</i>	<i>15</i>	<i>15</i>	<i>15</i>	<i>15</i>	<i>15</i>	<i>15</i>
Totaal:	17,237	31,387	16,987	16,987	16,987	16,987

- **Bureau Minister van ECDO**

De door de Minister af te dragen pensioenpremie.

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ%	2024	2025	2026	2027
8900 Overige ontvangsten	15	15	0	0%	15	15	15	15
Totaal:	15	15	0	0%	15	15	15	15

- **Directie Economische Zaken, Handel en Industrie**

Middelen vanuit de retributies en leges van DEZHI.

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ%	2024	2025	2026	2027
8300 Retributies, leges & rechten	610	360	-250	-41%	360	360	360	360
Totaal:	610	360	-250	-41%	360	360	360	360

- **Bureau Intellectuele Eigendommen**

De middelen van BIE bedragen Afl. 1.000.000 en is gelijk aan de raming voor 2022.

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ%	2024	2025	2026	2027
8300 Retributies,leges & rechten	1,000	1,000	0	0%	1,000	1,000	1,000	1,000
Totaal:	1,000	1,000	0	0%	1,000	1,000	1,000	1,000

- **Centraal Bureau Statistiek**

De middelen van CBS bedragen Afl. 12.000.

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ%	2024	2025	2026	2027
8400 Rechten, boeten & overig	12	12	0	0%	12	12	12	12
Totaal:	12	12	0	0%	12	12	12	12

- **Directie Telecommunicatiezaken**

De middelen van DTZ bedragen Afl. 26.900.000. Ten opzichte van 2022 nemen de middelen met Afl. 14.400.000 toe door vergunningen mobiele telefonie welke om de 10 jaar betaald worden.

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ%	2024	2025	2026	2027
8400 Rechten, boeten & overig	12,500	26,900	14,400	115%	12,500	12,500	12,500	12,500
Totaal:	12,500	26,900	14,400	115%	12,500	12,500	12,500	12,500

- **SETAR N.V.**

Winstuitkering van SETAR N.V. in 2023 wordt geraamd op Afl. 3.100.000.

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ%	2024	2025	2026	2027
8700 Niet-belastingopbrengsten	3,100	3,100	0	0%	3,100	3,100	3,100	3,100
Totaal:	3,100	3,100	0	0%	3,100	3,100	3,100	3,100

KOSTEN

KOSTEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Personeelslasten	12,013	13,404	13,404	13,404	13403.6	13403.6
<i>Bureau Min ECDO</i>	1,797	1,963	1,963	1,963	1,963	1,963
<i>DEZHI</i>	3,687	3,818	3,818	3,818	3,818	3,818
<i>BIE</i>	819	1,009	1,009	1,009	1,009	1,009
<i>Servicio na Defensa di Consumidor</i>	748	998	998	998	998	998
<i>SER</i>	870	850	850	850	850	850
<i>CBS</i>	2,697	2,935	2,935	2,935	2,935	2,935
<i>Directie Telecommunicatie</i>	1,396	1,831	1,831	1,831	1,831	1,831
Goederen en diensten	5,296	5,397	5,397	5,397	5,397	5,397
<i>Bureau Min ECDO</i>	1,954	2,113	2,113	2,113	2,113	2,113
<i>DEZHI</i>	967	967	967	967	967	967
<i>BIE</i>	185	185	185	185	185	185
<i>Servicio na Defensa di Consumidor</i>	222	181	181	181	181	181
<i>SER</i>	240	240	240	240	240	240
<i>CBS</i>	1,076	1,058	1,058	1,058	1,058	1,058
<i>Comm. Bevolking & ontwikkeling</i>	10	10	10	10	10	10
<i>Directie Telecommunicatie</i>	643	643	643	643	643	643
Subsidies	99	110	110	110	110	110
<i>Servicio na Defensa di Consumidor</i>	99	110	110	110	110	110
Overdrachten	1,291	576	576	576	576	576
<i>Bureau Min ECDO</i>	60	60	60	60	60	60
<i>BIE</i>	16	24	24	24	24	24
<i>SER</i>	7	7	7	7	7	7
<i>Directie Telecommunicatie</i>	150	150	150	150	150	150
<i>Overig ECDO</i>	1,058	335	335	335	335	335
Bijdragen en afschrijvingen	510	510	510	510	510	510
<i>Bureau Min ECDO</i>	16	16	16	16	16	16
<i>DEZHI</i>	26	26	26	26	26	26
<i>BIE</i>	66	66	66	66	66	66
<i>Servicio na Defensa di Consumidor</i>	299	299	299	299	299	299
<i>SER</i>	24	24	24	24	24	24
<i>CBS</i>	64	64	64	64	64	64
<i>Directie Telecommunicatie</i>	15	15	15	15	15	15
Totaal:	19,209	19,996	19,996	19,996	19,996	19,996

- **Bureau Minister van ECDO**

De kosten van het Bureau van de Minister ECDO bedragen Afl. 4.152.400 voor dienstjaar 2023 en betreft een verhoging van Afl. 325.500 ten opzichte van 2022.

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ %	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	1,500	1,666	165	11%	1,666	1,666	1,666	1,666
4200 Werkgeversbijdragen	297	298	1	0%	298	298	298	298
4300 Goederen en diensten	1,954	2,113	159	8%	2,113	2,113	2,113	2,113
4629 Overdrachten buitenland	60	60	0	0%	60	60	60	60
4700 Bijdragen & afschrijvingen	16	16	0	0%	16	16	16	16
Totaal:	3,827	4,152	326	9%	4,152	4,152	4,152	4,152

- Directie Economische Zaken, Handel en Industrie**

De kosten van de DEZHI bedragen Afl. 4.810.300 en betreft een verhoging van Afl. 131.300 oftewel 3% ten opzichte van 2022.

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ %	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	2,876	3,032	156	5%	3,032	3,032	3,032	3,032
4200 Werkgeversbijdragen	811	786	-24	-3%	786	786	786	786
4300 Goederen en diensten	967	967	0	0%	967	967	967	967
4700 Bijdragen & afschrijvingen	26	26	0	0%	26	26	26	26
Totaal:	4,679	4,810	131	3%	4,810	4,810	4,810	4,810

- Bureau Intellectuele Eigendommen**

De begroting 2023 van BIE bedraagt Afl. 1.283.100 en betreft een verhoging van Afl. 197.400 oftewel 18 % ten opzichte van 2022.

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ %	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	641	805	164	26%	805	805	805	805
4200 Werkgeversbijdragen	178	204	25	14%	204	204	204	204
4300 Goederen en diensten	185	185	0	0%	185	185	185	185
4629 Overdrachten buitenland	16	24	8	47%	24	24	24	24
4700 Bijdragen & afschrijvingen	66	66	0	0%	66	66	66	66
Totaal:	1,086	1,283	197	18%	1,283	1,283	1,283	1,283

- Servicio na Defensa di Consumidor**

De kosten van Servicio na Defensa di Consumidor bedragen Afl. 1.588.200 voor 2023.

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ %	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	572	781	210	37%	781	781	781	781
4200 Werkgeversbijdragen	177	217	40	23%	217	217	217	217
4300 Goederen en diensten	222	181	-41	-18%	181	181	181	181
4600 Subsidies	99	110	11	11%	110	110	110	110
4700 Bijdragen & afschrijvingen	299	299	0	0%	299	299	299	299
Totaal:	1,368	1,588	220	16%	1,588	1,588	1,588	1,588

- **Sociaal Economisch Raad**

De begroting 2023 van SER bedraagt Afl. 1.121.500 en betreft een verlaging van Afl. 19.400 oftewel 2% vergeleken met 2022.

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	689	688	-2	0%	688	688	688	688
4200 Werkgeversbijdragen	180	163	-18	-10%	163	163	163	163
4300 Goederen en diensten	240	240	0	0%	240	240	240	240
4629 Overdrachten buitenland	7	7	0	1%	7	7	7	7
4700 Bijdragen & afschrijvingen	24	24	0	0%	24	24	24	24
Totaal:	1,141	1,122	-19	-2%	1,122	1,122	1,122	1,122

- **Centraal Bureau Statistiek**

De totale kosten voor 2023 bedragen Afl. 4.056.400. Dit is een verhoging van Afl. 220.100 ten opzichte van de begroting 2022.

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	2,096	2,312	216	10%	2,312	2,312	2,312	2,312
4200 Werkgeversbijdragen	601	623	22	4%	623	623	623	623
4300 Goederen en diensten	1,076	1,058	-18	-2%	1,058	1,058	1,058	1,058
4700 Bijdragen & afschrijvingen	64	64	0	0%	64	64	64	64
Totaal:	3,836	4,056	220	6%	4,056	4,056	4,056	4,056

- **Commissie Bevolking en Ontwikkeling**

De totale kosten voor 2023 bedragen 10.000.

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ%	2024	2025	2026	2027
4300 Goederen en diensten	10	10	0	0%	10	10	10	10
Totaal:	10	10	0	0%	10	10	10	10

- **Directie Telecommunicatiezaken**

De totale kosten voor 2023 bedragen Afl. 2.638.400. Dit is een verhoging van Afl. 434.600 ten opzichte van de begroting 2022.

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ %	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	1,082	1,432	350	32%	1,432	1,432	1,432	1,432
4200 Werkgeversbijdragen	314	399	85	27%	399	399	399	399
4300 Goederen en diensten	643	643	0	0%	643	643	643	643
4629 Overdrachten buitenland	150	150	0	0%	150	150	150	150
4700 Bijdragen & afschrijvingen	15	15	0	0%	15	15	15	15
Totaal:	2,204	2,638	435	20%	2,638	2,638	2,638	2,638

- **Overig Economische Zaken, Communicatie en Duurzaam Ontwikkeling**

De totale kosten voor 2023 bedragen 335.200. Dit is een verlaging van Afl. 722.700 ten opzichte van de begroting 2022.

16390001 Overig ECDO**BEGROTING** (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ %	2024	2025	2026	2027
4629 Overdrachten	1,058	335	-723	-68%	335	335	335	335
Totaal:	1,058	335	-723	-68%	335	335	335	335

INVESTERINGEN & KAPITAALUITGAVEN

De begroting van de investeringen en kapitaaluitgaven voor het dienstjaar 2023 van dit ministerie bedraagt Afl. 6.820.000 en is ten behoeve van CBS voor de aanschaf van een NSS Digital Warehouse (Afl. 2.520.000), kleine investeringen van bureaus e/o diensten ressorterend onder dit ministerie (Afl. 500.000) en een kapitaalstorting aan Post NV ad. Afl. 3.800.000.

- **Overig Economische Zaken, Communicatie en Duurzaam Ontwikkeling**

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ%	2024	2025	2026	2027
6400 Overheidsprojecten	500	3,020	2,520	504%	500	500	500	500
6510 Lokale vermogensoverdracht	3,800	3,800	0	0%	3,800	3,800	3,800	3,800
Totaal:	4,300	6,820	2,520	59%	4,300	4,300	4,300	4,300

II.8. MINISTERIE VAN ARBEID, ENERGIE EN INTEGRATIE

MIDDELEN

MIDDELEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Retributies, leges en rechten	5,050	5,017	5,017	5,017	5,017	5,017
<i>DAO</i>	<i>50</i>	<i>17</i>	<i>17</i>	<i>17</i>	<i>17</i>	<i>17</i>
<i>DIMAS</i>	<i>5,000</i>	<i>5,000</i>	<i>5,000</i>	<i>5,000</i>	<i>5,000</i>	<i>5,000</i>
Rechten, boeten en overig	350	350	350	350	350	350
<i>EPE</i>	<i>350</i>	<i>350</i>	<i>350</i>	<i>350</i>	<i>350</i>	<i>350</i>
Overige ontvangsten	15	15	15	15	15	15
<i>Bureau Min AEI</i>	<i>15</i>	<i>15</i>	<i>15</i>	<i>15</i>	<i>15</i>	<i>15</i>
Uitkering deelneming	0	10,000	10,000	10,000	10,000	10,000
<i>Utilities N.V.</i>	<i>0</i>	<i>10,000</i>	<i>10,000</i>	<i>10,000</i>	<i>10,000</i>	<i>10,000</i>
Totaal:	5,415	15,382	15,382	15,382	15,382	15,382

- **Bureau Minister van AEI**

De door de Minister af te dragen pensioenpremie.

MIDDELEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
8921 Pensioenbijdragen	15	15	0	-1%	15	15	15	15
<i>8900 Overige ontvangsten</i>	<i>15</i>	<i>15</i>	<i>0</i>	<i>-1%</i>	<i>15</i>	<i>15</i>	<i>15</i>	<i>15</i>
Totaal:	15	15	0	-1%	15	15	15	15

- **Directie Arbeid & Onderzoek**

Middelen vanuit de retributies en leges van DAO.

MIDDELEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
8312 Retributies en leges	50	17	-33	-66%	17	17	17	17
<i>8300 Retributies, leges & rechten</i>	<i>50</i>	<i>17</i>	<i>-33</i>	<i>-66%</i>	<i>17</i>	<i>17</i>	<i>17</i>	<i>17</i>
Totaal:	50	17	-33	-66%	17	17	17	17

- **Enseñansa pa Empleo**

De middelen van EpE zijn vanuit het verzorgen van horeca-cursussen, talencursussen en andere cursussen zoals, bouw, computer, massages e.d.

MIDDELEN (in AFL. 1000)	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
8412 Bijdragen in kosten	350	350	0	0%	350	350	350	350
8400 Rechten, boeten & overig	350	350	0	0%	350	350	350	350
Totaal:	350	350	0	0%	350	350	350	350

- **DIMAS**

Middelen conform het retributiebeleid van de DIMAS in verband met o.a. het vreemdelingentoeelatingsbeleid.

MIDDELEN (in AFL. 1000)	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
8412 Bijdragen in kosten	5,000	5,000	0	0%	5,000	5,000	5,000	5,000
8400 Rechten, boeten & overig	5,000	5,000	0	0%	5,000	5,000	5,000	5,000
Totaal:	5,000	5,000	0	0%	5,000	5,000	5,000	5,000

- **Utilities N.V.**

Winstuitkering van Utilities N.V.

MIDDELEN (in AFL. 1000)	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
8731 Uitkering deelneming	0	10,000	10,000	100%	10,000	10,000	10,000	10,000
8700 Niet-belastingopbrengsten	0	10,000	10,000	100%	10,000	10,000	10,000	10,000
Totaal:	0	10,000	10,000	100%	10,000	10,000	10,000	10,000

KOSTEN

KOSTEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Personeelslasten	17,659	19,188	19,188	19,188	19,188	19,188
<i>Bureau AEI</i>	2,397	2,367	2,367	2,367	2,367	2,367
<i>DAO</i>	3,544	4,387	4,387	4,387	4,387	4,387
<i>Landsbemiddelaar</i>	192	172	172	172	172	172
<i>EPE</i>	432	432	432	432	432	432
<i>Departamento di Progreso Labor</i>	3,897	4,085	4,085	4,085	4,085	4,085
<i>DIMAS</i>	7,197	7,745	7,745	7,745	7,745	7,745
<i>Overig AEI</i>	0	0	0	0	0	0
Goederen en diensten	5,668	5,668	5,668	5,668	5,668	5,668
<i>Bureau AEI</i>	1,745	1,745	1,745	1,745	1,745	1,745
<i>DAO</i>	469	469	469	469	469	469
<i>Landsbemiddelaar</i>	88	88	88	88	88	88
<i>EPE</i>	707	707	707	707	707	707
<i>Departamento di Progreso Labor</i>	852	852	852	852	852	852
<i>DIMAS</i>	1,706	1,706	1,706	1,706	1,706	1,706
<i>Overig AEI</i>	100	100	100	100	100	100
Bijdragen en afschrijvingen	1,526	2,031	2,031	2,031	2,031	2,031
<i>DAO</i>	64	323	323	323	323	323
<i>EPE</i>	64	64	64	64	64	64
<i>Departamento di Progreso Labor</i>	31	276	276	276	276	276
<i>DIMAS</i>	1,279	1,279	1,279	1,279	1,279	1,279
<i>Overig AEI</i>	89	89	89	89	89	89
Totaal:	24,853	26,887	26,887	26,887	26,887	26,887

- **Bureau Minister van AEI**

De kosten van het Bureau van de Minister AEI bedragen Afl. 4.112.500 voor dienstjaar 2023 en betreft een verlaging van Afl. 29.100 ten opzichte van 2022.

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	1,992	2,255	264	13%	2,255	2,255	2,255	2,255
4200 Werkgeversbijdragen	405	112	-293	-72%	112	112	112	112
4300 Goederen en diensten	1,745	1,745	0	0%	1,745	1,745	1,745	1,745
Totaal:	4,142	4,113	-29	-1%	4,113	4,113	4,113	4,113

- **Directie Arbeid en Onderzoek**

De kosten van de DAO bedragen Afl. 5.179.700 en betreft een verhoging van Afl. 1.102.400 oftewel 27% ten opzichte van 2022.

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	2,743	3,452	709	26%	3,452	3,452	3,452	3,452
4200 Werkgeversbijdragen	801	935	134	17%	935	935	935	935
4300 Goederen en diensten	469	469	0	0%	469	469	469	469
4700 Bijdragen en afschrijvingen	64	323	259	405%	323	323	323	323
Totaal:	4,077	5,180	1,102	27%	5,180	5,180	5,180	5,180

- **Landsbemiddelaar**

De begroting 2023 van Landsbemiddelaar bedraagt Afl. 260.100.

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	158	165	7	4%	165	165	165	165
4200 Werkgeversbijdragen	34	7	-27	-79%	7	7	7	7
4300 Goederen en diensten	88	88	0	0%	88	88	88	88
Totaal:	280	260	-20	-7%	260	260	260	260

- **Enseñansa pa Empleo**

De kosten van EpE bedragen Afl. 1.202.500 voor 2023.

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	333	331	-2	-1%	331	331	331	331
4200 Werkgeversbijdragen	99	101	2	2%	101	101	101	101
4300 Goederen en diensten	707	707	0	0%	707	707	707	707
4700 Bijdragen en afschrijvingen	64	64	0	0%	64	64	64	64
Totaal:	1,203	1,203	-1	0%	1,203	1,203	1,203	1,203

- **Departamento di Progreso Labor**

De begroting 2023 van DPL bedraagt Afl. 5.213.500 en betreft een verhoging van Afl. 432.800 oftewel 9% vergeleken met 2022.

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	3,077	3,359	282	9%	3,359	3,359	3,359	3,359
4200 Werkgeversbijdragen	820	726	-94	-11%	726	726	726	726
4300 Goederen en diensten	852	852	0	0%	852	852	852	852
4700 Bijdragen en afschrijvingen	31	276	245	795%	276	276	276	276
Totaal:	4,781	5,214	433	9%	5,214	5,214	5,214	5,214

- DIMAS**

De totale kosten voor 2023 bedragen Afl. 10.7 miljoen. Dit is een verhoging van Afl. 547.900 ten opzichte van de begroting 2022.

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4100 Personeel	5,595	6,085	490	9%	6,085	6,085	6,085	6,085
4200 Werkgeversbijdragen	1,602	1,660	58	4%	1,660	1,660	1,660	1,660
4300 Goederen en diensten	1,706	1,706	0	0%	1,706	1,706	1,706	1,706
4700 Bijdragen en	1,279	1,279	0	0%	1,279	1,279	1,279	1,279
Totaal:	10,182	10,730	548	5%	10,730	10,730	10,730	10,730

- Overig AEI**

De totale kosten voor 2023 bedragen 188.600.

BEGROTING (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
4300 Goederen en diensten	100	100	0	0%	100	100	100	100
4700 Bijdragen & afschrijvingen	89	89	0	0%	89	89	89	89
Totaal:	189	189	0	0%	189	189	189	189

INVESTERINGEN & KAPITAALUITGAVEN

De begroting van de investeringen en kapitaaluitgaven voor het dienstjaar 2023 van dit ministerie bedraagt Afl. 0.5 miljoen en is ten behoeve van kleine investeringen van bureaus e/o diensten ressorterend onder dit ministerie.

- **Overig AEI**

INVESTERINGEN EN KAPITAALUITGAVEN (in AFL. 1000)

	2022	2023	Δ	Δ-%	2024	2025	2026	2027
6400 Overheidsprojecten	500	500	0	0%	500	500	500	500
Totaal:	500	500	0	0%	500	500	500	500

III. Toelichting op de economische classificaties

INKOMSTEN	
Middelensort	Toelichting
Middelen gewone dienst	
<i>Directe belastingen</i>	
8111 Loonbelasting	<ul style="list-style-type: none"> Loonbelasting op werknemers ingevolge Landsverordening Loonbelasting Aan belastingplichtigen opgelegde boetebedragen wegens te late betaling dan wel overtreding(-en)
8112 Inkomstenbelasting	<ul style="list-style-type: none"> Inkomstenbelasting op allen die inkomen genieten ingevolge Landsverordening Inkomstenbelasting Aan belastingplichtigen opgelegde boetebedragen wegens te late betaling dan wel overtreding(-en) Toeslag in procenten op het tarief van de inkomstenbelasting Rente opgelegd aan natuurlijke personen op belastingsschulden
8114 Rente belastingvordering	<ul style="list-style-type: none"> Teruggevorderde kosten bij de vervolging van natuurlijke personen in belastingzaken, zoals deurwaarderskosten
8115 Vervolging nat. persoon	<ul style="list-style-type: none"> Belasting op de winst van rechtspersonen vallend onder de werking van de Landsverordening Winstbelasting
8116 Winstbelasting	<ul style="list-style-type: none"> Opslag op winstbelasting
8120 Dividendbelasting	<ul style="list-style-type: none"> Belasting geheven op winstuitkeringen ingevolge Landsverordening dividendbelasting
8131 Grondbelasting	<ul style="list-style-type: none"> Belasting op natuurlijke en rechtspersonen voor het grondbezit ingevolge Landsverordening Grondbelasting
8132 Successie-/overgangsb.	<ul style="list-style-type: none"> Belasting over erfenissen ingevolge Landsverordening Successiebelasting en Landsbesluit Successiebelasting
8133 Overdrachtsbelasting	<ul style="list-style-type: none"> Belasting geheven bij overdracht van onroerende goederen ingevolge de Landsverordening Overdrachtsbelasting
8135 Motorrijtuigenbelasting	<ul style="list-style-type: none"> Belasting geheven op het bezit van motorrijtuigen en -boten ingevolge de motorrijtuig- en motorbootbelastingverordening
8142 Zegelbelasting	<ul style="list-style-type: none"> Opbrengst doorvoerzegels, obligatiezegels, buitengewone zegels en plak- en formaatzegels
<i>Indirecte belastingen</i>	
8211 Invoerrechten	<ul style="list-style-type: none"> Bijzondere invoerrechten op minerale oliën
8212 Accijns gedestilleerd	<ul style="list-style-type: none"> Accijns op alcoholische dranken niet zijnde bier
8213 Accijns sigaretten	<ul style="list-style-type: none"> Accijns op rookwaren zoals sigaretten en sigaren
8214 Accijns bier	<ul style="list-style-type: none"> Accijns op bier
8215 Accijns minerale oliën	<ul style="list-style-type: none"> Accijns op aardolie- en bruinkoolproducten waarvan het vloeistof niet boven de 40 graden Celsius ligt, of welke bestemd zijn om als brandstof te worden gebruikt Andere stoffen dan aardolie- en bruinkoolproducten, welke met de producten, als hierboven bedoeld overeenkomen of als minerale oliën worden aangemerkt
8216 B.B.O.	<ul style="list-style-type: none"> Belasting op bedrijfsomzetten ingevolge Landsverordening Belasting op Bedrijfsomzetten
8218 Zegelbelastingen	<ul style="list-style-type: none"> Opbrengst doorvoerzegels, en plak- en formaatzegels bij de Douane
8219 Dienstverlening IUD	<ul style="list-style-type: none"> Vergoeding voor dienstverlening bij in-uit en doorvoer bij de Douane
8220 Vergunningen	<ul style="list-style-type: none"> Speelvergunningrecht hazardspelen
8221 Milieubelasting op hotels e.a.	<ul style="list-style-type: none"> Milieuheffing op hotels en anderen
8222 Milieubel. op verhuur	<ul style="list-style-type: none"> Milieuheffing op het verhuur van voertuigen
8223 B.A.V.P.	<ul style="list-style-type: none"> Belasting op bedrijfsomzetten ten behoeve van het voorzien in PPS-projecten
8224 Accijns op vuurwerk	<ul style="list-style-type: none"> Accijns geheven op kunstvuurwerk voor publiek gebruik
<i>Retributies, leges en rechten</i>	
8311 Vergunningen	<ul style="list-style-type: none"> Vergunningsrechten ingevolge de vergunningsverordening en de loterijverordening
8312 Retributies en leges	<ul style="list-style-type: none"> Ambtelijke verklaringen, registratie vergunningen, griffierechten, naturalisatiegelden, schoolgelden, technische keuringen en taksen ingevolge landsbesluit intellectuele eigendommen
8321 A.V.V. rechten	<ul style="list-style-type: none"> Rechten voor de registratie van Vennootschappen onder de categorie "Aruba Vrijgestelde Vennootschap"
<i>Rechten, boeten en overig</i>	
8411 Terugontvangst salaris	<ul style="list-style-type: none"> Bijdrage in personeelskosten
8412 Bijdragen in kosten	<ul style="list-style-type: none"> Doorberekende kosten transportbanden, elektriciteit, schoonmaak, omroepsysteem, telefoon, weegschalen, balies, gates en parkeerplaats afhandelingmateriaal Cursus- en examengelden, vergoeding gebruik leermiddelen, terugvordering studiekosten en ouderlijke bijdrage studiebeurzen Bijdrage huisvesting- en kantoorkosten, verpleegkosten, alimentatie en verstrekkingen dienstkleding Ontvangsten autoparkeerplaats, zekerheidsstellingen, Bon Bini Festival en verkoop nummerplaten Toeslag dienstverlening aan derden, boekvergoedingen, verkoop boek- en drukwerk en opbrengst munttelefoon Registratiegelden verpakte geneesmiddelen en rechten voor het leveren van brandstof Boeten bij overtredingen en misdrijven Ontvangstensoorten niet elders geïnclassificeerd Aan derden doorbelaste kosten van landmetingen door de DLV
8413 Dienstverlening derden	
8414 Incidentele middelen	
8421 Boeten	
8431 Overige middelen	
8432 Doorb. metingskst. DLV	
<i>Rente</i>	
8501 Rente algemeen	<ul style="list-style-type: none"> Depositorente op kasgelden, rente op verstrekte voorschotten en bespaarde rente
8502 Rente verstrekte lening	<ul style="list-style-type: none"> Rente verstrekte leningen en hypotheek
<i>Niet-belastingopbrengsten</i>	
8731 Uitkering deelneming	<ul style="list-style-type: none"> Winstuitkering en overige uitkeringen afkomstig van overheidsdeelnemingen
8741 Erfpachtrechten	<ul style="list-style-type: none"> Ontvangsten uit erfpachtrechten afkomstig van uitgegeven domeingronden
8742 Verhuuropbrengsten	<ul style="list-style-type: none"> Verhuuropbrengsten schoollokalen, markt-, vis- en vleeshallen, woningen en bedrijfsgebouwen/opslagplaatsen
8743 Optierecht	<ul style="list-style-type: none"> Ontvangsten uit recht op opties op domeingronden
8745 Verhuur gronden	<ul style="list-style-type: none"> Verhuuropbrengsten van domeingronden
8747 Overig ontvangsten Douane	<ul style="list-style-type: none"> Ontvangstensoorten Douane niet elders geïnclassificeerd
8751 Toeristenheffing	<ul style="list-style-type: none"> Ontvangsten uit heffing op kamerverhuur hotels en andere logementsaccommodaties
8791 Overdrachten v.h. Rijk	<ul style="list-style-type: none"> Doeluitkeringen of schenkingen van uit het Rijk

Middelensoort	Toelichting
<i>Landsbedrijven en fondsen</i>	
8811 Reserves en fondsen	▪ Uitkeringen vanuit reserves of begrotingsfondsen
8812 Bijdrage landsbedrijven	▪ Bijdrage van landsbedrijven in kosten dienstverlening door het Land
8815 Overige bijdrage	▪ Terugstorting teveel betaalde bedragen en verrekeningen/bijdragen tussen de gewone dienst en kapitaal dienst
<i>Overige ontvangsten</i>	
8921 Pensioenbijdragen	▪ Aandeel alsmede verhaal van de pensioenpremie van politieke ambtsdragers en ambtenaren
8971 Deviezenprovisie	▪ Ontvangsten uit bij valutatransacties geheven provisie
<i>Exploitatiesaldo</i>	
8999 Exploitatie tekort	▪ Tekortsaldo van verschil tussen kosten en middelen
Financiering en Kapitaalontvangsten	
7201 Verkoop onroerende goed.	▪ Verkoopopbrengst onroerende vaste activa van het Land zoals gebouwen
7202 Verkoop roerende goederen	▪ Verkoopopbrengst roerende vaste activa van het Land zoals rollend of varend materieel
7402 Verkoop gronden	▪ Verkoopopbrengst domeingronden niet in erfpacht uitgegeven
7641 Lokale kredietaflossing	▪ Opbrengst uit aflossing aan derden verstrekte geldleningen
7731 Financiering in LV	▪ Opname geldleningen in lokale valuta
7732 Schatkistpromessen	▪ Opname schatkistpromessen
7733 Obligatieleningen	▪ Opbrengst uit uitgifte van obligatieleningen
7735 Financiering VV	▪ Opbrengst uit uitgifte van geldleningen in vreemde valuta
7821 Vrijgekomen afschrijvingen	▪ Financieringsmiddelen afkomstig uit het feit dat de afschrijving van activa niet tot te financieren uitgaven leidt

BESTEDINGEN

Kostensoort	Toelichting
Kosten gewone dienst	
<i>Personeelslasten</i>	
4101 Salarissen en toelagen	▪ Salarissen ministers, Statenleden, gevolmachtigde ministers, ambtenaren, arbeidscontractanten, gedetacheerd personeel, personeel openbaar onderwijs evenals parttimers en vervangers die geen dienstbetrekking hebben
4102 Overwerkvergoedingen	▪ Vergoeding voor niet genoten vakantiedagen, studietoelagen t.b.v. personen met studieopdracht, vergoeding voor studiementoren in Nederland, gratificaties en belastbare toelagen
4103 Kindertoelage	▪ Beloning voor opgedragen werk buiten vastgestelde werktijden
4104 Vakantie-uitkering	▪ Tegemoetkoming in de kosten van opvoeding van kinderen (< 18 jaar) voor het personeel vallend onder kostensoort 'salarissen en toelagen'
4105 Vergoedingen e.d.	▪ Vakantiegeld ingevolge "Landsverordening vakantie en vrijstelling van dienst ambtenaren" voor het personeel vallend onder kostensoort 'salarissen en toelagen'
4201 Toeslag AOV/AWW	▪ Vergoeding voor commissarissen overheidsdeelnemingen, stagiaires, afnemen examens
4202 Premies contractanten	▪ Schadeloosstellingen (voor o.a. leden RvA, ARA, Bezwaaradviescommissie LAR, voorzitters SER en Huurcommissie)
4203 Premies buitenland	▪ Presentiegeld (aan leden van door het Land ingestelde commissies), was- en strijkloon, en verzorgingskostentoeelage t.b.v. drugshonden
4204 Bijdrage APFA	▪ Suppletie/bijdragen bij overmaking nettosalarissen aan personeel Arubahuis en personen met studieopdracht
4206 AZV-premie	▪ Werkgeversdeel premie AOV/AWW voor het personeel vallend onder kostensoort 'salarissen en toelagen'
<i>Aanschaf goederen en diensten</i>	
4301 Geneeskundige kosten	▪ Levens- en ongevalverzekering uitgezonden krachten en arbeidscontractanten
4302 Uit- en terugzendingen	▪ Sociale premies die in het buitenland worden betaald voor personeel die in het buitenland hun werk verrichten
4303 Opleidingen & cursusgeld	▪ Werkgeversdeel pensioenpremie personeel deelnemend aan NPR-regeling
4304 Vergoedingen vervoer	▪ Werkgeversdeel premie AZV voor ambtenaren, ministers, Statenleden, arbeidscontractanten, personeel scholen
4305 Dienstkleding & -toelage	▪ Premiebijdrage fonds overheidsgepensioneerden
4306 Reis- en verblijfkosten	▪ Geneeskundige kosten gedetineerden, medische hulp aan vreemdelingen zonder verblijfstatus, kosten medische keuringen personeel en contractueel geregelde door het Land te dragen aanvullende ziektekostenverzekering AZV+
4307 Werving personeel	▪ Reis-, bagage-, vracht-, transport- en verzekeringskosten huisraad, auto en herinrichtingskosten van door het Land aangetrokken en teruggezonden krachten
4308 Huur-/detacheringtoelage	▪ Hotel- en pensionkosten zoals geregeld in de Regeling inzake uit- en terugzendvoorwaarden
	▪ Ook van toepassing op personen met studieopdracht cfm de Regeling inzake voorzieningen bij studieopdrachten
	▪ Inschrijf-, cursus- en examengeld van het personeel, tegemoetkoming van door ambtenaar gedragen kosten t.a.v. een gevolgde cursus/opleiding, leer- en hulpmiddelen t.b.v. interne opleidingen
	▪ Daggeldvergoeding en reiskosten t.a.v. cursussen, opleidingen en stages in het buitenland gevolgd
	▪ Aanschaf van meubilair (< Afl. 10.000) in kader van verzorgen opleidingen en cursussen
	▪ Kilometervergoeding en vaste auto- en rijwieltoelagen voor het gebruik van eigen vervoermiddel t.b.v. de dienst
	▪ Uniformen en beschermende kleding vereist door de uitgeoefende functie, zoals lab- en regenjassen, handschoenen, veiligheidsschoenen, insignes, veiligheidsvesten e.d.
	▪ Toelage t.b.v. de aanschaf en onderhoud van kleding door personeel voor gebruik tijdens de dienstuitoefening
	▪ Daggeld-, reis- en verblijfkostenvergoeding i.v.m. dienstreizen, luchthavenbelastingen en vergoeding uitrustingskosten horend bij dienstreis waar van toepassing
	▪ Kosten die betrekking hebben op het aantrekken van personeel zoals advertentie- en reiskosten, daggeldvergoeding van de interviewers, kosten van psychologische onderzoeken en testen van sollicitanten e.d.
	▪ Huishuur- en detacheringtoelagen aan personeelsleden die door het Land naar het buitenland zijn/worden uitgezonden om werkzaamheden te verrichten

Kostensoort	Toelichting
4309 Overige vergoedingen	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Toelage voor het gebruik van eigen telefoon t.b.v. de dienst, representatietoelage, en maaltijdkosten personeel ▪ Overige vergoedingen personeel niet vallend onder de kostensoorten 4301 t/m 4308
4310 Schrijf-/bureaubehoefden	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Toners, ordners, pennen, papieren, enveloppen, abonnementen op vakbladen en afkondigingsbladen, e.d. ▪ Aankoop klein computer materiaal, zoals softwareapplicaties (< Afl. 10.000), surge protectors, USB-sticks, e.d. ▪ Bindwerk boeken Openbare Bibliotheek, evenals benodigd materiaal hiervoor ▪ Magazijn aankopen (alleen bedoeld voor aankopen door het Centraal Magazijn BID)
4311 Kantoorinventaris	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bureaus, stoelen, computers, printers e.d. (< Afl. 10.000) en materialen t.b.v. de aanmaak van meubilair
4312 Huur kantoorinventaris	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Huur- en reparatiekosten kantoormeubilair en -machines (zoals computerapparatuur), aanschaf duplicaatsleutels en meubilairsloten, periodieke vergoeding voor softwarelicenties, e.d.
4313 Portkosten	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kosten i.v.m. postverzending inclusief kosten gebruik koerierdiensten
4314 Telefoon, fax & internet	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Abonnements-, gebruiks-, aansluitings- en verplaatsingskosten telefoon, fax en internet ▪ Huur- en aanschafkosten van huisautomaat/telefooncentrale (< Afl. 10.000)
4319 Overige bureaukosten	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kosten aanschaf van koffie, thee, melk, suiker, frisdrank, bekers, plakaten, bloemen, e.d. ▪ Kosten betreffende tijdens bezoeken aan gasten aangeboden maaltijden
4320 Huur gebouwen	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Huur gebouwen/(sport)terreinen/accommodaties en incidentele huur lokalen voor voorlichtingsbijeenkomsten
4321 Electriciteit	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kosten elektriciteitsverbruik inclusief aansluitingskosten
4322 Waterlevering	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kosten waterverbruik inclusief aansluitingskosten
4323 Huisvestingsartikelen	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Aanschaf/lease- en onderhoudskosten brandblusapparaten, brandmelding-, alarm- en beveiligingssystemen, e.d. ▪ Aanschaf van koelkasten, fornuizen en ander keukenapparatuur, servies en keukengerei, ventilatoren, stofzuigers, vloerbedekking, schoonmaakgereedschappen, gordijnen, ladders, E.H.B.O.-artikelen, e.d.
4324 Onderhoud gebouwen	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kosten klein onderhoud aan dienst-, ambts-, volkswoningen, openbare scholen en overheidsgebouwen, e.d. ▪ Onderhoud/reparatie van airco's, liften, noodaggregaten, deursloten, scharnieren, gloeilampen, waterfilters, e.d. ▪ Er sprake van onderhoud als de betreffende werkzaamheden niet bijdragen aan het verlengen van de levensduur of het vergroten van de productiecapaciteit van het gebouw
4325 Luchtkoelingsapparatuur	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Aanschaf- inclusief installatiekosten van airco's (< Afl. 10.000)
4329 Overig huisvesting	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Transportkosten en andere kosten i.v.m. verhuizingen
4330 Voorlichting en promotie	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kosten promotie- en mediacampagnes, druk- en distributiekosten brochures, incidentele advertenties, programma-uitzendingen, public relations gerelateerde kosten, kosten marktonderzoek en planning, e.d. ▪ Kosten m.b.t. uitzendingen Statenvergadering en toespraken ministers op t.v., radio, internet en sociale media ▪ Deelnametekosten promotionele activiteiten toerisme (zoals de inschrijfgelden, de huur van audiovisueel apparatuur en de huur van ruimte voor het houden van deze evenementen) ▪ Kosten advertenties en publicaties, seminars/ conferenties in het binnen- en buitenland, verlichting koopavonden enz. ter bevordering van de handel en industrie
4331 Bedrijfsmiddelen	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Aanschaf van communicatieapparatuur, mobilifoons, audiovisueel materiaal en apparaturen welke specifiek noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de werkzaamheden van een dienst, zoals voor rechercheonderzoeken
4332 Huur bedrijfsmiddelen	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Huur en onderhoud van communicatieapparatuur en audiovisuele apparatuur, onderhoud van meubilair, leer- en hulpmiddelen voor opleidingen ▪ Huur van zwaar materieel, landbouwmachines en andere grote machines (niet zijnde kantoor machines) en reparatie/onderhoud van rollend materieel, meetapparatuur en antennes, medische instrumenten
4333 Bedrijfsbenodigdheden	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Aanvulling gereedschappen en andere speciale materialen en apparaten (< Afl. 10.000) ▪ Aanschaf blanco rijbewijzen, blanco paspoorten, blanco trouwboekjes en I.D.-kaarten ▪ Kosten verbonden aan het keuren van eet- en drinkwaren, kosten van gebruiksartikelen die worden gebezigd voor de bereiding, de vervaardiging, de samenstelling of de bewaring van eet- of drinkwaren ▪ Voor een aantal dienstonderdelen betreft het specialistisch materiaal waaronder: <ul style="list-style-type: none"> o DLVV: Aanschaf veevoer, fruitbomen, veestapel, bestrijdingsmiddelen plant- en dierenziekten, en materialen t.b.v. onderhoud varkensstallen o DTI: Filmmateriaal t.b.v. onderzoek o IASA: kosten verbonden aan het uitzetten en verwijderen van vreemde dingen (passage- en begeleidingskosten) o Biblioteca Nacional: Aanschaf boeken en tijdschriften o KIA: Kosten van voeding, kleding, toiletartikelen en opleidingen voor gevangenen, kosten i.v.m. bestrijding van besmettelijke ziekten, vaccinaties (medicijnen e.d.) en quarantaine ter voorkoming van besmettelijke ziekten
4334 Huur/lease voertuigen	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Huur/leasekosten voertuigen gehaald bij een verhuurbedrijf of importeur, huur van bussen bij activiteiten
4335 Brandstof	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Benzine en diesel bestemd voor vervoersmiddelen, noodaggregaten e.d.
4336 Motorrijtuigenbelasting	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nummerplaatbelasting t.b.v. de dienstauto's
4339 Overige kosten vervoer	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kosten reparatie/onderhoud, waaronder aanschaf olie, onderdelen, vervanging banden e.d. t.b.v. dienstauto's
4340 Leer- en hulpmiddelen	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Leer en hulpmiddelen bestemd voor scholen openbaar onderwijs ▪ Kosten van drukwerk diploma's en examenopgaven voor het verkeersonderwijs
4342 Overige kosten onderwijs	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Tegemoetkoming administratiekosten, kosten t.b.v. oudercommissie van openbare scholen, kosten particulier vervoer leerlingen en vervoer bij excursies, huurkosten lokalen en andere ruimtes voor onderwijsdoeleinden ▪ Kosten i.v.m. studiedagen, typelessen, psychologische testen e.d. op de openbare en bijzondere scholen ▪ Kosten i.v.m. het organiseren en participeren in interinsulaire schoolsporewedstrijden, reis- en verblijfkosten van leerlingen en mee reizende leiders, aanschaf van T-shirts, plakaten, verzekering van de leerlingen e.d.

Kostensoort	Toelichting
4343 Innovatie proj. onderwijs	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kosten innovatieprojecten in het onderwijs, waaronder de ontwikkeling van lesmethodes en -materiaal
4345 Geneeskundige kosten PPK	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Aanvullende zorgkosten t.b.v. on-/minvermogenden (niet vallende onder het AZV-pakket) ▪ Kosten brillenglazen, brilmonturen, kunstgebitten, kunstbenen, kunstarmen, kunstogen, rolstoelen, verpleegbedden, douches, e.d. (welke niet onder het AZV-pakket vallen) t.b.v. on-/en minvermogenden
4346 Kn on- & minvermogenden	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kosten i.v.m. de verzorging en verpleging van geestelijk/lichamelijk gehandicapte personen in het buitenland
4347 Ov. kosten on- & minverm.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Honoraria van advocaten en de advertentiekosten in gevallen dat er op kosten van het Land worden geprocedeerd ▪ Daggeldvergoeding aan bejaarden/gehandicapten, huurkosten in incidentele gevallen zoals bij afbranden woning ▪ Begrafeniskosten die ten laste van het Land komen, uitgezonderd die van een staatsbegrafenis
4350 Bewakingsdiensten	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kosten van bewaking van scholen, overheidsgebouwen en –terreinen, en kosten bij bewapende geldtransport
4361 Deskundig advies	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kosten van externe deskundig advies en bijstand (zowel honoraria als kosten en onkosten) bestemd voor externe juristen, accountants e.d.
4362 Overige uitbestedingen	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Reis- en verblijfkosten externe deskundigen, en onderzoek- en planning kosten ▪ Werkzaamheden uitgevoerd door derden, zoals door een schoonmaakbedrijf of ingehuurde krachten van derden ▪ Vergoeding aan scheidsrechters voor het leiden van wedstrijden, door IBISA georganiseerd ▪ Vergoedingen aan gedetineerden voor uitgevoerde werkzaamheden in keuken K.I.A., gesticht e.d.
4365 Onderhoud infrastructuur	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vervanging onderdelen, verven, herstel van mankementen, enz. aan verkeerslichten ▪ Kosten verbonden aan de plaatsing en het onderhoud van verkeersborden en wegbelijningen ▪ Aanbrengen van een voorlopige deklaag, dichten van gaten, onderhoud aan wegen, wegbermen en trottoirs ▪ Onderhoud aan riolen en duikers, pieren, openbare begraafplaatsen, afrasteringen en parkeerhekken, e.d. ▪ Onderhoudskosten openbare stranden en plantsoenen
4366 Onderhoud recreatie	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kosten verzekering t.b.v. overheidseigendommen en wettelijke aansprakelijkheid van het Land t.o.v. derden
4370 Verzekeringen	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Door het Land te betalen recognities, leges en vergunningsrechten voor bijv. het organiseren van evenementen ▪ Kosten die gemaakt moeten worden om een belasting of andere publiekrechtelijke vordering te innen ▪ Kosten i.v.m. grondruil met een natuurlijke of rechtspersoon, kosten verbonden aan een borgstelling
4372 Publiekrechtelijk	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vergoeding aan banken voor het in bewaring nemen van waardepapieren/effecten (obligaties, aandelen) ▪ Afsluitprovisie en andere kosten bij het aangaan van een geldlening ▪ Door de bank berekende administratiekosten en kosten voor de uitbetaling van de obligaties
4385 Bankkosten	
4386 Koersverschillen	
4387 Betalingsverschil (debiteur)	
4390 Contributies	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Lidmaatschappen en bijdragen aan organisaties en instellingen waarvan individuele ambtenaren, ambtenarengroepen, dan wel onderdelen van de dienst uit hoofde van hun beroep of taak lid van zijn ▪ De aard van deze kosten staat geen omschrijving toe ▪ Kosten i.v.m. het gratis verstrekken van vitamines, aanmaken en plaatsen van straatnaamborden, de bestrijding van hondenoverlast, krotopruijing en sanering van woningbuurten, ontsmetting schepen, enz. ▪ Kosten i.v.m. notariële akten, a.g.v. rechtelijke uitspraak door Land te betalen proceskosten, en vergoeding voor vroegtijdig beëindigen huurovereenkomsten ▪ Kosten voor het organiseren van tentoonstellingen (zoals papier, verf, enz. behalve huur van zalen) en aankoop van frisdranken, ijs, bekers, megafoons, ballen, netten, fluiten, enz. voor evenementen/activiteiten ▪ Vergoeding aan artiesten, ceremoniemeesters, e.d. en vergoeding voor het gebruik van E.H.B.O.-ruimtes ▪ Kosten verbonden aan staatsbegrafenissen, pathologisch onderzoek naar de doodsoorzaak van een persoon, transportkosten van in beslag genomen lijken ▪ Voorbereidingskosten van projecten die ten laste van de exploitatie komen ▪ Aankopen die niet onder één der kostensoorten onder categorie 'goederen en diensten' zijn onder te brengen
4392 Geheime uitgaven	
4393 Overige kosten	
4397 Kasverschillen	
4399 Kosten voorgaande jaren	
<i>Rente</i>	
4511 Koersverschillen	
4512 Rente wgs late betaling	
4509 Rente en koersverschillen	
4531 Rente geldleningen LV	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rente op lokaal opgenomen leningen, welke niet onder één der overige leningen is te rangschikken
4532 Rente schatkistpromessen	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rente op lokaal opgenomen schatkistpromessen
4533 Rente obligatielening LV	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rente op lokaal opgenomen obligatieleningen
4535 Rente geldleningen VV	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rente op in het buitenland opgenomen leningen in vreemde valuta
<i>Subsidie</i>	
4601 Subsidie bedrijf	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bijdrage van de Algemene Dienst in dekking van exploitatietekorten van overheidsdeelnemingen
4606 Project ondernemingen	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Subsidies aan overheidsdeelnemingen ten behoeve van projecten
4613 Algemene subsidie	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Subsidies aan instellingen van openbaar nut niet zijnde onderwijs en vervoer t.b.v. hun bedrijfsvoering
4614 Subs. expl.onderwijs	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Subsidies aan onderwijsstichtingen voor de exploitatiekosten van de bijzondere scholen, ingevolge Landsverordening kleuteronderwijs, Landsverordening basisonderwijs, Landsverordening voortgezet onderwijs enz. ▪ Salarissen, toelagen, vakantie-uitkeringen, toeslag A.O.V./A.W.W., geneeskundige kosten e.d. van het onderwijzende personeel verbonden aan een schoolbestuur (van bijzonder onderwijs) ▪ Subsidies ten behoeve van projecten bij instellingen van openbaar nut niet zijnde onderwijs en vervoer
4616 Subs.sal.kosten ond.	
4617 Projecten instellingen	

Kostensoort	Toelichting
Overdrachten	
4620 Huur, bouw en koopsubsidie	<ul style="list-style-type: none"> • Huur-, bouw- en koopsubsidies uitgekeerd aan gezinnen (uitgevoerd door tussenkomst van FCCA)
4621 Landsongevallenverzek.	<ul style="list-style-type: none"> • Uitkeringen aan ambtenaren en gelijkgestelden voor ongevallen voorgedaan tijdens de functie-uitoefening
4622 Duurtetoelag pensioenen	<ul style="list-style-type: none"> • Duurtetoelagregeling op pensioenen gepensioneerde ambtenaren en gelijkgestelden woonachtig op Aruba
4623 Overige pensioenen	<ul style="list-style-type: none"> • Pensioenuitkeringen aan voormalige gezagsdragers op Aruba woonachtig • Uitkeringen bij wijze van pensioen aan gewezen overheidspersoneel op Aruba woonachtig niet vallend onder pensioenvoorzieningen APFA (o.a. werksters en werklieden)
4624 Onderstand	<ul style="list-style-type: none"> • Andere pensioenuitkeringen aan personen woonachtig op Aruba niet vallend onder een andere kostensoort
4625 Reparatie toeslag	<ul style="list-style-type: none"> • Bijstandsuitkering aan natuurlijke personen ter voorziening in hun kosten van levensonderhoud
4628 Overig overdrachten	<ul style="list-style-type: none"> • Uitkering aan natuurlijke personen ter compensatie van geleden koopkrachtverlies • Vergoeding aan pleegouders voor het verzorgen van kinderen die niet hun natuurlijke, erkende of geadopteerde kinderen zijn • Tegemoetkoming aan leerlingen, welke de financiële draagkracht van hun ouders niet toereikend is om studieboeken te kopen • Uitkering aan gezinnen met schoolgaande kinderen, ouden van dagen, eenmalige bijdragen in de kosten van maatschappelijk hulp, door de rechter vastgestelde som als genoegdoening aan een door derden geleden schade
4631 Contributies buitenland	<ul style="list-style-type: none"> • Vergoeding aan Elmar voor de aanleg van elektriciteitsvoorziening die als onrendabel wordt aangemerkt
4633 Overdracht internationaal	<ul style="list-style-type: none"> • Tegemoetkoming aan in bejaardentehuizen gehuisveste ouderen in kosten van zak- en kleedgeld
4639 Overig buitenland	<ul style="list-style-type: none"> • Bijdragen/lidmaatschappen aan buitenlandse organisaties en internationale instellingen waar het Land lid van is • Afdracht paspoort- en naturalisatiegelden • Bijdragen in de kosten van het Land t.b.v. Koninkrijksinstellingen actief op Aruba, m.n. het Gemeenschappelijk Hof van Justitie en de Kustwacht
Bijdragen & afschrijvingen	
4701 Afschrijvingen	<ul style="list-style-type: none"> • Afschrijvingen op activa als gevolg van waardevermindering ervan
4702 Verrekening & bijdragen	<ul style="list-style-type: none"> • Bijdrage aan diensten die kosten in rekening brengen aan andere diensten/landsbedrijven voor dienstverlening
4704 Reserves en fondsen	<ul style="list-style-type: none"> • Overdrachten aan begrotingsfondsen (zoals TPEF en Sociaal Crisisfonds) t.b.v. bestedingen uit deze voorzieningen/reserves/fondsen
4705 Verrekening landsbedrijf	<ul style="list-style-type: none"> • Verrekening door landsbedrijven aan het Land in rekening gebrachte bedragen voor diverse dienstverleningen
4707 Uitkering a/landsbedrijf	<ul style="list-style-type: none"> • Uitkering van de Algemene Dienst aan de landsbedrijven, publiekrechtelijk organen, Staten, en ARA
4711 Landsbijdrage AZV	<ul style="list-style-type: none"> • Bijdrage van het Land ter dekking van het exploitatietekort van het Algemeen Fonds Ziektekostenverzekering AZV
4712 Zorg gerelateerde kosten	<ul style="list-style-type: none"> • Tegemoetkoming aan derden voor het beschikbaar stellen van zorginfrastructuur, m.n. Horacio Oduer Hospitaal
4716 Beschikbaarst. infrastructuur	<ul style="list-style-type: none"> • Tegemoetkoming aan derden voor het beschikbaar stellen van wegeninfrastructuur
Investerings en Kapitaaluitgaven	
6103 Bouw en verbouw	<ul style="list-style-type: none"> • bedragen verbonden aan de bouw, verbouw en restauratie van overheidsgebouwen. Betreft geen onderhoudswerkzaamheden, maar werkzaamheden met als beoogd doel: <ul style="list-style-type: none"> - een nieuw gebouw neer te zetten, dan wel - de aard en/of de waarde en/of het levensduurvan een bestaand gebouw substantieel te wijzigen, verhogen en/of te verlengen - een bestaand gebouw uit te breiden, zowel in fysieke zin als in de zin van productiecapaciteit - aanschaf en aanleg van hefbomen die meer dan Afl. 10.000 kosten - bouw/verbouw/restauratie van dierenverblijven. Door o.a. door de BCI, LVV en de Veterinaire dienst te gebruiken (voor bedragen boven Afl. 10.000)
6201 Infrastructurele werken	<ul style="list-style-type: none"> • Aanleg van wegen, riolen, pieren t.b.v. vissersboten, brandputten t.b.v. de brandweer, verkeerslichten, bewegwijzering, openbare begraafplaatsen, parkeer- en sportterreinen (incl. lichtmasten), e.d. • Aanleg van bruggen en grote kunstwerken die te maken hebben met de infrastructuur • Aanleg versieringen straten, pleinen, overheidsgebouwen e.d. welke langer dan 1 jaar meegaan (> Afl. 10.000) • Plannen, bouwtekeningen e.d. betrekking hebbende op stedenbouwkundige en civieltechnische werken • Bedragen betreffende het in kaart brengen van het grondgebied Aruba
6302 Kantoorinventaris	<ul style="list-style-type: none"> • Aanschaf van kantoormeubilair, computers, programmatuur (alsmede kosten van automatiseringsprojecten), huishoudelijke apparaturen, schoolmeubilair (zoals schoolbanken, stoelen, schoolborden) (> Afl. 10.000)
6303 Installaties & machines	<ul style="list-style-type: none"> • Aanschaf noodaggregaten, telefooncentrales, luchtkoelingsapparatuur, specialistisch materieel voor de technische diensten (> Afl. 10.000)
6305 Innovatie	<ul style="list-style-type: none"> • Implementatie nieuwe leermethodes inclusief ontwikkelingskosten
6403 Projecten (inbreng AUA)	<ul style="list-style-type: none"> • Centrale investeringsport afzonderlijke ministeries
6541 Vermogen ander bedrijf	<ul style="list-style-type: none"> • Vermogensoverdracht aan overheidsdeelnemingen
6551 Investeringsbijdragen	<ul style="list-style-type: none"> • Investeringsbijdrage Land
6621 Andere kredietverlening	<ul style="list-style-type: none"> • Studieleningen en andere aan derden verstrekte leningen
6931 Aflossing lokale valuta	<ul style="list-style-type: none"> • Aflossing van in lokale valuta opgenomen langlopende geldleningen
6933 Afl. obligatielening LV	<ul style="list-style-type: none"> • Aflossing van opgenomen langlopende schatkistpapier
6935 Aflossing VV	<ul style="list-style-type: none"> • Aflossing van in vreemde valuta opgenomen langlopende geldleningen

IV. Overzicht uitgegeven leningen

Verstreckte langlopende geldleningen (bedrag in AWG. X 1000)						
Entiteit	2016	2017	2018	2019	2020	2021
FCCA	7,556.81	2,000.00	2,000.00	2,000.00	2,000.00	2,000.00
Aruba Ports Authority N.V.	3,811.52	2,582.01	1,312.18			
Duthco N.V.	69,813.17	69,813.17	69,813.17	69,813.17	69,813.17	69,813.17
Tele Aruba N.V.						
Water- en Energiebedrijf N.V.	14,523.71	13,186.41	11,815.67	10,410.67	10,410.67	10,410.67
IMSAN	18,000.00	18,000.00	18,000.00	18,000.00	18,000.00	18,000.00
Fundacion Lotto pa Deporte	17,000.00	17,000.00	17,000.00	17,000.00	17,000.00	17,000.00
Studieleningen	388,561.25	388,719.95	395,877.87	400,007.88	213,913.54	213,913.54
Subtotaal:	519,266.46	511,301.54	515,818.89	517,231.72	331,137.38	331,137.38
Verminderd met voorziening voor oninbaarheid						
Studieleningen	138,256.79	190,522.46	190,522.46	190,522.46	68,018.00	68,018.00
Duthco N.V.	69,813.17	69,813.17	69,813.17	69,813.17	69,813.17	69,813.17
Tele Aruba N.V.						
Totaal:	311,196.50	250,965.91	255,483.26	256,896.09	193,306.21	193,306.21

Noot: vermelde bedragen zijn telkens per 1 januari van het desbetreffende jaar

V. Overzicht vorderingen en schulden 's Lands ministeries

In eerdere nader rapporten op het advies van de Raad van Advies, wordt ten aanzien van het ontbreken van een overzicht van vorderingen en schulden van de ministeries uitgegaan van de financiële verantwoording van het Land in plaats van de begrotingsuitvoering door de respectievelijke ministers⁸. Aldus ziet genoemde bepaling op de tussentijdse verantwoording. Ten overvloede zij vermeld dat al zijn de vermogensrechtelijke verhoudingen zoals de vorderingen en schulden van het rechtspersoon Land Aruba, en niet van de afzonderlijke ministeries, ontstaan deze pas nadat rechtshandelingen door ministers (of namens deze de daartoe gemachtigde of bij landsverordening de daartoe gemachtigde) zijn verricht bij de uitvoering van beleid en begroting van het desbetreffende ministerie.

Vanuit een comptabel perspectief zijn vorderingen en schulden te beschouwen als de juridische voorfase van de inkomsten respectievelijk uitgaven. De Staten worden met behulp van de overzichten van: vordering en schulden, in staat gesteld om een oordeel te vormen over de effectiviteit van de inningsactiviteiten en over het voldoen aan de betalingsverplichtingen.⁹ Het einddoel van deze informatie is inzicht bieden aan de Staten over de sturing door ministers van de inkomsten en uitgaven ofwel de realisatie van de Landsbegroting per begin van het dienstjaar t-1.

De betrokken minister is dus eindverantwoordelijk voor de effectiviteit van de inningsactiviteiten en ook voor de tijdigheid in de betaling van de openstaande financiële verplichtingen. De minister van Financiën en Cultuur, namens deze de Directie Financiën, is belast met het beheer van de kasstromen, terwijl de collegaministers eindverantwoordelijk zijn voor het tijdig laten innen van bedragen door de betrokken hoofden van dienst en of tijdig laten goedkeuren van facturen en deze laten verzenden van deze goedgekeurde facturen aan de Directie Financiën voor de betaling onder voorbehoud van de liquiditeitspositie van het Land.

De overzichten per ministerie¹⁰ zijn per ultimo 2021 (= begin 2022) en hebben slechts betrekking op het dienstjaar 2021. Deze cijfers zijn niet definitief omdat er rekening moet

---

⁸ Artikel 3, tweede lid, eerste volzin Comptabiliteitsverordening 1989.

⁹ Zie ook de toelichting op art. 3, tweede lid, Comptabiliteitsverordening 1989.

¹⁰ Deze overzichten zijn afkomstig uit het financieel administratief systeem dat wordt bijgehouden door de Directie Financiën en zijn budgettair ingedeeld op basis van de Landsverordening instelling ministeries 2022.

worden gehouden met de eventuele nog te boeken correcties bij het opstellen van de jaarrekening van het Land en na de accountantscontrole op de jaarrekening.

Ook moet rekening worden met het feit dat het bepalen van de hardheid van de cijfers gedurende het inningsproces respectievelijk gedurende het betaalbaarstellingsproces plaatsvindt. De verkregen informatie is op basis van de Landsverordening instelling ministeries 2018 (LIM 2018). Met een conversie van deze informatie conform de Landsverordening instelling ministeries (LIM 2022), zien de twee overzichten als volgt uit:

Overzicht 1: Openstaande vorderingen¹¹

Ministeries:	Bedrag in Afl.
AZIORO	1,851,960
ECDO	9,000
FIC	2,168,723
JSZ	2,015,391
OS	35,710,096
TINO	281,687
TV	193,479
Totaal openstaand	42,230,336

Overzicht 2: Openstaande schulden¹²

Ministeries:	Bedrag in Afl.
AIE	1,804,424
AZIOIRO	9,131,759
ECDO	664,272
FIC	2,495,597
JSZ	4,276,124
OS	2,551,874
TINO	1,304,638
TV	912,240
Totaal openstaand	23,140,928

¹¹ Exclusief de vorderingen die separaat worden bijgehouden door de grote diensten zoals Douane en DIMP; en ook kleinere diensten zoals het OM, DTZ en BIE.

¹² Dit overzicht betreft de aangevraagde en afgegeven bestelbonnen aan overheidsdiensten.

Specificatie overzicht openstaande vorderingen:

Sum of Openstaand bedrag	Column Labels							
Row Labels	MIN AZIOIRO	MIN ECDO	MIN FIC	MIN JSZ	MIN TINO	MIN TV	Total per 31-12-	
Administratiekosten DIP	128.00						128.00	
AVV		9,000.00					9,000.00	
Bestemmingswijziging DIP	1,084.00						1,084.00	
Boetes Insp. Volksgezondheid						23,500.00	23,500.00	
Dienstverlening HBK	351,256.50						351,256.50	
Doorbelaaste brandverzekering Stadium Compleho Deportivo Trinidad			25,453.15				25,453.15	
Doorberekende kosten Casinocontroleur				1,366,026.25			1,366,026.25	
Doorberekende kosten huur en utilities ATA	397,054.48						397,054.48	
Doorberekende kosten utilities Arubus DIP	142,069.32						142,069.32	
Erfpacht uitbreiding DIP	13,797.00						13,797.00	
Erfpacht verlening DIP	20,341.00						20,341.00	
Erfpachtcanon DIP	8,208.00						8,208.00	
Huur gebouwen	66,033.90						66,033.90	
Huurgrond landbouw verlening DIP	20,441.97						20,441.97	
Huurgrond woningb. verlening DIP	65,586.89						65,586.89	
Huurgronden DIP	73,800.00						73,800.00	
Huurpening Erfpacht DIP	4,829.00						4,829.00	
Metingskosten DIP	(235.00)						(235.00)	
Pensioen SVb (bijdrage cliënten gesubsidieerde instellingen)						169,979.00	169,979.00	
Precariovergunning DIP	9,005.00						9,005.00	
Splitsing Erfpacht DIP	1,678.00						1,678.00	
Terugvordering Bijstand				706,490.78			706,490.78	
Terugvordering lening SIF (Schuldsanerings- en Investeringsfonds)			1,529,999.68				1,529,999.68	
Terugvordering Leverancier			461,947.72				461,947.72	
Terugvordering Medische behandeling			8,107.63				8,107.63	
Terugvordering studielening			35,710,095.73				35,710,095.73	
Terugvordering teveel ontvangen Salarissen			86,089.10				86,089.10	
Vergoeding gebruik domeingrond DIP	50,548.20						50,548.20	
Vergoedingen redegebieden Directie Scheepvaart Aruba (DSA)					281,686.92		281,686.92	
Vergunningsrecht DWIZ	569,444.78						569,444.78	
Verkoop Domeingrond DIP	56,889.00						56,889.00	
Total per 31-12-2021	1,851,960.04	9,000.00	37,821,693.01	2,072,517.03	281,686.92	193,479.00	42,230,336.00	

Specificatie overzicht openstaande schulden:

G&D en investeringen	MIN AIE	MIN AZIOIRO	MIN ECDO	MIN FIC	MIN JSZ	MIN OS	MIN TINO	MIN TV	Totaal per 31-12-2021
<i>Uit- en terugzendingen</i>	-	-	-	-	9,561	16,175	-	-	25,736
<i>Opleidingen & cursusgeld</i>	10,500	37,388	21,865	47,787	75,568	2,305	4,858	12,625	212,897
<i>Dienstkleding & -toelag</i>	2,183	39,174	9,218	30,150	321,284	21,701	35,041	35,826	494,577
<i>Reis- en verblijfkosten</i>	-	-	-	-	-	-	-	1,690	1,690
<i>Werving personeel</i>	-	3,885	-	-	-	-	-	-	3,885
<i>Schrijf-/bureaubehoefte</i>	14,170	165,241	24,376	242,302	53,109	100,784	7,165	28,476	635,624
<i>Kantoorinventaris</i>	148,232	941,673	118,720	204,764	307,781	192,296	59,048	66,265	2,038,779
<i>Huur kantoorinventaris</i>	20,710	181,984	250,522	189,039	65,360	26,162	13,434	118,979	866,190
<i>Portikosten</i>	-	10,638	816	-	-	-	-	-	11,454
<i>Telefoon, fax & interne</i>	-	-	-	-	-	-	-	10,095	10,095
<i>Overige bureaunkosten</i>	3,559	7,986	-	198	6,249	11,825	4,239	1,634	35,690
<i>Huur gebouwen</i>	-	-	-	8,100	-	-	-	2,543	10,643
<i>Huisvestingsartikelen</i>	3,329	17,312	535	6,334	46,047	8,147	14,585	17,162	113,450
<i>Onderhoud gebouwen</i>	2,855	200,240	-	140,923	393,356	279,294	25,833	68,887	1,111,388
<i>Luchtkoelingsapparatuur</i>	-	1,575	-	-	119,795	117,299	-	3,295	241,964
<i>Overig huisvesting</i>	7,575	72,663	-	17,801	105,256	94,830	3,132	18,890	320,148
<i>Voorlichting en promoti</i>	9,945	1,250	4,379	42,116	4,244	17,980	56,561	24,999	161,474
<i>Bedrijfsmiddelen</i>	6,502	40,788	5,172	2,224	39,150	1,870	12,210	75	107,991
<i>Huur bedrijfsmiddelen</i>	-	4,293	-	-	3,202	-	18,094	325	25,915
<i>Bedrijfsbenodigdheden</i>	4,636	62,039	-	46,152	516,642	73,200	54,668	88,863	846,200
<i>Huur/lease voertuigen</i>	-	2,689	-	-	-	-	-	-	2,689
<i>Overige kosten vervoer</i>	1,335	72,817	5,459	20,788	349,984	11,570	58,634	2,027	522,614
<i>Leer- en hulpmiddelen</i>	50,026	-	-	-	5,766	344,757	-	-	400,549
<i>Onderhoud schoolgebouwen</i>	-	-	-	-	-	270	-	-	270
<i>Overige kosten onderwijs</i>	-	-	-	-	-	342,595	-	-	342,595
<i>Innovatie proj. onderwijs</i>	-	-	-	-	-	146,559	-	-	146,559
<i>Geneeskundige kosten PP</i>	-	-	-	-	1,500	-	-	-	1,500
<i>Bewakingsdiensten</i>	5,977	-	-	6,784	-	-	-	-	12,761
<i>Deskundig advies</i>	76,950	58,707	87,413	740,307	17,623	9,750	240,346	-	1,231,095
<i>Overige uitbestedingen</i>	-	44,212	-	555,465	26,723	9,222	11,149	44,102	690,873
<i>Onderhoud infrastructuur</i>	-	925	-	-	-	-	-	-	925
<i>Verzekeringen</i>	-	-	-	-	-	19,209	-	-	19,209
<i>Publiekrechtelijk</i>	-	-	3,200	126,315	495	-	-	-	130,010
<i>Contributie</i>	-	-	-	1,040	-	-	-	-	1,040
<i>Overige kosten</i>	801	754,139	-	13,277	29,464	31,949	301,101	106,718	1,237,448
<i>Contributie buitenland</i>	-	40,500	-	-	21,600	-	-	-	62,100
<i>Bouw en verbouw</i>	-	-	-	-	1,453,998	-	-	-	1,453,998
<i>Infrastructurele werken</i>	-	1,700,000	-	-	-	-	-	-	1,700,000
<i>Projecten (inbreng AUA)</i>	1,435,139	4,669,641	132,596	53,734	302,365	672,127	384,540	258,764	7,908,905
Totaal per 31-12-2021	1,804,424	9,131,759	664,272	2,495,597	4,276,124	2,551,874	1,304,638	912,240	23,140,928

VI. Specificatie middelen

Beschrijving	Begroting 2021	Realisatie 2021	Begroting 2022	Concept begr 2023
00001 Algemene Dienst				
8111 Loonbelasting	201,464,000	190,367,989	222,143,000	206,527,000
8112 Inkomstenbelasting		-1,481,902	5,000,000	8,000,000
8114 Rente belastingvordering	1,500,000	2,555,044	1,500,000	2,838,000
8116 Winstbelasting	110,000,000	80,071,603	128,962,000	131,439,000
8120 Dividendbelasting	17,000,000	13,509,115	10,000,000	10,000,000
8131 Grondbelasting	40,000,000	45,049,777	50,000,000	55,000,000
8132 Successie-/overgangsbel.		1,260,751		
8133 Overdrachtsbelasting	20,000,000	25,328,826	20,000,000	25,000,000
8135 Motorrijtuigenbelasting	25,000,000	27,782,580	25,000,000	28,000,000
8142 Zegelbelasting	1,700,000	567,768	1,700,000	1,200,000
8100 Directe belastingen	416,664,000	385,011,551	464,305,000	468,004,000
8211 Invoerrechten	168,682,000	156,654,609	176,548,000	191,400,000
8212 Accijns gedestilleerd	32,650,000	33,280,748	34,170,000	35,674,000
8213 Accijns sigaretten	14,768,000	14,594,862	17,085,000	17,837,000
8214 Accijns bier	26,107,000	26,762,510	28,475,000	31,688,000
8215 Accijns minerale olien	76,883,000	69,291,099	77,453,000	80,862,000
8216 B.B.O.	85,180,000	91,194,142	96,228,000	177,802,000
8218 Zegelbelastingen	13,000	8,528	14,000	14,800
8219 Dienstverlening IUD	2,449,000	2,365,469	2,847,000	2,973,000
8220 Vergunningen	12,706,000	14,391,626	13,608,000	22,545,000
8221 Milieubelasting op hotels e.a.	6,077,000	9,568,873	6,509,000	13,376,000
8222 Milieubel. op verhuur voertuig	150,000	267,630		
8223 B.A.V.P.	83,223,000	89,950,495	92,132,000	109,459,000
8200 Indirecte belastingen	508,888,000	508,330,591	545,069,000	683,630,800
8311 Vergunningen	1,150,000	1,255,650	1,150,000	1,350,000
8312 Retributies en leges	19,458,500	25,687,758	23,751,200	21,760,600
8321 A.V.V. rechten	250,000	90,500	250,000	
8300 Retributies, leges & rechten	20,858,500	27,033,908	25,151,200	23,110,600
8412 Bijdragen in kosten	22,207,000	9,954,738	22,575,200	13,212,700
8413 Dienstverlening derden	7,066,600	6,859,077	6,870,300	6,778,400
8414 Incidentele middelen	783,500	8,952,979	49,000,000	53,500,000
8421 Boeten	2,450,000	3,628,667	2,800,000	2,800,000
8431 Overige middelen	18,540,000	21,414,925	20,565,000	52,265,000
8431 Overige middelen	18,540,000	21,414,925	20,565,000	52,265,000
8432 Doorb.metingskst. DLV	2,000,000	172,485	2,000,000	2,120,000
8444 Ontv.op oude studielen.		2,237,296		
8445 Ontv.op oude Deb.Overig		79,394		
8449 Ink. voorgaande jaren	600,000	544,736	600,000	600,000
8400 Rechten, boeten & overig	53,647,100	53,844,297	104,410,500	131,276,100

Beschrijving	Begroting 2021	Realisatie 2021	Begroting 2022	Concept begr 2023
8501 Rente algemeen		35,373		
8502 Rente verstrekte lening	1,530,000	859,615	368,400	340,000
8500 Rente	1,530,000	894,988	368,400	340,000
8731 Uitkering deelneming	31,000,000	30,854,356	43,660,000	38,900,000
8741 Erfpachtrechten	18,500,000	19,924,099	19,000,000	31,350,000
8742 Verhuuropbrengsten	1,146,000	159,204	1,100,000	500,000
8743 Optierecht	150,000	39,109	150,000	159,000
8745 Verhuur gronden	170,000	118,923	170,000	212,500
8747 Overig ontvangsten Douane	565,000	294,642	565,000	590,000
8751 Toeristenheffing	3,646,000	5,002,005	4,811,000	51,109,000
8791 Overdrachten v.h. Rijk	8,325,600	9,932,655	18,134,300	9,956,700
8792 Schenkingen Buitenland	45,000	31,500	177,000	150,000
8700 Niet-belastingopbrengsten	63,547,600	66,356,493	87,767,300	132,927,200
8811 Reserves en fondsen	1,000,000	0	1,000,000	800,000
8812 Bijdrage landsbedrijven	45,500	0	34,000	47,300
8815 Overige bijdrage	6,270,900	2,859,059	4,276,400	4,078,000
8810 Landsbedrijven en fondsen	7,316,400	2,859,059	5,310,400	4,925,300
8921 Pensioenbijdragen	114,300	98,285	126,500	126,500
8971 Deviezenprovisie	40,000,000	42,700,000	40,000,000	45,000,000
8981 Agio op gesloten geldleningen		3,996,634		
8900 Overige ontvangsten	40,114,300	46,794,919	40,126,500	45,126,500
8999 Exploitatie tekort	573,830,600	0	198,585,600	
8990 Saldo expl.begroting	573,830,600	0	198,585,600	
00001 Algemene Dienst	1,686,396,500	1,091,125,806	1,471,093,900	1,489,340,500

VII. Leningsoverzicht

Naam lening	Valuta coort	Oorspronkelijk bedrag lening in vreemd valuta	Oorspronkelijk bedrag lening in AFL	Stand lening 31/12/2022 in AFL	Aflossing leningen 2023 in AFL	Stand lening 31/12/2023 in AFL	Rente 2023 in AFL
22-1988-3 1.000% 1998-2028 EIB 22-1988-3	EUR	5.161.770	10.247.765	2.610.823	423.910	2.186.913	11.134
37-1992-1 2.500% 1992-2022 RIJK 37-1992-1	EUR	7.375.519	14.911.473	-	-	-	-
38-1993-1 2.500% 1993-2023 RIJK 38-1993-1	EUR	4.248.023	9.088.748	556.200	556.200	-	6.180
41-1994-1 2.500% 1994-2024 RIJK 41-1994-1	EUR	1.635.435	3.246.908	423.043	208.910	214.133	4.700
47-1994-7 1.000% 1994-2024 EIB 47-1994-7	EUR	1.629.375	3.234.831	1.536.456	126.480	1.409.976	6.689
49-1995-2 2.500% 1995-2024 RIJK 49-1995-2	EUR	258.826	538.092	99.206	32.256	66.950	1.102
50-1995-3 2.500% 1995-2026 NIO 48-1995-1	AFL	-	28.000.000	4.769.858	1.550.859	3.219.000	-
69-1999-3 5.900% 1999-2021 ACHMEA 69-1999-3	EUR	1.134.451	2.779.744	1.363.553	52.071	1.311.482	30.843
90-2004-5 6.700% 2004-2039 APFA 90-2004-5	AFL	-	220.000.000	165.292.520	5.403.191	159.889.329	20.910.677
118-2010-4 6.000% 2010-2025 Staatsobligatie 118-2010-4	AFL	-	80.000.000	80.000.000	-	80.000.000	4.800.000
122-2011-1 5.150% 2011-2023 Staatsobligatie 122-2011-1	AFL	-	93.849.000	93.849.000	93.849.000	-	4.833.224
123-2011-2 5.350% 2011-2026 Staatsobligatie 123-2011-2	AFL	-	100.000.000	100.000.000	-	100.000.000	5.350.000
124-2011-3 4.500% 2011-2024 Staatsobligatie 124-2011-3	AFL	-	29.467.000	29.467.000	-	29.467.000	1.324.015
125-2011-4 5.500% 2011-2025 Staatsobligatie 125-2011-4	AFL	-	100.000.000	100.000.000	-	100.000.000	5.500.000
129-2011-8 5.450% 2011-2024 Staatsobligatie 129-2011-8	AFL	-	56.320.000	56.320.000	-	56.320.000	3.069.440
131-2012-2 5.500% 2012-2025 Staatsobligatie 131-2012-2	AFL	-	20.000.000	20.000.000	-	20.000.000	1.100.000
132-2012-3 4.625% 2012-2022 CS-UBS 132-2012-3	USD	253.000.000	455.400.000	153.000.000	153.000.000	-	7.076.290
135-2013-1 5.500% 2013-2026 Staatsobligatie 135-2013-1	AFL	-	45.000.000	45.000.000	-	45.000.000	2.475.000
136-2013-2 5.500% 2013-2027 CMB 136-2013-2	AFL	-	25.480.000	25.480.000	-	25.480.000	1.401.400
137-2013-3 5.500% 2013-2027 APFA 137-2013-3	AFL	-	32.500.000	32.500.000	-	32.500.000	1.787.500
138-2013-4 4.50-4% 2013-2025 CS 138-2013-4	USD	119.000.000	203.400.000	109.835.919	32.544.081	77.291.837	7.139.335
140-2013-6 6.319% 2013-2025 UBS 140-2013-6	USD	92.000.000	93.600.000	93.600.000	-	93.600.000	5.914.584
142-2013-8 5.500% 2013-2028 CMB 142-2013-8	AFL	-	76.765.000	76.765.000	-	76.765.000	4.222.075
143-2014-1 6.100% 2014-2024 UBS 143-2014-1	USD	66.200.000	119.160.000	119.160.000	-	119.160.000	7.268.760
144-2014-2 6.240% 2014-2026 UBS 144-2014-2	USD	31.000.000	55.800.000	55.800.000	-	55.800.000	3.481.920
145-2014-3 5.125% 2014-2028 AIB 145-2014-3	AFL	-	2.668.219	2.668.219	-	2.668.219	136.726
146-2014-4 5.625% 2014-2029 CMB 146-2014-4	AFL	-	69.260.000	69.260.000	-	69.260.000	3.895.875
150-2014-8 4.50-4% 2014-2021e FCIB 147-2014-5	USD	104.900.000	188.820.000	71.751.691	43.428.630	28.323.060	8.345.858
151-2015-1 5.500% 2015-2027 CMB 151-2015-1	AFL	-	6.125.000	6.125.000	-	6.125.000	336.875
152-2015-2 5.900% 2015-2030 CMB 152-2015-2	AFL	-	29.270.000	29.270.000	-	29.270.000	1.726.930
153-2015-3 6.125% 2015-2035 CMB 153-2015-3	AFL	-	19.605.000	19.605.000	-	19.605.000	1.200.806
154-2015-4 4.50-4% 2015-2022 CS 154-2015-4	USD	127.400.000	229.320.000	133.803.355	38.209.921	95.593.435	8.691.452
155-2015-5 4.650% 2015-2027 Staatsobligatie 155-2015-5	AFL	-	11.184.700	11.184.700	-	11.184.700	520.089
156-2016-1 6.500% 2016-2028 UBS 156-2016-1	USD	67.000.000	120.600.000	120.600.000	-	120.600.000	7.839.000
157-2016-2 6.100% 2016-2024 UBS 157-2016-2	USD	33.000.000	59.400.000	59.400.000	-	59.400.000	3.623.200
158-2016-3 4.750% 2016-2026 Staatsobligatie 158-2016-3	AFL	-	132.200.000	132.200.000	-	132.200.000	6.279.500
159-2017-1 4.250% 2017-2027 Staatsobligatie 159-2017-1	AFL	-	125.000.000	125.000.000	-	125.000.000	5.312.500
160-2017-2 4.000% 2017-2027 Staatsobligatie 160-2017-2	AFL	-	125.000.000	125.000.000	-	125.000.000	5.000.000
161-2017-3 4.000% 2017-2027 Staatsobligatie 161-2017-3	AFL	-	64.132.000	64.132.000	-	64.132.000	2.565.280
162-2017-4 4.500% 2017-2027 Staatsobligatie 162-2017-4	AFL	-	124.683.000	124.683.000	-	124.683.000	5.610.735
163-2018-1 5.750% 2018-2033 Staatsobligatie 163-2018-1	AFL	-	100.000.000	100.000.000	-	100.000.000	5.750.000
164-2018-2 6.500% 2018-2029 CS/CIBC 164-2018-2	USD	125.000.000	225.000.000	225.000.000	-	225.000.000	14.625.000
165-2018-3 4.000% 2018-2023 Staatsobligatie 165-2018-3	AFL	-	10.000.000	10.000.000	10.000.000	-	400.000
166-2018-4 4.250% 2018-2024 Staatsobligatie 166-2018-4	AFL	-	44.000.000	44.000.000	-	44.000.000	1.870.000
167-2018-5 5.750% 2018-2028 RBC 167-2018-5	USD	60.000.000	108.000.000	64.800.000	10.800.000	54.000.000	3.493.125
168-2019-1 5.250% 2019-2031 Staatsobligatie 168-2019-1	AFL	-	100.000.000	100.000.000	-	100.000.000	5.250.000
169-2019-2 5.500% 2019-2032 Staatsobligatie 169-2019-2	AFL	-	70.000.000	70.000.000	-	70.000.000	3.850.000
170-2019-3 5.750% 2019-2033 Staatsobligatie 170-2019-3	AFL	-	46.283.000	46.283.000	-	46.283.000	2.661.273
171-2019-4 6.000% 2019-2034 Staatsobligatie 171-2019-4	AFL	-	52.000.000	52.000.000	-	52.000.000	3.120.000
172-2020-1 4.750% 2020-2025 APFA 172-2020-1	AFL	-	61.345.606	61.345.606	-	61.345.606	2.913.916
173-2020-2 0.000% 2020-2022 NL 173-2020-2	AFL	23.642.720	42.800.000	42.800.000	42.800.000	-	-
174-2020-3 0.000% 2020-2022 NL 174-2020-3	AFL	27.752.809	63.900.000	63.900.000	63.900.000	-	-
175-2020-4 0.000% 2020-2022 NL 175-2020-4	AFL	35.898.876	49.400.000	49.400.000	49.400.000	-	-
176-2020-5 0.000% 2020-2022 NL 176-2020-5	AFL	27.752.809	49.400.000	49.400.000	49.400.000	-	-
177-2020-6 5.00-4% 2020-2027 CS/CIBC 177-2020-6	USD	253.000.000	455.400.000	372.608.280	82.791.720	289.816.560	19.355.059
178-2020-7 5.900% 2020-2027 Staatsobligatie 178-2020-7	AFL	-	60.000.000	60.000.000	-	60.000.000	3.180.000
179-2020-8 5.300% 2020-2027 Staatsobligatie 179-2020-8	USD	7.327.000.000	13.042.060	13.042.060	-	13.042.060	691.229
180-2020-9 5.300% 2020-2027 Staatsobligatie 180-2020-9	AFL	-	40.000.000	40.000.000	-	40.000.000	2.120.000
181-2020-10 5.300% 2020-2027 Staatsobligatie 181-2020-10	USD	33.015.000.000	58.766.700	58.766.700	-	58.766.700	3.114.635
182-2020-11 0.000% 2020-2022 NL 182-2020-11	AFL	116.111.111	209.000.000	209.000.000	209.000.000	-	-
183-2021-1 0.000% 2021-2022 NL 183-2021-1	AFL	71.000.000	71.000.000	71.000.000	71.000.000	-	-

Naam lening	Valuta soort	Oorspronkelijk bedrag lening in vreemd valuta	Oorspronkelijk bedrag lening in AFL	Stand lening 31/12/2022 in AFL	Aflossing leningen 2023 in AFL	Stand lening 31/12/2023 in AFL	Rente 2023 in AFL
184-2021-2 0,000% 2021-2022 NL 184-2021-2	AFL	237.000.000	237.000.000	237.000.000	237.000.000	-	-
185-2021-3 0,000% 2021-2022 NL 185-2021-3	AFL	181.000.000	181.000.000	181.000.000	181.000.000	-	-
186-2021-4 2,640% 2021-2022 NL EXT refin 2021	AFL	177.100.000	177.100.000	177.100.000	-	177.100.000	4.675.440
187-2021-5 2,640% 2021-2028 NL EXT refin 2021	AFL	346.000.000	346.000.000	346.000.000	-	346.000.000	9.134.400
188-2021-6 5,500% 2021-2030 Staatsobligatie 188-2021-6	AFL	-	84.000.000	84.000.000	-	84.000.000	4.620.000
189-2021-7 0,000% 2021-2022 NL 189-2021-7	AFL	12.000.000	12.000.000	12.000.000	12.000.000	-	-
p.m. est.: financiering tekort 2022 : AFL 228	AFL	-	-	-	-	-	12.996.000
p.m. est. : domein rollovers 2022 : AFL 103.3	AFL	-	-	-	-	-	5.888.897
Schatkistromessen	AFL	-	195.000.000	195.000.000	-	195.000.000	975.000
Kasgeldlening	AFL	-	8.000.000	5.000.000	-	5.000.000	25.000
				4.590.091.016	1.388.477.220	4.114.079.960	240.510.857

17996003 6931 Aflossing lokale valuta	48.831.821
17996002 6932 Af. schatkistromessen	-
17996003 6933 Af. obligatielening LV	103.849.000
6935 Aflossing VV	1.235.796.408
6930 Aflossing LV & VV	1.388.477.220
16996003 4531 Rente geldleningen LV	36.878.659
16996002 4532 Rente schatkistromessen	1.000.000
16996003 4533 Rente obligatielening LV	90.368.919
4535 Rente geldleningen VV	121.269.279
4530 Rente LV & VV	240.510.857

VIII. Liquiditeitsprognose

2023.v1	JAN	FEB	MAR	APR	MEI	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
<i>in AFL miljoen</i>												
1. Ontvangsten												
1 Directe belastingen	49.6	32.0	27.8	24.9	58.5	43.0	38.1	29.1	28.8	30.9	48.7	56.5
2. Indirecte belastingen	56.7	49.6	51.1	52.0	55.6	53.9	58.2	61.3	59.3	58.4	61.4	66.1
3. Niet-belastingontvangsten	8.7	9.2	8.4	8.8	8.6	9.3	21.7	7.1	18.8	5.9	6.4	18.3
4. Overige ontvangsten	18.4	13.9	16.2	16.4	18.0	17.0	23.2	13.4	13.5	17.1	15.8	25.5
TOTAAL:	133.4	104.8	103.6	102.1	140.7	123.3	141.2	111.0	120.4	112.3	132.2	166.5
2. Uitgaven												
1. Salarissen	35.9	27.7	28.0	28.2	27.6	45.4	27.8	32.8	27.0	27.1	33.1	27.7
2. Werkgevers bijdrage	7.8	7.8	7.8	7.9	7.7	7.4	7.8	7.5	7.5	7.4	7.3	7.1
3. Salaris subsidie	11.4	10.3	12.1	9.7	10.8	12.5	9.4	10.6	10.0	10.5	12.0	10.2
4. Coederen en diensten	14.8	15.7	16.2	14.9	21.7	18.6	17.5	19.5	17.5	22.9	17.6	19.9
5. Rente	8.3	32.3	18.9	9.2	10.2	38.9	15.9	15.9	46.7	14.5	11.4	27.4
6. Steunmaatregelen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7. Investerings	16	15	15	15	17	18	15	12	19	2.2	16	2.0
8. Verrek., uitk. en bijdragen	10.1	21.0	6.8	24.9	8.9	8.9	18.8	7.6	8.4	16.4	3.4	14.4
9. Overdrachten en subsidies	19.1	23.7	16.8	22.6	19.5	23.7	25.0	17.3	19.5	24.7	17.4	41.4
10. Items n.i.e.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
TOTAAL:	108.9	140.0	108.1	119.0	108.3	157.2	124.5	112.5	138.5	125.6	103.8	150.2
3. Leningen minus terugbetalingen												
1 Leningen	2.6	12	0.3	0.1	0.4	16	9.6	4.3	0.7	0.2	17	3.5
2. Aflossingen	0.5	0.4	0.5	0.5	0.6	0.5	0.9	0.5	0.5	0.7	0.4	0.5
TOTAAL:	2.1	0.8	(0.2)	(0.4)	(0.2)	10	8.7	3.8	0.2	(0.4)	12	2.9
4. Netto buitenlands financiering												
11 Leningen buitenland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12. Lening NL begrotingssteur	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2. Aflossingen buitenland	0.1	19.1	19.0	0.0	0.2	45.7	0.1	19.1	172.0	916.5	0.2	44.9
TOTAAL:	(0.1)	(19.1)	(19.0)	(0.0)	(0.2)	(45.7)	(0.1)	(19.1)	(172.0)	(916.5)	(0.2)	(44.9)
5. Netto binnenlands financiering												
1 Leningen binnenland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2. Aflossingen binnenland	0.4	0.4	0.4	15.5	0.4	94.3	0.5	0.5	0.5	38.8	0.5	0.5
TOTAAL:	(0.4)	(0.4)	(0.4)	(15.5)	(0.4)	(94.3)	(0.5)	(0.5)	(0.5)	(38.8)	(0.5)	(0.5)
6. Netto Schatkistpapier												
1 Uitgifte	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2. Aflossing	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
TOTAAL:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Beginsaldo	-	22.0	(33.6)	(57.4)	(89.4)	(57.5)	(232.4)	(224.9)	(249.8)	(440.4)	(1407.5)	(1381.0)
Mutaties	22.0	(55.6)	(23.8)	(32.0)	319	(174.9)	7.5	(24.8)	(190.7)	(967.1)	26.5	(32.0)
Eindsaldo	22.0	(33.6)	(57.4)	(89.4)	(57.5)	(232.4)	(224.9)	(249.8)	(440.4)	(1407.5)	(1381.0)	(1413.0)
<i>voorlopige cijfers</i>												

IX. Subsidieoverzicht

	Ontw-begroting incl NvW 2022		Concept-begroting 2023	
	Algemene subsidies	Project subsidies	Algemene subsidies	Project subsidies
	4613	4617	4613	4617
Transport, Integriteit, Natuur en Ouderenzaken				
Overig Transport, Integriteit, Natuur en Ouderenzaken				
<u>Ouderenzaken</u>				
Fund. pa Nos Grandinan (C. Kibrahacha)	224,600		404,300	
SABA (incl. Centro di Cuido)	20,869,000		20,480,100	
Stichting Cas Marie		134,900		164,000
Directie Natuur en Milieu				
Stichting Parke Nacional Arikok	2,591,900		2,715,000	
subtotaal	23,685,500	134,900	23,599,400	164,000
Totaal Transport, Integriteit, Natuur en Ouderenzaken	23,685,500	134,900	23,599,400	164,000
Economische Zaken, Comm. en Duurzame Ontwikkeling				
Huur- en Consumentenbescherming				
Stichting Consumidornan Arubiano Solidario	98,800		109,800	
Totaal Economische Zaken, Comm. en Duurzame Ontwikkeling	98,800		109,800	
Toerisme en Volksgezondheid				
Directie Volksgezondheid				
FAVI	588,100		654,000	
F.E.P.O.	97,700		110,200	
Stichting Wit Gele Kruis	4,163,900		4,678,900	
subtotaal	4,849,700		5,443,100	
Totaal Toerisme en Volksgezondheid	4,849,700		5,443,100	
Onderwijs en Sport				
Overig Onderwijs en Sport				
Fundacion Facilidnan Deportivo		2,652,700		2,950,000
subtotaal		2,652,700		2,950,000
IBISA				
Stichting Aruba Sport Unie	467,500		519,800	
Comite Olimpico Aruba	199,300		221,600	
St. Fund. Arub. pa Maneho di Facilidnan Dep.	1,297,000		1,442,300	
subtotaal	1,963,800		2,183,700	
Totaal Onderwijs en Sport	1,963,800	2,652,700	2,183,700	2,950,000

	Ontw-begroting incl NvW 2022		Concept-begroting 2023	
	Algemene subsidies	Project subsidies	Algemene subsidies	Project subsidies
	4613	4617	4613	4617
Justitie en Sociale Zaken				
Voogdijraad				
Stichting Casa Cuna en Imeldahof	141,300		156,600	
Stichting Reclasing en Jeugdbescherming	806,700		806,700	
Stichting Guia-MI (Martinusstichting)	1,003,000		1,060,800	
subtotaal	1,951,000		2,024,100	
Bur. Ondersteuning Verslavingszorg				
Fundacion pa Maneho di Adiccion di Aruba	2,651,500		3,078,900	
Stichting Ambiente nobo		72,400		76,200
Fundacion Anti Droga Aruba	396,200		440,600	
subtotaal	3,047,700	72,400	3,519,500	76,200
Maatschappelijk Zorg				
<u>Gehandicaptenzorg:</u>				
Funari	163,900		182,200	
S.V.G.A.	5,157,400		5,735,500	
S.V.G.A. - Personeel Cas Sjaburibari		78,400		90,000
S.V.G.A. - tbv Pasa Dia Bibito Pin		218,400		240,000
St. Gezinsvervangend tehuis (Ambiente Feliz)	1,193,500		1,327,200	
<u>Kinderverzorging:</u>				
Stichting Casa Cuna Progreso	1,903,600		2,116,900	
Imeldahof	2,408,700	412,800	2,678,700	459,000
Fundashon pa nos muchanan	405,300		450,700	
<u>Sociaal werk:</u>				
Centro di Bario Ayo i bencindario	55,500		61,700	
Centro di Bario Brazil	99,900		111,000	
Centro di Bario Lago Heights	63,400		70,400	
Centro di Bario Noord	64,600		71,800	
Centro di Bario Playa Pabao	91,900		102,200	
Centro di Bario Savaneta	62,000		68,900	
Centro di Bario Tanki Lender	22,500		25,000	
Centro di Bario Dakota	91,900		102,200	
Fundacion pa Hende Muher den Dificultad	472,000		524,900	
Stichting Mary Joan breast Cancer Support Group		27,000		30,000
Fundacion pa Nos Comunidad		41,300		45,900
Sonrisa (proj. subs. tbv Ttrampolin pa Trabao)	186,200	90,000	207,000	100,000
Alpha hulp administratie		41,200		45,800
Alpha hulp ondersteuning doelgroep		90,000		100,000
Stichting tot Verantwoord Ouderschap	328,000		364,700	
Fund. Biba bou Guia	90,000		100,000	
<u>Jeugdangelegenheden:</u>				
YMCA	179,000		199,000	
Stichting Parlamento Hubenil Aruba	206,000		229,000	
Fundacion Telefon pa Hubentud	216,700		240,900	
Fundacion Respeta Mi	123,800		137,600	
ATHA	92,700	45,000	103,000	50,000
Tienda di Educacion		269,800		300,000
subtotaal	13,678,500	1,313,900	15,210,500	1,460,700

	Ontw-begroting incl NvW 2022		Concept-begroting 2023	
	Algemene subsidies	Project subsidies	Algemene subsidies	Project subsidies
	4613	4617	4613	4617
Family Justice Center				
Stichting Guia-mi		200,000		
FADA		200,000		
SVGA		500,000		
Casa Cuna		200,000		
St. Reclassering		153,300		
FMAA		561,000		
FHMD		145,000		
Heart Centered Leadership Foundation		250,000		
subtotaal		2,209,300		
Totaal Justitie en Sociale Zaken	18,677,200	3,595,600	20,754,100	1,536,900
Financiën en Cultuur				
Directie Cultuur				
Stichting Arubaanse Muziekschool	1,104,000		1,227,700	
Stichting Schouwburg Aruba	524,900		583,700	
U.N.O.C.A	150,400	674,400	167,200	750,000
Fundacion Museo Arubano		53,700		59,700
Totaal Financiën en Cultuur	1,779,300	728,100	1,978,600	809,700
TOTAAL SUBSIDIES	51,054,300	7,111,300	54,068,700	5,460,600

X. Personeelsbezetting

Kostenplaats	Personeelsbezetting				Roll-over vacatures
	Werkzaam personeel per februari 2022	Non- actieven	Vutters	Totaal	2023
Ministerie AZIOIRO					
16000001 Bureau Minister-President	23			23	
16000002 Gevolmachtigd Minister NL	6		1	7	
16000003 Gevolmachtigd Minister USA	1			1	
16000004 Bureau Vertegenwoordiging EU	1			1	
16000005 Bureau Rampenbestrijding	18			18	
16000006 Bureau EU en koninkrijksrelatie	1			1	
16002001 Ministerraad	39			39	
16006001 Bureau Voorlichting	6			6	
16007001 DRHA	59		3	62	1
16007002 Overtolligheidspool	13			13	
16009001 Bureau Interne Diensten	39			39	1
16009002 Centraal Magazijn	7			7	
16011001 Bureau Burgerlijke Stand	33		1	34	1
16012001 DIVA	32		1	33	6
16012002 Defensie	136			136	
16013001 Dir. Buitenlandse Betrekkingen	13			13	
16014001 H.B.K. Noord	6			6	
16014002 H.B.K. San Nicolas	5			5	1
16014003 H.B.K. Santa Cruz	7			7	
16014004 H.B.K. Savaneta	6			6	
16014005 H.B.K. Paradera	7			7	
16015001 DIA	18			18	
16015003 Directie voor Innovatie	0			0	1
16018001 Bureau MFA	4			4	
16021001 DIP	47		3	50	1
16021003 DLV	27		4	31	
16021004 DTI	40		2	42	2
16022001 DWJZ	34			34	
Ministerie AZIOIRO	628	0	15	643	14
Ministerie TINO					
16240001 Bureau minister TINO	21			21	1
16240004 Inspectie Scheep- & Luchtvaart	6			6	1
16248101 Directie Luchtvaart	40		1	41	6
16248201 Meteorologische Dienst	12			12	1
16248301 Directie Scheepvaart	15			15	2
16248401 Dep. Transporte Publico	24			24	
16248601 Directie LVV	29			29	
16248801 Directie Natuur en Milieu	16			16	
16248802 Bureau City Inspector	10		1	11	2
16248803 Serlimar S.G.	0		2	2	
16249001 Bureau Integriteit Aruba	3			3	2
Ministerie TINO	176	0	4	180	15

Kostenplaats	Personeelsbezetting				Roll-over vacatures
	Werkzaam personeel per februari 2022	Non- actieven	Vutters	Totaal	2023
Ministerie ECDO					
16330001 Bureau Minister ECDO	10			10	6
16340001 DEZHI	35		2	37	1
16340004 BIE	10			10	
16340005 Dienst Huur- en Consumentenzaken	10			10	
16340007 Sociaal Economisch Raad	7			7	
16350001 Centraal Bureau Statistiek	27			27	
16371001 Directie Telecommunicatie	14		1	15	2
Ministerie ECDO	113	0	3	116	9
Ministerie T&V					
16560001 Bureau Minister van V&T	24			24	1
16560003 Bureau Cannabis	0			0	9
16561001 Directie Volksgezondheid (incl. Jeugdgezondheidszorg, Epidemiologie en Onderzoek en ex-werknemers Landslaboratorium)	75		4	79	6
16561006 Inspectie Volksgezondheid	19		1	20	
16562002 Dienst Besmettelijke Ziekten	8			8	
16562007 Dienst Gele Koorts	36		1	37	
16562008 Hygienische Dienst	18			18	
16563001 Veterinaire Dienst	9			9	
Ministerie T&V	189	0	6	195	16
Ministerie AEI					
16660001 Bureau Minister van AIE	26			26	
16661001 Directie Arbeid & Onderzoek	50		1	51	
16661002 Landsbemiddelaar	2			2	
16661003 Ensenansa pa Empleo	6			6	
16661004 Departamento di Progreso Labor	51		1	52	
16668001 DIMAS	77		3	80	
Ministerie AEI	212	0	5	217	0
Ministerie O&S					
16770001 Bureau van de minister van O&S	13			13	
16771001 Directie Onderwijs	61		5	66	
16771007 Dienst Publieke Scholen	15		4	19	
16771008 Bureau Meldpunt Leerplicht	9			9	
16771009 Dienst Inspectie van het Onderwijs	14			14	
16771010 Bur. Multidisciplinair Centrum	21			21	
16771011 Dienst Uitvoering Onderwijssubsidie (DUOS)	2			2	
16772001 Arco Iris Kleuterschool	16			16	
16772003 Fonteinkleuterschool	12			12	
16772004 Kleuterschool Washington	14			14	
16772006 Openbaar kleuteronderwijs (Conrado Coronel)	8			8	
16773001 Reina Beatrixschool	35			35	
16773002 Commandeur Pieter Boerschool	23			23	
16773003 Colegio Hilario Angela	21			21	
16773004 Colegio Conrado Coronel	36			36	

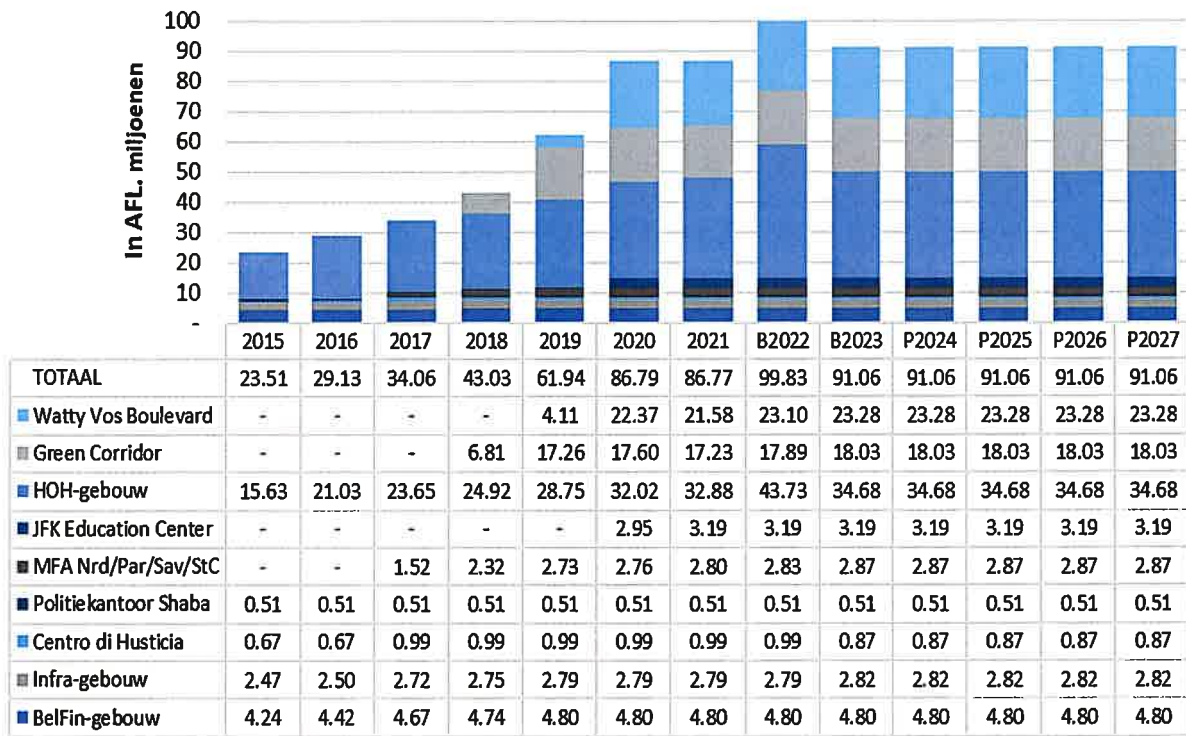
Kostenplaats	Personeelsbezetting				Roll-over vacatures
	Werkzaam personeel per februari 2022	Non- actieven	Vutters	Totaal	2023
16773005 Basisschool Washington	41			41	
16773006 Basisschool Kudawecha	30			30	
16773009 Prinses Amalia school	27			27	
16774001 Emmaschool	44			44	
16774002 Scol un paso pa futuro	39			39	
16774003 Scol Practico pa Ofishi	56			56	
16774004 Scol Basico Dornasol	32			32	
16774053 Scol Scucha Nos	1			1	
16775001 Julianaschool	33			33	
16775002 C.G. Abraham de Veerschool	26			26	
16775004 Colegio Pariba	55			55	
16775005 Ceque College	20			20	
16781001 M.A.V.O. Openbare Avondleergang	2			2	
16782001 EPI - sector Economie	36			36	
16782002 EPI - Stafbureau	54			54	
16783001 EPI - sector Horeca	28			28	
16784001 EPI - sector Techniek	32			32	
16785001 EPI - sector D.G.O.	32			32	
16786001 Instituto Pedagogico Arubano	66			66	
16788701 Biblioteca Nacional Aruba	57		2	59	
16789801 IBiSA	24		3	27	2
Ministerie O&S	1,035	0	14	1,049	2
Ministerie J&SZ					
16880001 Bureau minister van J&S	28			28	
16881001 Korps Politie Aruba	551		8	559	1
16881002 Cuerpo Especial Arubano	126		4	130	
16881003 IASA	68		2	70	7
16881004 NCB Interpol Aruba	7			7	
16881005 Guarda Nos Costa	47			47	
16882001 Dienst Brandweer	137		1	138	12
16883001 Korrektie Instituut Aruba	180		2	182	11
16884002 Bezwaaradviescommissie LAR	5		1	6	
16884003 Casinowezen	37		3	40	
16885001 Griffie Gerecht Eerste Aanleg	4			4	
16886001 Openbaar ministerie	65			65	3
16886002 Landsrecherche	15		1	16	
16887001 Voogdijraad	37			37	
16887002 Bur. Orthopedagogisch Centrum	46			46	
16888001 Bur. Onderst. Verslavingszorg	7		1	8	
16888002 Opvangcentrum Drugsbestrijding	38		2	40	
16888003 Sociaal-psychiatrisch dienst	9		1	10	
16890001 Overig J&S	34			34	
16891001 Directie Sociale Zaken	83		3	86	
16891004 Advies en Meldpunt Kindermish.	7			7	
16891005 Traimerdia	53		1	54	
16891007 Bureau Vrouwenzaken	6			6	
Ministerie J&SZ	1,590	0	30	1,620	34

Kostenplaats	Personeelsbezetting				Roll-over vacatures
	Werkzaam personeel per februari 2022	Non- actieven	Vutters	Totaal	2023
Ministerie F&C					
16990001 Bureau minister van F&C	16			16	
16990002 MOT	12		1	13	
16990005 Coördinatiebureau Overheidsubs	2			2	
16992001 Directie Financien	59		4	63	2
16994008 Departamento di Impuesto	225		5	230	12
16994009 Departamento di Aduana	199		2	201	3
16995001 Centrale Accountants Dienst	8			8	3
16998301 Directie Cultuur	28			28	4
16998302 Erediensten	16			16	2
16998303 Musea	7			7	
16998304 Monumentenbureau	11			11	
16998305 Unescoraad	6			6	
16998306 Archivo Nacional Arubano	15		2	17	
Ministerie F&C	604	0	14	618	26
Totaal Land Aruba	4,547	-	91	4,638	116

XI. Synopsis investeringen Land in 2023

Ministerie	Dienst	Omschrijving	Bedrag	Per ministerie
AZIOIRO	17016001 Ov AZIOIRO - DOW	upgrade infra high rise hotels	3,900,000	5,453,000
	17016001 Ov AZIOIRO - DOW	uitbesteding advieswerkzaamheden tbv renovatie Arubahuis	1,053,000	
	17016001 Ov AZIOIRO	centrale investeringspot	500,000	
TINO	17248001 Overig TINO	centrale investeringspot	500,000	8,236,500
	17248001 Overig TINO	bouw Animal Control Department ihkv National Plan for Stray Animals	1,640,000	
	17248001 Overig TINO	afdekking afvalstortplaats te Parkietenbos ism DNM. DOW & Serlimar	6,000,000	
	17248101 Directie Luchtvaart	2e fase vervanging omheining terrein DLA	78,500	
	17248101 Directie Luchtvaart	aanschaf hefboom ingang terrein DLA	18,000	
ECDO	17350001 Centraal Bureau Statistiek	NSS Digital Warehouse	2,520,000	3,020,000
	17390001 Overig ECDO	centrale investeringspot	500,000	
T&V	17563001 Veterinaire Dienst	vervanging dakbekleding en faceboard Veterinair Laboratorium	45,000	545,000
	17568001 Overig T&V	centrale investeringspot	500,000	
AEI	17669001 Overig AEI	centrale investeringspot	500,000	500,000
O&S	17789801 IBISA	overdekking Sportcentrum San Nicolas	250,000	750,000
	17789001 Overig O&S	centrale investeringspot	500,000	
J&SZ	17882001 Dienst Brandweer	Verbetering ICT/PBX	99,500	599,500
	17890001 Overig J&SZ	centrale investeringspot	500,000	
F&C	17992001 Directie Financiën	aanschaf (vervanging) data-opslagapparaat	350,000	896,000
	17998304 Monumentenbureau	vervanging server 2023	46,000	
	17997001 Overig F&C	centrale investeringspot	500,000	
			20,000,000	20,000,000

XII. Overzicht begrote ramingen van PPS-projecten

XIII. Stand overheidsdeelnemingen

Nr.	Relatiennaam	Afkorting	Laatst ingediend Jaarrekening	Vermogenspositie			Resultaat			Begroot dividend uitkering (Brg) & Realisatie (Werk)					
				2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021 (Werk.)	2022 (begr)	2022 (Werk.)	concept 2023		
1	Aruba Investment Bank	AIB													
2	Air Navigation Services Aruba N.V.	ANSA	2020												
3	Aruba Airport Authority N.V.	AAA	2020												
4	Aruba Ports Authority N.V.	APA	2020												
5	Aruba Tourism Authority	ATA	2020												
6	AZV Uitvoeringsorgaan	AZVUO	2020											10,000,000	
7	Centrale Bank van Aruba	CBA	2019												
8	Compania Arubiano di Bus N.V.	CAB	2019												
9	Compania Arubiano di Petroleo N.V.	CAP	2020												
10	Dienst Openbare Werken	DOW	2020 (concept)												
11	Free Zone Aruba N.V.	FZA	2018												
12	Fuels Marketing and Supply Aruba N.V.	FMSA	2017												
13	Fundacion Cas pa Comunidad Arubano	FCCA	2020												
14	Fundacion Lotto pa Deporte	FLD	2019												
15	Instituto Medico San Nicolas	IMSAN	2020												
16	Kamer van Koophandel en Nijverheid Aruba	KVK													
17	Post Aruba N.V.	Post	2018 (concept)												
18	Refineria di Aruba N.V.	Refineria	2017												
19	Renobacion Aruba N.V.	Renobacion	2017												
20	Serlimar S.G.	Serlimar	2016												
21	Setar N.V.	Setar	2020												
22	Sociale Verzekeringsbank	SVB	2020												
23	Stichting Algemeen Pensioenfonds Aruba	APFA	2020												
24	Stichting Educacion Profesional Basico	SEPB	2020												
25	Stichting Fondo Nacional di Garantia di Vivienda	SFNGV	2020												
26	Stichting Katholiek Onderwijs Aruba	SKOA	2018												
27	Stichting Middelbaar Onderwijs Aruba	SMOA	2019												
28	Stichting Protestants Christelijk Onderwijs Aruba	SPCOS	2014												
29	Stichting Ziekenverpleging Aruba	SZA	2018												
30	Universiteit van Aruba	UA	2020												
31	Utilities Aruba N.V.	Utilities	2020												
32	Volkskredietbank	VKB	2021 (concept)	6,856,870											
															277,642
															8,000,000
															8,000,000
															3,100,000
															3,100,000
															10,000,000

XIV. Stand houdbaarheid Lands' financiën

Inleiding

Schulden worden als zijnde “houdbaar” beschouwd als op basis van de ontwikkeling ervan niet verwacht wordt dat in de nabije toekomst de collectievelastendruk (=belastingen en premies) zal moeten toenemen. In haar meest eenvoudige operationele vorm betekent dit dat de schuldquote (=schulden uitgedrukt in procenten van het bruto binnenlands product) in de komende jaren gelijk dan wel lager zal zijn dan in het huidig jaar. Om hieraan te kunnen voldoen moet aan een rekenkundige voorwaarde voldaan worden: de groeivoet van de schuld dient gelijk of lager te zijn dan de groeivoet van de economie, deze uitgedrukt in procenten nominale groei van het bruto binnenlands product (hierna: BBP). Als men uitgaat dat de groeivoet van de economie een gegeven is, dan blijft de groeivoet van de schulden over als variabele waarop het beleid van toepassing wordt.

Op basis van het voorgaande kan een gebied opgebouwd worden waarbinnen schulden houdbaar zijn. Dit gebied kan visueel gemodelleerd worden. Drie elementen bepalen hier het gebied:

1. Het tekort uitgedrukt in procenten BBP
2. De schuldquote, ook uitgedrukt in procenten BBP
3. De groeivoet van het BBP

Bij de verdere uitwerking van deze elementen kan gekozen worden om gebruik te maken van alleen het totale tekort, dan wel over te gaan tot het gebruiken van het primair tekort¹³. In dit geval werd gekozen voor het gebruiken van het primair tekort. Dit omdat met het primair tekort ook inzichtelijk maakt welke rol de financiering en het beheer van de schulden an sich heeft op het te behalen resultaat. Kortom: het biedt meer inzichten dan bij het gebruik van het totale tekort, waaronder ook de sociale last welk vanuit de schuldpositie uitgaat.

Hieronder volgt een macro-analyse van de schuldhoudbaarheid, sociale last van de publieke schuld en de elementen die hier van invloed zijn.

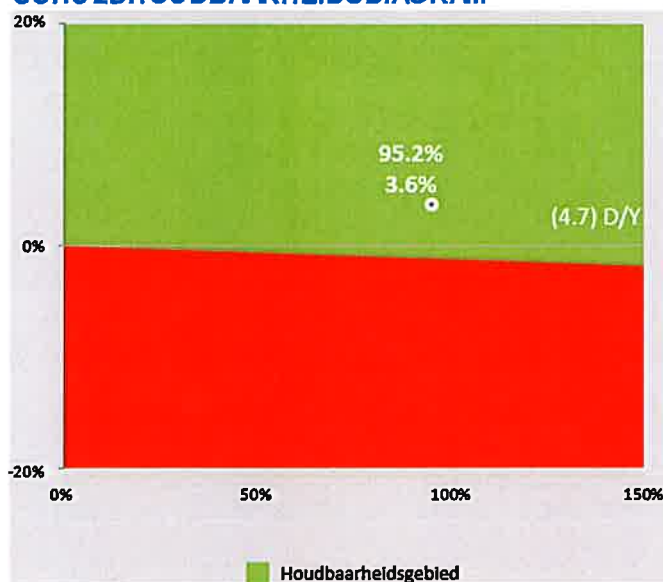
---

¹³ Het primair tekort wordt bepaald door op het financieringstekort de rentekosten in mindering te brengen.

Houdbaarheid in 2023

Het herstel van de Arubaanse economie zet zich naar verwachting door in dienstjaar 2023, hiermee wordt het houdbaarheidsgebied behouden. De verwachting is dat de schuldquote aan het eind van 2023 lager zal zijn dan in het voorgaande jaar. Dit komt door de algemene veronderstelling dat de groeivoet van de economie groter zal zijn dan de toename van de publieke schuld (=grosso modo de omvang van het financieringsstekort). Daarnaast is er sprake van een aanzienlijke verbetering van het primair tekort in 2023 ten opzichte van 2022. Voor de houdbaarheid van de publieke schuld is deze positieve ontwikkeling van het primaire saldo cruciaal, welke sterk beïnvloed wordt door de hoogte van de rentelasten.

SCHULDHOUDBAARHEIDSDIAGRAM

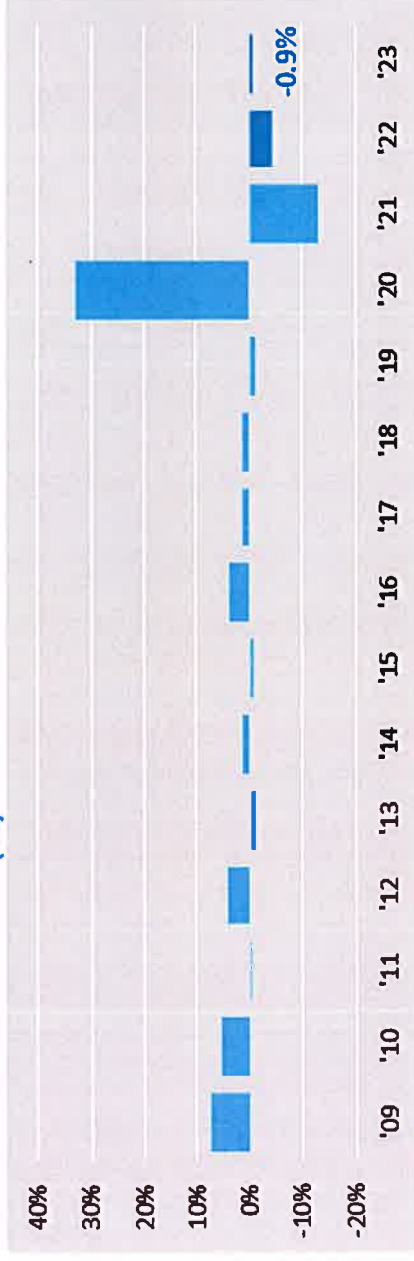
Doordat de verwachte economische groei hoger ligt dan de gemiddelde nominale rentevoet op de gehele schuld, is de ontwikkeling van de sociale last van de publieke schuld negatief in 2023. Ondanks de forse toename in de schuldstand als gevolg van de coronacrisis blijft de rentelasten in nominale termen relatief beperkt. Dit is te verklaren door een combinatie van een aantal elementen:

- De algemene renteontwikkeling wereldwijd is enigszins anemisch, hoewel dit kan veranderen als de wereldwijde hoge inflatie aanhoudt ¹⁴.
- Het Land heeft nog altijd een redelijke kredietwaardigheidsgraad weten te behouden.

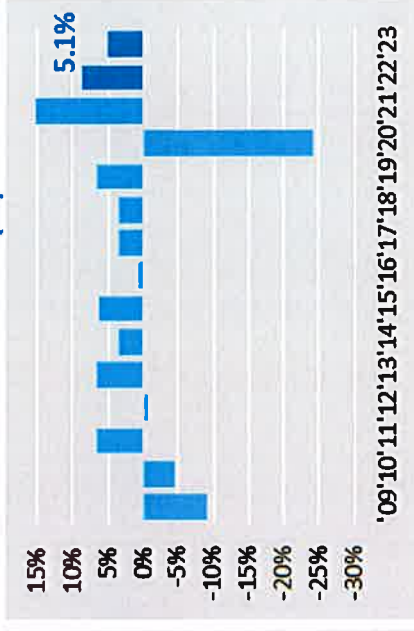
¹⁴ Grote centrale banken zoals de Federal Reserve en de Europese Centrale Bank kunnen kiezen voor renteverhogingen om forse inflatie te beteugelen.

- Het Land heeft in de economische herstelperiode kunnen beschikken over preferente leningen vanuit Nederland om de aflopende buitenlandse leningen en financieringstekorten (gedeeltelijk) te financieren. Dit heeft de rentelast gedrukt.

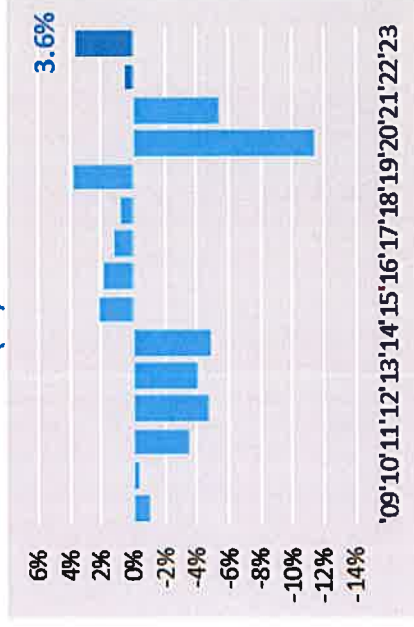
SOCIALE LAST SCHULD (%)

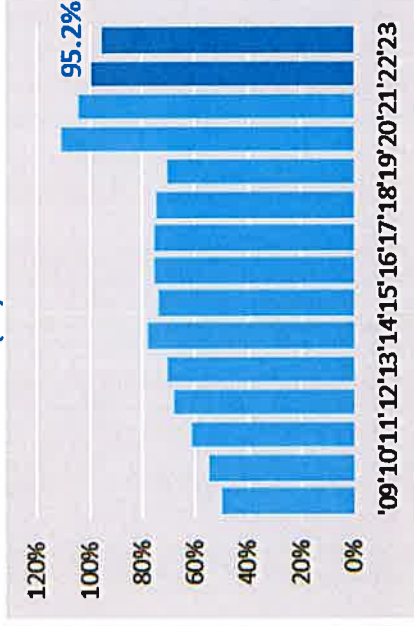
NOMINALE GROEI BBP (%)

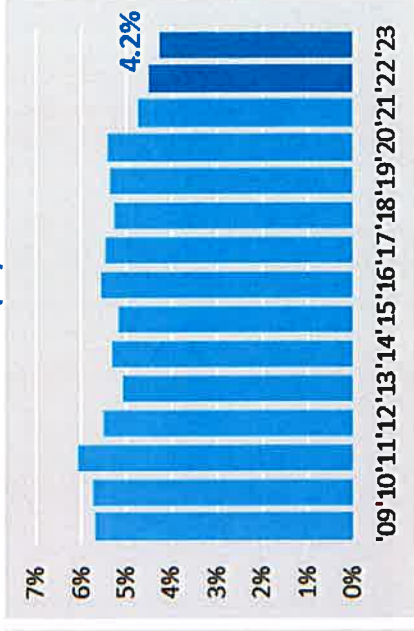
PRIMAIR SALDO (%)

SCHULDQUOTE (%)

NOMINALE RENTE (%)

■ Werkelijk ■ Prognose

XV. Meerjarig inzicht financiële lasten Landspakket

Budgettaire gevolgen van de uitvoeringsagenda (bedragen x AWG 1.000)		B=baten, L=lasten, I=investeringen.												Structureel/ Incidenteel	Jaar**					
		2022			2023			2024			2025					2026			2027 (BW2022)	
Status plan van aanpak of beslissing*		B	L	I	B	L	I	B	L	I	B	L	I	B	L	I	B	L	I	
Thema A:																				
Financieel beheer	V	0.23	0.23	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Maatregel A.1		0.23	0.23																	
Thema B: Kosten en effectiviteit publieke sector																				
Thema C:																				
Belastingen	V	3.25	3.25	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Maatregel C.1		3.25	3.25																	
Thema D:																				
Financiële sector	V	0.00	1.06	0.00	0.00	1.06	0.00	0.00	1.06	0.00	0.00	1.06	0.00	0.00	1.06	0.00	0.00	1.06	0.00	0.00
Maatregel D.4.2			1.06			1.06			1.06			1.06			1.06			1.06		
Thema E:																				
Economische hervormingen	V	0.62	0.62	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Maatregel E.6		0.62	0.62																	
Thema F: Zorg																				
Thema G:																				
Onderwijs																				
Thema H:																				
Versterken rechtsstaat	V	8.40	8.40	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Maatregel H.1.1		8.40	8.40																	
Totaal:		12.50	13.56	0.00	0.00	1.06	0.00	0.00	1.06	0.00	0.00	1.06	0.00	0.00	1.06	0.00	0.00	1.06	0.00	0.00

Noot: B=Baten, L=lasten, I=investeringen, en S/I= structureel of incidenteel
Jaar= Laatste jaar financieel effect

Financiering van de uitvoeringsagenda (bedragen x AWG 1.000)						
	2022	2023	2024	2025	2026	2027 (BW 2022)
Totaal baten	12.50	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Totaal lasten	13.56	1.06	1.06	1.06	1.06	1.06
Totaal investeringen	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Te financieren	1.06	1.06	1.06	1.06	1.06	1.06
Gewone dienst	1.06	1.06	1.06	1.06	1.06	1.06
Kapitaaldienst						
<i>Waarvan te lenen</i>						
COHO	12.50	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Overig	1.06	1.06	1.06	1.06	1.06	1.06

Uitsplitsing totalen naar hoofdcategorie (bedragen x AWG 1.000)							
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	(BW 2022)
Totaal baten	12.50	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
<i>Belastingen</i>							
<i>Overig</i>	12.50	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Totaal lasten	13.56	1.06	1.06	1.06	1.06	1.06	1.06
<i>Personeelslasten</i>							
<i>Goederen & diensten</i>	13.56	1.06	1.06	1.06	1.06	1.06	1.06
<i>Afschrijvingen</i>							
<i>Interest</i>							
<i>Subsidies & overdrachten</i>							
<i>Sociale zekerheid</i>							
<i>Overig</i>							

De minister van Financiën en Cultuur,

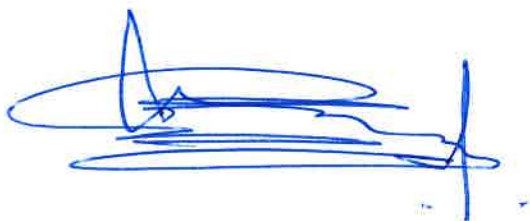
De minister van Algemene Zaken, Innovatie, Overheidsorganisatie,
Infrastructuur en Ruimtelijke Ordening,

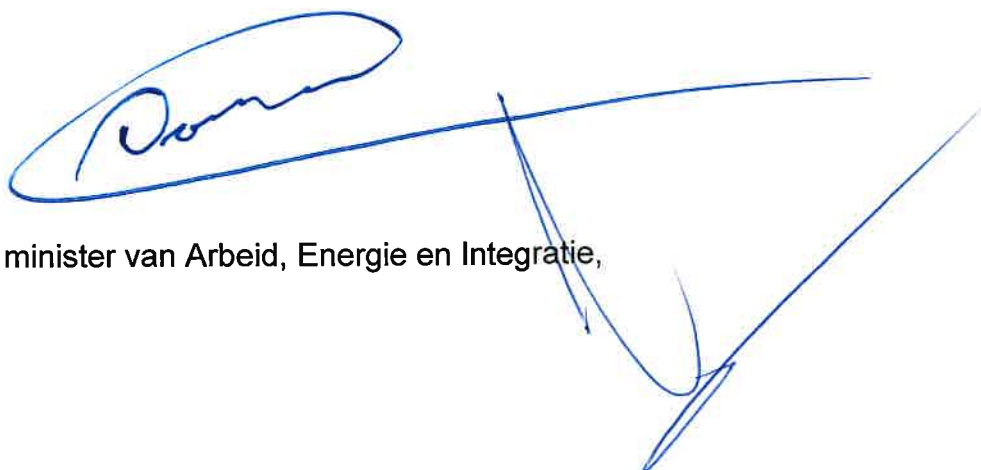
De minister van Transport, Integriteit, Natuur en Ouderenzaken,

De minister van Economische Zaken, Communicatie en Duurzame Ontwikkeling,

De minister van Toerisme en Volksgezondheid,

De minister van Arbeid, Energie en Integratie,

De minister van Onderwijs en Sport,

De minister van Justitie en Sociale Zaken,